

JUTRO

Mesečna cena mesečno 26 Din, za
abonemanto 60 Din.

Uredništvo:
Ljubljana, Kladova ulica 5. Telefon št. 1122, 1123, 1124, 1125 in 1126.
Maribor: Aleksandrova cesta 12. Telefon št. 440.
Celje: Kocanova ul. 2. Telefon št. 190.
Rokopisi se ne vračajo. - Oglas po tarifi.

Upravištev Ljubljana, Prešernova ul. 54.
Telefon št. 1122, 1123, 1124, 1125, 1126.
Imenitni oddelki: Ljubljana, Prešernov
ulica 4. Telefon št. 2492.
Podružnica Maribor: Aleksandrova cesta
št. 12. Telefon št. 455.
Podružnica Celje: Kocanova ulica št. 2.
Telefon št. 190.
Računi pri post. črt. zavodih: Ljubljana
št. 11.242; Praha št. 75.160; Wies
Nr. 105.241.

Ljubljana, 6. julija.

Kaj se razvija v Bolgariji, to je danes eno najvažnejših vprašanj balkanske politike.

Dvoletnost bolgarske politike se je v vsej povojni dobi dovoli čisto grajala, in sicer ne le z naše strani, ki smo pri tem najbolj prizadeti. Tudi mnogi drugi politični krogi v Evropi so si želeli drugačne smeri, nego jo kaže Sofija posebno v zadnjih letih. Na eni strani imamo neprestano zagotavljanje lojalnosti in korektnosti oficijelne politike, na drugi strani pa so prav isti vladni krogi v Bolgariji precej drugače razpoloženi, kakor prica najzgovorneje politična praksa. Nikakor nečemo pokazati lojalnosti in korektnosti v onem področju, kjer bi se pokazala najučinkoviteje. Sofija se ni dala pregovoriti za odločilen nastop proti prevratnemu delovanju makedonstvujuščih, dasi sta se za tak nastop angažirali celo najmočnejši in najmerodajnejši evropski veselesi.

Nad tem odporom se je ponesrečil doslej še vsak poskus, premostiti teža-ve, odstraniti medsebojno nezaupanje in zblizati oba naroda. Tudi uveljavljanje pirotskega sporazuma se ne more izvršiti iz vzrokov, ki jim je enaka osnova. In v toku zadnjih dni se je zelo ojačilo komitsko delovanje na meji, tako da komaj mine dan brez novih incidentov. Napetost na meji se je spričo tega tako postarila, da je Anglija, kakor trdijo najnovejše vesti, smatrala za potrebno, resno opozoriti obe državi, naj se obmejni odnosi spravijo v normalen red.

Imamo tedaj ves čas nasprotje med oficijelno politiko in delovanjem neoficijelnih sil, ki jih pa vlada tolerira na dovolj viden način. Te »neoficijelne« sila izdajajo popolnoma nespremenjeno mentaliteto onih krogov, ki so prevladali leta 1913., zagrešili bratomorno vojno istega leta, potem pa pogladi Bolgarijo v katastrofo svetovne vojne. To je mentaliteta istih ljudi, ki so leta 1915. udarili v najbolj kritičnem momentu Srbiji v hrbet, okupirali vse vzhodne dele Srbije in tamkaj povzročili najstrašnejša grozodejstva nad srbskim prebivalstvom.

Prijatelji prave balkanske politike, zagovorniki prijateljstva med obema slovanskimi narodoma na Balkanu, so upali, da bo generacija, ki temelji v tej nesrečni mentaliteti, ipak polagoma izumirala, da se bo njena moč manjšala in da bo namesto nje prevladala tudi na bolgarski strani rod novih ljudi z drugačnimi stremiljenji in lepšimi cilji.

Ali upanje na tako preorientacijo mora zaznamovati v poslednji dobi celo prav občuten udarec. Bolgarsko Sorbanje je sklenilo z večino glasov, da se pomilostijo vojni krivci in da se jim dovoli povratek v domovino. Gre pri tem za zelo važne osebnosti, zakaj v domovino se vrača sam Radoslavov, ki je kot ministrski predsednik vodil Bolgarijo v vojno zoper Srbijo, vrača se Tončev, najvplivnejši član njegovega ministrstva, in ne bo dolgo, ko bo v Bolgariji tudi bivši kralj Ferdinand. Vrača se tedaj ona klika, ki ima na vesti vsi bolgarsko katastrofo, ki pa je tudi odgovorna za strahote, izvršene nad nedolžnim in razoroženim prebivalstvom nesrečnih vzhodno- in južno-srbskih predelov. Kdo bi mogel pričakovati, da se je mentaliteta ljudi, ki prihajajo po volji Sorbanja iz eksila zopet v Sofijo, spremenila? Nasprotno, dovolj vzroka imamo računati, da se bo z njihovim povratkom ojačil vpliv onih, ki žive še vedno v starih zagriženih predsodkih do vsega, kar je v zvezi z Jugoslavijo. Liberalna stranka Radoslavova je obstojala ves čas in si je mogla tudi pri dosedanjih volitvah dobiti nekaj mandatov. Vendar si leta 1923., po strmoglavljenju Stambolijskega, stranke niso upale, vzeti njihovega člana v ministrski kabinet, češ da bi to napravilo neugoden vtis na inozemstvo. Kakor je podoba, je te vrste obzornost nehala popolnoma, in danes se vračajo vojni krivci domov, kakor da ni mogoče, da bi to komu ne bilo všeč. Gotovo je, da se bo z njihovim povratkom v Bolgariji le še ojačil tabor onih ljudi, ki hočejo nazaj na pot katastrofalne politike.

Ali v Sofiji ne smejo prezreti, da pomeni vsako ojačenje struje z mentaliteto iz leta 1913. odnosno 1915. hkrati ojačenje onih struj, ki so na nasprotni strani preprečile bolgarske nakane. Ako se spričo teza notranja nasprotja v balkanski politiki zopet povečajo, pade krivda in odgovornost za to na Sofijo.

Za novo jadransko luko

Spit, 6. julija. n. V gospodarskih krogih Dalmacije, Bosne in Hercegovine se že dalje časa obravnava vprašanje zgraditve luke Leče ob utru Neretve. Zgraditev te luke se misli osistiti v sarajevski zbornici, ker bi služila luki v veliki meri izvozu bosanskega lesa, predvsem v Južno Ameriko. Sedaj bodo sarajevska, splitska in dubrovaška zbornica započele skupno akcijo za zgraditev omenjene luke.

Pol leta dela in uspehov novega režima

Jubilejna seja ministrskega sveta – Pregledna poročila ministrov Službena bilanca o izvršenem delu in o doseženih uspehih v polletnem razdobju od 6. januarja do 6. julija

Beograd, 6. junija p. Nocoj se je vršila od 5. do 8. pod predsedstvom generala Pere Živkovića seja ministrskega sveta, na kateri so resorni ministri podali poročila o šestmesečnem delu v svojih resorih. Ministrski svet je na podlagi teh referatov ugotovil, da se program, ki je bil sestavljen na seji ministrskega sveta pod kraljevim predsedstvom dne 21. marca 1929, po direktivah kraljeve proklamacije z dne 6. januarja izvaja v polnem obsegu in docela normalno ter da se že kažejo povoljni in koristni rezultati na vseh poljih državnega in narodne življenja. Ministrski svet je sklenil, naj vlada intenzivno nadaljuje svoje delo po tem programu.

Beograd, 6. julija 6. Danes je bil objavljen pregled dela kraljevske vlade v prvih šestih mesecih, t. j. od 6. januarja do 6. julija. Komunikse se glasi:

Z manifestom Nj. Vel. kralja z dne 6. januarja je obeležena veliki datum našega narodnega in državnega življenja. Odstranilo je nevdružno stanje, ki je do tedaj vladalo, so bile s kraljevim manifestom istočasno postavljene tudi nove naloge, ki streme k boljši ureditvi naših razmer in stavlja kraljevi vladi v dolžnost, da v duhu manifesta od 6. januarja ustvari vsa prizadevanja Nj. Vel. kralja, izražena v besedi, ki jo je naslovil na svoje ministre. Pozivalo jih na delo, jim je Nj. Vel. kralj rekel: »Avtoriteto oblasti morate tudi vi in vaši podrejeni visoko čuvati in ji ob vsaki priliki pridobiti popolno respektiranje. Vas in vaše podrejene organe morajo pri vsakem sklepu in pri vsakem činu voditi samo interesi službe in interesi države. Na ta način boste ustvarili popolno zaupanje naroda do oblasti in uvedli boste uverjenje, da vladajo v naši državi popolna varnost, pravica in absolutna enakost. Vsak korekten uradnik mora imeti zavest sigurnosti in mora vedeti, da bo pri vsi našli resnično zaščito, ako bo vdano, zvesto, ekspeditivno in pošteno vršil svojo službo. Vi boste neovirano od nebrojnih težkoč, ki so jih imeli dosedanja upravni sistemi, lahko uvedli intenzivno delo in razvijali največjo aktivnost na vseh poljih javne uprave, zlasti pa z brzimi in primernimi ukrepi takoj pristopili k izboljšanju državne uprave.«

Reorganizacija državne uprave

Takoj po uveljavitvi prvih zakonov, s katerimi je bil vzpostavljen novi red, je bila ena najvažnejših pobud novega režima delo za ozdravljenje in izenačenje državne administracije.

Osnovna misel cele reforme je izražena v zakonu o ureditvi vrhovne državne uprave. S tem zakonom je bila izvedena tako potrebna in prej tolikokrat zahtevana, pa vendar vedno odlaganja redukcija števila ministrstev. Na podlagi tega zakona je bila z uredbo o ureditvi predsedništva vlade in o formiranju oddelkov v posameznih ministrstvih izvedena redukcija velikega števila generalnih direktij in oddelkov v posameznih ministrstvih. Z uredbami, s katerimi so bila organizirana posamezna ministrstva, je bilo določeno število njihovih odsekov in referatov v centrali in izven nje, kakor tudi celokupno število položajev, poklicev in osebja. S tem je bil napravljen konec stalnim izpremembam, prirastku in ustvarjanju najvažnejših položajev zaradi oseb, kar je bilo na dnevnem redu pod prejšnjimi režimi.

Posledice te velike reorganizacije so naslednje: 1) Zmanjšanje števila uradnikov; vsote, ki so se pri tem prišlele, so zelo znatne ter znašajo v posameznih ministrstvih na milijone. 2) Sistematizacija mest in števila uradnikov. 3) Opredeljenost formacije uradniških mest, s čimer je ustvarjena možnost pravilnega budžetiranja v posameznih zadevah; prihranki, doseženi s pomočjo teh načetih reform, so zelo visoki. Istočasno je bilo izvedeno

prečiščenje administracije.

Prvi ukrep je bil akt notranjega ministra o razmestitvi upravnih uradnikov. To je bilo izvršeno v namenu, da bi se uradniki oddvojili iz one srede, s katero so se mnogi identificirali pod pritiskom razmer, ki so vladale pred 6. januarjem. Tedaj so bili premeščeni tudi oni mnogi uradniki, ki so bili neoporečni in pošteni, od katerih pa se je pričakovalo, da bodo v novi okolici pokazali še boljše rezultate.

V administraciji vseh resorov je izvršeno in se stalno vrši prečiščenje nesposobnega in nedostojnega uradništva. Mnogiča takega uradništva je bila že odstranjena iz službe. V tej smeri se bo še nadaljevalo, more pa se ugotoviti, da je vlado pri odstranjevanju posameznih uradnikov iz državne službe vodil edino le oziar, da se iz uradniškega kadra odstranijo samo koruptni, nesposobni in nedostojni.

Nobena pritožba ni došla zaradi katerekoli take odstranitve, češ, da bi bila izvršena po subjektivnih in ne stvarnih kriterijih. Ta strogo nevtralna smer, ki se je vlada striktno držala, je ustvarila že v tem času šestih mesecev čustva popolne pravčnosti, enakosti in zakonitosti v vseh kraljskih naših delovnih, ne glede na versko ali

plemensko pripadnost. Ločitev uradništva od vseh strankarskih okolišev in ljudi že sedaj kaže dobre posledice v tem, da počenjajo izginjati razlike in antagonizmi, do katerih je dovedlo razdvojenost strankarsko življenje. Novo ustvarjena

vrhovna inspekcija,

ki je bila uvedena najprej v predsedništvu ministrskega sveta in potem v ministrstvu notranjih del, se je pokazala že v početku kot zelo dobra. Inspektorji vrše svoje dolžnosti z velikimi uspehi in pri uradništvu se čuti čim dalje boljše razumevanje dolžnosti, čim dalje večja ustrežljivost in točnost v poslovanju. Uradniki izražajo svoje zadovoljstvo, ker morejo sedaj neovirano delati po zakonih.

V vseh uradih se le povečalo delo in število rešenih aktov

Je v teh šestih mesecih doseglo celo letne številke iz prejšnjih dob, ker se sedaj ne rešujejo samo tekoči predmeti, temveč tudi od prej zaostali. Zato se le v uravnih uradih in pri sodiščih pokazala potreba povečanja števila osebja, da bi se čimprej mogli rešiti predmeti, zaostali iz prejšnje časa, ko so se skozi nekoliko let čuvali po pisarniških predalih iz enostavnih razlogov, ker je obstajal interes na teli ali oni strani, da ostanejo ti predmeti enostavno nerešeni. Ekspeditivnost uradnih organov je napravila hitro

konec vsem neznosnim intervencijam in potovanjem, kakor tudi dolžnemu bivanju v raznih večjih in manjših središčih oblasti, ker sta velika kontrola in disciplinarnost, ki sta nastali po 6. januarja, onemogočili, da se stvari tudi brez posredovanja pravočasno dovršijo.

Ta napredek v upravi je eden glavnih razlogov, da so široke množice naroda z obstoječim stanjem popolnoma zadovoljne. To zadovoljstvo izražajo tudi listi, ki nas posebej, na tudi nasprotniki.

Spontane deputacije iz vse države, celo iz onih krajev, kjer so bili naitačji oni elementi, ki jih je sedanjim režim potisnil iz javnega življenja, prihajajo, da se poklonijo Nj. Vel. kralju ter izrazijo hvaležnost, da se je že enkrat pričelo s korenitim razčiščenjem administracije. Med narodom se opaža, kako se čim dalje bolj buji in ojačuje čustvovanje za patriotske manifestacije ter interes za udeležbo pri vseh prosvetnih in nacionalnih akcijah.

Notranja uprava

Da bi življenje naroda krenilo k boljši in srečnejši poti, je bilo pred vsem potrebnost, da se revidirajo predpisi, ki se tiče težjih kaznivih dejanj proti javnemu redu in miru ter obstoječemu političnemu in socialnemu redu v državi in nastoov proti državnim oblastem in ustanovam ter proti plemenskemu, verskemu in družabnemu redu. To je bilo storjeno z zakonom o zaščiti javne varnosti in reda v državi z dne 6. januarja 1929. Ta zakon je bil izdrenen in izpolnjen 1. marca in v zvezi z njim izdana nova uredba o tisku, združevanju, zborovanjih ter o posesti in nošnji orožja. Prvič za vso državo je bil uveljavljen zakon o osebnih imenih

od 19. februarja 1929. Z njim je normirano označevanje fizičnih oseb z imeni. V gotovih primerih so določene izpremembe imen zaradi družinskih in pravnih odnošajev in izpremembe po sklepu oblasti. Izenačilo se je zapisovanje imen za vodstvo knjiž v državnih knjižnicah in za vodstvo knjiž v državnih knjižnicah in za vodstvo knjiž v državnih knjižnicah in za vodstvo knjiž v državnih knjižnicah.

Novi politični red je prinesel tudi temeljne izpremembe v ustroju samouprave.

Občinske samouprave so bile razrežene in postavljene nove. Oblastne samouprave so razpuščene in postavljeni komisariji v delokrogu bivših občinskih skupščin in občinskih odborov. Podrobneje določbe o delanski pristojnosti teh komisarij o njihovih pravicah in dolžnostih o nadzorstvu nad nimi in samoupravnimi oblastnimi uradniki ter o oblastni proračuni, je predpisal minister notranjih del z uredbo od 20. januarja 1929.

S posebnim zakonom od 12. februarja in 11. marca 1929. je meien ustroj uprave občine mesta Beograd. Z zakonom od 12. februarja se poleg tega prenaša na ministrstvo notranjih del pravica izpremembe meje določevanja nazivov in sedežev občin v vsej državi.

V nekem postopku je organizacija celokupne notranje uprave in dolžnosti uslužbencev ter njihove odgovornosti izpremenil iz temelja

zakon o notranji moravi

od 19. julija 1929. Splošni moravni oblasti je dana kontrola položajev s tem, da se je ustvarilo načelo koncentracije oblasti in da se okoli teh oblasti zbirajo vsi posli splošne uprave. Kar se tiče vodstva celokupne uprave države, se s tem zakonom zagotavlja pravna skladnost in izvrševanju najvažnejših funkcij vrhovnih pravic. Ona se istokotko predpisuje glede na sodelovanje posameznih ministrstev, da bi se odstranili pretresljajci, ki so se doslej zaradi nedostatk stikov med ministrstvi polavljali ob priliki izvrševanja odredb pri srednjih in nižjih oblasteh. Pri uslužbenci notranje uprave se zahteva boljše sposobnost, večja kvalifikacija in temeljitost izobrazbe.

Uradnikom se zagotavlja obstoj, razširjenje zmernih pravic, poleg tega pa se poiačuje tudi njihova odgovornost.

Državni uslužbenci so depolitizirani s strogo disciplinskimi sankcijami. Z namenom poenostavitve, pospeševanja in pocenitve administracije, kakor tudi z namenom strožje kontrole nad uspehi dela oblasti je bilo izdano večje število uredb administrativno tehnične prirode. Izdani so bili podrejenim organom predpisi o pravočasnem in nujnem reševanju predmetov, kakor tudi o načinu evidence teh predmetov do njihove dovršitve. Izpraznjena mesta so se izpolnila edino s kvalificiranimi uslužbenci. Izdane so bile navedbe o pravočasnem dovrševanju poslov, zlasti pri vršitvi preiskav o kaznivih dejanjih, pri izvrševanju sodnih sklepov, o prepovedi posredovanj pri oblastih notranje uprave, o postopanju uradništva z državljani, o dobrem obnašanju uradnikov izven službe in drugo.

Vse doslej izvršene reorganizacije poslov in zamenjave nesposobnih uslužbencev s sposobnimi in kvalificiranimi, odstranjevanje strankarstva in pristranosti iz službe, pogoste inspekcije in jaka nadzorovanja so povzročila, da se je administracija po splošnem priznanju znatno popravila, da se posli odpravljajo brzo, objektivno in strokovnjsko, da je varnost čim dalje boljša in da se ugled oblasti dviga.

Z novim zakonom o notranji upravi je dana možnost

Poročila s kraljevskega Bleda

Na Bled so se preselili že skoro vsi diplomati iz Beograda — Vestí o prihodu rumunskega kralja se potrjujejo — Odlično zdravstveno stanje Nj. Vel. kraljice

Bled, 6. julija 6. Sezona je na Bledu dosegla višek. Zadnje dni so prispeli odlični gostje z vseh strani, zlasti iz naše prestolnice. Skoraj ves diplomatski zbor je že zbran na Bledu. Danes je prispel semkaj tudi madžarski poslanik baron Forster z rodinjo, a rumunski poslanik g. Filodor, ki je po službenih opravkih odpotoval v Beograd, se v kratkem vrne. Napovedani so nadalje prihodi nemškega, turškega in novooimenovanega albanskega poslanika. Danes bi imela po prvotnih napovedih prispeti na Bled tudi ministrski predsednik general Živković ter zunanji minister Voja Marinković. Njun odhod pa je bil odgođen za par dni, ker se je danes vršila v Beogradu jubilejna seja ministrskega sveta povodom polletnice

obstoja sedanje vlade. Vest o nameravanem prihodu rumunskega kralja Mihajla se potrjuje. Kralj Mihajlo bo prispel prve dni prihodnjega tedna v spremstvu svoje matere princese Helene. Zdravstveno stanje Nj. Vel. kraljice Marije in novorojenega kraljeviča je odlično. Kraljica si je že tako opomogla, da bo po izjavi zdravnikov v ponedeljek že lahko zapustila posteljo. Kraljevič je zdrav in so ga danes prinesli iz sobe na prosto. Bil j Tina no lep, solnčni dan. Kraljevič Teu in je zopet napravil v spremstvu pisarja guvernante daljši izlet. Tudi k bil na sprehodu. Za danes napov in pot Nj. Vel. kralja v Dalmacijo ja ostala.

Predlogi kongresa gledaliških igralcev

Kongres je bil včeraj zaključen — Sprejete resolucije s predlogi za izboljšanje položaja gledališč in gledaliških igralcev

Beograd, 6. julija. p. Danes je bil zaključen kongres gledaliških igralcev. Iz poročil centralne uprave in iz poročil ankete komisije jubilarnega kongresa je bilo ugotovljeno težko stanje celokupnega staleža gledaliških umetnikov. Česte spremembe proračunov, ukinitev občinskih gledališč in redukcije gledališkega osebja, so rodile zelo elabe posledice za razvoj gledališke umetnosti. Kongres je prišel do zaključka, da je treba uporabiti vsa sredstva, da se mero-dajni faktorji uverijo o škodi, ki jo zaradi tega trpi gledališka umetnost in celokupno gledališko osebje. Kot rezultat teh posvetovanj je bila končno sprejeta resolucija, ki vsebuje naslednje predloge:

1.) Prosimo kraljevo vlado, zlasti pa ministrskega predsednika in prosvetnega ministra, da se novi gledališki zakon ter zakon o centralnem pokojninskem fondu gledaliških igralcev, ki sta že definitivno redigirana, čim prej sprejmeta in oživotvorita ter s tem zagisura umetnosti svoboden polet, umetniškemu stanu pa, ki se z živo besedo zavzema in polaga vse svoje sile za duhovno in kulturno edinstvo naše države

2.) Ves umetniški etan soglasno obsoja vse one tovariše, ki so izzvali v javnosti vprašanje ukinitve centralnih oper, kar bi katastrofalno vplivalo na razvoj in napredek te panoge gledališke umetnosti.

3.) Prosimo prosvetnega ministra, naj v čim krajšem času pokrene vprašanje izenačenja prevodov dramekih in opernih del, da bi se na ta način dosegli dobri prevodi, izboljšal gledališki jezik in olajšala izmenjava umetniških dobrin po vseh gledaliških naše države.

4.) Prosimo ministrskega predsednika in ministra prosvete, naj odpravi v gledaliških vev nepravilnosti, glede katerih bodo delegati udruženja podali konkretne podatke, da se na ta način odstranijo vse ovire pravilnega napredovanja.

Z velikimi ovacijami je bila v celoti ponovno izvoljena celokupna dosedanja centralna uprava s predsednikom Božo Nikoličem na čelu, nakar je bil kongres zaključen. Del delegatov je odpotoval že nocoj, mnogi pa bodo uporabili priliko in gostovali na raznih odrih širom države.

ster Guardian« nazlaša, da so Macdonaldove izjave v tem oziru liberalne kroze docela zadovoljile. List meni, da prevladuje mišljenje, da je namera Macdonalda, urediti vprašanje volilne pravice, resna.

za še boljše in intenzivnejše delavnost v vseh omenjenih smereh, da bi splošna državna uprava čim bolj služila glavnim ciljem razvoja in povzdigu duhovne in materialne kulture države in čim boljšemu narodnemu blagostanju.

Izdelana je uredba o ureditvi ministrstva notranjih del in pripravljena organizacija same centralne za boljše njeno funkcioniranje. Ministrstvo je nadalje sodelovalo pri izdelavi zakonskih načrtov dragih resorov. V pripravi so načrti zakona o prestopkih, zakona o splošnih upravnih prestopkih, zakona o obrambi pred požari, zakona o cenzuri filmov, uredba o ustroju uprave mesta Beograda, uredba o ustroju mesta Skoplja ter načrti za organizacijo drugih krajevnih državnih oblasti.

Pripravljajo se organizacija in izvedba uredb o zakonu o notranji upravi. Pripravlja se grupiranje manjših občin zaradi zmanjšanja občinskih doklad. Uvaja se v upravo sposobno in strokovno osebje in izvaja delo za splošno izboljšanje administracije.

Značilno je dejstvo, da imamo od 6. januarja

processe političnega značaja,

ki spadajo sedaj pod zakon o zaščiti države. Procesi proti osebam v službi inozemstva niso padli. Splošna kriminalnost pa pada. Javna varnost je mnogo boljša. Razbojništvo je skoro popolnoma izginilo. To se povsem jasno more ugotoviti kljub temu, da so akcije od zunaj, akcija komunistov, kakor tudi neprijeteljske akcije, ki prihajajo iz naših meji, v poslednjem času mnogo ojačene. Vse te akcije ostajajo brez konkretnih rezultatov.

Nadaljnji odstavki komunique govorijo o delu in uspehih na področju izenačenja zakonodaje, gospodarske obnove in ureditve financ, trgovinske politike, finančne osamosvojitve kmečkega prebivalstva, prometa, socialnega skrbstva, poljedelstva, prosvetne politike, našega brodarstva itd. Te odstavke objavimo v prihodnji številki »Jutra«.

Poskušeni atentat na Ljapčeva

Neznani atentatorji so pri Plovdivu obstreljevali avtomobil ministrskega predsednika - Ljapčev je ušel morilcem le slučajno, ubit pa je bil policijski uradnik Aleksandrov

Sofija, 6. julija, s. V Bolgariji ne mine skoro dan, da ne bi bil izvršen kak atentat, ki bi ne zahteval vsaj ene ali dveh človeških žrtev. V večini slučajev je bilo doslej ozadje teh atentatov medsebojno krvavo razračunavanje med posameznimi skupinami makedonstvujuših. Sedaj pa so pričeli padati atentatorski strelji že tudi naravnost proti članom vlade in njihovim najzaupnejšim sodelavcem. Tako je pripisovati danes le srečnemu slučaju, da ni zadel krogla neznanih atentatorjev samega bolgarskega ministrskega predsednika Ljapčeva, ki se je vračal iz Plovdiva v Sofijo.

Dogodek se je odigral takole: V zgodnjih jutranjih urah je bila slovesno odprta graditev nove državne ceste Kričim-Divljen. To otvoritve se je udeležil tudi ministrski predsednik Ljapčev, ki je imel ob tej priliki slavnosten govor in poveljeval delo vlade za mirno konsolidacijo Bolgarije. V njegovem spremstvu se je nahajal tudi minister Vasilov, dalje prefekt plovdivskega okraja, več poslancev vladne koalicije in nekaj policijskih uradnikov. Po iz-

vršeni otvoritvi so gostje posedli v avtomobile in se odpeljali iz Kričima v Plovdiv, kjer je Ljapčev vstopil v brzovlak in se odpeljal v Sofijo. Avtomobil ministrskega predsednika se je nato ponovno vrnil v Kričim, da prepelje na postajo še ostale goste. Ko je pripeljal avto v bližino Plovdiva, so neznani atentatorji pričeli streljati s karabinkami na njegove potnike in ubili policijskega uradnika Simona Aleksandrova, ki mu je bila poverjena varnostna služba za osebo čuvanje ministrskega predsednika Ljapčeva. Po atentatu so neznani napadalci izginili ter ni za njimi nikakih sledov.

V Sofiji domnevajo, da so hoteli atentatorji izvršiti napad na ministrskega predsednika Ljapčeva in ga ubiti. Le slučajno pa se je njemu namreč ponesrečilo, ker je Ljapčev že uro pred atentatom v istem avtomobilu prispel v Plovdiv in je tako postal žrtev njihovega napada samo policijski uradnik Simeon Aleksandrov. Kdo naj bi bili atentatorji, izgubili vsa bolgarska javnost in čuti je najrazočnejše domneve.

Briand o rekonstrukciji francoske vlade

Splošni napad opozicije na vlado se pričakuje prihodnji teden - Položaj zahteva močno koncentracijo

Pariz, 6. julija d. Kriza francoske vlade, ki je grozila privedi že danes do ostavke Poincaréjevega kabineta, je zopet za nekaj dni odročena. Opozicijski govorniki, ki so nameravali s svojimi izjavami izzvati padec vlade, so namreč ostali pri svojem prvotnem sklepu ter govorili dokaj umerjeno, kakor so sprva nameravali. Glavni govornik opozicije Guy se je pred vsem bavil z vprašanjem, pod kakimi vidiki so bili stori storijski koraki v Washingtonu za preložitve roka plačila francoskega trgovskega dolga. Za njim je govoril desničar Doormann, ki je postavil interpelacijo zaradi neke klofute, ki jo je dobil pariški policijski predsednik Chiappe pri nedavnih demonstracijah vojnih invalidov v Parizu. Njegovo interpelacijo je odklonil minister Tardieu.

Pri glasovanju o predlogu, ki sta jih postavila oba govornika, je zbornica z veliko večino glasov izglasovala zaupnico vladi. Nato je sledila debata, kjer je bilo pričakovati glavnega napada proti vladi. Debata pa je potekla povsem mirno, ker se je med tem razširila vest, da je zunanje politični odbor zbornice sprejel s 13 proti 12 glasovom sklep finančnega odbora o ratifikaciji sporov o vojnih dolgovih z Anglijo, ki po tem posebnega vladnega S tem je kriza francoske vlade tudi odložena in se bo vršila debata o dogovorih za plačilo dolgov šele koncem prihodnjega

vlade je obširno poročal o političnem položaju zunanji minister Briand in izjavil, da potrebuje vlada pri reševanju tako važnih mednarodnih vprašanj kakor je ratifikacija dogovora vojnih dolgov, odobritev pariškega reparacijskega sporazuma in izpraznitve Porenja, močno in zanesljivo vladno večino. Briand je izrazil mnenje, da bo povzročila vladi ratifikacija dogovorov o vojnih dolgovih in izpraznitve Porenja še mnogo težko, da so radikalni socialisti in socialisti pripravljeni glasovati za rešitev teh dveh vprašanj, čeprav niso zastopani v vladi. Položaj bo postrilo deistvo, da je velk del poslancev vladne večine proti izpraznitvi Porenja, dokler ne bo izvršena popolna mobilizacija nemškega reparacijskega dolga. Zato je po njegovem mnenju neobhodno potrebno prenosovati vlado in pritegniti v njo nekaj radikalno socialističnih ministrstev, kar bi dalo vladi dovolj močno večino za vse nepredvidene slučaje.

Francoska vlada zavrača sklepe finančnega odbora

Pariz, 6. jul. s. Francoski ministrski svet je po dolgotrajnem posvetovanju sprejel sklep, s katerim proglasa pogojno ratifikacijo dogovorov o francoskih vojnih dolgovih, kot je bila sprejeta v finančnem in zunanje političnem odboru francoske zbornice za nesprejemljiv. Ministrski svet bo vztrajal na svojem stališču, da je treba ratificirati dogovore o vojnih dolgovih ne glede na reparacijske datjave, kot popolnoma samostojno vprašanje.

Coudenhove-Kalergi napoveduje skorajšnje uresničenje Panevrope

K zmagi ideje so posredno veliko pripomogle ameriške zaščitne carine in ekspanzivnost ameriškega kapitala

Dunaj, 6. jul. d. Na glavni skupščini avstrijske sekcije »Panevropske unije« je imel daljši govor njen predsednik, znani pobornik za Panevropo Coudenhove-Kalergi, ki je izjavil, da stoji vprašanje Panevrope neposredno pred odločilnimi trenutki in da bo postalo v kratkem po rešitvi reparacijskega vprašanja in ureditvi izpraznitve Porenja glavno vprašanje evropske politike. Kdor smatra še danes Panevropo kot utopijo, bo lahko doživel v kratkem trenutek, ko se bo čutil pošteno osramočenega. Delo za uresničenje velike ideje Panevrope se je tudi v preteklih letih nadaljevalo in doseglo znatne uspehe na gospodarskem polju.

K temu je mnogo pripomogle gospodarska politika ameriškega predsednika Hooverja, ki je izposloval znatno zvišanje ameriških zaščitnih carin in ki z vsemi silami podpira ameriško gospodarsko prodiranje na južnoameriški, kitajski in ruski trg. To postopanje bo naravnost prisililo evropske države, da bodo pričele resno misliti na gospodarsko sodelovanje, kar bo pomenilo tudi prvi korak k Panevropi.

Končno je Coudenhove-Kalergi zavračal napade raznih listov, ki trdijo, da je »Panevropska unija« le sredstvo v rokah nemške zunanje politike in izjavil, da zasleduje Unija samo cilje, ki streme za uresničitve panevropske ideje.

Razgovor grofa Bethlena z madžarskimi socialisti

Budimpešta, 6. julija. s. Glede na to, da nista bila pri zadnji zaupni seji zunanje političnega odbora poslanske zbornice, navzoča oba socialno demokratska poslancja, je novabli, kakor javlja »Az Este« ministrski predsednik grof Bethlen te dni k sebi tri vodilne člane socialno demokratske parlamentarne frakcije, in jih informiral o aktualnih vprašanjih. Socialno demokratski poslanci so obrazložili predsedniku vladne svoje stališče v teh vprašanjih. Kakor doznavajo »Az Este« so se ti razgovori vršili v docela prijateljskem duhu. Dalje je ministrski predsednik obvestil poslance, da bo minister Walko prihodnje dni še obširneje obvestil voditelje socialnih demokratov o vseh političnih vprašanjih.

Javna zahvala

Za mojo promocijo častnim doktorjem univerze v Ljubljani so mi došle pismene in brzojavne čestitke v nemalodnem številu. Seveda sem za vsak tak pozdrav globoko zahvalen, zlasti ker se s tem jasno razodeva veselje nad pridobitvijo, splošno in procvitom našega vseučilišča. Ker ne morem sedaj odgovoriti dostojno posamič, prosim, da se ta skupna zahvala odobri, kakor je prišla od srca.

Na Bledu, 5. julija 1929.

Dr. Danilo Majaron.

Zavoljo neviht, ki so divjale nocoj po vsej Srednji Evropi, so izostala največja telefonska poročila z Dunaja, iz Prage in iz Budimpešte ter preko teh mest.

Orlovski zlet v Pragi

V meddobju orlovskih prireditelj smo. Naraščajski zlet je končan, članski se pričenja. Danes in jutri prihajajo prvi oddelki. Zlet orlovskega naraščaja kot prvi del zleta slovenskih Orlov se je vršil prošlo soboto, na praznik sv. Petra in Pavla, ter naslednji nedeljo. Prireditelji orlovskih svečanosti, obnem večina voditelji češke klerikalne stranke, slikajo te svečanosti kot del velikih vsenarodnih slavnosti povodom tisočletnice kralja sv. Václava. To pa ni točno. Kajti vsenarodna svetovavalska proslava se bo vršila šele jeseni, tako da je orlovska manifestacija samostojna prireditelj, ki jo aranžirj le iz dobro premišljenih propagandnih razlogov spravljajo v zvezo z znamenitim jubilejem češke države.

Obnem s praškim zletom orlovskega naraščaja se je vršil v Plznu sokolski zlet, v Taboru pa je agrarna stranka ob priliki tamošnje prekrasne južno-češke razstave priredila ogromne manifestacije. Zanimivo je, da je v okviru te razstave poseben oddelk posvečen hšituskemu pokretu. Tudi v mnogih drugih mestih republike so se vršile razne večje prireditve, vendar pa nobena od vseh teh ni imela namena tekmovali s praško orlovsko prireditvijo, marveč so vse nosile vseskozi samostojen značaj. Vsekakor pričajo te slavnosti, da naše nranje življenje ni zapadlo mrtvili, temveč da se živahno in krepko giblje.

Naravno je, da sta tudi socialistična in napredna javnost v Pragi in v vsej republiki posvetili veliko pozornost orlovskemu zletu. Odkrito je treba priznati, da je bilo pri tem tudi precej bojazni, da bi zaradi klerikalne prireditve ne prišlo v glavnem mestu do neljubih incidentov. Orel je namreč v Pragi in sploh na Češkem še zelo malo znan in v javnosti ne igra posebne vloge. Njegova domovina sta Moravska in del Slovaške. Zato Orlovstvo ni češki narodni pokret, temveč nosi izrazito klerikalno obeležje, čeprav njegovi voditelji vedno zadržujejo svojo nepolitičnost in nestranskost.

Dve uri je bil Václavski trg med sprevedom orlovskega naraščaja oblit z nemalodno sinjo barvo orlovskih rjaj, pestro obeležje pa so dajale sprevedo posebno narodne noše moravskih in slovaških udeležencev. Dve uri je prevladovala modra barva na trgu in v ulicah, koder se je spreved pomikal. Potem je dobila Praga zopet svoje vsakdanje lice. Orel še daleč nima moči, da bi dal prestolnici kar za več dni svoj značaj, kakor je to doseglo pred tremi leti Sokolstvo, ki je organizirnil del češkega narodnega življenja. Praga je matica Sokolstva in Orel se v njej zato ne more udomačiti. Orlovski zlet na Prago nima niti tistega vpliva, ki ga je imel zlet socialističnih telovadnih organizacij. Trgi in ulice, po katerih se je pomikal spreved orlovskega naraščaja, niso bili napolnjeni z onimi stotočlankami množicami, ki so pred tremi leti tako oduševljeno in iskreno pozdravljale sokolske trume. Za praške razmere maloštevilno je bilo občinstvo, ki je zlasti sprva popolnoma pasivno in molče gledalo modre četverstopce. Kjer so Orli pozdravljali s svojim »Zdar buh«, jim je bil odgovor molk. Ko pa so začeli iz njihovih vrst prihajati klici »Živela Praga«, »Živela tatek Masaryk«, jim je občinstvo odgovarjalo. Vendar pa so na ta način doseženi kontakt med publiko in sprevedom od časa do časa zopet porušili klici »Živela katoliška Praga«, ki so redno naleteli na grobni molk. Pač pa je publika živahno pozdravljala izmuzemske Orle, zlasti dunajske in jugoslovenske.

Prireditelj je potekla v najlepšem redu. Niti Pražani, niti Orli niso izzivali in tako ni prišlo do prav nobenega incidenta. Pražani so se čudili, da Orli pozdravljajo prezidenta Masaryka, ki ga klerikalni tisk večkrat vsaj med vrsticami hudo napada. Orli zopet so se čudili, da jih je razkričana brezverska, socialistična Praga sprejela gostoljubno in skoraj toplo.

V sprevedu je bilo okrog 13.000 Orlov in naraščaja. Nekateri hiše ob ulicah, po katerih se je pomikal spreved, so bile okrašene z zastavami. Tu in tam je orlovsko mladino pozdravljali s strelji še zeleni prapor proroka Mohameda s polumesecem, ki je ostal na strehi še od nedavnega poseta egiptskega kralja Fuada. Toda to nesoglasje je bilo tako veselo, da se ni nihče ni spodikal nad njim. Ravno tako so Pražani smatrali za samoumevno, da si je prišel javno orlovsko telovadbo ogledat tudi prezident Masaryk.

Praga se je tudi ob minulih orlovskih dneh pokazala tako, kakršna je: tolerantna, patriotična in gostoljubna. V tem je gotovo lep uspeh orlovskega naraščajkega zleta. Klerikalna podeželska mladina se je lahko na lastne oči prepričala, da razkričana Praga ni tako divjaška in propala, kakor jo slikajo ljudstvu klerikalni agitatorji. Ob zletu dneva sta dalje pokazala, da so klerikalci svoje delovanje osredotočili na mladino. Tudi v tem razku je uspeh minule sobote in nedelje.

Razprava proti bivšemu francoskemu finančnemu ministru

Pariz, 11. julija. d. Za 11. julija je razpisana pred pariškim sodiščem razprava proti bivšemu finančnemu ministru in senatorju Klotzu, ki je obdolžen goljufije, zlorabe zaupanja in izdajanja nekritičnih čerkov. Obtoženi Klotz se nahajal preiskovalnem zaporu in ga bo zagovarjal eden najboljših francoskih odvetnikov.

Velika neurja nad Južno Nemčijo

V Badnu je kot pest debela toča uničila vse vinograde in sadovnjake - Nad Bavarsko in Solnograško so se ponovno utr-gali oblaki

Baden, 6. julija. g. V Badnu se je ob 17.30 utrgal oblak. Temu je ob 19.30 sledilo novo neurje. Padala je kot pest debela toča. Neurje je povzročilo veliko škodo. V državnem sanatoriju Peterhof je toča pobila okoli sto oken. Večkrat je udarila strela, med drugim tudi v hotel na Glavnem trgu. Na posevkih v okolici mesta je škoda zelo velika. Vinogradi in sadovnjaki so skoraj popolnoma uničeni. Na nižjih mestih Badna je voda vrla v hiše. Interventirali je morala požarna brigada. Tudi zdraviliški park je zelo trpel. Škoda je zelo velika.

Monakovo, 6. jul. s. Neurje, ki je predvčerajšnjim divjalo nad Bavarsko je napra-

vil večjo škodo, kakor se je dosedaj mislilo. Setev je v nekaterih krajih popolnoma uničena. Škodo cenijo na več milijonov nov mark.

Neumarkt pri Solnogradu, 6. julija. g. Danes ob 13.30 je nad Neumarktom in okolico divjalo silno neurje. Utrgal se je oblak. Padala je kot oreh debela toča. V krajih Alwang, Eugendorf, Irrdorf, Strasswalchen, Steindorf, Lengau in Pöndorf so bila zrnja toče težka do 8 dkg ter velika kot jajca. Setev je večinoma uničena. Hiše in strehe, ki so že predvčerajšnjem zelo trpele, so bile zopet poškodovane. Tudi v drugih krajih v okolici je padala toča.

Albanski konzulat v Skoplju

Beograd, 6. julija. p. Iz Tirane poročajo, da je bil danes albanski parlament predložen načrt zakona, ki predvideva ustanovitev albanskega generalnega konzulata v Skoplju. Albanski listi pozdravljajo ta ukrep vlade in izražajo nado, da bo ustanovitev generalnega konzulata v Skoplju poglobila gospodarske stike med Albanijo in Jugoslavijo. Obnem predlagajo, naj bi se ustanovil konzulat tudi v Podgorici.

Železniška nesreča v Slavoniji

Osijek, 6. julija n. a. Prozi slavonsko poravske železnice se je prireditela popoldne težka železniška nesreča. Med Valpovom in Beliščem je zadel osební vlak iz Osieka skupaj s tovornim vlakom, pri čemer sta bili obe lokomotive. 3 osebni vagoni in 7 tovornih vagonov poškodovanih. Tri osebe so bile teže ranjene, 9 pa lanko. Materialna škoda je velika. Uvedena je preiskava, da se ugotove vzroki nesreče.

Baba Anujka na 15 let

Pančevo, 6. julija p. Danes je bila razkazana obsodba v dolgotrajnem procesu proti Babi Anujki in soobtoženim zaradi umora na Nikole Momilovića. Baba Anujka, ki je bila obtožena premoševanja umora, je bila obsodena na 15 let iče. Žena umoričenega Stana Momilovića, na dosmrtno iče, niena sestra Sofija Momilović na dosmrtno iče. Ljubimka Milinkova pa na 8 let iče. Olga Tursa in Danica Palić sta bili oproščeni.

Minister Mažuranić v Zagrebu

Beograd, 6. julija p. Minister trgovine dr. Mažuranić je nocoj odpotoval v Zagreb, kjer ostane par dni v svrhu ureditve privatnih zadev.

Grški poslanik Polihroniades ostane v Beogradu

Beograd, 6. julija. r. »Politikac« je objavila vest, da je grški poslanik Polihroniades premeščen za poslanika v Moskvo. Danes objavlja poljsko tiskovno agencijo grškega poslanstva, da je poslanik Polihroniades iz proračunskih razlogov v resnici imenovan za poslanika v Moskvi, vendar pa je to imenovanje samo formalno in gosp. Polihroniades ostane še dalje v Beogradu.

Komisija za obrtno strokovne učiteljske izpite

Beograd, 6. julija p. Minister trgovine je imenoval posebno skupno komisijo, pred katero bodo morali polagati izpite strokovni učitelji za obrtne nadaljevalne šole in obrtne strokovne šole, strojno ključavničarske, elektrotehnične in gradbene stroke.

Prireditelj zagrebških novinarjev

Zagreb, 6. julija n. Dne 14. t. m. priredi tiskovna sekcija JNU veliko polno zabavo na Savi v korist gradbe novinarskega doma pod imenom »Weekend« na Savi. Zabava se bo vršila pod protektoratom zagrebškega mestnega župana.

Sestava nove portugalske vlade

Lisabona, 6. julija. s. Predsednik portugalske republike, general Carmona, je snoči poveril Avenzu Verrazu sestavo novega kabineta.

Bolgarija prizna sovjetsko Rusijo

Sofija, 6. julija. d. Kakor javljajo bolgarski listi, je pričela bolgarska vlada s pripravi za priznanje sovjetske Rusije in vzpostavo diplomatskih odnosov z Moskvo, ki se bo izvršila po likvidaciji anološkoruskega epora.

Trgovinska pogodba Grške z Rusijo

Atene, 6. julija. s. Parlament je pooblastil vlado, naj stori vse potrebno, da stopi trgovinska pogodba z Unijo sovjetskih republik čim prej v veljavo.

Sovjetske odredbe proti delamrznim delavcem

Moskva, 6. julija. Sovjetska vlada je objavila celo vrsto odredb, s katerimi bo odpravila pomanjkanje discipline in delavosti med komunističnim delavstvom, ki s svojo lenobo, netočnostjo in pogostim izostajanjem od dela onemogoča izvršitev gospodarskega načrta sovjetrov. V teh odredbah so določene stroge kazni za delavce, ki nim bo močete dokazati, da s svojim postopanjem škodujejo interesom države.

Plačilne težkoče rumunskega mlinskega koncerna

Dunaj, 6. julija. s. Te dni je največji mlinski koncern v rumunskem Banatu »Lovrina Reitter min« ustavel plačila. Pasiva znašajo več kot 40 milijonov lejev. Ustavitev izplačil je vzročila med dolžniki velikansko razburjenje.

Nemiri stavkujočih v Zedinjenih državah

New Orleans, 6. julija s. Stavkujoči so danes dopoldne sežigali tri vozove cestne železnice. Ko so hoteli gasiti gasiti, je množica prezevala cevi in ogroženo demonstrirala proti namoči došli policiji.

Težka nesreča pri zidanju

Milan, 6. julija. s. V Cotroninu v Kalabriji se je zrušil stavbni omar pri zidanju neke lope. Pod ruševinami je bilo pokopanih 25 delavcev, ki so bili vsi ubiti.

Rusko-rumunski obmejni incident

Bukarešta, 6. jul. r. »Cuventul« primaša vest iz Kišenjava, da je prišlo med 1. in 2. julijem na rumunsko-ruski meji pri mestu Toroku do obmejnega incidenta. Z levega brega Dnjestra pri selu Ribnici so bile namreč izstreljene na rumunsko ozemlje tri ruske granate ter nad 100 strelcev iz pušk in mitraljev. Zaradi tega incidenta je dospela na mesto posebna rusko-rumunska komisija, ki je preiskala vzroke. Kakor trdi »Univerzul«, so ruske patrolje preganjale neke tihotapce, ki so prešli preko Dnjestra na rusko ozemlje.

Obni zbor „Soče“

Ljubljana, 6. julija. Nocoj se je vršil v salonu restavracije pri Levu VIII. redni obni zbor društva »Soča«. Zbor je bil navzlic soparnemu poletnemu večeru nenavadno dobro obiskan. Otvoril in vodil ga je dolgoletni predsednik, ljubljanski župan dr. Dinko Puc. V jedrnatih izjavah je podal splošno sliko manjšinskega vprašanja v Evropi in pokazal na naloge, ki čakajo »Sočo« v bodočnosti. V internem pogledu je društvo učeno stilo svoj položaj, dramilo svoje članstvo k še večji delavnosti ter v karitativnem in socialnem oziru storilo vse, kar je bilo v moči blagajnika in društvenega vpliva pri oblasteh, da se omili in zavaruje usoda mnogih primorskih emigrantov. »Soča« je dalje nadaljevala po dosedanjih poti iniciativnega kulturnega dela v Ljubljani. Čakajo pa jo še nove naloge, predvsem tesnejša pritegnitev naraščaja, združitve vseh emigrantskih sil v enotno državno ali pa vsaj široko medokrajinsko organizacijo itd.

Zborovalci so sprejeli »ovor svojega predsednika z viharim odobravanjem. Tajniško poročilo je podal učitelj g. Andrej Pensa. Iz skrbno sestavljenega referata posnemamo, da šteje društvo »Soča« s podružnicami 1269 članov. Odbor je imel 18 sej, ki so bile posvečene društvenim, gospodarskim, posredovalnim in prosvetnim zadevam, deloma pa tudi vprašanju vojne škode. Društvo je priredilo 12 predavanj iz vseh področij sodobnega življenja in nacionalnega delovanja. Udeležba na predavanjih je bila zadovoljiva (od 67 do 238). Nadalje je »Soča« priredila več lepo uspehih zabavnih večerov in družabnih izletov.

Blagajniško poročilo je predložil društveni blagajnik Josip Špilgoj. Predložene številke so vsestransko zadovoljive. I tajnik i blagajnik sta žela prisrčno zahvalo za svoj trudopolni posel. Pregledniki so ugotovili vzoren red v vseh knjigah in računih.

Vprašanje vojne odškodnine pred rešitvijo

Nad vse aktualno poročilo o vojni odškodnini je podal dr. A. Šaplja. Po kraljevi proklamaciji 6. januarja je tudi vprašanje vojne odškodnine Primorcem stopilo v šadji končne rešitve. Največje zasluge so si v tem pogledu stekli inspektor ministrstva za socialno politiko dr. Krmpotić, načelnik v zunanjem ministrstvu dr. Bogumil Vošnjak in dr. Čok. Kralj je odobril zahteve, nakar so konkretni predlogi parirali i finančnoekonomski komite ministrstva i ministrski komite o reparacijah. Sedaj je samo še na ministrskem svetu, da spodnje predloge definitivno osvoji, kar je pričakovati v najkrajšem času. Ti predlogi so:

1. da se zakon o ratni šteti, ki velja za Srbijo in Crno goro, dopolni in razširi tako, da bi z njim prišli tudi vsi naši oškodovanci do odškodnine;

2. da se spopolni in izpremeni pravilnik glede dolocitve ratne štete tako, da se ustanovi tudi pri delnem sodišču v Ljubljani posebno sodišče v to svrho. » Opozarjajo se vsi interesi, ki se niso vložili prijav škode, da zberejo podatke, ker bo po novem zakonu rok za naknadno prijavo vrlo kratek (14 dni). Poročilo dr. Šaplje je bilo sprejeto z velikim zadovoljstvom in s hvalečnostjo do našega narodnega kralja.

Za društvenega predsednika je bil ponovno izvoljen dr. Dinko Puc, za podpredsednika Ivo Sancin, kot odborniki pa: Senčar Lipe, Bensa Andrej, Cotar Anton, Klovor Hinko, dr. Lulik Ivo, Medvedšek Alojz, Parovel Viktor, Rauber Vinko, Simčič Miha, Špilgoj Josip, dr. Šaplja Tone, Škerlavaj Jože, Venturini Franc in Zgrabljč Martin. Preglednika računov sta Ivančič Jože in Golja Aleksander.

Praška Slavija ostane v tekmovanju za srednjeevropski pokal

Slavija : Juventus 3 : 0 (0 : 0)

Praga, 6. julija. g. Danes se je vršila druga tekma med Slavijo in Juventusom za srednjeevropski pokal. Zmagala je Slavija s 3 : 0. Slavija ostane torej v tekmovalni, dočim izpade Juventus, ker znaša skupni rezultat 3 : 1 v korist Pražanov. Pred tekmo se je utrgal oblak ter je dež popolnoma poplavlil igrišče Slavije. Požarna bramba je morala odstraniti vodo. Slavija je zmagala zaslužen. Prvi gol je v 3. minuti drugega polčasa zabil Junek. Dvajset minut kasneje je scortal isti igralec. Italijani so protestirali proti temu голу, ki je po njihovem mnenju padel iz off side. Hoteli so celo odstopiti, vendar so to nameru po prizadevanju svojega kapetana Combia opustili. Igra je nato izrodila ter je sodnik Majoresci iz Bukarešte izključil srednjega krilca Juventusa Varliena. V 29. minuti je Joska zabil tretji gol za Slavijo.

Spominu dr. Gregorja Žerjave

Eno uro razgovora

Par utrinkov iz let trpljenja...

Imel sem nalogo, da napišem njegov življenjski spomin za neko srbsko publikacijo v Beogradu, o kateri ne vem, ali je kdaj izšla. Ni kazalo drugega, kakor da ga obiščem na domu in poprosim za podatke. To pa je bila precej težka stvar, kajti vedel sem, da ima le malo časa zase. Zato sem ga nerad nadlegoval. Dogovorila sva se po telefonu, naj ga obiščem opoldne po obedu.

Našel sem ga v njegovi sobi, ki mu je služila za spalnico in delavnico na naslonjaču, bledega in onemoglega; zavil je bil v siv plašč in izza paravana se je videla odgrnjena postelja, ki jo je zapustil, ko sem pozvonil. Sedel sem k njemu in sva začela razgovor. Pred menoj ležale zapiski, kar mi je pripovedoval. To je bila slika tistih strašnih dni, ko so se v ognju preizkušali ideali njegovih mladih let in je moral on sam preiti Golgoto v sveti zavesti, da je to vse naravno in potrebno, ako hočemo doseči svoj cilj. Bil je vodja nacionalne misli, bilo bi čudno, ko bi ne bili posegli po njem. On se je tega zavedal, zato je brez jeze in očitania pripovedoval o svojih doživljajih ob izbruhu vojne in v vojnem času.

Skoraj ves čas se je smehljaj in kar mu je pahal spomin, se je pogladil po gostih, že precej osivelih lasih, zagledal se nekam v daljavo in nadaljeval: »Aha, še to...« Pa je bilo kaj tako važnega, da bi drugi dan na dan obešali na veliki zvon, on pa je pripovedoval kot popolnoma navadno zgodbo, brez važnosti in pomena. »Aha pa še to...«

»Pa bi vsaj kaj napisal, to so vendar ne le zanimive, ampak tudi važne stvari, saj je to vendar kos naše zgodovine.«

»Ne utegnem, pa sem tudi že pozabljen. Bodo že drugi.«

»Vsaj glavne stvari...«

Zagledal se je zopet v daljavo, kakor da misli na nekaj čisto drugega.

»Torej tako je bilo — natančno ne vem — v Gorici sem bil — saj veš, kako je bilo lepo takrat: izdajali smo »Vedo« in z dr. Vošnjakom formulirali naš nacionalni program. To so bila lepa leta. Mnogo nas je bilo tam; takrat smo že mislili na Jugoslavijo... Ko je nastala vojna, so se začele hišne preiskave, pri meni so bili dvakrat, pa niso mogli najti nič posebnega; nepreviden sem pa bil: imel sem še korespondenco, ko smo reševali razna vprašanja. Milena je bila bolj previdna in je pravčasno pospravila po »ladelcih«. Zato najvažnejši stvari niso dobili v roke. Navzlic temu so me odpeljali v Trst. Tam sem bil v via Tigor. Tam je bilo slabo: polno je bilo in nesnažno. Zvedeli smo, da smo bili na preskrbijski listi in to takrat v začetku ni bila šala. Pravili so, da nas bodo drugega za drugim odpeljali in postrelili. Izgledalo je slabo in mislil sem, da je konec...« Posmejal se je, kakor da se je spomnil nečesa prijetnega... Ljudje so bili obupani in vsak dan več jih je bilo. Končno so nas odpeljali; bilo je po noči, ko so nas zbirali na dvorišču, obdanem od kordona vojakov in vsi smo mislili, da gremo na zadnjo pot. Odpeljali so nas v noč in nihče ni vedel, kaj nameravajo z nami. Šepetali so, da nas bodo postreljali na kakem neznanim kraju...«

»Prepeljali so nas v Rihenberg. Tam sem videl nekaj znanih obrazov in smo se opogumili, ko smo videli, da ni še najhujše. Hudo je bilo, da nismo vedeli, kaj se godi okoli nas in kako je doma. Iz Rihenberga so nas prepeljali na Ljubljanski grad...«

Iskal je v spominih, kaj bi bilo še važno iz teh dni, saj to so bili komaj zunanji dogodki: prihod na sodnijo, zasliševanje, med tem zopet preiskava na

domu in vsa ta negotovost sredi razdivjane avstrijske soldateske.

Spomnil sem se na njegov prihod v Ljubljano. Stanoval sem na Resljevi cesti. Bil je Velikega šmarna dan; veličastno so peli šentpeterski zvonovi in jasno je sijalo sonce nad prazničnim avgustovim dnem. Naenkrat zaslišim na cesti trde počasne korake — ne tiste umerjene vojaške, ki smo se jih po par tednih vojne že tako privadili, ampak drugačne, temne, mrtvaške. Stopim k oknu in zagledam čuden sprevod: ob kraju vojakov z nasajenimi bajonetmi, v sredi vrsta za vrsto naših »političnih zločincev«. Sklonim se, da bi jim videl v obraz, morebiti katerega spoznam. Po obrazu in obleki se jim pozna, da so Primorci: in glej, tam med njimi v zadnjih vrstah stopa naš Grga, dvojce blazin nosi pod pazduho. Ne vem, ali me je zapazil, dasi se je oziral po oknih; pretreslo me je do dna srca.

»Tako smo prišli na Ljubljanski grad«, nadaljuje Grga, »naš komandant je bil major Kern. Spominjam se še nekaterih, ki smo bili z njimi skupaj: Ivan Cankar, Milan Plut, Doberlet, Belič, dr. Knaflič, Jakl, dr. Gjur, Červar, dr. Orlič, Zec, Kirac, Tudor, dr. Jedlowski, Kušar, Vojčič... Večinoma Goričani in Tržačani, Istrani in nekaj Dalmatincev. Grad je bil takrat skoraj popolnoma zapuščen, mi smo bili menda prvi stanovalci, odkar so ga bili zapustili aretanti. Razdelili so nas po tistih zatohlih kletih. K sreči mi je uspelo, da sem dobil svojo »sobo«, na hrano pa me je vzel takratni grajski župnik Berce... To je bil šele začetek... Pa smo si znali pomagati in prvotna strogost je postopoma, nekateri so smeli celo s stražami v mesto. Potem so nas začeli izpuščati in potem sem odšel v Trst...«

»Zakaj v Trst?«

»Trst je bil takorekro antanti najbližji. Mislim sem sprva, da bom mogoč pobegniti in delati zunaj za našo stvar. Pa najprej ni bilo denarja, pozneje pa sem moral prijeti za delo doma. O veliki noči 1915. smo imeli posvetovanje, koga bi še poslali čez mejo, da bi šel delat propagando za našo stvar v antantne države. Ugibali smo mnogo. Najprej bi imel iti dr. Rybář, a morali smo se ozirati na njegove argumente. Tako je padla odločitev na dr. Gregorina. Z njim je odšel dr. Trinajstić. Takrat smo že imeli jasen načrt, da nastopimo za samoodločno narodov. V Milanu so se potem naši ljudje posvetovali o tem, da bi spravili čez mejo tudi dr. Kreka. Sporčili so nam to željo. Vedeli smo, da bi z njim pridobili sijajnega agitatorja — pa nismo vedeli, ali je popolnoma naš. Ker so nekateri še dvomili o njem, smo opustili to misel.«

»Pa kako si ti vedel za želje naših v inozemstvu?«

»Bil sem v stalni zvezi z dr. Trinajstićem. Dogovorila sva se pri odhodu, da mi bo poročal o najvažnejših sklepih po posebnem ključu v šifriranih pismih. Takrat je bilo še precej zvez z Italijo, pomagali so naši železničarji in razni posredovalci. V Rimu se je zbiral »Jugoslovanski odbor«, ki se je potem preselil v Ženevo. O tem je nekaj izvedela »Hrvatska«, ki je v nekem članku namignila na naše zveze. Med tem je Italija napovedala vojno in preživljali smo težke trenutke pričakovanja po tržaških kletih. Mislili smo, da bodo Italijani v par dneh v Trstu in da ga bodo Avstriji predali brez boja. Za ta slučaj smo dali tiskati italijanske in slovenske proklamacije, da bi se ohranil red... A Italijani Trsta niso zavzeli in Avstriji so si opomogli. V začetku avgusta se je pripeljal ljubljanski pol. svetnik dr. Skubl z avtom v Trst in z mestnim komisarjem Lone-

kom napravil pri meni preiskavo. Videl sem, da sem izdan. K sreči niso našli proklamacij, ki jih je v zadnjem trenutku rešila Milena. Drugi paket se je nahajal v moji pisarni in že med preiskavo jih je odnesel dr. Boštjančič Boži Borštniku, ki jih je skril na ameriškem konzulatu, kjer je bil zaposlen.

»Pa bi vsaj to napisal, saj je neverjetno...«

»Res, bil sem takrat precej nepreviden. Pri meni so našli ključ za šifrirana pisma in to me je stalo skoraj življenje...«

Gladil se je po lasih in zbiral misli.

»Zdaj je bilo hujše, imeli so dokaz... Sam ne vem, kako sem se rešil. Odpeljali so me v Ljubljano na vojno sodišče. Milena je takrat mnogo prestala — tam doli vojna fronta — jaz pa v šentpeterski vojašnici. V sosednjih celicah sta bila Kromar in Brence. Slišal sem, kako je vojni kurat pripravljaval Kromarja na smrt. Joka je ves čas in zagotavljal, da je nedolžen. Pred vrati so se ponoči pogovarjali vojaki o tem, ali bom obešen ali ustreljen. To so bile težke noči, vedel sem, da mi gre za glavo. Skoraj sem že sklenil z življenjem...«

Potegnil je z roko preko čela, kakor da bi si hotel pregnati težke misli.

»Strokovnjaka za pisavo sta bila prof. Franke in prof. Vesel. Šlo je samo za en znak, po katerem se je dala stvar drugače tolmačiti. V tem se ni stalinjala in ne vem, kako — zagovarjal sem se dosledno in odločno — in bil oproščen. Še danes mi je nejasno, kako se je vse to zgodilo. Kakor v sanjah se mi zdi...«

»Pa vsaj to napiši, tega ne ve nihče, razven tebe.«

Pogledal me je, kakor da me ne razume, in nadaljeval popolnoma mirno: »No, in potem smo prišli v Gmunden. Tam sem bil konfiniran, pa je bilo prav prijetno. Živeli smo precej svobodno in dr. Brezigar, ki je bil pri aprovizaciji na Dunaju, je lepo skrbel za nas. Skoraj letovišče... Potem so se spomnili, da sem prav za prav vojak, čeprav sem bil že v mirnem času superabitriran. Meseca novembra 1926 sem »ajrnikal« v Judenburg. Tam je bil dr. Jamar, bili so naši fantje in naši ljudje. Tako sem se srečno izmazal in prišel v Gradec, kjer se je moja družina medtem nastanila. To je bilo v začetku l. 1917. Vojna se je med tem že obračala na našo stran in smo se pri-

pravljali. Dr. Kramer pri »Slov. Narod« v Ljubljani, jaz v Gradcu, pozneje na Dunaju, kjer je dr. Brezigar že vzpostavil tesne zveze s češko mafijo. V jeseni sem bil v Pragi, kjer smo imeli posvetovanje z dr. Kramarjem, Stepankom in dr. Samalom. Takrat sem pisal brošuro, ki je izšla anonimno: »Die nationale Abgrenzung im Suden«. To je naredilo precej hrupa. Saj se komaj še spomnim, kako sem si takrat to razrešitev predstavljal...«

Videlo se je, da je utrujen in da mu koma zbira misli. Saj bi to bila cela knjiga, če bi pisal o vsem.

»In potem sem prišel na Dunaj. Dr. Korošec — rekli smo mu »ata« — je bil zelo priden. Vse je storil, kakor smo rekli. Začeli smo v Zagrebu izdajati »Glas Srba, Hrvata in Slovenaca«. Tako smo imeli svoje glasilo. Vanj sem mnogo pisal. In potem je prišla tista Černinova polomija z Brest Litovskim. Boljševiki so pošiljali v svet brejzlične brzojave. Med zahtevami so imeli tudi samoodločno narodov. Takrat nam je pomagal dr. Kavčič, ki je bil pri »Kriegspress«. On nam je mnogo koristil, saj ga omenja tudi Paulova v svojem delu.

Od njega smo dobili že ponoči natančno besedilo brestlitovskega telegrama, in sem ga poslal tudi dr. Kramerju, ki ga je, če se ne motim, hitro v »Slovenskem Narod« v celoti objavil. Dujanski listi pa so ga prinesli nepopolnega, češ da ga niso mogli popolnoma ujeti zaradi motnjav v zraku. Tako je izšel brzojav »verstümmelt«. To je bil halo v parlamentu, ko je dr. Korošec prečital naše pravilno besedilo. Vsi so se držali za glave, odkod imamo podatke in zveze. To so bili lepi časi...«

Njegovo lice se je razjasnilo, kakor da je pozabil na vse prestane muke prejšnjih dni.

»Takrat se je veselo delalo. Cele noči smo sestavljali interpelacije. Sestavil sem jih nič manj kakor 130, da sta jih podala dr. Korošec in dr. Rybar. Pomagal mi je Majcen in drugi. Gradiva smo imeli dovolj. Vse svinjarije, ki so jih uganjali po Srbiji, po Bosni in drugod, so prišle na vrsto. Najhujše je bilo, ko je dr. Korošec interpeliral zaradi zločinov v Trebinju. Tam je general Braun dajal obešati po najmanj pet ljudi na dan. Ko je dr. Korošec v »Heresauschuss« prečital nato interpelacijo, so generali kar skakali, jokali od jeze in škripali z zobmi. Mi pa smo poskrbeli za to, da so šle interpelacije v inozemstvo in so tam zvedeli, kaj počenja avstrijska vlada v domačih deželah in na Balkanu. Takrat smo triumfirali sam ne vem, kako sem vzdržal — a takrat sem res mnogo delal. Pa sem bil celo kar tako brez dovoljenja na Dunaju. Bali so se nas...«

Zamislil se je z radostnim nasmehom, kakor da se spominja svojih najlepših dni.

»In potem?«

»No, potem je prišla pot v Ženevo in konec vojne. A to ni več tako interesantno. Hitro je prešlo...«

Zastajal mi je skoraj dih, ko je pripovedoval s takšnim mirom o svojih najmučnejših dneh in najnevarnejših trenutkih, ki je šel skozi nje do visokih ciljev svobode — in sedaj, ko se je odprl svet in je prišlo vse, za kar se je boril — ni več važno, vse je znano in razumljivo. Saj drugega ni želel in vse žrtve so se mu zdele majhne in brez pomembne v primeri s svobodo, ki jo je v toliki meri pomagal priboriti svojemu narodu.

Umolknil je in poznala se mu je utrujenost. Videlo se je, da ga še obletavajo misli, da je poleg teh spominov še toliko drugih, enako važnih in zanimivih, a da je vse to nekam zginito, nekam daleč kakor v pozabljenju pred svetlobo sedanjih dni. In on je tako nerad govoril sam o sebi! Komaj da sem par utrinkov rešil pozabljenja. Marsikaj se bo pokazalo šele v zvezi z drugimi spomini ako jih bodo njegovi sorodniki napisali.

Sedel je mirno na svojem naslanjaču in mi podal roko.

Težka je bila njegova pot do cilja in zdelo se je, da ga je usoda sama vodila in varovala, da je prišel do vrha.

Dr. Ivan Lah.

Kako je bil dr. Žerjav rešen v Judenburgu

Gosp. dr. Jamar, bivši velezaslužni polkovnik zdravnik naših kranjskih Janezov v svetovni vojni, nam piše:

Iz članka, ki ga je dr. Žerjav l. 1924. spisal za praške liste in ki ste ga sedaj objavili v »Jutru«, vidim, da mu je ostalo neznano ime češkega medicinarja, ki se je v Judenburgu tako lepo zanj zavzel. Bil je to sanitetni praporščak med. Matejček, zelo zaveden Čeh, ki mi je zvesto pomagal marsikaterega Janeza obvarovati fronte.

Dobro se spominjam, kako porazno je delovalo name, ko sem izvedel, da je dr. Žerjav določen za fronto. Baš tiste tedne, v novembru 1916., sem ležal težko bolan v svoji sobi. Nekega dne prihitel k meni Hano, Novomeščan, vse zasoplen in mi potoli, da si moj naslednik dr. Pepeu iz Trsta ne upa ugovarjati članom komisije in pusti proglasiti vsakega, da je za fronto sposoben. Tako je bil danes spoznan za popolnoma zdravega tudi dr. Žerjav. Takoj naprosim dr. Pepeu, da me obišče. Ko sem ga podučil, da ima samo on odločevati pri komisijah in da se mu ni potreba nikomur kloniti, in mu povedal, da sem jaz z vojniki italijanske narodnosti postopal ravno tako pravično kakor s Slovenci, sem zahteval od njega, da pošlje dr. Žerjava na rentgenološko preiskavo v bolnico v Leoben. To se je tudi zgodilo, in prinesel je s seboj rentgenološki izvid »D«, to je za vsako vojaško službo nesposoben. Odšel je nato v Gradec, kjer sem mu na njegovo pismo preskrbel šefzdravnika iz zdravilišča Enzenbach.

Hano Ogoreutz, tedanji korporal in sanitetni pisar v Judenburgu, je s svojim pravočasnim alarmom omogočil, da nam bolnega dr. Žerjava niso l. 1916. poslali naravnost v smrt.

Obisk v Berlinu

Kmalu bo preteklo leto dni, odkar je znani nemški kirurg za operativno lečenje tuberkuloze dr. Sauerbruch operiral pokojnega dr. Gregorja Žerjava. Ker sem se tedaj šel muditi v Berlinu, sem ponovno obiskal dr. Žerjava v sanatoriju West, kjer je ležal teden dni.

Prvič sem ga obiskal dva dni po operaciji. Ležal je v postelji s polzaprtimi očmi, težko je dihal in izgledal je precej slabo. Rahljo mi je stisnil roko. Pozdravil sem ga in mu čestil k uspehi operaciji. Ko sem ga vprašal, koliko časa se bo zadržal v Berlinu, mi je odgovoril smehljaje se s tihim glasom, da se misli čim prej povrniti v domovino, ker so stroški bivanja v sanatoriju tako veliki, da jih more vzdržati za daljšo dobo samo milijonar. Hotel sem se hitro posloviti, ker me je naprosil Sauerbruchov asistent, naj se ne spuštam z bolnikom v daljši razgovor. Dr. Žerjav pa mi je dejal: »Ostanite še. Saj je človeku dolga tako le eredi milijonskega mesta čepeti v postelji in samo poslušati odmeve milijonskega mesta, ki prodirajo sem gori do tretjega nadstropa. Pripovedujte miraje, kako se imate v Berlinu, kakšne so tukajšnje socijalne in politične razmere, kaj dela jugoslovenska kolonija, kako poteka sestanek interparlamentarne Unije.«

Prišel sem pripovedovati o jugoslovenski koloniji, o uspehih naših umetnikov Tina Paterić, Svestislava Petroviča, o Rijavcu in o baš v tistih dneh umrlem hrvatskem pisatelju Franu Mažuraniću.

Nenadoma me je dr. Žerjav prekinil in povprašal: »Kaj pa počne naša filmska diva Kravanja? Kako si bo kaj pomagala naprej? Bo uspeša? Kaj je na govoricah, ki jih trojijo o njej po Ljubljani?«

Opisal sem mo borbe mlade Ide v raznih filmskih atelijeh kjer se je polagoma pričela uveljavljati s svojo trdno voljo in s svojo simpatično skromnostjo, ki je ravno v svetu filmskih igralcev tako redka, da je idi pomagala do uspeha.

Dr. Žerjav je poslušal z velikim zanimanjem moje pripovedovanje; zadovoljen je pristavil: »Saj sem si mislil, da jo le obrekujejo. Punčka ima dobro voljo; da bi imela le arečo in si pomagala kaj naprej. Tako bo imel saj eden naš človek kaj od filma, za katerega izdamo itak dosti denarja v tujino, ko plačujemo drage najemnine za izposojevanje filmov.«

Govorila sva nato o življenju in delu jugoslovanske berlinske dijaške kolonije. Hotel sem biti kratak, toda dr. Žerjav je imel celo vrsto vprašanj, posebno pa so ga za-

Drobiž

I.

Pred Božičem nekoč je dr. Gregor Žerjav po telefonu dolgo govoril z redakcijo. Dr. Žerjav je bil povrh vsega svojega ogromnega političnega in parlamentarnega dela tudi še nad vse vesten informator in poročevalec »Jutra«, ki je marsikdaj »tolkel« rednega korespondenta. Vsake baže zakonito so se snovale takrat, uredbe, razporeditve — vršale je življenje v parlamentu, živahen politični ropot je držal dr. Žerjava pokonci pozno v noč. Tako nekako, da o polnoči je takrat pred Božičem minister Žerjav zaključil svoj dolgi pogovor z redakcijo »Jutra«.

In je nato legel spat. Kako pa!

Ob dveh ponoči je spet pozvonil telefon iz Beograda. Kdo?

— Tu dr. Žerjav.

— Ja, gromska strela, ta človek še ne spi! — se je tedaj strahovito razjezil dr. Kramer. — Ali je otrok ali kaj! Ubij se bo, ubij!...

Pa ni moglo biti drugače. Tole je bil prejšnji sporočilo dr. Žerjav: naj obvestimo njegovo družino, da bo sicer skupščina že jutri zaključena, a on da ima polne roke dela in ne more še do-

mov. Prišel pa bo najbrže vendarle na dan pred božičnim večerom in Boč (sinček Borut) naj bo pomirjen: nakupil je zani vse tiste znamenke, ki še manjkajo v albumu.

— Torej le ni pozabil! — je dejala gospa Milena.

Ne, ni pozabil. Nikdar in nikoli ničesar ni pozabil doktor Žerjav. Imel je dela zvrhano mero, da bi vsak drug ponorel, zraven pa je vsak večer dolgo govoril z redakcijo »Jutra« in je tisto noč ob dveh sporočil, da bo sinček ustregel za Božič. Z najrazličnejšimi znamenkami, ki še manjkajo v albumu... Drobne brige za družino so bile edina sladkost v njegovem ogromnem dnevnem trudu.

II.

Tako ljubeznivo neroden kakor Oton Župančič, ki šeta po sobi in se vedno izogne stolu, je znal biti tudi Gregor Žerjav.

Pri zdravniku Brezovniku v Beogradu imajo prijaznega psička. Bila sta z Žerjavom izvrstna prijatelja. V ta pasji trebušček je zlezlo nešteto belih sladkorčkov. Toda včasih je bil psiček kakor nadležno otroče. Akuratno na tisti foteli pri oknu, kjer je najraje posedeval bolni Žerjav, je sililo ščene.

— Miu, miu, miu! se je mulil psiček in s sprednjima tačicama opozarjal bolnika, da je tudi on potreben gosposkega odpočitka v naslonjaču. In bolni Žerjav je vselej ubogal, vstal je in si ves sključen, ves slab poiskal... drug prostor.

— Ali si čuden, Gregor! so mu pravili vsi.

Gregor pa je bil tak. Ščene se mu je prikupilo in ni mogel, da ne bi... nu, da ne bi ustregel.

Ali najraje je vendar imel tičke. Pri dr. Brezovniku jih je bila cela četa in dr. Žerjav je vsakemu dal nežno ime. V svoji ljubljanski bolniški sobi je imel stalno dva kanarčka. Enega, ki mu je dejal »Cibi«, je posebno ljubil. Prinesla mu ga je v srečnejših časih njegova Milena. Kadar je zažvrgolel kanarček, se je še dr. Žerjav za hip ustavil v razgovoru s prijateljem ali znancem, pogledal na kletko in pozorno prisluškoval, kaj drobi in kaj želi rumeni vrviček. Sladkorčka? Dobro, pa sladkorčka. Ali zrnja in sveže vodice? Tudi to. Pa še kaj? Da, še nekaj: prijazno besedo!... Ne gre, da bi se bolni dr. Žerjav kar tja v en dan zamaknil v večno prebira-ne knjig in časopisov ali v pogovor s slučajnim obiskom, zraven pa pozabil na ono drobno živo stvarico v kletki. Je le bila ena slična črta v njuni usodi.

Nikdar več v široko svobodo, nikdar več k visokemu, smelemu poletu!

III.

Čudnega človeka čudna natura: niti ob morju niti na Gorenjskem mu ni ozračje tako prijetno, kakor ravno v Beogradu. In ni želel tišine, puščobe, samote. Stanoval je v mali skromni sobi in tu so se ves dan vrstili obiski, prihajali so politiki, prosilci, prijatelji. Zadnje mesece je večji del prebil v postelji ter čital in pisal leže. Vsa leta sem je rabil navadno steklenico črnila in topo pero. »Jutro« je končno vsililo svojemu najboljšemu sodrniku polno pero, s katerim je imel naravnost otročje veselje. Vsak mesec enkrat ga je »prišlo«. Izjavil je tedaj prijatelju:

»Sedaj se moram pa spočiti in bom odložil članke in knjige. Kupi mi detektivko!«

In so mu prinesli detektivski ali pa avanturistični roman. V eni uri ga je prebral in zopet posegel po resnih stvarih. Doba »razvedrila« je bila s tem za nekaj tednov opravljena. Ponoči, ko ni mogel spati, je pa prebiral vse, kar je bilo novega in dobrega v slovenski srbski, hrvatski literaturi, ali pa je na kosček papirja skiciral razne projekte. Ko sem se mudil zadnjič pri njem v

Beogradu, je čakal na transfuzijo krvi. Prijatelj dr. Olip mu je obliubil, da je da en liter, če hoče. V dr. Brezovnika je imel neomejeno zaupanje — samo, žal, težko ga je ubogal.

»Tako jo po transfuziji grem domov!« Dolga pot in utrudljiva. Ob prelomu pomladi in poletja tja gori na Gorenjsko Morda bo pa tokrat vendar blazilno prijel svojega domačij vnoj svetle, sena in gozdovja. Nekaj mu je vpletlo, naj se vrne v domovino. Pa kako? Bo že šlo nekako. Skrbno in previdno.

— Vsi pravijo, da je vožnja z letalom zelo lepa. Če bi bil zdrav, bi se vozil z letalom. Tako pa... pravijo mi, da bi mi lahko škodovalo. Sem malo preveč slab za višavo...«

Ne bi verjel, če ga ne bi bil slišal. Polet z letalom! Ali je bila tako močna vera v življenje? Doktor Žerjav si ni nič prikrival in ni poznal samoprevare. Bila je herojska vdanost v vse, kar je le še moglo od njega zahtevati življenje. Na en sam odkrito mišljenje nasvet bi se bil na smrt bolni dr. Žerjav vsedel v letalo s tako hladnim pogumom, kakor se je lani v Berlinu pokoril operacijskemu nožu, ki mu je rezal tik okrog srca... Bilo je v njem junštva, miru in dobrote za tisoč, desetisoč drugih.

D. Ravljen.

nimali naši odnosi do Bolgarov in Makedoncev ter je priporočal poglobitev stikov z bolgarskimi zemljoradniki. Končno je obžaloval, da še ne bo pri svojem povratku v domovino tako čvrst, da bi mogel posetiti skupščino jugoslovenske dijaške zadruga v Berlinu.

Ob slovesu mi je še med vrati naročal, naj pozdravim jugoslovenske dijake in jugoslovensko kolonijo, združeno v društvo Jedinstvo.

Par dni pozneje sem moral čakati nekoliko časa pred vrati dr. Žerjavove bolniške sobe, ker se je pri njem mudil tedanji tajnik našega berlinskega poslanstva dr. Perne, ki je skoro sleherni dan obiskal bolnika. Na hodniku sem se pričel razgovarjati z asistentom, ki mi je z vidnim občudovanjem pripovedoval o srbskem ministru, katerega mirnost pred in po operaciji je zadivila vse navzoče kirurge in dr. Sauerbrucha samega, ki je dejal, da že dolgo ni imel tako potrpežljivega bolnika kakor je bil dr. Žerjav. Edina njegova napaka pa je, da ne more in ne more opustiti duševnega dela, celo sedaj, ko je prestal smrtno nevarno operacijo. Dejal mi je: »Samo pomislite, kak človek vam je ta srbski minister. Dan po operaciji je že prišel navzlic vsem našim protestom čitati ne samo srbske časopise, ki so mu jih prinesli iz poslanstva, temveč tudi cel kup berlinskih. Namesto, da bi se spopil in mislil samo na svoje zdravje, pa je že naslednjega dne zahteval tinto in papir ter prišel leže v posteljo pisati pisma. Sedaj pa mu ni dosti samo čitanja in pisanja, nego si je dal prinesiti še cel kup knjig in bršur o borbi za pravno razdelitev nemške države. Prebira jih sleherni dan že od ranega jutra pozno v noč in rečem vam, da je o borbi med federalizmom in centralizmom v Nemčiji že danes bolje poučen, kakor jaz.

Medtem je zapustil dr. Perme bolniško sobo, nakar sem vstopil. Dr. Žerjav je izgledal že precej bolje in mi je smejel dejal, da bo preje doma, kakor jaz. Ko sem ga povprašal ponovno, zakaj ne mara ostati vsaj še teden dni v sanatoriju, da bi se mu rana popolnoma zarastla, mi je pokazal kup računov in dejal, gladeč se z levico po črnih, s srebrnimi nitkami prepreženih laeh: »Vraga, saj še sedaj ne vem, kako bom plačal vse te račune. Če ostanem še par dni tu, pa sploh ne vem, če se izkopljem iz dolgov. Do sedaj sem mislil, da je pri nas draginja, vidim pa, da človek živi v naših Poljčah še vedno napol zastoj.«

Opozarjal sem ga na dolgo pot, ki jo bo moral prevoziti v tako kritičnem stanju. Pogledal me je smejel in rekel: »Sem že preveč navajen vsega tega. Sicer pa pojde z menoj itak dr. Brezovnik. Ta ima že pripravljene različne šprince, da me bo držal pokoncu vsaj do doma, tam se bom pa v gorenjskem zraku že tako pošteno okrepil, da bom pripravljen za novo operacijo, ki jo misli izvršiti še enkrat dr. Sauerbruch.«

Drežec Verbič.

Izrazi sožalja

Danes priobčujemo še nekatere sožalne izraze, ki jih v prvih izkazih nismo mogli objaviti deloma zaradi pomanjkanja prostora, deloma, ker smo jih šele naknadno prejeli.

Odvetnik dr. Ernest Kalan, Celje:

Globoko pretresen nad nenadomestno izgubo, ki je zadela Vas, narod in prijatelje velikega pokojnika, izražam priščno sožalje. — Dr. Ernest Kalan.

Prijatelji iz Sunje na Hrvaškem:

Najsrčnejše sožalje k izgubi našega draga voditelja. Povejte vsem prijateljem, da tudi tukaj z Vami žalujemo. Izguba je velika za ves naš narod, posebno še za našo idejo. — Ciril Zagar.

Gospodarski publicist Lj. St. Kosior, Berlin:

Gospodo, čast mi je umoliti Vas, da povodom smrti velikog političara in uglednog javnog radnika gosp. dr. Gregora Žerjava, bivšeg ministra kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca, izvolite primiti zajedno sa uvaženom porodicom pokojnikom moje iskreno sauešće.

Bivši minister dr. Ivan Krajač, Jastrebarsko pri Zagrebu:

Vrativši se sa puta doznajem žalosnu vijest o preminuću odličnog prvaka i druga pok. dra. Gregora Žerjava. Duboko kosnut njegovim gubitkom molim, da izvolite primiti moje najdublje i najiskrenije sauešće.

Kulturnoprosvetni odsek Sokola Krško:

Ob smrti ustanovitelja »Zveze kulturnih društva« gosp. dr. Gregorja Žerjava izreka kulturnoprosvetni odsek Sokola v Krškem v svojem imenu kakor tudi v imenu vseh mnogoštevilnih prijateljev pokojnika najgloblje sožalje ter se skupno klanjamo ma nom nenadomestljivega kulturnega delavca. — Jos. Vutković, ravnatelj; dr. Tomaž Romih.

Sokolsko društvo na Ježici:

Globoko užalosteni ob nenadomestljivi izgubi našega velikega podpornika dr. Gregorja Žerjava oplakujemo njegov nenadni odhod in se mu ponovno zahvaljujemo za izkazane dobrote. Ivo Trošt, starosta; L. Kerševan tajnik.

Zveza obrtnih zadrug v Ljubljani:

Slovensko obrtnišvo tuguje težke boleti ob mnogo prerani smrti velikega državnika, neumornega delavca na gospodarskem polju Slovenije, svojega skrbnega in vernega zaščitnika blagopokojnega gospoda dr. Gregorja Žerjava.

Ob njegovih gomili poleg plakujoče rodni ne žaluje slovensko obrtnišvo, kateremu je bil pokojnik z vsem svojim idealizmom vedno na strani za njega napredek, razvoj in dobrobit.

Zavedamo se, da je nemila usoda iztrgala velikega moža slovenskemu narodu, kateremu bi bil blagopokojni s svojo visoko znanostjo in veliko ljubeznijo še najbolj potreben.

Nenadomestljivo izgubo dr. Žerjava bo slovensko obrtnišvo, kakor ves jugoslovenski narod za vedno pogrešal. Nauk, ki nam ga je zapustil naš veliki učitelj za vesplošno korist, nam bo svetla zvezda - vodnica, kateri bomo vedno sledili.

Izvolite sprejeti ob bridki izgubi izraze našega najglobljega sožalja. — Načelnik Jošip Rebek.

Jubilejni srednješolski kongres

Celje, 6. julija.

XI. kongres jugoslovenskih srednješolcev se je danes nadaljeval ves dan. Referatu tov. Denkovici iz Beograda, ki je obirno referiral o zgodovini dijaškega saveza, je sledil referat tov. Pitovića, ki je govoril o potrebi slovenskega samozaveš, kar je tudi ena izmed najvažnejših točk dijaškega programa. Urednik Saveznega glasila »Preporoda« tov. Pejcinović je razpravljal o temi: Intelektualno sodelovanje, nakar sta podala poročili tov. Nikolić o fizični vzgoji pri nas in tov. Rolović iz Cetinja o slovanstvu. Po ponovnem prihodu na dnevni red je bila debata o pravilih, ki jih je predložil kongresni statutni odbor. V tej debati je omladina pokazala, da so njeni pogledi na glavni program saveza, to je Jugoslovenstvo, jasni in brezkompromisni. Sledila so poročila posameznih žup, med katerimi je vzbudila posebno pozornost velika agilnost žup iz Skopja, Zagreba in župe za Slovenijo.

Po opoldanskem odmoru so sledila poročila centrale, uredništva »Preporoda« in odbora za zbližanje slovenskih srednješolcev. Ker je ostalo nekaj točk dnevnega reda še neobdelanih, se bo kongresno zasedanje jutri dopoldne nadaljevalo in se bo zaključilo popoldne. Popoldne pa se vršita na Glaziji nogometna in lahkoatletska tekma. Tekmovalo se bo v vseh disciplinah lahke atletike. Za pokroviteljstvo lahkoatletske tekme je bil naprošen Ljubljanski lahkoatletski podsavez.

Razen navedenega se vrši že vse dni kongresa v lokalu »Sloga« v Narodnem domu dijaški šahovski turnir, katerega se udeležuje 16 dijaških šahovskih prvakov iz vse države. V ponedeljek zjutraj pa odpotujejo vsi udeleženci kongresa na skupen izlet v Rogaško Slatino in bo s tem kongres zaključen.

Nocoj ob pol 21. je bila v gornjih prostorih Narodnega doma slavnostna akademija s prav pestrim sporedom, ki je vsestransko dobro uspela. Po končanem oficijelnem delu bo prosta zabava.

Razveseljivo napredovanje Bleda

Še nedavno so mnogi naši gostilničarji in oddaljeni stanovanj mislili, da je tujec z vsemi zemeljskimi blagari obdarovan srečnež, ki pride v naše kraje le zato, da tu pusti čim več denarja. Ker je pa zato začel v nekaterih krajih dotok tujcev pešati, se je bilo bati, da se zlatonosna tajska reka ne obrne drugam in se nazadnje popolnoma ne ogne naše države.

V borbi proti pretiranim cenam je bil Bled vedno na prvem mestu. Čeprav je sezona tako kratka, da hotelirji le s težavo shajajo, vendar niso cene v primeri s komfotom nič višje kakor v Ljubljani ter zato tudi ne odganjajo tujcev. Bled in druga naša letovišča na ta način po pravici uživajo sloves solidnosti. Promet bi se seveda še bolj povečal, če bi imeli tudi po drugih krajih Gorenjske več dobrih in velikih hotelov, ki jih moramo postaviti, ker za tujski promet se vedno velja stara prislovica: Najprej štalica — potem kravica. Silno škodljivo za tujski promet je namreč žalostno dejstvo, da na Gorenjskem celo večji kraji z najlepšo okolico in krasnimi prilikami za kopanje nimajo niti najprimitivnejših hotelov in tako male restavracijske prostore, da morajo biti tuji razdeljeni v dve partiji pri obedu in večerji, da pridejo na vrsto. Hvala našim našim denarnim zavodom bi bila, da bi vzeli stvar v roke in začeli graditi po vseh večjih krajih, zlasti pa po mestih hotelov, ki bodo odgovarjali vsem zahtevam modernega komforta. Sedaj je še prilika, da privabimo čim več tujcev, ki bodo potem redno prihajali k nam v vedno večjem številu, če bodo zadovoljni in dobro postreženi pri nas.

Po statistiki, ki nam jo je poslala blejska zdraviliška komisija, o gibanju tujcev na Bledu, lahko z zaupanjem in mnogo obetajočimi nadami gledamo v bodočnost, saj vidimo, da se je število tujcev od lanskega leta skoraj podvojilo in uverjeni smo tudi, da je Bledu zasigurno konstanten napredek. Naši tujsko-prometni faktorji naj prilike na Bledu dobro prouče in naj jih posnemajo, pa bodo tudi sami želi velike uspehe svojega solidnega dela, ki pa seveda temelji v glavnem na podjetnosti.

Do 30. junija je lani prišlo na Bled 2852 oseb, letos pa že 5402. Od teh je bilo po poklicu (lanske številke v oklepajih) zdravnikov 87 (44). Kaj pomeni tako velik pritok zdravnikov, je vsakomur jasno, kdor pomisli, da zdravniki dirigirajo tuje v razna letovišča. Državnih uradnikov je bilo 122 (69), drugih pa 2951 (1649) oseb. V spremstvu teh tujcev je bilo 340 (148) otrok do 10. leta, 1333 (781) odraslih in 120 (124) služinčadi. Šolski izlet je bil lani samo eden z 12 osebami, letos pa kar 20 izletov s 549 osebami. Da tu niso računani enodnevni izleti brez prenočevanja, je jasno, kakor tudi niso šteti n. pr. enodnevni izletniki in romarji, ki jih je bilo letos naenkrat kar 1200 samo iz Prekmurja.

Se mnogo bolj zanimive in poučne so pa številke, ki nam kažejo, da tujce po njihovem državljanstvu. Največ je bilo na Bledu seveda Jugoslovenov 2496 (1155), za njimi pa paradižajo z ogromno številko 1552 (690) Nemci iz Nemčije, po večini Bavarci. Pred dvema letoma je namreč nemški avtomobilski klub ADAC napravil izlet v naše kraje. Povsod so bili izletniki spontano prav navdušeno sprejeti in dobro postreženi. Sedaj pa poglejte, kako bogato nam vračajo našo gostoljubnost. Upamo, da so gostje iz Nemčije tudi letos zadovoljni z nami. Tudi avstrijskih Nemcev, zlasti prijaznih Dunajčanov je mnogo 557 (463), in zvesti so nam seveda osta-

li Čehoslovaki 472 (354), čeprav jih je polno tudi naše primorje. Več kakor podvojil se je obisk iz Madžarske 114 (48) in potrožil iz Poljske 20 (6), med tem, ko pri Italijanih 62 (55), Dancih 4 (3), Rumunih 14 (8), Rusih 8 (2) višek stalno narašča, nazadova pa je pritok iz Francije 8 (17) in Grčije 2 (6), vendar pa upamo, da nas tudi ti stalni gostje ne bodo zapustili in še pridejo v večjem številu. Najbolj razveseljiv je pa visok prirastek iz Švice, odkoder smo imeli lani samo enega gosta, a ta edini je bil tako zadovoljen, da jih je letos prišlo že 11, nadalje iz Holandske, odkoder je

lanski edini gost pripeljal še 4 seboj, in pa seveda iz Anglije 39 (25) in iz Amerike 34 (15), ki odločajo povsod pri napredku tajskega prometa. V vsem vidimo iz statistike, da so naši gostje z Bledom zadovoljni, ker se vračajo v tako povečanem številu.

V celoti je bilo na Bledu 30. junija lanskega leta 1097, letos pa že 1687 tujcev, silno je pa ta številka seveda poskočila s pričetkom šolskih počitnic, tako da danes valovi na Bledu v resnici najfinjša mednarodna družba, dobro razpoložena in zadovoljna z Bledom.

Kmetijski vestnik

Žveplo in žvepleni preparati v boju proti rastlinskim boleznim

Proti plesnobi in sličnim boleznim na kulturnih rastlinah v vinogradih, sadovnjakih ali vrtovih uporabljamo znano sredstvo žveplo, ki je tudi najučinkovitejša. Da žveplo učinkuje, je potrebno: prvič mora biti zelo fino zmlet in po rastlini na fino popršeno, drugič pa mora nani učinkovati visoka toplota, to je od 20 do 30 stopinj C, da se razvije dušljiv žveplov dvokis, ki prav za prav zatire trose škodljivih glivic. Vsak vinogradnik dobro ve, da žveplanje le tedaj koristi, če je v času žveplanja sončno in vroče vreme; v deževnem in hladnem vremenu žveplo popolnoma odpove.

Zaradi slabega uspeha žvepla v hladnem vremenu so se pričela nadomestila, kakor n. pr.: salojidin ali natrijev tiosulfat, t. i. bela sol, ki jo poznajo fotografji pod imenom fiksirno sol, v tavnih platna in napirja pa jo imenujejo antiklor. Salojidin ima namreč lastnost, da se na zraku razkroja v pline kakor pri žveplu in le-ti zatirajo oidij. To razkrojanje se vrši bolj počasi pri vsaki toploti in tudi v brezsolnem vremenu. Salojidin je sol, ki se hitro topi v vodi in se lahko meša v škropivo modre galice in apna, ki ga uporabljamo proti plesnospori in raznim paležem. Salojidina je vzeti na 1 hl tekočine 1 kg, ki ga stresemo v kak košek, ali pa ga namakamo v škropivo, da se ta sol raztopi; to delamo, ko je škropivo že popolnoma pripravljeno.

Namesto navedenega uporabljamo v največjem času v boju proti plesni tudi suiko, ki sestoji prav za prav večinoma iz žveplove soksiline v najfinjši koloidalni obliki. V tej obliki žveplo hitro oksidira, se držijo dobro na trti in kar je najvažnejše, učinkuje tudi v hladnem vremenu. Pri uporabi suikola pa je treba previdnosti, ker ga mešamo med škropilno zmes le v majhna količina. Zadostuje samo 100 do 200 g suikola na hl vsebine. Izkazalo se je, da se pri nas nad 250 g suikola na 100 litrov brozge ne sme vzeti, ker požež potem rastline.

Po prevratu uporabljajo pri nas nekateri vinogradniki, zlasti v tujski okolici, za zatiranje plesni žveplovopapno brozgo, ki je izdeluje tvrdka Jurca v Ptuiu. Ta brozga se imenuje tudi kalifornijska brozga, ki se že desetletja uporablja z najboljšim uspehom v Ameriki, zlasti v Kaliforniji, v boju proti raznim glivičnim boleznim in škodljivcem na sadnem drevju in na vinski trti. Tudi Švicarji uporabljajo to sredstvo že nad 20 let posebno pri jabolčnem zavijaču, fuzikladju in plesnobi. Vinogradniki mažejo s 30% žveplovopapno brozgo trte takoj po reznji, in to ne samo enoletni les, ampak tudi vse ostalo. Prednost brozge je, da se lahko uporablja, kadar se hoče, od pomladi do pozne jeseni, ampak le ob ob-

lačnem vremenu. Zelo uspešno je to sredstvo tudi proti kaparju na češnjah, dalje proti kodravosti na breskvah, plesnobi na vrtnicah itd. V zimskem času je vzeti 30% raztopino, sedaj poleti pa kvečjem 2% (1 liter brozge na 50 litrov vode). Tudi za jagodičasto sadje (agras, ribez, maline) kjer se pokaže plesen je dobro, da se s tem sredstvom škropi.

V poskusnem štadiju je sredstvo concaynol. Je to nestrupen, domači izdelek, ki omogoča, da postane navadno spraseno žveplo topljivo v galici raztopini. To je že stara želja vinogradnikov, da bi imeli sredstvo, ki bi napravilo navadno žveplo topljivo v raztopini modre galice ali apna. Čež par let bom imeli o tem preparatu gotovo natančne podatke.

Svoječasno se je proti plesnobi uporabljal tudi kalijev hiperperangan, osobito poleti, ko je ob slabem vremenu nenadoma nastopila plesnoba. Vzelo se je 10 do 15 dkg hiperperangana na 100 litrov vode in primešalo 2 do 3 kg apna. Napadeno grozdje se je s tem naravnost obrizgalo, in sicer enkrat ali dvakrat v teku 8 dni, in to največkrat prav uspešno.

Iz vsega je razvidno, da so prav za prav žveplo in njegove soli v boju proti oidiju edino uspešno sredstvo v boju proti številnim boleznim in škodljivcem na kulturnih rastlinah. Fr. K.

Ocetnokisla ali kisla vina

Ocetna kislina (cik), povzročena po posebni ocetni bakteriji, je najnevarnejša vinska bolezen, ker vino lahko takoj skvari, da postane neužitno ter se z navadnimi sredstvi ne da več popraviti. Napada pa ta bolezen vsake sorte vina in sadne pijače vsakršne jakosti. Najbolj so tej bolezni podvržena vina srednje jakosti (8 do 11 odst.), dočim so šibkejša in kislejša, ki vsebujejo mnogo vinske kisline, ter močnejša vina nad 12 odst., če ne vsebujejo poleg visokoodstotne alkoholne množine še nekaj nepovpretega sladkorja, bolj odporna. Kal te bolezni nastane lahko že v kad med kipeenje mošta, če je trop (zmaščeno grozdje s peclji vred nad moštom) predolgo izpostavljen prostemu vročemu zraku, tako da se deloma že zasuši, ali pa če pridejo ob trgatvi gnile in že skisane jagode vmes.

Jeseni in pozimi se ta bolezen zaradi nizke temperature ne razvije tako hitro in zato je tudi ni toliko čuti v vinu. Pač pa zelo pospeši to bolezen poletna vročina, osobito v nepolnih ali slabo zaimašnih sodih, spravljjenih v gorkih prostorih. Cikasta postanejo zdrava vina tudi, če pridejo v nezdrave sode od že cikastih vin ali če se pogostokrat izvlačujejo po malem pri veli s pokvarjeno, nemito nategačo.

Bolje in lažje je preprečiti nastop te

Lumiere Lypa in Lypaluxe fotografski bromosrebrni papir Vam služi izvirno za povečave. Njegova barva in sijajni lesk povzdigne iste za polovico. Zahtevajte cenik!

Drogerija Gregorič
Ljubljana, Prešernova ulica 5

bolezni kakor poznejše zdravljenje že okuženega, odnosno že prav bolnega vina. Prvo se da doseči s vsestransko vestno snago že ob trgatvi in ob kipenju v kleti, potem s previdnim polnjenjem v zdrave posode in s pogostim dolivanjem (vsak teden enkrat) zdravega vina, tako da je sode vedno poln in da se vrela ne presuši. Če je sode četrt do polovice prazen, se mora tu pa tam t prazen prostor, ako ni udobnejših sredstev na razpolago, nekoliko od vrela navzdol zadimiti z asbestnim žveplom.

Če je bolezen šele začetna, moramo tako vino pretočiti v drug zdrav in snajzen sod, katerega neposredno pred vlijanjem vina primerno zadimimo (približno pol do 1 azbestni trakt na 3 do 5 hektolitrov). Pri večjem razvoju bolezni moramo močnejše zadimiti. Namesto žvepla uporabimo lahko natrijev bisulfat (5 gr na 100 litrov) ali 10 do 12 do 15 gr na 100 litrov kalijevega piro-sulfita, ki je še bolj od natrijevega bisulfita (dobiva se v boljših drogerijah). Uporaba marmorievega praška v ta namen je brezsmiselna, ker z marmorjevim praškom se pač zmajša kislina, a ne ocetna, marveč po večini dobrodejnega vinska kislina, zaradi česar postane vino začasno milejša, a ocetna kislina (cik) se kmalu zopet pojavi, četudi se tako vino zmeša z drugim nepokvarjenim vinom. Enako začasno omilenje glede cika dosežemo tudi z uporabo eponita (10 do 70 gr na hl).

Polpopolna ozdravimo ocetnokisla vina le z umetnim segrevanjem vina na 55 do 65 stopinj C v posebnih za to pripravljenih aparatih (kotlih), kar pa zmoroje le večje vinske trgovine ali veliki producenti.

Močno cikasta vina je najbolje uporabiti za kis ali pa jih prekuhati v žganje, ki pa se mora še enkrat prekuhati ter poprej eventualno še z marmornim praškom razkislati v svrhu odstranitve prekipelce ocetne kisline. F. Gč.

Iz Trbovelj

t— Revizija občine. Na zadnji plenarni seji je sklenil občinski odbor zaprositi gospoda velikega župana, da bi se mu dalo na vpogled poročilo revizije, ki se je vršila meseca marca na ukaz ministrstva notranjih zadev na pritožbe gotovih krogov v Trbovljah. Županstvo je prejelo potom sreskega poglavarstva v Laškem od velikega županstva odlok, s katerim se županstvo obvešča, da je revizija ugotovila, da se glede denarnega poslovanja ni našlo nikakih nerednosti in da zaslužio občinski funkcionarji še celo pohvalo in priznanje za vzorno poslovanje glede knjigovodstva, vodstva blagajne in pisarne. V gospodarskem oziru se tudi ni ugotovilo bistvenih nerednosti ali nezakonitosti. Kolikor bi pa bilo potrebno kako zboljšanje v gospodarstvu občine, bo stvar g. komisarja oblasti v samoupravi kot nadzorstvenega oblasti v samoupravi zadevah, da izda event. potrebne ukrepe. Oblastna samouprava odnosno oblastni komisar še ni našel povoda za izdati kakih ukrepov, vendar bi se pa županstvo brezdvomno vsakemu ukrepu tudi podvrglo.

Odrežite!

Prijavnica

za udeležbo pri žrebanju „Jutrovih“ nagrad za dijake in dijakinje srednjih in meščanskih šol.

Krstno in rodbinsko ime dijaka: _____

Šolski zavod (ime in kraj): _____

Razred in preteklem šolskem letu: _____

me in poklic očeta (matere ali varuha): _____

Počitniški naslov dijaka: _____

Prijavljam svojo udeležbo pri žrebanju „Jutrovih“ dijaških nagrad, in sicer v kategoriji splošnih nagrad in nagrad za posamezne zavode.

Obenem smatram, da sem upravičen tekmovati za posebno nagrado, razpisano za _____

Prilagam točen prepis spričevala ob koncu šolskega leta 1928/29.

V _____, dne _____

Podpis.

Odrežite!

Zanimanje med dijaki in dijakinjami srednjih in meščanskih šol za razpis „Jutrovih“ nagrad je ogromno. Prijav za tekmovanje je že doslej nad 600, vedno pa še prihajajo nove. Ni čudno, saj so nagrade tudi res tako dragocene in pestre, da morajo mikati vsakogar in da predstavljajo v resnici veliko priznanje za marljivost med šolskim letom. Vseh nagrad je 160, v skupni vrednosti 65.000 Din.

Kdo je upravičen tekmovati za nagrade (dijaki in dijakinje z odličnim prav dobrim ali vsaj dobrim letnim uspehom), kako se bodo nagrade delile

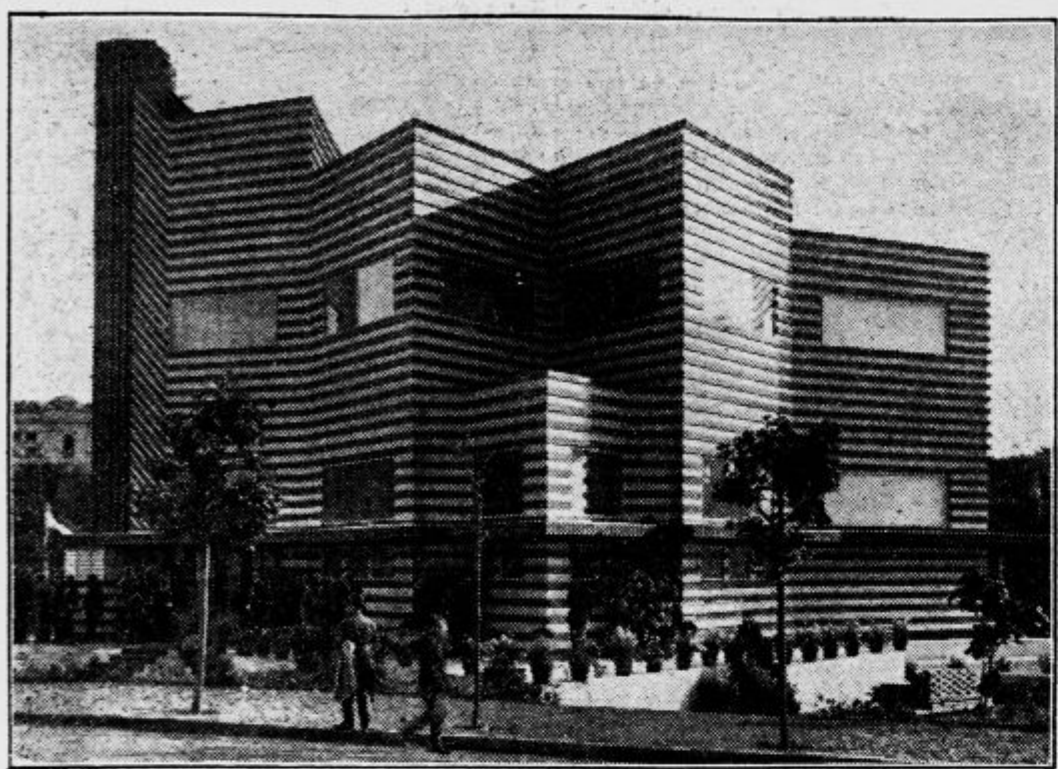
in kako se je treba prijaviti, o vsem tem smo že podrobno poročali v obeh naših razpisih v »Jutru« z dne 6. junija in na Vidov dan, dne 28. junija. Vse one, ki se še prijavljajo, prosimo, da oba razpisa pazljivo prečitajo. Na željo, izraženo od mnogih strani, pa danes še enkrat objavljamo »Prijavnico«, ki jo je treba izrezati iz »Jutra« in jo točno izpolnjeno priložiti objavi, katera je brez te »Prijavnice« neveljavna. Obenem ponovno pozivamo, naj se nam ne pošiljajo originalna spričevala, temveč samo točni prepisi, vendar pa prepiši celotnega spričevala z vsem besed-

dilom od začetka do konca, ne samo prepisi redov. Zaradi velikega števila prijav ne moremo jamčiti za vrnitev ev, nam poslanih originalnih spričeval.

Rok za pošiljanje prijav je bil prvotno določen do srede 10. t. m. Podaljšujemo ga do petka, 12. t. m. opoldne. Do tega trenutka morajo biti vse prijave v naših rokah. Prijave je treba v zaprti kuverti ali poslati po pošti na naslov: Uredništvo »Jutra«, komisija za dijaške nagrade, Ljubljana, Knafljeva ulica 5 — ali pa osebno oddati v našem uredništvu v Ljubljani ali pri podružnicah v Mariboru in Celju.

Naši kraji in ljudje

Cep uspeh jugoslovenskega oddelka na svetovni razstavi v Barceloni

Zunanost jugoslovenskega paviljona

Ponovno smo že poročali o veliki pozornosti, ki jo vzbujata na svetovni razstavi v Barceloni jugoslovenski oddelki in paviljon, v katerem je nameščen. Posrečilo se nam je vendar enkrat, da smo se uspešno uveljavili v težki tekmi narodov vsega sveta in na ta način vsaj malo popravili pojme o »balkanski«¹ Jugoslaviji. Priznati je treba, da je pokazala vlada polno razumevanje važnosti našega nastopa v Barceloni, priznati pa je treba tudi, da je naš razstavni odbor nad vse častno izvršil svojo nalogo.

Priprave za našo razstavo v Barceloni je vodil zunanje-trgovinski oddelk ministrstva za trgovino in industrijo. K otvoritvi naše razstave v Barceloni je bila poslana posebna komisija, ki ji je načeloval načelnik ministrstva trgovine dr. Rudolf Steinmetz-Sorodolski, in v kateri so bili še gen. direktor dr. Mihajlo Jovanović, šef kabineta Milan Dostanić in ministrski sekretar Jaša Grgašević.

Komisija je prispela 19. junija v Barcelono in bila iznenadena zaradi izredno okusnega aranžmana našega oddelka. Od vseh strani je prejemala izraze priznanja in občudovanja. Zlasti tudi paviljon sam vzbujal vsestransko pozor-

nost in priznanje zaradi svoje monumentalnosti in izvirnosti.

Ko so bila dovršena zadnja dela, je bil naš paviljon 16. junija svečano odprt. V navzočnosti najodličnejših španskih in inozemskih gostov. O otvoritvi smo že obširno poročali. Vsi gostje so bili polni hvale in priznanja, ki sta prišli ponovno do izraza na večernem banketu, prirejenem od naše delegacije v hotelu »Ritz«. Šef naše delegacije dr. Steinmetz-Sorodolski se je v lepem govoru še posebej zahvalil barcelonskemu županu in predsedniku španskega razstavnega odbora markizu de Foronda, ki je šel aranžerjem naše razstave še s prav posebno ljubeznivostjo na roke.

Jugoslovenski razstavni paviljon, čigar sliko danes objavljamo, je zgrajen po načrtih arhitekta Brašovana iz Beograda, celotne načrte za našo razstavo pa je izdelal tajnik ministrstva trgovine Jaša Grgašević. Njegovi izvršni sodelavci so bili prof. Krizman in direktor etnografskega muzeja prof. Tkalčić iz Zagreba (prvi za notranjo opremo, drugi za etnografsko sekcijo) ter Jerko Čulić iz Splita, ki je okusno in spretno aranžiral naš oddelek v poljedelski razstavi.

Naši študentje političnih ved v ČSR

V Pragi študira politične vede 10 akademikov iz SHS in Bolgarske. So to redni žurnalisti in bolgarski dnevniki. Da bi svoje politično znanje čim bolj poglobili, so se združili v klub. Nedavno so napravili veliko ekskurzijo po ČSR, ki je trajala v treh manjših in daljših intervalih skoraj cel mesec.

K uresničenju njihovega potovanja so jim pomagala zlasti ministrstva zun. zadev, prosvete in železnice. Povsod na poti so bili sprejeti z največjo skrbnostjo; izkazana jim je bilo največje gostoljubje. Mestne občine, občinski načelniki in različne korporacije so se potrudile, da so gostje odnesli iz vsakega kraja, ki so ga posetili, najboljše vtise.

Prva pot je peljala naše mlade diplomate-novinarje na sever Češke. Posetili so: Usti, Dečín-Podmokli, Jachimov, Karlove Vary, Fr. lazne, Cheb, Marijanske lazne in Plzen. Druga pot jih je vodila na češki vzhod med čisti češki živelji. Tudi tu so srečali isto slovensko srce, kakor tam na severu pri oni trohici Čehov, tudi tu so našli veliko ljubezen do svoje države, tudi tu so našli veliko neumorno delo in njegove plodonosne rezultate. To pot so jih pozdravljala mesta: Pobebrady, Hradec, Králové in Pardubice.

Po malem odmoru so nastopili naši akademiki zadnje in največje pot. Posetili so Olomuc in Moravsko Ostravo, uživali pravilne krasote Visokih Tater in videli so ostalo Slovaško in Podkarpatsko Rusijo. Iz najvzhodnejše točke svojega potovanja Užhoroda, so se odpeljali preko Žiline in Pištana v Bratislavo in od tu preko Brna nazaj v Prago. — D.

Sandica Olipova — miss Bled

Po priljubljenem običaju vseh velikih letovišč se je v aredu zvečer tudi na Bledu vršila svečana volitev letošnje kraljice lepote. Po spretnem aranžmanu g. Kende se je veselo slavje z volitvijo vršilo v Kazini, ki jo je napolnila elita letošnjih blejskih letoviščarjev. Konkurenci v lepoti je bila prav močna, vendar je zmagala Slovenka, gđ. Sandica Olipova, hčerka dr. Janka Olipa, odvratnika v Beogradu. Bila je ob proglasitvi za miss Bled deležna živahnih ovacij in poklonjena so ji bila različna lepa darila.

Lepo slavje šaleških gasilcev

Šoštanj, 4. julija. Proslava 50 letnice prostovoljnega gasilnega društva mesta Šoštanj in razvije prapora prostovoljnega gasilnega društva tovarne Wochnagga je dne 28. in 29. junija kar najlepše uspela.

Na Vidovdan ob 18. je bila seja župnega načelstva v čitalnici obrtnega društva. Na tej seji se je pripravil in pogovoril dnevi red in druge podrobnosti za skupščino župnih delegatov, ki je bil na Petrovo pred pričetkom ljudske veselice na veseličnem prostoru. Skupščina je potekla v lepem soglasju pri obravnavanju raznih organizacijskih zadev.

Zvečer so igrali gasilci v sokolski dvorani igro »Graničarje«¹ pod režijo g. Bajta. Vloge so bile srečno razdeljene in tako so zasluženo uspehe želi poudariti igralci kakor skupine. Poznal se je, da so se vsi poprijeli dela s potrebno resnostjo in pričakujemo to tudi za bodoče. Vse je bilo zadovoljno: gledalci ter igralci in blaginji se je dobrodošno smehljalo, ker je bila dvorana razprodana. Pri uprizaritvi se je opazilo, da se je polagalo veliko važnost na primerno kostume in na svetlobni efekt. Predvsem pohvalno je treba omeniti znano požrtvovalno rodbino Volkovo, od katere je kar 6 članov sodelovalo pri igri.

Dne 29. junija je bil pri dopoldanskih vlakih sprejem došlih gasilcev, nato obhod po mestu s tovarniško godbo na čelu, na kar so se vršili pred občinsko hišo po zdravni nagovori od strani mestnega župana dr. Mayerja, načelnika slovenjegraške gasilske župe šol. upravitelja Kopača, ki je orisal delovanje šoštanjkega gasilnega društva v 50 letih obstoja, načelnika domačega gasilnega društva Volka, načelnika tovarniškega gasilnega društva Gobca in podnačelnika gasilske zveze Vengusta iz Celja. Nato je bila slovesna služba božja na prostem pred mestno hišo in ob prav primerenem nagovoru župnika Grila o pomenu gasilstva blagoslovitev prapora, kateremu je kumovala soproga tukajšnjega tovarnarja g. Wochnagga.

Nadve ljubek je bil prizor, ko je 24 beboobčlenih šoleških deklic v spremstvu kumice z godbo na čelu prineslo prapor iz tovarne pred lepo okinčan oltar in pa, ko se

Pri ležodnih tekočkah, sgaji, zmanjšanjem občutka za tek, zapeki, pritisku na jetra, tesnobi, tresenju udov, zaspanosti povzročijo kozarec »Francje Slovencev«¹ grenice takojšnje poživljanje zastale prebave. Zdravniška sporočila iz tropičnih dežel slave »Francje Slovencev«¹ vodo kot važen pripomoček proti grizli, kakor tudi železnim obolenjem, ki nastopajo v zvezi s mrzlico. Dobiva se v vseh lekarnah, drogerijah in sicerijskih trgovinah.

Od solneca zažarelo, zdravo kožo
hočete pač imeti. Vdrgnite torej svoje telo z

NIVEA-CREME

In potem ven na prosto, na zrak in solnce. NIVEA-KREMA ojači paleči učinek solčnih žarkov in zmanjša nevarnost skelečne solnarice. Toda suho mora biti vaše telo! Nikdar ga ne smete mokrega izpostaviti solnim žarkom! In poprej ga vedno natret!

Samo Nivea-krema vsebuje kožo nezeloč Eucerit in v tem temelji njen učinek.

Dose po Dn 3, 5, 10 in 22 Tube in čistega kosa tra po 9 in 14 dinarjev.

je poklanjal in objemal nov prapor s svojimi tovariši-praporci drugih društev. Marsikatero oko — tudi starejših preizkušnih gasilcev — se je pri teh prizorih zrosilo. Po oficijelnosti, ki se niso zavlekli, kar dokazuje, da je bila prireditelj res dobro organizirana, je bil pred kumico, šolskimi deklicami in praporci strumen mimohod gasilcev.

Popoldne je bila na sejmišču dobro obiskana ljudska veselica, ki je potekala v najlepšem redu zelo animirano! Ta dan so se v Šoštanju znašli znanci kar iz 3 dolin: mislinjske, šaleške in savjske. Bil je res nadvse lep dan!

Castitamo domačima društvoma na moralno in materialno lepo uspeli prireditvi ter želimo, da bi nadaljevali svoje človeško ljubno delo pri raznih nesrečah.

Kočevsko pismo

Kočevje, 6. julija. Po dolgem deževju je zasijalo vroče poletno solnce. Ljudje hite s košmjo, ker pravijo starci, da po dolgem deževju koscem delo oveti. Po gozdovih je polno otrok in žensk. Nabirajo jagode in borovnice in jih nosijo na trg ali po hišah. Jagode so letos izborne.

Pred par dnevi so vtekali orožniki pod ključ znanega razgrajca in pretepača Eppicha iz Mahovnika. Obtožnica ga obtožuje, da je pretepel več mernih fantov v gostilni Kajtna in pri Marincolu. Napadel je tudi mestnega stražnika. Šel je nadenj z vilami. Okrajno sodišče v Kočevju ga bo v kratkem odposlalo k okrajnemu sodišču v Novo mesto.

V noči od torka na sredo so potiskali neznan zločinca zopet vdomiši v trgovino g. J. Grimsa v Stari cerkvi. Potomili so mu na oči vse vitre, vendar v trgovino samo niso vdrli. Potiskus vdoma pri tem trgovcu je sedaj že tretji. Solnce je zvalilo vse polno kopalcev k Rintzi. Mestno kopalšče je polno navdušenih kopalcev in kopač. Pa tudi ob Koreninah, pri Stari žagi, ob Tomaškovem mostu ter v Mahovniku jih je polno, kljub temu, da je Rintza umazana in ponekod še polna rumenih ločevalcev. Lovkanji so prava nadloga za kopače, kajti komur se enkrat zaplete ta rastlina med noge, se jih zlepa ne reši. Rintza bi bilo treba vsakokrat pred kopalno sezono temeljito očistiti. Treba pa bi bilo pred vsem izgrebiti in izkopati korenine, ki so ponekod močne in debele kakor korenine dreves.

Amerikanci še vedno prihajajo na počitnice k svojcem, tako da sedaj skoraj ni kočevske vasi, kjer ne bi bil kak Amerikaneec na počitnicah. Domačini so veselji darov in zasluzka, ki jim ga nudijo bogati ameriški državljani.

Domžalska godba

Po vsej Sloveniji deluje po vojni približno 60 godb na pihala. Veliko je tudi raznih drugih godbenih skupin. Najstarejša godba v Sloveniji pa je domžalska godba. Ustanovljena je leta 1885. takratni domžalski učitelj Franc Pfeifer, ki je bil obenem tudi prvi kapelnik. Najprej je imela godba svoje vaje v starem stolpu pri cerkvi na Goričici, odkoder se je leta 1888. preselila v tako zvano »stara šola«. Kot popolnoma samostojno društvo je nastopala godba takoj skupetka pri raznih narodnih, cerkvenih in društvenih prireditvah, tako v Domžalah, kakor tudi po vseh krajih širom Slovenije. Ker je uživala vesplošni ugled in sloves, so jo vabili ob raznih prilikah tudi v Ljubljano. Pri večjih narodnih in cerkvenih slavnostih je godba sodelovala skoraj vedno brezplačno. Na prav slovesen način je praznovala godba dne 18. junija 1911. svojo 25-letnico.

Ob prevratu je bila domžalska godba med prvimi, ki se je udeležila osvoboditvenega slavlja v Domžalah in v Ljubljani. Po vojni se je tudi pri godbi začelo novo življenje. Vodstvo godbe je tedaj prevzel Vinko Riedel, ki je godbo obnovil in vesplošno organiziral. Z vsem svojim inventarjem se je godba preselila zopet nazaj v »stara šola«, iz katere je bila med vojni pregnana. Vaje so se vršile v najlepšem redu in kmalu je dobila godba svoj stari sloves nazaj. Največ skrbi pa je prizadevala godbi vprašanje lokala. Tako zvana »stara šola«¹ ni več odgovarjala novim zahtevam, ker je bila že itak v slabem stanju in se je bilo bati, da ostane godba kar nenkrat brez strehe, zlasti ker ni bilo nikjer najti sličnega in primerne prostora. Ker tudi občina ni imela v godbene svrhe porabnega lokala, se je leta 1925. osnoval odbor za zidavo godbene doma.

Leta 1926. se je pričelo z zidanjem. Svet je bil kupljen od g. Vinka Müllerja in sicer za železniškim tirom za tovarno Melitser. Z velikim veseljem je sprejela vsa domžalska javnost vest o zidavi novega godbenega doma in je s požrtvovalnostjo prispevali graditeljem na pomoč. Premožnejši posestniki so zastojali vozili material, vsi člani pa so prostovoljno delali tlako na stavbišču. Dne 12. septembra istega leta je bila na slovesen način vzidana zidoba.

minska plošča. Velika izguba je zadelo godbo, ko je v sredi najobilnejšega dela odšel v Ameriko stebel vsega društvenega delovanja kapelnik Vinko Riedel. Kljub temu pa je odbor vršil svojo veliko nalogo z veliko požrtvovalnostjo. Stavba se je začela polagoma dvigati iz svojih temeljev, z njo pa nove nepredvidene težave in skrbi. Stroški razen materiala so visoko preokorčili prvotni proračun, razna podjetja so zahtevala takojšnja plačila. Člani so morali podpisovati menice in garantirati z vsem svojim premoženjem za nadaljnjo zidavo stavbe, da se je moglo delo nadaljevati. V najtežjih časih je prispeval odbor izdatno na pomoč začetnik ideje za zidavo godbenega doma g. Vinko Riedel sam. Organiziral je v Ameriki med svojimi rojaki, zlasti med Domžalci nabitralno akcijo za novi godbeni dom v Domžalah.

Godbeni dom v Domžalah je sedaj v glavnem že dograjen in že tudi služi svojem namenu vsaj za silo, dasi še mnogo manjka. V prvi vrsti je treba plačati ogromen dolg in nabaviti najpotrebnejši inventar. Zaradi tega apelira godba na domače in druge prijatelje in dobrotnike ter se zahvaljuje za vse dosedanje podpore.

G. A. Balatka odhaja

Poročali smo že, da se je kapelnik ljubljanske opere g. A. Balatka odzval vabilu novega šefa opere v Brnu in sprejel samostojno kapelniško mesto pri ondnotni operi. Za g. Rogozom je g. Balatka že drugi član slovenskega gledališča, ki nam ga je v zadnji sezoni prevzel češki teater. G. kapelnik

ka Balatko, ki je deloval v naši operi polnih deset let (od l. 1919.) in se je lepo udomačil v Ljubljani, bomo težko pogrešali. Prišel je k nam v času, ko so se ljubljanski gledališčni odprle nove, široke možnosti. Z energijo, ki je prirojena češkemu človeku, se je lotil dela in zastavil svoje najboljše sile za umetniški napredek naše opere. V enem desetletju je preživel lep kos njenega razvoja in pripomogel s svojimi obsejnim znanjem in s svojimi zelo kultiviranimi umetniškimi sposobnostmi mnogim in mnogim delom k visokemu uspehu, ki ga beležijo naši gledališki anali. Kot dirigenta ga je odlikovala mirna, a vendar odločna nota; kar je on našel in vodil, je pričalo o solidnosti in temeljitosti. Dirigiral je lepo vrsto čeških oper (med njimi »Prodano nevesto«, »Rusalko«, »Je nuf«, »Poljub«, »Poglavce«¹ i. dr.), kar pa je samo eno poglavje njegovega delovanja v Ljubljani; vodil je tudi razne koncerte, napisal celo vrsto sceničnih godb za dramo, zlasti za Shakespearjeve komade. Njegov balet »Iz jutrove dežele«¹ je imel lep uspeh. Vzlic veliki zaposlenosti v gledališču je zivo zasledoval vsa slovenska muzikalna produkcija in je sam uglasbil več slovenskih pesmi ter se tako uvrstil med naše skladatelje. Delal je tiho, a vztrajno; rezultati tega dela so taki, da mu bo ostalo častno mesto v zgodovini naše opere.

G. Antonin Balatka je po rodu iz Prage; in se je rodil l. 1895. Studiral je na realni, dovršil učiteljske, nato konzervatorij in mojstrsko šolo kompozicije pri slavnomu skladatelju Vitězslavu Nováku. Po demobilizaciji je prišel v Ljubljano in tu uspešno absolvirati prvo desetletje svoje dirigentske prakse.

Preverjeni smo, da na novem mestu čakajo g. Balatko še nove razvojne možnosti in mu želimo mnogo uspeha. Ljubljana pa bo ohranila tega nadarjenega muzika in simpatičnega družabnika v trajnem spominu!

Kongres učiteljev meščanskih šol

Pančevo, 6. julija. Osmi kongres učiteljstva meščanskih šol naše kraljevine se je sestel v dneh 3., 4., 5. in 6. julija t. l. v Pančevu. Prvi dan je zboroval ob 15. glavni odbor, ki je pripravil gradivo za zbor delegatov. V četrtek 4. julija je otvoril župan mesta Pančeva Vasa Isailović razstavo šolskih izdelkov vojvodinskih meščanskih šol, ki kaže velik napredek v vsakem pogledu. Posebno je videti vpliv poslednjih razstav meščanskih šol v Sloveniji.

Sklop otvoritvi razstave je ponovno zboroval glavni odbor, ob 15. pa so se sestali delegati iz vseh pokrajin naše države. Slovenijo je zastopalo šest delegatov, med njimi predsednik slovenskega društva Drago Humek in predsednik ljubljanskega oddelka Makso Hočevar. Delegacija je sprejela mnogo važnih sklepov glede enotne izgradnje tako važne institucije narodne prosvete, kakor je naša meščanska šola, ki posebno trpi na tem, da nima svojega zagona.

V petek je otvoril predsednik Mita Djordjević glavni zbor v Domu sv. Save. Zbor je bil dobro obiskan in so prisotni z velikim zanimanjem sledili izvajanjem posameznih poročevalcev. Istega dne je bil ob 18. uri v Weifertovi dvorani koncert pančevske deške in dekliške meščanske šole, ki je uspel vrlo lepo in je bil zelo dobro obiskan. Po koncertu je priredilo mesto Pančevo časten večer zborovalcem in gostom.

V soboto po zborovanju so si ogledali zborovalci Beograd, v nedeljo pa se je mnogo njih odpravilo po Dunavu do Železnih vrat in nato preko Prabhova do Niša in od tod v Beograd, odkoder so se razšli v svoje kraje.

Ob 10-letnici osvobojenja Dravske doline

V nedeljo 14. t. m. bo v Marenbergu proslava 10-letnice osvoboditve Dravske doline. Najsrčneje se vabi vse one borce, ki so v letih 1918. in 1919. pripomogli, da je bila naša lepa dolina osvobodena, da se udeležijo te proslave. Danes so ti borci raztreseni križem naše širne domovine, zaradi česar nam ni mogoče povabiti vseh osebn. O priliki te proslave se odkrije tudi nagrobni spomenik dne 8. maja 1919. tukaj za našo svobodo padlemu naredniku slov. plan. polka Matiji Gladu iz Breznika na Kranjskem, ki počiva že 10 let v osvobodjeni zemlji brez križa in znamenja. Smatrali smo za dolžnost, da se oddolžimo vsaj nekoliko njemu in vsem onim, ki so dali za našo svobodo svoje življenje, a počivajo sedaj v našo žalost pozabljeni od osvobodjenih državljanov v zapuščenih grobovih. Skromen nagrobni spomenik in bronasta spominska plošča, ki se odkrije istega dne pri vstopu v farno cerkev, naj bodo znak naše hvaležnosti padlim borcem.

Vi borci, pa, ki ste se z njimi borili za našo svobodo, vas pa kličemo ta dan v našo sredo. Zbudimo skupno spomine na one dni, ko nam je zasijala zarja svobode! Bili

Danes nepreklicno zadnjikrat!

Brigita Helm

evropska Greta Garbo, ljubljena Ljubljane, katere vefilim »Divne laži Nine Petrovne«¹ je pravkar zmagal kot najlepši, v najnoveljši vlogi demonske, očarljive plesalke Marie

Danes Ufa - premijera!
Popolnoma novo!
Mladini neprimerno!

Jahta sedmerih grehov

Dame, kokote, plesalke iz barov v družbi milijonarjev, kavalirjev in pustolovcev na luksuzni jahti »Yoshiwari«. Omamljiva plesalka, mondeni luksuz, uživanje opojnih ljubavnih strasti. Splojezi na ladji. V rokah pravice!

Predstave ob 3., pol 5., 6., pol 8. in 9. ELITNI KINO MATICA
vsi k premijeri v Telefon 2124

Letalska nezgoda pri Brežicah

Brežice, 5. julija.

Včeraj zvečer že v mraku je priletel v smeri iz Zagreba proti Brežicam aeroplan, ki je prišel v precej nižnji nad brežičkim poljem manevrirati, tako da se je točno videlo, da išče pilot primernega prostora za pristane, to tem bolj, ker je aeroplan prišel v drsalnem letu in popolnoma tiho, da se je takoj videlo, da je moral motor dobiti defekt, ker ni deloval. V precejšnjem mraku se pilot ni mogel več dovolj dobro orijentirati in je pri pristanku tik ob stari Savski strugi zavezil z aeroplanom med vrbe. Letalo so se polomila krila, motor sam pa se je zaril v zemljo. Na lice mesta je prispelo takoj več domačinov, ki so mogli z veseljem ugotoviti, da se pilotoma ni nič pripetilo in da sta se popolnoma koražna izmotala iz aparata.

Bila sta to vojna pilota letalski poročnik Edvard Šmid in vazuhoplovni narednik Vjekoslav Nakič. Kakor sta pripovedovala, sta se dvignila zjutraj iz Mostara na letalu tipa Breguet XIX 400 HP proti Korčulu, od tam pa na Zagreb, hotelo se na vrhovi nazaj v Mostar. Nad Zagrebom je prehitel mrak, obenem pa je nastal hudič, defekt, da sta morala poiskati priložnost za pristane, pri čemer sta se v bližino Brežic.

Kakor je ugotovila danes komisija iz Zagreba, so poškodbe aparata majhne; kljub temu so aparat demontirali in odpremili z železnico v tvornico v Novi Sad, odjem sta se pilota z vlakom vrnila v Mostar.

Glasbene prireditve na kongresu gledaliških igralcev

Glasbeno-bohemijski večer solistov in zborov beogradske, zagrebske in ljubljanske opere na vrtu »Kolarca« (3. julija). Aranžer operni pevec g. Zdenko Knutti.

Zelo zanimiv koncert, zopet nastopajo složno vse tri opere, z veliko prilagoditvijo sodelujejo beogradska pevka društva. Koncert otvori dokaj številni zbor beogradske opere pod ognjevitim vodstvom kapelnika g. Lovra Matačića, poje svojega dirigenta učinkovito skladbo »Motto« vnešeno, ritmično ostro in si pribori navdušeno priznanje. — Tenorist ljubljanske opere g. St. Marček občutno zapoje prvi solopsev iz Lajovčevih »Pisni samote« in B. Ispavčevi »Pozabil sem mnogokaj, dekle« ter »Ciganko Marijo«; tudi on žanje viharne aplavze.

Veliko pozornost vzbudi nastop delavskega pevskega društva »Karadiordje« v silovitih srbskih narodnih nošah. Poje preprosto Milojčević »Divna je zora« in Bogojubova »Makedonsko pesmo« ter doživi živahno pohvalo. — Članica beogradske opere, Slovenka gđ. Ljubica Stiličević, prednaša z lepim uspehom Škerjančev »Vizjo« in Pavčičev »Ženico«. Odkar pevke nisem čul, je na glasu znatno pridobila, poje lepše, umerjene kot nekdaj v Ljubljani. Učiteljstvo pevsko društvo »Marinković« iz Beograda nastopi s Hajdrihovo »Luna sije« v nežni prireditvi in s Mokranjevcem »Osu se nebo zvezdama«. — Vseh zborov, ki so nastopali, moram reči, da poje preveč odprto, zlasti v visokih glasovih, da pa so tehnično dobro uvežbanji in da je zlasti »Marinković« pel obe skladbi s fino, dobro odtehtano dinamiko. Ni mi pa prišlo podajanje Hajdrihove »Luna sije« v brečnem mešanem zboru z različni neokusnimi sforzati.

Članica zagrebske opere altistinja g. L. Ozegevičeva, ljubljancem dobro znana iz prejšnjih sezon, polvalno zapoje Massenetovo arijo in Gotovčev »Na nočistvo«. Ženski zbor beogradskega pevkega društva »Stanković«, maloštevilni, sicer pa zasedeni z dobrimi močmi, prednaša odlično Sukovo »Zelo za udajom« in Konjovićev Vragolani. Kot znano, je danes »Stanković« eno najboljših beogradskih pevskih društev, ki si je pridobilo na pevski tekmi JPZ o Binkošti drugo mesto. In po pravici. Njegov dirigent g. Vukdragović je iz zboru pometal ves balast ter je okrenilo svojo pevsko družino s kvalitativno sposobnostjo in kratkem času dvignil na visoko umetniško stopnjo. Pokazal je s tem, da je pravilna teza: zmore kvantitativno skriti in kvalitativno zboljšati. Tudi moški zbor »Stanković«, ki je na tem večeru nastopil z dvema zelo težkima skladbama (Suk in Milojčević), je potrdil, da so le kvalitativno dobri zbori, dasi številčno šibki, zmogni izvajati intonacijsko težke in harmonično komplcirane skladbe.

Izredno zanimanje doživlja nastopivši del moškega opernega zbor iz Ljubljane (12 izbranih pevcev) pod vodstvom g. kapelnika Neftata. Že prva pesem, Preljeva nova »Nageljni rečci«, v kateri je neverjetno krasno pel solo moister Betetto, je dosegla neponehujoče aplavze, ki so se po Adamičevi »Mara v jezeru« z bleščicim solom gđ. Špelce Ramšakove le še stopnjevali. Da je Adamičev »Vasovalec« užgal in da so pevcu lepo prednašali staro Kolarčev »Tila luna«, v kateri je zopet Betetto v solu briljiral, skoro ni treba omenjati. Naši fantje so vzorno in častno nastopili in so bili predmet preskrbnih ovacij, ki se je zanje moral g. kapelnik Neftat opetovano zahvaliti.

Nastopi še sopranistinja zagrebske opere g. Vilma Nožinič, ki odlično zapoje starejšo R. Ružičev »Barkarolo« in zelo posrečeno J. Gotovčev »Nisam znal«, nato pa s pesmijo Čajkovskega altistinja ljubljanske opere gđ. Nuša Španova, ki zelo ugaia in jo publika živahno akklamira. — Nato zapoje še z vervo in elanom moški zbor »Obilič« pod g. Matačićem mlajšega srbskega skladatelja Bajšanskega težko skladbo »Ulica spava«. Zadnji nastopajoči solist, baritonist ljubljanske opere g. Paio Grba prednaša St. Krističev »Veležije« in spravi publiko v ekstazo s Hergethovo prireditvijo srbske narodne pesmi »Milio sam«, ki jo mora na burno zahtevo poslušalcev ponoviti. Končna točka je peta Mokranjeva rukovet, ki jo v detalje skrbno izdelano in pod vodstvom g. Matačića vzorno izvajalo pod beogradske operni zbor, pomnožen z nekaterimi člani »Obiliča«.

Omeniti moram še, da so solopevke in solopevce spremljali na klavirju brez pedala g. kapelniki Brezovšek, Matačić in Neftat.

Koncert je trajal skoro tri ure. Kolarčev vrt je bil poln, razpoloženje izvajajočih in poslušalstva izvrstno. Seveda, bi bila marsikatera skladba prišla do večje veljave, da se je vršil koncert v dvorani.

Tam bi pa zaradi beogradske neznozne vročine ne mogli zdržati. — Slovenci smo lahko ponosni, da so nas naši operni pevci in pevke ter moški operni zbor na tem velikem koncertu s svojimi posrečenimi nastopi tako častno zastopali. Z. P.

Rešitev v zadnjem hipu

Zagorje, 6. julija.

Delavci, ki so zaposleni pri popraviljanju savaškega mostu, so večkrat v nevarnosti. Varnega odra ni in vsak čas lahko kdo pade v vodo. Ko so se dne vlekli tramovje, se je to tudi pripetilo 18letnemu delavcu Anžetu iz Stične. Sava, ki je po deževju narasla za dober meter, je bila tako kalna, da so fanta ni več videli, ko je padel v vodo. Delavci na mostu so na vos glas klicali na pomoč, da bi kdo od bregov fanta rešil.

Fant se je v vodi oprjel nekega trama, parkrat je zaklical, potem pa ga je voda odnesla s tramo vred.

K veliki sreči je prišel prav takrat do Save posestnik g. Pavle Tič, katerega so klic opozorili na nesrečo. Videl je tudi žrtev, katero so nosili valovi. G. Tič je imel k sreči pri roki čoln, vzel je drog, poklical nekega znanca ter se takoj lotil rešilnega dela. Pomoč je prišla mlademu delavcu še pravočasno. Pri čuvajnici so ga dohiteli in rešili iz smrtno nevarnosti. Fant ne zna plavati in je gotovo, da bi bil na tramu omagal in utonil.

Pogumnemu in požrtvovalnemu rešitelju vsa čast.

Šola analfabetov

Prebivalstvo velike vasi Veprovac v Bački se že dolgo časa pritožuje proti učitelju Jožetu Schmidtu, ki je bil lansko leto celo šolski upravitelj. Ker dosedanje pritožbe niso pomagale in je bil učitelj Schmidt kaznovan le enkrat z malo globo, so starši šolske mladine sedaj iznesli vsvo zadevo v listih.

Pritožbe so gorostasne. Učitelj Schmidt je svojo šolo spremenil v pravem pomenu besede v zavod analfabetov. Ob sklepu šolskega leta ta famozni učitelj navadno zbolil, da bi se odtegnil javnim skušnjam šolarjev, ki so v Bački v navadi. Parkrat se mu je to posrečilo in so običajne skušnje izostale. Sedaj ob sklepu šolskega leta pa je njegove šolarje pred starši izpraševala neka druga učna moč. Skušnje so se starši udeležili v velikem številu in bili so priča dogodka, ki je gotovo redek v analih Šolstva.

V vseh razredih je šlo gladko, samo v Schmidtovem razredu so bili starši najprej skrajno presenečeni, potem pa ogorčeni. Učitelj kliče učence — in glej — prvi, drugi, tretji, peti ne pozna niti črke. Pet, deset, petnajst otrok pa nima niti pojma o čitaniu. Pač pa zdrdralo nekateri berila na pamet. Otroci so sami povedali, katera berila so se naučili, ko pa je učitelj hotel, da bi čitali kako drugo berilo, so učenci jokali. Večina od tistih, ki so znali čitati, pa je povedala, da so se naučili čitanja od očeta, matere ali pa sestre.

Od 33 učencev je bilo 14 popolnih analfabetov. Skušalo se je tudi z drugimi predmeti in bil je povsod isti porazni rezultat. Ugotovilo se je, da je nesrečni učitelj v enem samem šolskem letu zapustil prvemu razredu polovico svojih učencev kot popolne analfabete.

Starši so ogorčeno vpraševali: Zakaj mora otrok zopet v prvi razred? Ker učitelj ne izpolnjuje svojih dolžnosti? Neke mati je jokala tožila, da ima svojega sina že drugo leto v prvem razredu, kar sama nima časa, da bi ga naučila pisati.

Starši so sestavili posebno spomenico, v kateri prosijo prosvetno ministrstvo, naj odredi posebno preiskovalno komisijo za te čudne šolske razmere.

Sokol

Posetnike zleta GSZ v Škofji Loki opozarjamo, da imajo poleg rednih vlakov na razpolago sledeče avtomobilne zveze: Škofja Loka — Kranj, avto za 5 oseb Din 120. Škofja Loka — Ljubljana (Figova) 220 Din. Škofja Loka — Kranj, avto za 25 do 30 oseb 180 Din. Kranj — Škofja Loka, avto za 20 oseb, Din 200. Vsi navedeni avtomobili vozijo proti naravnosti. Naročila izvršuje prometni odsek Sok. društva Škofja Loka. Škofjo Loko bo posetilo po dosedanjih poročilih mnogo odličnih gostov, zastopniki raznih vojaških in civilnih oblasti, zato pozivljamo vse napredno meščanstvo, da v pozdrav vse gostom izobesi raz svojih hiš zastave.

Iz župe Ljubljana. Zupni zlet, spojen s proslavo 20letnice sokolskega društva na Viču, se vrši na dan 15. septembra, o čemer so bila društva že obveščena. V kolikor smo poučeni, se bodo izvajale na istem predpisane župne vaje za člane in izbrani telovadci iz vseh duštev bodo vedbali tudi proste vežbe za 11. jugoslovnski zlet v Beogradu leta 1930. — Vsa župna društva se bodo gotovo z vso temeljitostjo pripravila na letošnji župni praznik in prihitela z vsemi oddelki narasčaja in članstva na slavo viskega Sokola.

Nekoliko rezultatov iz naraščajskih tekem v Pragi. Letošnje medletne tekme českoslovskega narasčaja so prinesle v posameznih panogah sledeče rezultate: skok v višini 170 cm, najmanjša mera za znakovanje je bila 145 cm; v daljino je bilo došeno 625 cm, najmanjša mera je bila 500 cm, v bojni tekmi z ovirami je prvi zmagovalac dosegel cilj v 23 in ena petina sekunde. Oviru so bile zelo znane in so zahtevale polni el od tekmovalcev. Stafeta 4 x 50 metrov v plavanju je potrebovala za doseg cilja 2 minuti in 46 sekund. Predpisan je bil prsi plavalni način, za stafeto 3 x 50 pa položno plavanje. Slednja je bila izvršena v 2 minutah 6 sekund in dve petini. Tekma je obsegala nadalje šestoboj vrst, petboj posameznikov, več vrst plavanja v dveh oddelkih in troje vrst iger.

Nazori Nemea o bolgarskih Junakih. Zadnji »Sokolski Vestnik« COSe priobčuje v izveščku nazore nemškega telovadnega učitelja Elenda iz Sofije, ki trdi, da bi se dalo doseči med bolgarskimi Junaki in nemškimi telovadnimi organizacijami nekako globlje sodelovanje, četudi se vedno kaže ponavljajo med Junaki glasovi o priključitvi k slovanski sokolski zvezi. Baje pa je le nekaj pristašev te misli med Junaki samimi. — Elend pa vseeno priznava, da so tudi Bolgari precej drugače orijentirani, kakor bi bila njegova želja. — Prav bi pa že bilo, da bi se enkrat duhovito med bolgarskimi Junaki tako razdelili, da bi se priključili k Sokolstvu ono, kar čuti z njim, ostali pa naj si zvez iščejo, kjerkoli žele.

Sport

Gostovanje SK Bate v Ljubljani

SK Bata (Zlin) : SK Ilirija 4:1 (0:0)

Včeraj popoldne je amatersko moštvo Baté iz Zlina na českoslovaškem odigralo prvo prijateljsko tekmo s tukajšnjo Ilirijo in jo popolnoma zaslužno odločilo v svojo korist.

Moštvo, ki je fizično dobro razvito, je po odmoru v polni meri opravilo sloves, ki ga spremlja na številnih turnejah in ga uživa tudi doma. Najmočnejši del je vse kakor obramba, ki je posebno v drugem polčasu vohemntno čistila vse akcije domačinov. Prav dobra je tudi krilska vrsta, v kateri je bilo opaziti izbornega levega krilca, Napad, ki je sicer dobro vigran, se spuša v hiperkombinacije in zaigra mnogo zrelih pozicij. Šele proti koncu igre je začel streljati in v tem delu tudi postal groz rezultati. Moštvo igra fair in je disciplinirano ter bo gotovo v nadaljnjih nastopih po Jugoslaviji marsikateremu nasprotniku trd oreh.

Ilirija je postavila menda najmlajšo »prvo« garnituro in je podlegla po krivdi svoji, je slabe krilske vrste. Ta linija je oddajala zelo netočno, tako da je napad visel v zraku in si silov sam žoge po travniku. V napadu je Doberlet zasedel levo zvezo, ki mu pa nikakor ne leži. Ko je odšel na krilo, ga je po pravici zadela sodnikova kazen in je moral zapustiti igrišče. Ostali so se sicer mnogo trudili, vendar spriču močnega nasprotnika in vrzeli z zaledjem niso prišli do razmaha. Obramba Verovšek-Unterterter je rešila, kar se je rešiti dalo. Kreč v vratih je zagrešil pri prvem голу neodpustljivo napako, ker je imel časa dovolj, da bi bil pobral oddano Verovškovo žogo. Ostali goli so sedeli »neubranljivo«.

Tekma je v prvem polčasu tekla precej monotono in je šele po otvorenem голу Čehov pridobila na živahnosti. V tem delu se je sprva postavila Ilirija, pozneje pa so Čehi igrali prvo vijolino. Častni gol za Ilirijo je rezultiral iz enajstmetrovke, ki jo je sodnik upravičeno prisodil po že ustrejenem голу.

Igro je vodil g. Deržaj, ki pa ni bil na višku. Da mu je publika očitala izključitev Doberleta, je zgrešeno. Gledalcev je bilo — za delavnik — dovolj.

Jutri ob 18. se bo vršila revanšna tekma, pri kateri bo Ilirija izmenjala nekaj moči, da popravi svoj včerajšnji poraz. V predtekmi bosta nastopili rezervni Ilirije in SK Slavija.

Spominska revija ISSK Maribor

Kakor smo že na kratko javili, je I. SSK Maribor ob priliki svoje desetletnice izdal v redakciji g. Joška Prezljaja spominsko revijo pod naslovom »10 let I. SSK Maribor«.

Uvodni in prolog sledijo predvsem članki, ki obravnavajo klubovo zgodovino, razvoj slovenskega sportnega gibanja v Mariboru od prvih predvojnih početkov sem do danes. Prav zanimiv material so zbrali ter podali čitatelju g. Ciril Toman, dr. Ivan Lah, Evgen Betetto, Novakov, dr. Fran Mišič, Miroslav Cizek, dr. Fran Stamo, Zora dr. Ravnikova, Radovan Sepec, Pohorec, Jože Mohorčič in Jože Nerat. O splošnem pomenu sporta, piseta V. Goborič in I. Roglič. G. — el objavlja zanimivo črtico o začetkih sportne kritike v Mariboru. Doktor Černič razpravlja o delovanju zdravstva v sportnih klubih. O raznih sportnih panogah najdemo v reviji članke g. Pletenke, Jože Mohorčič, Maks Koren, prof. dr. Strmšek, dr. Makso Šnuderl in ravnatelj kavarne g. Trafenik.

Marsikaj zanimivega bo našel v tej reviji, ki jo krasijo lepe slike, sportnik in nesportnik. Ker je revija tudi v tehničnem oziru posrečena, kar dela čast Mariborski tiskarni, jo samo lahko priporočamo. Dobiva se pri I. SSK Maribor za ceno 20 Din.

Sportni drobci

Z ozirom na notico o hazenski tekmi TKD Atena — SK Ilirija, ki smo jo objavili v petek in v kateri se trdi, da si bosta stali nasproti prav za prav dve družini, ki ju je odgodela Ilirija in da tvorijo družino Atene izključno samo bivše najboljše moči Ilirije, smo dobili naslednje informacije:

Trditve, da obstoji hazena družina TKD Atena sama iz igrak SK Ilirije, je povsem neutemeljena. Hazenašice TKD Atene se rekrutirajo:

- 1.) iz lastnega kluba, v kolikor jih to zimo ni »skaprale« drug klub;
- 2.) iz igrak, ki so se iz Ilirije sedaj vrnile v svoj matični klub TKD Ateno;
- 3.) iz igrak Primorja in
- 4.) iz igrak, ki so prišle iz Ilirije, a njih matični klubi so bili Ilirija, Hermes, Jadran itd.

Znani zagrebški nogometaš Mika Babič, ki je dosedaj študiral na Dunaju ter v tej dobi igral za tamošnjega Rapida, je zaprosil od avstrijskega nogometnega saveza dopustnico, ker bo zopet nastopal za Gradjanskega. Babič, ki je že odpoval v Zagreb, bo že prihodnjo nedeljo igral za Gradjanskega v državno-prvenstveni tekmi.

Tekmovanje v Wimbledonu gre h kraju. V nasprotju s singlom gospodov, ki ga odnesejo Francozi, bodo letošnji doblili plen Angležev in Američanov. Le v mixtu se še držita lanska zmagovalca Bennetova-Cochet. Francozom se pozna, da nima, o Lacosta... Angleža Gregory Collins sta porazila Francoza Borotto in Boussuja v petih setih in prav tako Američana Lotta in Hennesseyja ter tako dosegla finale, kjer se srečata z Allisonom in Vanrynom (USA), ki sta bila v treh (!) setih odpravila Tildna in Huntra. Willsova je z Miss Crossovo izgubila proti Lluhamovi in Herzevici v treh setih. Favorita v mixtu sta Willsova in Hunter, ki sta zmagala nad Watsonovo in Reesom (Angli).

Službene objave LNP

Tajništvo LNP objavlja, da je upravni odbor JNS na seji dne 24. m. m. sklenil podeliti povodno desetletnice občinstva JNS častno savezno diplomno v znak posebnega priznanja za sportno delovanje v preteklih 10 letih med drugimi funkcionarjem LNP g. g. Evgenju Betetto, ravnatelju Antonu Jugu, Karlu Siroliu (Ljubljana), Josipu Noratu (Maribor) in Janku Wagnerju (Celje). Nadalje je podelil upravni odbor diplomno priznanje in veliko častno plaketo igralcem, ki so tekmo zmigali 10 let igrali v reprezentančnem JNS, med drugimi g. dr. Staniku Tavčarju (SK Ilirija, Ljubljana). Dipleme oz. plaketo bo izročil LNP čim jih prejme od saveza.

Na podlagi amnestije, ki jo je ob tej priliki izdal upravni odbor JNS, se črta v območju

Domače vesti so na 11. in 12. strani

LNP ostanek kazni naslednjim klubom oz. članom klubov:

g. g. Kónjgu Josipu in Krellu Ivanu, funkcionarjem Atletik SK, izključitev iz kluba za dobo 3 oz. 6 mesecev glasbo objave z dne 19. V.; g. Prešernu Francu (SK Svoboda, Ljubljana) šestmesečna zabrana igranja glasbo objave z dne 19. V.; Atletik SK dvomesečna zabrana igranja glasbo objave z dne 23. VI.; g. Klančarju Vinku (SK Krakovo) enomesečna zabrana igranja glasbo objave z dne 28. VI.; g. Grabrijana Edvardu (SK Svoboda, Ljubljana) šestmesečna zabrana igranja glasbo objave z dne 28. VI.

Poslovni odbor LNP je verificiral na seji 3. t. m. prv. tekmo Jadran : Svoboda 4:1 ter odobrili naslednje prijateljske tekme: Primorje : Slavija v Sarajevu 6. in 7. t. m., Ilirija rez. : Slavija 7. t. m., Ilirija : Austria, Celovec 14. VII. v Ljubljani.

Verificirani so bili na seji 3. t. m. naslednji igralci s pravico nastopanja dne 13. t. m.: za SK Zeleničar: Glavič Vinko, za SK Grafika Stupica Leon, za SK Elan Verbič Miroslav, za SK Rapid Podjavoršek Peter.

Za stranske sodnike pri tekamah Ilirija : Bata so določeni 6. t. m. g. Ottruba in Peče, 7. t. m. g. Pečar in Kranjc, pri tekmi Ilirija rez. : Slavija g. Čeh in Pišlar. — Tajnik I.

SK Ilirija (nogometna sekcija). Danes ob 16. mora biti v garderobi zaradi predtekmelke Ilirija rez. : Slavija naslednje moštvo: Urbančič, Mavec, Franzot, Volkar, Varšek, Žanik, Černač, Tuma, Černe I in II, Lah, Žitnik II, Mirtič, Stuga, Pogačnik, Belak, Zorman. Točno! Danes ne v kopališče! — Juniorji II igrajo ob 9.30 dopoldne z Mladiki.

SK Ilirija (iz tajništva). V odbor za organizacijo plavalnih tekem za državno prvenstvo se delegirajo sledeči g. g.: dr. Lapajne, inž. Boudček, kap. Vizjak, major Koprivec, Kos, Sircelj K., Dramičičan, Stojković, Baltezar, Smole, Kramaršič, Vreček. V klubov odbor se kooptira g. Smole Albin. Odborski službo na igrišču vrše v prihodnjem tednu sledeči: v ponedeljek Roter, v torek Miklavčič I, v sredo Medic, v četrtek Smole, v petek Baltezar, v soboto kap. Vizjak, v ponedeljek Sircelj M. Vsi navedeni se ponovno opozarjajo, da morajo v slučaju, da so na dan službe nujno zadržani, poskrbeti sami za namestnike. Po končani službi mora vsak službojoči odbornik izpolniti dežurno knjigo. Gosp. Smole se naproša, da se zglati danes ob 10. uri dopoldne v klubski sobi kavarne Evropa. — Tajnik.

Članstvu SK Ilirije! Odbor SK Ilirije opozarja celokupno članstvo, da bodo po 15. VII. pri nakupu vstopnic za kopališče odnosno k nogometnim ali drugim klubovim prireditvam deležni članskih ugodnosti (popustov pri vstopninah) samo oni, ki bodo imeli poravnano članarino za drugo polletje. Od danes dalje se dobivajo članski kolektori za člane in dijakle tudi pri kopališčni blagajni. V interesu vsakega člana je, da poravnava članarino takoj. Članske vstopnice se bodo izdajale odlej tako v kopališču, kakor pri vseh drugih klubskih prireditvah izključno samo pred predložitvijo članskih izkaznic, iz katerih mora biti razvidno, da je poravnana vsa članarina. Članstvo se naproša, da predloži v svrhu olajšanja poslovanja blagajnikov v kopališču, kakor tudi pri nogometnih odnosno drugih klubskih prireditvah pri nakupu članskih vstopnic brez posebnega opozorila člansko izkaznico. — Tajnik.

Izbirna hazenska tekma Ilirija : Atena. Izbirna hazenska tekma med družinama Ilirije in Atene, za katero vlada v vseh sportnih krogih izredno zanimanje, se je morala zaradi tehničnih ovir odgoditi. Ta velezanimiva tekma se odigra definitivno v torek ob 18.45 na igrišču Ilirije.

15 divjih krogov

(Iz borbe med Schmelingom in Paolinom.) Kakor smo že pisali, je pred dnevi slavil nemški boksač Maks Schmeling v New Yorku svojo predzadnjo zmago na poti do Tunneyjevega nasledstva. Njegov nasprotnik Paolino je le za malo ušel knock-out porazu in je po borbi sam priznal, da nima nobenega opravčila. Schmeling je bil boljši, toda, če hoče, bi se udaril po dveh mesecih ponovno. Schmelingu ni všeč, ker ga ni vrgel k. O. Pravi tudi, da si je v petem krogu razbil desnico, česar pa ni hotel pozkazati Paolinu in je zato udarjal do konca tudi z njo. Dočim je bil Nemec po matchu svež in brez najmanjše praske, je bil Španec ves razbit. Najbolj je trpela glava, ki mu je na raznih mestih puščala kri. Boj, ki je bil že do 10. kroga odločen, je gledalo 40.000 oseb, ki so plačale 500.000 dolarjev vstopnine.

Kot prvi je vstopil v »ring« Paolino, miren in burno pozdravljen, takoj za njim Schmeling. Ob 9.50 ameriškega časa sta začela. Nemec je takoj ofenziven in spravi Španca v obrambo. Mnogo udarcev zadene Paolina na glavo, toda Španec reagira vedno, čeprav manj uspešno. Schmeling plasiša še dva huda udarca, od zvoka zvonca sta oba nasprotnika v »clinchu«. Kolo je za Schmelinga.

Drugo kolo otvori Paolino s telesom ob telesu. Paolino skuša udariti z levico, toda Nemec udarja z obema in Španec mora ločiti. Paolino zopet napade, zadene z obema pestmi in prisili Schmelinga ob vrvi. Sodnik ju loči in Španec komaj uide Nemcu pred silno ofenzivo. Tudi to kolo je za Schmelinga.

Tretje kolo otvori Schmeling z lahnimi udarci leve, nato pa neposredno v lice. Spet sta nasprotnika drug ob drugem, toda tudi tu je Paolino slabši. Schmeling plasiša par silnih udarcev na tilnik in Paolino se parkrat opteče do vrvi. Toda zopet prisili Paolino Schmelinga, ki se vztrajno brani in zadene Španca na nos, vendar pa dobi znaten udarec z levico v želodec. Kolo je neodločeno.

V četrtem kolu prične zopet Schmeling in zadene Paolina takoj v lice, kar ga po-bije. Toda kmalu prisili Schmelinga do vrvi, slednji pa se mu hitro izvije in zopet dvakrat obteči na Paolinov obraz. Paolino divja in zopet stisne Schmelinga do vrvi, kjer se mu izmuzne. Tik pred koncem dobi Paolino še hud udarec na čeljust in obvisi na vrveh, toda vztraja do zvonca. Zmaga je za Schmelinga.

V petem kolu plasiša Paolino par uspešnih udarcev in pritise Nemca ob vrvi. Schmeling skuša ubežati, toda prejme drug udarec v lice in tretjega v brado. Takoj nato zavrti levico in zadene Paolina po nosu, ki prične krvaveti. Proti koncu je Paolino zopet na nogah in krog konča neodločeno.

Šesto kolo. Pobuda daje vedno Schmeling, toda Paolino se posrečita dva udarca in Schmeling je zopet na vrveh. Schmeling postaja divji in zadene Paolina na usta, ki prične krvaveti. Španec se obupno brani, Schmeling je s serijo udarcev za njim. Boj

se polagoma izravna in postaja napet. Zmaga pripada Nemcu.

V sedmem kolu prisili Paolino kar uvo-doma Schmelinga do vrvi, toda Nemec udari po licu in preide v ofenzivo. Z dvema desnicama na glavo in takoj silno na brado vzame Paolinu sapo. Po malem reagira, toda premoč je silna in ves okrvavljen in izmučen se vrne Španec v svoj kot. Kolo je za Nemca.

V osmem kolu je borba na višku. Schmeling se zdi čil, Paolino onemogel. Kot lev se vrže nad nasprotnika in udriha kot besen; Schmeling se stedi, umika in le sem in tja strašno udari, da malo pomiri raz-jarjenega Španca. Paolino je jači in zadeneparkrat zelo dobro; toda Schmeling mu vrača mlo za drago in kri teče Špancu iz nosa in ust. Ta krog je edini, ki je bil priznan Paolinu.

Deveto kolo otvarja Paolino z lahkimi udarci po telesu in močnejšimi po bradi; Nemec se umika do vrvi. Boj se vrši s telesom ob telesu; publika protestira. Zvonec za Schmelinga.

V desetem kolu se Schmeling vrže iz svojega kota proti Špancu in udarja silno. Vedno po nosu in ustih; Paolino krvavi močno in se opteka po vsakem udarcu. K. o. visi nad njim, dokler mu ne uide v svoj kot. Za Schmelinga.

V enajstem kolu je Schmeling gospodar situacije; mož udarja, koder in kadar hoče. Paolino sili k telesu, toda Schmeling udarja po obrazu in prisili Španca, da se umakne. Tik pred koncem dobi Paolino hud udarec po nosu in kri se vlije iznova. Španec omahuje. Za Schmelinga.

V dvajstem kolu skuša Paolino reševati in išče ugodnosti za dober udarec. Schmeling dela le toliko, da Paolinove ofenzive ne pomenijo nič. Pred znamenjem pa mu posadi silen udarec na telo in kolo je za Schmelinga.

V trinajstem kolu je Paolino zopet pripravljen za borbo. Zaradi prenežkega udarca ga opominja sodnik. Nato napade Schmeling in udari nasprotnika po levem očesu, ki prične krvaveti. Omahujoči nosi serijo Schmelingovih udarcev, dokler ni konec. Za Schmelinga.

V štirinajstem kolu hoče Schmeling položiti k. O. Udarec padajo kot toča, Paolino je treniran. Predno udari zvonec, se komaj še drži na nogah.

Petnajsto — in zadnje — kolo porabi Schmeling za zadnjo lekcijsko. Brez usmiljenja udriha po nasprotniku, ki se drži ob vrveh in čaka na zadnji udarec in — konec. Schmeling je proglašen za zmagovalca. Nemci navdušeni, Španci razočarani.

Iz življenja in sveta

Amerantropoid, človeška opica Novega sveta

Opice v Afriki in Aziji. — Descendenčna teorija in Amerika. — Pithekanthropos, ne opica ne človek. — Novo vprašanje: kje je tekla zibel človeškega rodu?

Znanost je poznala doslej samo štiri vrste človeških opic, gorile, gibone, šimpanze in orangutane in vse te štiri vrste domujejo v pragozdovju Starega sveta, v Afriki in v Južni Aziji. Neke njihove anatomske in fiziološke sličnosti s človeškim plemenom so služile kot najtrdnjša opora razvojne teorije, ki trdi, kakor znano, da izvira človeški rod od nekega pračloveškega tipa, ki je združeval v sebi krali današnjega človeškega plemena kakor tudi današnjih človekov podobnih opic.

Najboljši dokaz, da ima ta teorija prav, je bil v tem, da so našli vse polno vrstnih členov od tistega praopicega

»Pred časom,« pravi Loys, »smo raziskovali pragozdove ob reki Tarri med Venezuelo in Kolumbijo, ko smo nekega dne nenadoma ugledali dve neznani živali, neznani celo domačinom, ki so tvorili del mojega spremstva. Živali sta se vrgli na nas, ko smo veslali ob bregu majhnega pritoka Tarre, in sicer s takšno divjostjo, da smo se ju morali ubraniti s strelom. Eno je padla, druga je lahko ranjena ušla v goščavo, kjer bi bilo vsako zasledovanje nevarno in vrhu tega zaman.

Tedaj smo si ogledali mrtvo žival. Postavili smo jo sede na neki zaboj in jo takoj fotografirali. Nato smo jo vso

čin, ki so govorila o »velikanski zmoti« in o tem, da »bo izmenični tok čisto enostavno raznesel žice.« In tako so nekega večera zagorele

prve obločnice na izmenični tok v mestu Buffalo

in energija jim je potekala iz niagarskih slapov, ki jih je bil ukrotil mož s svojo trdovratnostjo in bistrovidnostjo. Zmagala je bila popolna! Lord Kelvin je bil med prvimi obiskovalci niagarskih električnih naprav in ko se je vpisal v knjigo, je dostavil, da se čuti premaganega. Edison se je še nekaj časa kujal in vztrajal na istosmernem toku, potem se je nekega dne vdal in uvedel izmenični tok tudi v svoja podjetja. Tako je končno snel klobuk pred genijem svojega rojaka. Morda je bil to isti klobuk, ki ga hrani muzej v Deabornu med ostalimi relikvijami velikega ameriškega izumitelja. O tem Edisonovem klobuku pripovedujejo mično anekdoto. Adams si ga je nekoč nataknil na glavo, da pomeri, kdo ima izmed njih večjo glavo: Edison ali Adams. Zunanje mere so bile iste. »Toda vsebini se razlikujeta,« se je pošalil Adams, »vsaj kar se tiče — izmeničnega toka.«

Dragocena krava

To je kanadska molznica, ki nosi okorno ime Canary Korndyke Alcantara in živi v Saskacevanu. Vlada te pokrajine jo je nedavno kupila od njene rednika za lepo vsoto 2000 funtov sterlingov, to je blizu 250.000 frankov (okrog 800.000 Din). To je sijajen izkupiček za eno samo govedo in našim živinorejcem se gotovo skomina po takšni rogači. Dve živali take velikosti, pa si bogataši. Sicer pa je omenjena mušaka vredna svoje cene. V 305 dneh je namreč dala 13.000 litrov mleka iz katerega so napravili 535 kg presnega masla, torej okroglo 40 litrov na dan in blizu 2 kg masla.

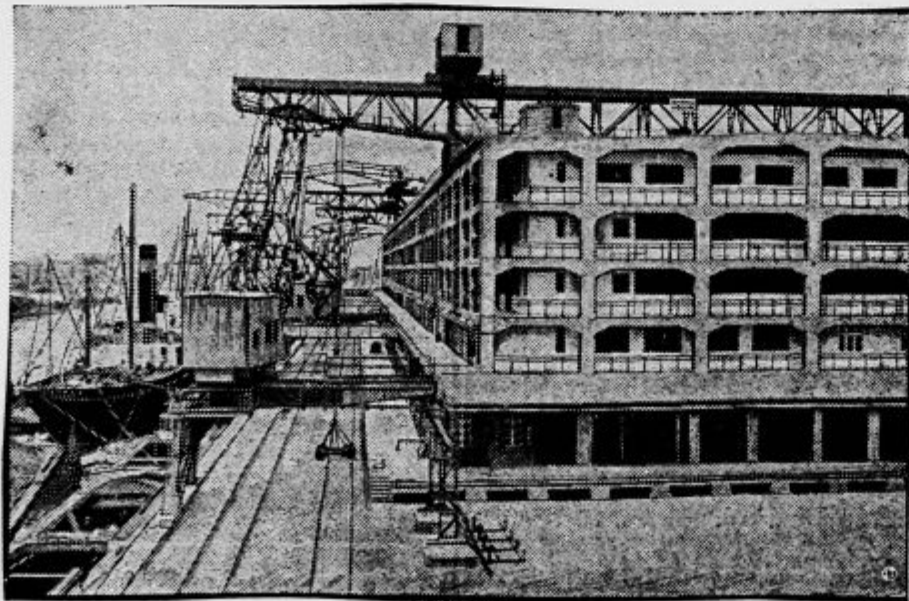
Japonski baron Tanaka.

Čigar vlada je podala ostavko, in

Yuho Hamaguchi

ki je sestavil novi kabinet v Tokiju.

Največje pristaniško skladišče na evropskem kontinentu
Stettin, nemška luka na severu, izhod v skandinavske države, se lahko pohvali, da ima največje pristaniško skladišče v Evropi. Na 40.000 štirjaških metrih prostora lahko leži 65.000 ton blaga. Seveda je skladišče opremljeno z vsemi potrebnimi napravami za izkrcanje tovarov: ima samoroč 11 večjih in manjših žerjavov za razkladanje in nakladanje, štiri velikanke dvigala in druge pripomočke, ki so lahko kos jarkemu prometu.

Kralj Jurij V.

Najnovejši posnetek angleškega suverena, napravljen po povratku kralja iz zdravilišča v London.

Zatiranje plevela

Zelo preprosto sredstvo, kako se uniči kjerkoli nepotrebna trava in glota, je požveplana apnica. V železnem kotlu zavreš vodo, kateri prideniš na 60 litrov po 12 l apna in 2 do 3 l žveplene praška. Med vrenjem je treba skuhati mešanico. Ko se je ustalila, razrediš to tekočino z dvakrat toliko vode in poškropiš pota in stezice, koder je treba iztrebiti drač. Trdovratno ščavje bo zamorjeno za nekaj let. Ostanek te mešanice se da porabiti, če se ji ob novnem kuhanju dodaja enakih snovi, zmanjšujoč količino žvepla za 1 četrtino ali tretjino. Poslednji postopek je morda še najbolj priporočati.

Viola Gentry

Znana angleška letalka, je hotela doseči nov rekord v vztrajnostnem letu s svojim lahkim letalom. Poskus se je končal zelo tragično: letalo se je razbilo ob drevesu, Gentryjeva pa je bila težko ranjena, nje spremljevalec, pilot Jack Ascraft, se je ubil.

Deložacija s plinom za soljenje

Nizza je doživela te dni senzacijsko bitko v majhnem obsegu. 79 let stari general Rambaud je prejel sodniški ukaz za izpraznitev svojega petosobnega stanovanja, ker ni hotel plačati 3800 fr. letne najemnine, namesto 1800 fr., kakor je plačeval še pred vojno. Toda staremu vojaku ni prišlo niti od daleč na misel, da bi se pokoril civilnim sodiščem. Zabarikadiral se je s svojo ženo v stanovanje in junaško odbil prvi napad policije, ki je prišla, da ga spravi na cesto. V drugič so prišli s policije z vsem mogočim orodjem in celo z metalcem plinskih bomb za soljenje. Tudi to ni nič zaleglo. General pozna moderno orožje in se je bil pravočasno opremil s plinskimi maskami. Cel dan je odbijal napade in pol Nizze se je zbralo pred bojiščem prodajati zija. Končno se je zadeva poravnala na miren način. Gospodari stanovanja je junaštvo starega vojaka tako imponiralo, da mu je prepustila stanovanje za vse življenje po dosednji ceni.

Zanimanja švedskih princev

Znano je, da so člani švedske kraljeve družine delavni v vseh mogočih sportih, pa tudi drugih panogah. Najstarejši prestolonaslednikov sin Gustav Adolf je kot kavalerijski častnik izbran jezdlec in se je udeležil že mnogo dirk, drugi sin Sigvard se rad pokaže na odru upsalske univerze, kjer študira kot igralec, tretji sin Bertil je imetnik švedskega rekorda v drsanju in izbran plavač. Prestolonaslednik sam se udeležuje v raznih sportnih panogah in je na glasu kot sijajen arheolog. Kraljev brat, princ Evgen, je na glasu kot slikar pokraj, drugi brat Karel se je ves posvetil Rdečemu križu, a princ Viljem, najmlajši brat, je bil že mornariški častnik, pisatelj, lektor, potovalec in lovec. Za neki švedski ženski list piše tudi gledališke kritike.

Zora voda

proti sivim lasem!

Ne barva, temveč vrača sivim lasem prejšnjo naravno barvo.

Zak, zaš.

Odobrena od zdravstvenega odsaka pod št. 1793-20. kot za zdravje popolnoma neškodljiva. Uspeh siguran in trajen. Cena steklenici brez poštnine Din 35.—

ZORA VODA I. OREL, Zagreb

Radičeva (Duga) ul. 32.

Lekarnam, drogerijam, parfumerijam, brivnicam in trgovinam mešanega blaga damo v komisijo.

Demantna zaponka

Ida S., točarka pri nekem gostilničarju v Weimarju, je našla na cesti zaponko polno lepih, svetlikajočih se kamencov. Pokazala jo je svoji gospodinjki, ki jo je ocenila na 95 penigov in ji dala zanjo malovreden prstan. Gostilničarka je zaponko shranila, toda ne sin, ki je vedel o kupčiji, jo je nekega dne našel in jo ponesel do najbližjega draguljarja, ki jo je ocenil na — 800 mark.

S to cenitvijo v žepu je odšel na državno pravdnitvo in — svojo mater ovdil. Bil ji je namreč gorak, ker je nasprotovala njegovi ljubezni do lepe Ide. Mati je prišla pred sodnika, a tja je morala tudi Ida kot najditeljica zaponke. No, sodišče je obe ženski oprostilo, ker jima ni moglo dokazati, da bi se zavedali, koliko je bila zaponka vredna. Afera pa je vendarle imela dve dobri posledici: lastnica zaponke se je zglašila in — maščevalnemu sinu je zrasel dolg nos.

„Reklamno podjetje“

Vsem cenj. tiskarjem in obrtnikom se priporoča za vsa plakatska reklamna dela, ki jih vršim za Jesenice in okolico. 8885-a

Marija Kraševac, Jesenice - Fužine Gorenjsko.

Junaki metle

Newyorškim pometačem poje himno njihov komandant Alfred A. Taylor v svojem poročilu o delu minulega leta. Od njegove armade, ki šteje 11.000 pometačev, jih je bilo 2242 težko poškodovanih, dočim se jih je 6 smrtno ponesrečilo.

Taylorjevo poročilo je dalo ameriške tisku povod razmišljati, da li je orjaški promet v Newyoršku vzrok številnim nesrečam, ali je ta poklic tako nevaren? Strokovnjaki so na anketi izjavili, da je človek z metlo in lopato v stalni smrtni nevarnosti.

Mi ga vidimo, kako na videz mirno vrši posel sredi največjega dirjanja avtomobilov, voz in tramvajev. Malokdo pomisli, koliko spretnosti in daru opazovanja mora imeti tak človek. Njegova glavna naloga je čiščenje, toda istočasno tudi neprestana pažnja na promet, da ne pride pod avtomobil. Zaradi tega kolone pometačev pometajo vedno v pravcu proti prometu.

Feminizem zmaguje na Japonskem

Dokaz temu je miss Tsuru Šikava, prva ženska, ki jo je vzela japonska vlada v diplomatsko službo.

Kadar gre gledališče s poštenim ravnateljem v konkurz

V Berlinu se je ravnateljstvo Kuhnertovega gledališča radi finančnih težav koč na vrat na nos odločilo, da ga zapre. Neprijetno je bilo samo to, da je bila večina vstopnic za novo predstavo že razprodana in bi utegnili priti do velikih škandalov. Iz te situacije so si pomagali pri ravnateljstvu na originalen način: Najeli so šest velikih avtobusov in prepeljali lastnike prodanih vstopnic do Metropolitnega gledališča, kjer so jim bili rezervirali primerno število prostorov.

Mussolinijeva staroavstrijska jahta

Mussoliniju so dali kot mornariškemu ministru na osebno razpolago jahto z imenom »Aurora«. Zgradili so jo svojočasno na Angleškem in so ji dali ime »Nirvana« (Nič), pozneje jo je kupila staroavstrijska vlada, a Italijani so jo zaplenili med vojno.

Povzročitelj hripe

Kakor poročajo iz Krakova, se je posrečilo asistentu bakteriološkega zavoda tamošnjega medicinske fakultete dr. Wroblewskemu pridobivanje čistih kultur bacila hripe, ki sta ga odkrila dr. Pfeiffer in ameriški raziskovalec Olitsky, čeprav se do danes še ni posrečilo opazovati ga pod drobnogledom. Bacil živi v zraku, ki mu je odtegnjena kisikova primes. Delu doktorja Wroblewskega pripisujejo strokovnjaki velik pomen za pobijanje nevarne bolezni in menijo, da se bo dala sedaj dobiti kakšna primerna metoda cepljenja.

Orangutan, najpametnejša in človeku najpodobnejša opica

bitja pa do človeka in današnjih najbolj razvitih opičjih vrst. Pri tem pa so si učenjaki že dolgo razbijali glave nad čudnim dejstvom, da

v Ameriki navidezno ni bilo vrstnih vrst med človekom in opicami,

ki bi opravičevale domnevo, da je šel tudi tam razvoj svojo premo, milijonletno pot od praopice do človeka kakor na kontinentih Starega sveta.

Že v šolah so nas n. pr. učili, da vsebuje ameriški živalski svet mnogo nižjih opičjih vrst, dočim ni bilo o kakšnih tamošnjih človeških opicah nobenega govora. Iz te zadrege si je pomagala znanost na ta način, da je smatrala za zibelko človeštva tiste zemeljske predele med kontinentalno Južno Azijo in Srednjo Afriko, kjer je našla poleg vseh mogočih nižjih opičjih vrst celo sledove prabitja pithekanthrop, ki ni bilo več opica, a tudi še ne človek — dočim je obveljalo za Ameriko, da se je njeno avtohtono človeško plemo vanjo preselilo z drugih kontinentov.

Ta teorija pa je bila navzlic svoji važljivosti in mnogoterim dokazom zanjo vendarle precej prisiljena. Nikakor ni mogla n. pr. pojasniti vprašanja, zakaj bi se v Ameriki ne mogle razviti tudi višje opičje vrste iz praopicega bitja kakor v Starem svetu, če so se mogle razviti nižje vrste. Tu je zevala v sistemu neka vrzel — dokler ni hipoma nastopil mož, ki jo je izpolnil. Ta mož je francoski raziskovalec Loys in v nekem članku opisuje,

kako so odkrili ameriško človeško opico:

Mož, ki je premagal in ukrotil Niagaro

Iztosmerni in izmenični tok. — Edison contra Adams. — En klobuk in dve glavi.

Bilo je l. 1889. — letos poteka baš 40 let — za časa velike pariške svetovne razstave, ko je bil položen prvi temelj za ogromno podjetje, ki vzbuja danes občudovanje vsega sveta. Pariška razstava je bila prva med evropskimi, ki jo je razsvetljevala električna luč in tu je dosegla ta vrsta razsvetljave takšen trijumf, da so se odločili njeni eksploaterji, upravni svetniki ameriške družbe »Edison Electric Light Company«, med njimi sam Edison, uresničiti v domovini veliko misel, ki jim je že prej rojila po glavi in ki jim je bila požrla že nekoliko milijonov — brez posebnega uspeha. Sklenili so, da pričnejo z velikopoteznim izkoriščanjem vodnih sil v niagarskem slapu in so se obrnili za izvršitev te misli do mladega inženjerja, ki je bil že v mnogih stvareh dokazal svoje genialne organizatorske in graditeljske sposobnosti. Ta inženjer se je imenoval

Edward Dean Adams

In se je rodil v Bostonu. Sprejel je ponudbo, da bi se lotil dela, ki ga je hotel izvesti v šestih mesecih in Edison mu je obljubil svojo pomoč. Toda ta pomoč je kmalu odpovedala. Adams je moral prav kmalu po samosvoji poti. Edison je stal namreč na stališču, da bi se dala električna energija iz niagarskih slapov prenašati na daljavo le na podlagi istosmernega toka, dočim se je bil Adams odločil za izmenični tok, ki je zaradi njegove manjše cene. Ti dve stališči sta trčili skupaj; na eni strani je bil Adams skoraj sam, na drugi skoraj ves svet strokovnjakov in tehnikov z Edisonom in slavnim Westinghouseom na čelu. Toda Adams se ni dal pregovoriti. Odpotoval je v Evropo, v prvi vrsti na

ŠAH

Urejuje dr. Milan Vidmar

Pred 27imi leti sem prišel kot študent na Dunaj. Bilo mi je 17 let. Seveda sem takoj skušal postati član velikega dunajskega šahovskega kluba. Udeležil sem se tam takozvanega zimskega turnirja, ki ga je klub prirejal vsako leto.

Bil je to moj prvi turnir in prva moja turnirska partija mi je ostala sveža v spominu. Polna mladosti, igrana v starem romantičnem stilu, živa, je našla ta partija svojo pot v svetovne šahovske časopise. Rad mislim nanjo.

Ko je pred dobrim mesecem mariborski šahovski klub v Laškem praznoval 25 letnico mojega moštvojanja, sem izkopal to partijo mladih let. Danes jo prinašam slovenskim šahistom, prepričan, da jim bo ugajala.

Španska partija	
Beli: M. Vidmar	Črni: A. Neumann
1. e2—e4	e7—e5
2. Sg1—f3	Sb8—c6
3. Lf1—b5	a7—a6
4. Lb5—a4	Sg8—f6
5. 0—0	Sf6—e4

Neumann je bil že leta 1902 mojster. Na Dunaju je veljal kot največja nada mlade avstrijske šole in res je par let kasneje začel krasno šahovsko kariero. Na žalost ga je že leta 1906 pobrala sušica.

Tudi Neumann je bil takrat še zelo mlad. Teorijo začetkov partije je poznal temeljito, spuščal se je pa rad v živahne variacije. Tudi danes je peta poteza črnega še v modi, vendar pa se navadno igra 5. — — — — —

6. d2—d4 b7—b5

7. d4—d5

Nenavadna poteza. Teorija priporoča 7. La4—b3, d7—d5, d4—e5. Lc8—e6, c2—c3.

8. — — — — — Sc6—e7

9. Tf1—e1 Sc4—f6

Črni, ves presenečen, še ne vidi kaj pride drugače bi igral Sc4—d6 ali Sc4—c5.

10. Sd3—e5!!

Silno nepričakovano in presenetljivo. Jedro kombinacije je v resnici tako skrito, da črni očitno misli, da je beli lovca na a4 enostavno pregledal.

11. — — — — — b5—x4

12. d5—d6! c7—d6

13. Se5—c4! — — — — —

Voila! Beli grozi mat na d6! Naenkrat je črna pozicija silno ogrožena in žrtvovani lovec gre v denar.

14. — — — — — Dd8—c7

Očividno edina pametna poteza.

15. Sc4—d6+ Kc8—d8

Beli bi lahko takoj mislil na žetev. Na d6 ni leži nadaljevanje 13. Sd6—f7+ in 14. Sf7—h8. Toda beli hoče temeljito izkoristiti situacijo. Napad se da še ojačati.

16. Lc1—f4! — — — — —

Ograja damo.

17. — — — — — Dc7—c6

Nesrečna dama gre na edino polje, kjer ni v nevarnosti, da pozicijo še bolj kompromitira. Črni misli tudi na protinapad na dijagonalni b7—g2.

18. Dd1—d2! — — — — —

Se vedno ni prišel čas za Sd6—f7. Beli grozi sedaj Dd2—a5+, nakar bi črna dama na c7 zopet prišla pod nož.

19. — — — — — a6—a5

20. Sd6—f7+ Kd8—e8

21. Sf7—h8 — — — — —

Beli je osvojil kvaliteto in kmeta. Teda skakač na h8 je v nevarnosti, ker mu je pot nazaj odrezana. Črni začne tudi takoj z napadom na zajetega skakača, ki pa ne uspe.

22. — — — — — g7—g5

23. Sb1—c3 Lf8—g7

24. Lf4—d6! — — — — —

Reši indirektno ogroženega skakača. Nova faza napada je zopetno presenečenje za črnega, ki je že upal, da bo poravnal svoje šanse.

25. — — — — — Sf6—g8

26. Te1—e7+! — — — — —

Tega črni ni pričakoval.

27. — — — — — Sg8—e7

28. Ta1—e1 Lg7—f6

Črni lovec mora svojo žrtev na h8 pristi v miru. Seveda bi kril skakača lahko tudi na f8. Toda z enim očesom bi pa rad vseeno še gledal na h8.

29. Dd2—f4! — — — — —

Očividna poteza. Vse je sedaj ogroženo in direktne obrambe črni sploh nima več. Zato se vrže na protinapad, ki izgleda dosti jak:

30. — — — — —

31. — — — — —

32. — — — — —

33. — — — — —

34. — — — — —

35. — — — — —

36. — — — — —

37. — — — — —

38. — — — — —

39. — — — — —

40. — — — — —

41. — — — — —

42. — — — — —

43. — — — — —

44. — — — — —

45. — — — — —

46. — — — — —

47. — — — — —

21. — — — — — Lc8—b7	
Grozi mat na g2	
22. g2—g3 Dc6—b6+	
23. Kc1—b1 Dc6—b6	
Črni grozi zopet mat in upa da bo trdnjavo odtrnil od e-linije. Pa tudi ta zadnji up gre po vodi. Beli namreč napove mat v 4 potezah.	
24. Te1—e7+ Kc8—d8	
25. Sb8—f7+ Kd8—c8	
26. Te7—e8+ Lf6—d8	
27. Te8—d8 in mat ali pa	
24. — — — — — Lf6—e7	
25. Df4—f7+ Kc8—d8	
26. Df7—e7+ Kd8—c8	
27. De7—c8+ in mat seveda tudi	
24. — — — — — Kc8—f8	
25. Df4—f6+ Kf8—g8	
26. Df6—g7+ in mat.	

Veliki turnir v Karlovih Varih je predurmi. Čez dobre 3 tedne bo borba že v teku. Izgleda, da bo 22 igralcev, torej 21 partij za vsakega. Na teden bo treba absolvirati pet partij. Turnir bo trajal skoro pet tednov in šahovski svet bo imel dosti užitka.

Po pokojnem Retiju je prosto mesto, ki bi prišlo zelo v poštev za našega mojstra dr. Astaloša. Pritisk raznih mojstrov na komite je strašen in težko bo priboriti dr. Astalošu mesto, ki ga zelo zasluži.

Dr. Astaloš bo prišel 10. julija na Bled. Upam da bom zadnjih 14 dni z njegovo pomočjo nadomestil manjkajočo vajo. Ljubo bi mi bilo, če bi potovala skupaj v Karlove Vari.

Kino Noge

Lepe noge so filmski izralki neobhodno potrebne. V naslednjem dijaeta dve izmed najlepših ameriških izralki nasvete, kako dobiti lepe noge. Obe, tako Joan Crawfordova kot Anita Pageova, sta znameniti po svojih lepih nogah.

Joan Crawfordova.

Ples je najvažnejši. Ako je ženski kaj do lepega telesa, posebno pa, ako hoče dobiti lepe noge, ji ples ne sme biti samo zabava, ampak sport in telovadba in za nikoli ne sme zanemarjati. Je neki poseben plesni korak, ki sistematsko in izvrstno učinkuje. S tem korakom si okrenite vse mišice na nogah, izbežite se nepotrebne tolišče in noge dobe lepo obliko.

Postavimo se vzprijamo s petami skupaj, roke pa ležerno spustimo ob bok. Potem udarimo z levo nogo nazaj in zamahnemo naprej, tako da se nalahko s konci prstov dotaknemo tal. Nato spet udarimo z nogo nazaj, toda to pot se nalahko dotaknemo tal s petami.

Nato ponovimo isto vajo z desno nogo. Pri tej vajah pride vsto v plesni ritem in že v kratkem času nam bo uspelo, da bomo te korake brž lahko izmenjali. Ako imamo na razpolago radio ali gramofonsko ploščo, se bomo kaj kmalu preverili, da ta telovadba ni v nikakršno nadležno, ampak v pravi užitek.

Anita Pageova.

Najlepše oblikovane noge bi kaj naglo izgubile svojo lepo obliko, ako bi ženske s stalnim urienjem ne pazile na to, da se izbeže prekomerne tolišče. Iz lastne izkušnje vem, da je najboljša vaja za ohranitev lepo oblikovanih nog plavanje in igranje golfa. Toda najvažnejše kretanje pri plavanju lahko izvajate tudi doma na suhem. Lezite enostavno na tla in dvignite noge visoko nad seboj, potem pa jih zopet spustite nazaj v prvotni položaj.

Prav tako važna je za noge hoja: če hodite po igrišču za golf v čevlji z nizkimi petami, to nogam zelo prija. Paziti je treba na to, da pri sportu ne hodite v čevlji z visokimi petami. Seveda je tudi ples važen za izoblikovanje nog. Toda po moji sodbi pri tem ne smete pretiravati, ker bi se preveč utrudili in bi sicer dobili lepe noge, a bolne.

Halo, tukaj Hollywood!

Hollywood je poln novosti in anekdot. Da se je John Gilbert oženil, gotovo že veste, zanesljivo pa ne veste, kaj se je zadnjič pripetilo popularnemu filmskemu ljubavniku Nilsu Astheru.

Nilsu Astheru je igra Norme Shearieve v filmu »Gospodična bi serada poročila«, tako ugajala, da je šel v naobljeno cvetličarno in naročil, da pošljejo slavni umetnici velik šopek rož.

Druzi dan je bil zelo nesrečen, ko je zvedel, da je cvetličarka poslala namestu belih rož rdeče. On je bil namreč naročil bele.

»Ali mar ne veste, da bi me vsak evron-

— Tone! ga je opomnila Ivanka. Oče te kličejo.

— Saj nisem gluhi, je odvrnil Tone.

— O, vem, da nisi! Gluh že ne! Ampak...

— Kaj ampak? Kar povejte, kar imate na jeziku.

— Ni glavno tisto, kar ima človek na jeziku. Cerkev in družina sta sveti stvari...

— Seveda sta. To se pravi, morali bi biti, je odgovoril Tone in si prižgal cigareto.

— Kako vendar govoriš, Tone! ga je posvarila Lojza in jela pospravljati mizo.

Tone je mahnil z roko in dejal:

— Govorim, kakor mislim. Ko bi le vsi delali tako!

— Vem, kaj hočeš reči in komu...

— Kaj... komu... je oponašal Tone očetov glas.

— Tone! je povzdignil glas oče Boštjan, Tone, rekel sem, da je družina sveta stvar...

— Kdo pa pravi, da ni, če je poštna in če se imajo radi, je odgovoril Tone in gledal za dimom pod strop.

— Saj smo vsi pošteni in tudi radi se imamo, je pripomnila Ivanka in se stisnila k Lojzi.

— Molči, otrok! je švignil očetov glas čez mizo.

— Zunaj se je zabliskalo.

— Kakšno vreme... se je oglasil Jože.

In zagrmelo je, da so vsi odskočili razen očeta Boštjana.

— Kriz božji... Jezus, Marija... sta vzdihnili hčer.

— Udarilo je, je premišljeno rekel oče Boštjan in stopil k oknu.

George Hill je nekega dne srečal Lona Chaneya v ateljeu M. G. M. in ga je pozdravil z besedami: »Halo, stari konjski tat!«

»Pazi,« mu je odvrnil Chaney. »Pazi, da teza ne rečeš komu drugemu, ki ni konjski tat — utegnil bi imeti neprilike!«

Mnogo nišelo in govore o tem, da imalo filmski igralci in režiserji dragocene avtomobile, in soferie, ki so bolj plačani od ravnateljev bank. V resnici pa večina ljudi pri filmu vobče nima soferiev in sami sofirajo. Lon Chaney je že eden od njih. On trdi, da mu je soferiranje užitek. Sicer ima soferija, a ne zase, ampak za avtomobil svoje žene. — Tudi Greta Garbo zna sama sofirati: svoji avtomobil pušča vsako jutro v garaži v bližini studia M. G. M. Po njenem zagotovilu je sofer samo luksus, s katerim se hočejo ljudje ponašati. — Lawrence Stallings, avtor filma »The Big Parade« in mnogih drugih, trdi, da si zato ne najame soferija, ker nikomur tako ne zaupa kakor samemu sebi. — Tudi Conrad Nagel sofira sam. Pravi, da je sofiranje dobra vaja za živce. — Gwen Leejeva ima avtomobil, v katerem se sama vozi na delo in z dela. Soferia ne mara zato, ker ne more dobiti nobenega, ki bi se mu dočela zavalala.

Tako je z večino filmskih igralcev in izralk. Večina njih tudi nima luksuznih avtomobilov, ampak majhne vozove, v katerih se vozijo za zabavo in zaradi užitka.

Radio

Izvrleček iz programov

LJUBLJANA (572 m), ZAGREB (307 m), BEOGRAD (429 m), PRAGA (342 m), BRNO (432 m), VARŠAVA (1411 m), DUNAJ (517 m), BERLIN (418 m), FRANKFURT (390 m), LANGENBERG (473 m), STUTTGART (360 m), BUDIMPEŠTA (550 m), LONDON (Davenport 1533 m), RIM (441 m), STOCKHOLM (Motalla 1348 m).

Nedelja 7. julija
LJUBLJANA 9.30: Koncert cerkvene glasbe. — 10: Predavanje o čebelarstvu. — 10.30: Poljedelstvo. — 11: Koncert radio-orkestra. — 15: Reproducira glasba. — 15.30: Šaljivo štivo: Milčinski. — 16: Koncert radio-orkestra. — 20: Večer slovenske glasbe, izvaja radio-orkester. — 22: Napoved časa in poročila.

Ponedeljek, 8. julija
LJUBLJANA 12.30: Reproducira glasba. — 13: Napoved časa, borzne vesti, reproducira glasba. — 13.30: Poročila iz dnevnikov. — 18: Koncert radio-orkestra. — 20: G. Pero Horoj predava o treznosti vzgoji. — 20.30: Koncert radio-kvarteta: operna in operetna glasba. — 22: Napoved časa in poročila.

ZAGREB 13.15: Reproducira glasba. — 20.30: Prenos mednarodnega koncerta iz Budimpešte. — BEOGRAD 12.10: Reproducira glasba. — 12.45: Radio-kvartet. — 20: Pevski večer. — 21: Prenos koncerta učiteljskega pevskega društva »Marinko vič«. — 22.30: Poročila. — 23.05: Jugoslav. nar. pesmi s kitaro. — PRAGA 16.30: Prenos koncerta iz Bratislave. — 20.30: Prenos mednarodnega koncerta iz Budimpešte. — BRNO 16.30: Prenos koncerta iz Bratislave. — 20.30: Prenos mednarodnega koncerta iz Budimpešte. — VARŠAVA 16.40: Reproducira glasba. — 18: Koncert lahke godbe. — 20.30: Prenos mednarodnega koncerta iz Budimpešte. — 22.45: Plesni koncert. — DUNAJ 11: Dopoldanski koncert. — 16: Koncert t kvarteta. — 20: Pevski koncert. — 20.30: Prenos mednarodnega koncerta iz Budimpešte. — Orkestralni koncert lahke godbe. — BERLIN 17: Popoldanski koncert. — 20.30: Prenos mednarodnega koncerta iz Budimpešte. — 22.30: Godba za zles. — FRANKFURT 16.15: Koncert iz Stuttgarta. — 20.15: Prenos koncerta iz Stuttgarta. — 22.45: Orkestralni in pevski koncert. — LANGENBERG 17.35: Večerni koncert. — 20: Koncert orkestra. — 21: Pevski večer. — Koncert lahke godbe. — STUTTGART 16.15: Popoldanski koncert: Verdijeve skladbe. — 20.15: Koncert orkestra in solistov. — BUDIMPEŠTA 9.15: Dopoldanski koncert. — 17.15: Koncert na cistru. — 19: Violinski koncert. — 20.30: Mednarodni koncert madžarske glasbe. (Orkester kr. opere, solisti in ciganska kapela). Godba za ples. — LONDON 19.45: Orkestralni in pevski koncert. — 20.25: Zaba ven večer. — 22.15: Operetni program. — 23: Godba za ples. — RIM 17.30: Popoldanski koncert. — 21: Vokalen in instrumentalni koncert. — STOCKHOLM 18.30: Reproducira glasba. — 19.45: Koncert lahke godbe.

Torek, 9. julija

LJUBLJANA 12.30: Reproducira glasba. — 13: Napoved časa, borzne vesti, reproducira glasba. — 13.30: Poročila iz dnevnikov. — 18: Koncert radio-orkestra. — 20: G. Kunaver predava o kraških prepadih. — 20.30: Petrovič: »Duše«, izvaja člani nar. gledališča. — 22: Napoved časa in poročila.

ZAGREB 13.15: Reproducira glasba. — 18: Poljuden popoldanski koncert kvarteta. — 20: Poročila. — BEOGRAD 12.45: Reproducira glasba. — 17.25: Koncert radio-kvarteta. — 20.25: Klavirski in čelo-koncert. — 21.50: Poročila. — 22.25: Koncert plesne glasbe. — PRAGA 17.50: Mladinski program z glasbo. — 19.05: Koncert godbe na pihala. — 20: Veseloigra. — 20.30: Skladbe za violino in čelo. — 21: Pevski koncert. — 21.30: Klavirski koncert. — 22.20: Lahka glasba. — BRNO 17.50: Arije in pesmi. — 19: Koncert orkestra balalajk. — 20.20: Koncert komorne glasbe. — 21: Pesmi in godba za ples. — 22.20: Koncert iz Prage. — VARŠAVA 18: Koncert lahke glasbe. — 19.50: Prenos opere iz gledališča v Poznańju. — DUNAJ 11: Dopoldanski koncert. — 16: Koncert orkestra. — 19.50: Koncert komorne kvarteta. — 21: Pevski koncert: Arije iz popularnih oper. — 21.30: Koncert orkestra mandolin. — BERLIN 17.30: Orkestralni koncert lahke godbe. — 20: Dramski večer. — FRANKFURT 16.15: Koncert orkestra. — 21.15: Koncert madžarske glasbe. — 22.15: Svicarske pesmi s spremljajočim orkestrom. — LANGENBERG 17.35: Koncert španske glasbe. — 20.15: Komedija. — STUTTGART 16.15: Prenos koncerta iz

Da uničite

molje, muhe, stenice, komarje in ostale insekte in njihovo zalego

uporabljajte

FLY-TOX

Sigurno dejstvo! Prijetno diši! Ne zamaže odela ne perila! Dobij se v apotekah in drogerijah. Zahtevajte originalen moder omot z francoskim napisom.

Zastopstvo za Slovenijo:

dr. A. Kansky

kemična tovarna

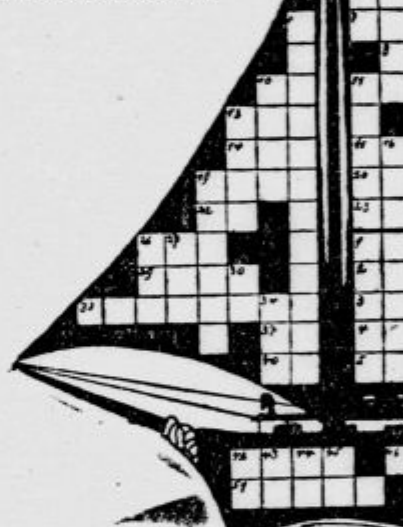
LJUBLJANA

Gledališka ulica.

20 vrec zlata in srebra

Trgovci s starim denarjem Samuel Krasker iz Pariza je bil pokupil po deželi za preko pol milijona frankov zlatih in srebrnih kovancev, ki jih je hotel pretopiti. Naročil je svojemu novemu soferju, naj mu denar prepele v Pariz. A sofer je z vsemi 29 vrečami nakupljenega denarja izginil. Toda že zvečer so našli avto na zapuščeni poti pred Parizom in v njem 20 vrec srebrnjakov. Kmalu nato je policija izsledila tudi vreče z zlatniki. Sofer jih je bil hotel izmenjati v neki banki, a na vprašanje, od kod jih ima, jih je pustil lepo na cedilu in ubežal. Kolikor se zdi sofer ni pravi sofer, temveč neki mednarodni zločinec po imenu Pavel Appel, ki potuje po navadi z letalom, da osreči lahko več mest zaporedoma s svojimi »obiskci«.

Križanka z magičnim kvadratom

Rešitev križanke SHS

Vodoravno: 1. Arh. 4. Ljubljana. 8. Kon. 9. Eas. 12. Abo. 13. Zagreb. 18. Čegnar. 21. Ha. 23. Iransko visočje. 26. Tarokirati. 28. Re. — 29. N. T. 30. Kepa. 32. Ela. 33. Pi. 34. Ča. 35. Amo. 37. Kid. 38. Gostoljubje. 42. Os. 43. Ke. 44. Bo. 45. OE. 46. Beograd. 51. Moj. 52. Laso. 53. Kaos. 55. No. 57. Je. 58. JS. 59. Zganje. 61. Komanda. 66. Ukereve. 67. N. B. 69. K. R. 70. Sto. 71. Ar. 72. Rejkjavik. 76. Fis. 78. Om. 80. Peret. 81. Rosa. 82. Oz. 83. Inn. 84. Adut. 86. NB. 87. Ako. 89. Krajšati. 93. Ja. 94. Amp. 95. Hanza. 97. Tro. 98. At. 100. Aj. 101. Roka. 103. Ekonom. 105. Pot. 106. Al.

Navpično: 1. Alkoholik. 2. Rjo. 3. Hanz. 5. Ukana. 6. Bob. 7. Agra. 9. Ego. 10. Anč. ka. 11. Saje. 14. Air. 15. Ratisbonne. 16.

Vodoravno: 2. sportna panoga. 5. veznik. 7. prvi človek. 8. bog. 10. predlog. 11. ploskovna mera. 12. bog. 13. mesto na Japonskem. 14. reka v Avstriji. 15. medmet. 17. del voza. 19. ločnici kopnine in vode. 20. zemljepisni pojem. 23. ognjenik. 24. vas pri Ljubljani. 26. nemški pozdrav. 28. kemični znak za baker. 29. okončine. 31. mesto na Finskem. 33. ognjenik. 35. prva ženska. 37. datumska kratica. 38. gospodarski pojem. 40. angl. predlog. 41. povratni zaimek s predlogom. 42. obseg. 46. pisalo. 47. podnožje. 51. ladijska potrebščina. 52. vodno vozilo. — Navpično: 1. rokodelc. 2. pomožnik. 3. krajevni prislov. 4. krajevni prislov. 6. samotarski morjeplovec. 9. sen. 10. Grevevo ime. 11. odidi (grško). 13. žensko ime. 16. pes. 17. števnik. 18. računski pojem. 19. gora v Sloveniji. 21. števnik. 25. slovenski narodni junak. 26. žensko ime. 27. ladjedelnica. 30. latinski veznik. 32. domača žival. 34. oče. 36. kakor 26 navpično. 39. kvarta. 42. medmet. 43. kemični znak za barij. 44. predlog. 45. akademski naslov. 47. španski spolnik. 48. veznik. 49. v letu Gospodovem lat.: kratica. 50. predlog. Magični kvadrat (debeleje obrobjen), vodoravno in navpično: 1. vtis. 2. pohištvo. 3. ladijska potrebščina. 4. zmota (lat.). 5. divje ljudstvo.

Krajevstvo mode

Kožuhovina za poletje

Sedanja moda je, čeprav zanimiva in apartna, vendar popolnoma paradokсна, ker preskakuje različne sezone in se ne ozira prav nič na vremenske razlike letnih časov, ker n. pr. predpisuje za zimske večere tanke prozorne svile, za poletje pa mnogo kožuhovine. Na prvi pogled se nam zdi to čudno, če pa pogledamo namene nove mode, bomo izprevideli, da in ta novotarija le prav.

Kožuhovina n. p. deluje vedno dobro, če je v obliki pentlje kot mala štola ali kaj podobnega in izpopolnjuje elegantno promenadno obleko na neprekosljiv način, obenem pa kar najboljše obrobila obraz. Letos rabimo ponajveč rjavo kožuhovino, kakor sta kuna in dehor, ki sta zlasti primerna k plašču ali popotni obleki, pa tudi za izlete ob kraju tedna. Za svilen kostume na popoldanski promenadi pa prihaja predvsem v poštev lisica. Tudi pri njej najbolj cenimo rjave odtenke iz česar nam je jasna velika priljubljenost modre lisice. Pred to kožuhovino stopajo namreč vse druge barve in vrste kot posamezni kosi zelo v ozadje, čeprav jih večkrat rabimo tudi za razne obrobke.

Paradokсна nota nove mode pa je v tem, da ne predpisuje samo majhnih koščkov kožuhovine, temveč tudi cele kožuhe za poletje. Ti modeli seveda niso tako težki, kakor oni, ki smo jih bili vajeni doslej, temveč so, kar se tiče kože in izdelave, lahki in voljni, ki delujejo takorekoč poletno.

Seveda ne smemo nikdar misliti na predelavo kože z dolgo dlako, ki so pridržane le za razne obrobke, temveč le za kratkodlake vrste, ki so zelo voljne in zlasti zato tako elegantne.

Poletni kožuh je izraz, ki se bo v kratkem udomačil najbrže za daljši čas kot samoobsebi umevna beseda v modnem besednjaku. Je pa tudi v resnici zelo praktičen, ker je najbolj primeren poleti za potovanje, kakor tudi za vožnjo na ladji. Poleg tega je pa tudi pripravljen za razne prilike v mestu, ne glede na to, da je idealen prehodni plašč za prihajajočo jesen.

Razlikujemo poletne kožuhe, ki pridejo v poštev samo za štrpac, vendar pa moda pozna tudi take, ki so razen na promenadi, porabni tudi za poletne večere.

Izbira med modno kožuhovino je zelo velika in njena uporaba je brez izjeme izredno šik, ker kožuhovino vidimo večkrat obdelano v različna smerih, tako da iz posameznih kožuh nastane mičen vzorec, ki deluje vedno originalno.

Ovratnik in manšete so pri onih modelih, ki so namenjeni za večere, vedno iz iste kože, medtem ko je pri sportnih kožuhih obrobek kot kontrast kratkodlaki koži plašča iz dolgodlake kožuhovine.

Na naši prvi skici vidimo mehak in voljan plašč v obliki paleta iz kože zreb-

beta. Obrobjen je z barvanim ameriškim opusom, ki je efekten in ne predrag, z belgijskim kuncem ali z drugimi dolgodlakimi kožuhovinami v obliki ovratnika, kakor šal, in z okroglimi manšetami.

Zrebetovo kožuhovino dobimo v najrazličnejši barvah: v rjavi beige, peskovi, pa tudi v onem lepem tonu, ki ga imenujemo oslovsko sivga in prinaša oni fini odtenek izmed beige in sive barve, ki k vsaki drugi barvi, torej tudi k vsaki obleki pristaja izvrstno. Tak lahek kožuhček deluje v vsej svoji ideji popolnoma sportno in zato ni nikakor poraben za zvečer.

Kdor si pa želi poletni plašč, ki je nevtrajnejši in poraben za podnevi in za večerne prireditve, si bo izvolil gazelo, ki v progasti izdelavi, kakor jo vidimo na drugi sliki, deluje nenavadno dekorativno. Drugače pa je gazela, ki sicer ni draga, precej občutljiva in jo je treba nositi z veliko pazljivostjo, da se dlaka na robovih prehitro ne odrgne.

Ker naše dame, kakor je pri nas tudi pri gospodinjah, navadi, zametujejo vse, kar je domačega, naj navedemo tu mnenje ene največjih pariških modnih korespondenc o našem domačem polhu. Ta prvo vrstna korespondenca, ki njena poročila redno objavlja razen drugih največjih francoskih modnih listov tudi pariški »Matin« piše: »Izmed plemenitih kožuhov obdelujemo na podobno ornamentalen način tudi zanimive polhe, ki so zelo trpežni in neskočno apartni.«

Za obrobek tankega poletnega kompleta, predvsem pa ogrinjala rabimo letos večkrat kožuhovino in sicer za ovratnik in manšete, še raje pa za nastavek spodnjega robu. V tem primeru nam ni treba nobenega drugega okrasa, ker že z njim dosežemo učinek popolne elegancje.

Naša tretja slika nam kaže paletu iz georgette, ki ima raven kraj in šal namesto ovratnika ter lahko vsločene, v obliki keliha razširjene rokave. Spodnji rob obrobimo po možnosti z dolgodlako široko kožuhovino, ki jo imamo večkrat že doma.

Spredaj vidimo na levi malo pentljo iz kune, na desni pa lisico, ki izvrstno obrobila obraz.

Peči sistema „Luc“

vseh velikosti izdeluje tvrdka Srebotnjak & Golob, Ljubljana, Puharjeva ulica št. 3. Prevzema tudi v popravilo in prezidavo vsakovrstne gori navedene peči in jih izvršuje strokovnjaklo in po najnižjih cenah brez konkurence. 128-a

Elegantna prtljaga

Elegantne dame ne spoznamo samo po njenih oblekah, temveč še bolj po marsikaterih drobnarijah njene garderobe, zlasti pa po prtljagi. Zato je pa prtljaga silno važen faktor, ki ga ne sme prezreti nobena dama. Predpisana je največja enostavnost, predvsem pa v vseh stvarih popolna enotnost. Če imamo torej temen

kovčeg, ne smemo imeti svetlega nese-serja in ne sive torbice ali pa nožnic za dežnike iz lakastega usnja, temveč si moramo k prtljagi, ki jo že imamo, nabaviti take stvari, ki bodo po izdelavi in barvi vsaj kolikor je mogoče prejšnjim stvarim enake. Za poletna potovanja, ko se izogibamo velike garderobe, je zelo priljubljen takojmenovani kupejski kovčeg kot izredno uporaben, ker se obleke v njem ne zmečkajo in je tudi razdelitev prostora zelo ugodna zaradi posebnih predelov za perilo in čevlje.

Torbica naj na potovanju ne bo pre-majhna ter naj ima obliko malega kovčega, kakor jo vidimo na desni skici. Pa tudi brez nožnice za dežnike (na levi) ne moremo biti, ker poleg dežnika za vse prilike rabimo tudi poseben solnčnik za na plažo, poleg tega nam je pa večkrat potrebna tudi gorska palica. Na sredi slike pa vidimo torbico za vsakdanjo porabo v apartni obliki trapeza.

Obleka za plažo

Zadnja leta smo se v kopališčih privadili prebiti ves dan na plaži in nič ni nevarnega, če tudi kosimo tam. S tem je pa že

dana potreba, da si razen kopalne obleke napravimo še drugo, saj se večkrat pripeti, da do kopanja niti ne pridemo. Ker pa pri mizi ne moremo biti v kopalni obleki, kopalni plašč je pa pretežak, se moramo odločiti za tako obleko, ki ima navadno obliko pižame, ki pa se zadnji čas preobraža v prav fantastične fazonne. Na naši sliki vidimo zanimivo kombinacijo v obliki širokih hlač, kakor jia nosijo severnonemški tesarji. Pas je iz istega materiala in je lahko iz frotranega blaga, ki je efektno, praktično in primerno poceni. K hlačam oblečemo žemper z zavilnimi rokavi.

Kyffhäuser - Technikum

Frankenhausen, Nemčija

inženjski in delovodski oddelk za gradnjo strojev in avtomobilov, tehnika za šibke in jaki tok. Najstarejši posebni oddelk za kmetijske stroje, avtomobilsko in letalsko tehniko.

„Reform“ steklenicah

konzervirate sadje in površine najzanesljiveje in najceneje. 7976a

Glavna zaloga za Jugoslavijo pri tvrdki Lovro Petovar, Ivanjovci.

GAZELA MILO

Raki v Sloveniji

Malo katera neznaka je tako prizadela naše pokrajine, kakor račja kuza, ki se je pojavila koncem preteklega stoletja. Širila se je od izlivov voda, najprej po večjih rekah, proti izvirov. Kier je še pred kratkim mrzlolelo rakov, ie bilo čez noč vse mrtvo.

Najhuše so bili prizadeti prebivalci ob Krki, ki je imela, lahko trdimo, svetovni sloves po količini in kvaliteti rakov. Ulovili so jih letno na tisoče. Mnogo so jih porabili za domačo hrano, še več so jia poslali po svetu. Krški raki so sloveli posebno na dunajskem ribjem trgu. O krških rakih piše že naš slavnj zgodovinar Valvazor. Bogastvo rakov za časa Valvazorja v Krki najboljše predloči zanimiva zgodba, ki pravi, da ie služinčad neke graščine zagotovila, da bo samo dvakrat na teden jedla rake, ne morda trikrat, ali celo štirikrat, kakor ie hotel to gospodar. Kai bi k temu rekli naši gurmani, ki se jim kar sline cede, ko opazijo na belo pozrnjeni mizi žareti živordeče kleščarice? Raki so najprej poginili v Krki, v dotokih, kakor tudi po drugih vodah, ki se stekajo v Savo.

Tekom zadnjih let pa so tudi v vodovju Drave izumrli raki. Veliko so jia polovili pred leti tudi v Poljanščici. Bolezen pa se nj pojavila hkrati po vseh vodah. Enkrat se je pojavila tu, drugič tam. Dolgo so ostali raki v dotokih Ljubljance. Šele okoli l. 1914. so poginili v kornem toku Borovnišči. Poginili so hitro, baie se jih ie na nekih grabljah, pred mlinom toliko nabralo, da se ie ustavila voda.

Praveza povoda račje kuze pa še danes niso ugotovili. Kljub dolgoletnemu opazovanju in študiju, ni mogoče reči, v čem pravzaprav obstoji račja kuza. Ugotovljeno ie le, da ie nalezljiva, ne poznao pa bacila, ki jo prenaša. Skoraj gotovo bo dražjo, da račja kuza prehaja od raka na raka, ali od raka na niemu sorodna bitja, ki jo zopet prenesejo na rake. Dvom o možnosti prenašanja izven vode opravičuje dejstvo, da so raki poginili samo v tistih vodah, kjer so bili v kontaktu, v neprestani zvezi, ali pa vezani do drugih sorodnih živalih. V takem vodovju, kjer ie bila rakova domovina ali naselbina prekinjena, pretrzana bodisi zaradi podzemskih vodnih tokov ali po mrzlih, v račjo vodo se izlivalo studencev in potokov, v katere so prihajale zopet mehke račje vode, se račja kuza ni širila. To vidimo na Goreniskem in na Notraniskem, kjer so ostali raki v gornjih delih potokov, ki so ločeni od spodnjih tokov, do podzemskih strugah.

Na Goreniskem pa, naidemo rake in sicer koščake in ieševce v melkih vodah, v potokih in melkih studenčnaih, ki so prekinjene z mrzlimi studenčnaih. Kot primer vzemimo Ljupco, v katere gornjem toku ni bilo nikoli rakov in tako prekinjuje vez med Savo in malim potokom, ki se v njo izliva še nekaj 100 m pod njenim izredno mrzlim izvirov. Račja kuza ie prišla lahko po rakih in sorodnih bitjih do dolnjega toka Ljupce, nakar ie bila prekinjena. Ker v srednjem delu Ljupce ni bilo rakov se ni mogla dalje širiti. Raki, ki so se nahajali in se še nahajajo v mekih, v Ljupco izlivalo vodici, ki so ohranili. Izjemo dala Cerkniško jezero, ki kakor

Čisto stanovanje, belo perilo, snažna in umita deca vse to ie znak

ZDRAVJA IN BLAGOSTANJA

Pot do tega ie za vsako gospodinjjo dosegljiva. Kupuje in pere naj dosledno le s pravim terpentinovim MILOM GAZELA!

znano, nima nobene nadzemiske vezi z ostalim vodovjem. Pred par leti pa so tudi v jezeru in dotokih poginili raki. To si lahko razlagamo na dva načina. Prvi lahko, da so raki, ki so se poizabili pri vsihajočem jezeru v podzemeliske prostore, vendar prišli v dotiko z raki sosednih izvirov in so tako nalezli bolezen. Ni pa izključeno, da so bolezen rakov prenesle v Cerkniško jezero divje race.

Kier so raki okusni in jih drago plačujejo, so jih v zadnjih letih poskušali zarediti po raznih vodah, kjer so izumrli. Poskusi na so se slabo obnesli. Posebno ieševci se kar niso hoteli prijeti. Šele letos poročajo od Krke, da so se na par mestih pojavili. Izgleda, da ie voda na dotičnih krajih vsaj za nekaj časa očiščena nevarne boleznj. Trajalo pa bo še dolgo, predno bo pri nas zadosti rakov za izvoz, kakor pred leti.

Od račje kuze nedotaknjeni so ostali ieševci in koščaki v okolici Starega trga in Loža, v nekaterih manjših, od večjih potokov ločena strugah na Doleniskem, v ložaskih potokih in le na par mestih na Goreniskem. Kakor pripovedujejo, pa so baš na Goreniskem, in sicer v okolici Golnika izginili raki Šele letos. Dočim jih ie bilo lanske leto še vse polno v malih potokih Rupovšči, prihajajočih iz smeri Seničnega, Golnika in Novakova, so letos te vode prazne.

V tem primeru pa najbrže ne bo šlo za račjo kuzo, morda za kako drugo bolezen, ali pa jih ie uničila juda žada. Znano ie, da raki prezimujejo v luknjah, v strugi, ali pa se zarijeo globoko v blato, ker so pa potoki bili letos dolgo časa popolnoma zamrznjeni, ni izključeno, da ie račji rod v dotokih Rupovšči uničila pretekla izredno huda zima.

Lepe spomine na rakov bozate čase, vidimo v ljubljanskem muzeju, kjer ie prepariranih par izrednih eksemplariev. Iz klešč največjega raka davnih časov na so napravili veliko pipo. VI. K.

Salonit
cementno azbestni škrlji
je za pokrivanje zgradb najboljši material.

Otroške nogavice
ŽIGOM
K
J
U
Č

Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše!

Friedrich A. Wyneken:

Sum

Dan in Bill sta stopila iz cestne železnice in šla po ulici 36.

»Ali si čul, da se je Frenk ločil od žene?«, je vprašal Dan.

»Ni mogoče!«, je začuden vzkliknil Bill. »Ta potrpežljivi Frank!«

»Saj veš, da je potoval za Spencerjevo Shoe Company in ostal včasih po več mesecev z doma. Nekega dne je Frank nepričakovano prišel domov. Tedaj je odkril, da je njegova žena...«

»Škoda za ubogega Franka!« je rekel Dan, ko sta se poslovila.

Bill je šel proti svojemu domu, ki je bil sicer od zunaj videti preprost, znotraj pa ga je bila dobra Fanny tako lepo, naravnost krasno opremila. Njegova Fanny! To je bila gospodinja prve vrste.

Bill je preiskal vse žepe, da bi našel ključ svojega stanovanja. Ni ga vzel s seboj. Sedaj bo moral zvoniti in moliti jutranje spanje svoje ljube ženske. Ni vedela, da bo prišel tako zgodaj domov. Kako nerodno! Fanny spi

zjutraj vedno tako trdno.

Ko je prišel na stopnice, je opazil, da gori v predsobi njegovega stanovanja luč. Čudno, da jo je Fanny pustila goreti celo noč? Ali je morda bolna? Pozvonil je z električnim zvoncev v veži. Nič se ni ganilo v stanovanju. Kaj je to? Stopil je na nekaj mehkega. Kaj je spet to? Galoš.

Seveda, zdravniki nosijo vedno galoš. Torej je jasno, da mora biti Fanny bolna. Zdravnik je pri njej.

Bill je čakal.

Nenadoma se je spomnil na Franka. Sličnost okoliščin je presenetljiva. V obeh slučajih je prišel mož nepričakovano domov. Toda pri Fanny je vsak sum smešen.

Nepotrpežljiv je postajal. Pogledal je skozi stekla v predstobo in opazil nekaj čudnega — na obešalniku je visel možki površnik in klobuk.

Bill se je vgriznil v ustnico in se vprašal: »Ali ni bilo pri Franku ravno tako?« Žal mu je bilo, da se ni natančneje informiral.

Potem je pregledal Bill položaj s stališča detektiva. Če bi bila Fanny bolna in zdravnik z galošami, površni-

kom in klobukom v stanovanju, bi moral stati pred hišo avtomobil. Skočil je hitro na ulico in se ozrl naokrog. Nikjer ni bilo nobenega avtomobila v bližini. Zdravnik toraj ne more biti.

Tedaj se je spomnil, kako natančno ga je vedno izpraševala Fanny, kdaj se vrne domov. Ko je šel zadnjič od doma mu je, na primer, rekla:

»Ob šestih zjutraj prideš?«

»Da,« ji je odvrnil. »Vlak pride ob šestih. Ob pol sedmih bom že čisto gotovo doma.«

»Torej boš zajtrkoval doma. Ali pride vlak točno ob šestih?«, mu je rekla še enkrat od slovesu na kolodvoru.

»Točno, na minuto točno, draga,« ji je odgovoril in jo poljubil.

Sploh je Fanny že več let vedno povpraševala, kdaj se vrne.

Ali je moral Frank tudi tako stati pred vrati, ko se je vrnil domov?

Ubogi Bill! Za nos so te vlekli že Bog ve kako dolgo, ti pa nisi doslej ničesar opazil.

Šest je ura. Tekmec mora toraj kmalu oditi. Bill je videl, da je klobuk še vedno v predsobi. Površnik tudi.

Nenadoma je ugasnila luč. Bill je

odskočil in se skril za steber. Odprla so se vrata njegovega stanovanja. Fanny se je pojavila in prišla za galoš. Nato je opazila Billa, vzkliknila in padla v nezavest. Prestregel jo je in jo nesel v sobo na divan. Spomnil se je, da je najboljšo sredstvo proti nezvesti voda. Hotel je že stopiti v kuhinjo ponjo, pa se je premislil. Bal se je, da mu medtem tekme ne uide.

Bog ve, kje se je skrill! Postavil se je k vratom stanovanja in jih je zaklenil. Mora ga ujeti in obračunati z njim. Na ženo v tem trenutku niti misli ni.

Bill je čakal, čakal. Nič se ni ganilo, nikogar ni videl. Nič se ni ganilo v stanovanju.

Čuj! Kaj je to! Nekdo hodi po njegovi sobi. To mora biti on!

Odprl je sunkoma vrata njene spalnice in videl — Fanny, ki se je pravkar dvignila z divana in šla proti njemu.

»Mislija sem, da je vlomilec. Tako sem se bala. Ali nisi čul, da so pred nekaj dnevi vlomili pri sosedu? Že ob petih sem čula, da se nekdo plazil okoli hiše. Najbrž se mi je zdelo.«

Bill jo ni niti poslušal. Njegovi po-

gledi so begali po klobuku in površniku, ki sta še vedno visela na obešalniku.

»Hvala Bogu, da je minulo!«, je tožila Fanny.

»Res?«, jo je vprašal mirno, a odločno.

(Prevel B. R.)

Pri bergmandelcu v kotredeškem rovu

Izvor 32 stopinj tople vode, ki zaliva Aleksandrov hodnik pod zemljo — Rudarjeva mrtvaška srajca

Kotredeški premogokop v Toplicah pri Zagorju zaliva že več mesecev izredno močan vodni curek, ki ima 32 stopinj temperature. Ob tem ne navadnem pojavu, ki je grozil celo, da odvzame približno 400 rudarjem kruha, oškodoval pa je močno tudi TPD, je zavladal med domačimi poplah. Energični večmesečni akciji in združenemu naporu vseh, se bo pa morala že v najkrajšem času uspeti, da bo pričel dajati »Aleksandrov rova« zopet normalno mero premoga. Nevarnost pa seveda še ni povsem odстранjena.

Bogata premogovna skladišča, last Trboveljske premogokopne družbe, ki krije po zadnji statistiki domala polovico vse »črne« potrebe v vsej državi, se nahajajo tudi v Zagorski dolini. Tu imamo dva rova: »Aleksandrov rova«, ki se imenuje tudi kotredeški »šeht«, ker se vije v smeri proti vasi Kotredež; drugi rova je pa v Kisovcu, višje gori po dolini.

Oba rova dajeta pod normalnimi pogoji lahko do 90 vagonov premoga dnevno. Ni to majhen tovor! Dan za dnem, od zore v noč drve hunti proti kolodvoru. Dan za dnem, dokler ne prične stresati svoje muhe in sitnosti »bergmandelca«. Kadar pa začne je pa križ in se vseli v Bergmandelčevo kraljestvo skrb in strah, med rudarskimi družinami pa zavladala poplaha za očetom,

rov in znoji oprane obraze, zmučenim in sključenim postavami!

Na prvem horizontu! Človek — črv je tu že vse preril in pograbil črno rudo; in je šel še nižje, kjer so še deviški, nedotaknjeni skladi kondenzirane vročine in toplote — premoga.

Pogrezujemo se dvakrat tako nizko, kolikor stoji Ljubljanski grad nad mestom. Drugi horizont je 125 m pod naseljem Toplice.

125 metrov pod zemljo reže oče svoji deci kruh, 125 metrov plavajo kvišku njegove misli, ko udarja ob črne skale za svoje otroke, za svojo ženo, 125 metrov!...

En dnevni šiht: 8 ur, se skriva rudar pod zemljo, koplje črno rudo, si briše potno čelo vmes primojduša, če se mu ustavlja delo. Osem ur na dan je 125 metrov pod zemljo. Tam dela in trpi zmučen, nejevoljen, pa tudi zadovoljen in še dokaj brez skrbi. Lanski december pa je prinesel neprijetno novico: v kotredeški rova je spustil bergmandelc izvirek vode. Drugi horizont je poplavljen vročo žilo.

Nevarnost ustavitve dela je bila čimdalje večja. Pa niso odnehali niti inženjerji, niti delavci. Niti vodstvo ni izgubilo volje in potrpljenja ter se ni ustrašilo izdatkov. Že od decembra žropajo v kotredeškem rovu sesalke noč in dan požirajo in puhajo umazano vodo, ki je nasičena z drobnim mivko, ki ves ta čas brusi in žre bate v brizgalnah, da jih morajo čistiti in izmenjavati.

Po mnogih mesecih naporenega dela in znoja se je vendar odvalil vsem 400 rudarjem, ki ležajo dan za dnem v kotredeški rovi po vsakdanji kruh, težek kamen s srca, in je kazno, da bo nesreča, ki je pretila drugemu horizontu, da ga morda celo zapro, le odstavljena z dnevnega reda.

Zadnje dni so namreč prišli do izvirka, zdaj pa bo vsekakor lažje, da zamaše neprijetno naplavo.

Vode še vedno dovolji!

Zagorska dolina hrani v sebi gotovo več izvirov tople vode (Kraj Toplice). Dokaz pa so tudi bližnje Medijske toplice, ki ima-

jo 28 stopinj tople vode. Topla voda, ki udarja v kotredeški rova, pa meri celo 32 stopinj, ki pa seveda ni čista, ker jo tek po ilovnati zemlji onečedi.

Kljub temu, da so v bližini poročila številke neprijetna stran, navajamo nekaj primerkov koliko vode je udarjalo v drugi horizont. V 1 minuti je brizgnilo v rova 3000 litrov, včasih seveda še več. V 1 uri je narasla ta vsebina na 180.000 litrov, v enem dnevu pa celo zaokroženo na 4 in pol milijona litrov tople vode, ki je bila sicer s pomočjo sesalke odvedena dalje, da ni zalila rova. Kako zlobna je včasih narava! Na drugem horizontu meče toplo vodo za zrago in nadlego, kako dobrodošla pa bi bila ta količina s tako visoko temperirano vodo na katerem drugem mestu, kjer bi bil tak izvir pravi božji blagoslov.

Razen skrbi in strahu, ki ga povzroča voda, pa ovira vsekakor tudi pridobivanje premoga, Aleksandrov rova ne da dnevno več tako visokega števila huntov, kakor je bil to običaj pred decembrsko nezgodo. Delavci ne izgubijo volje, da rešijo rova pred katastrofo in ohranijo zaslužek... Človeški upornosti podleže tudi narava.

Ej, brate! Gremo nazaj! Dvigalo je pripravljeno. Hunt premoga ali pa deset mož. Vstopimo! Varovalne zapore so zatankne, zvonci zvone svojo običajno melodijo, mi pa se dvigamo mimo temnih sten... Zvonci pojejo še vedno, mi pa smo že 125 metrov nad drugim horizontom. Krepak dečko, ki momlja prepeva ona znano rudarsko popevko:

Na hunt ga naklada,
na štirca ga pelja...
s čela pa švic dol kaplja...

nam odpre železe.
Zdaj smo že v Aleksandrovem rovu, ki je v isti višini kakor trg pred rudniško restavracijo v Toplicah. Se en krivljast rova, nekaj deset korakov dalje pa bomo takoj tam na čaši dobrega piva.

Korakamo po zadnjem ovinku. Od daleč že vdihavamo opojno svežino zraka... da, le zraka, več zraka... in tudi ne kaplja več s stropa sluzasta tekočina, ki se tam spodaj upija v obloko. Na zadnjem ovinku pa se zdaleka prikaže svetla luknja, ki peče oči in se veča na vsak korak.

Petroleasta plošev se poveča nazadnje do višine in širine vhoda, kjer se poslovi mo se od sv. Barbare, ki nas je čuvala in smo korak nato že na prostem, na svetlobi in zraku.

Jutrovčki na morju

Martinšica, 3. julija.

Sedaj smo torej tu. Tako smo se v nekaj dneh privadili, kakor bi bili v Martinšici doma. Se povedati se ne upam, kako je tu prijetno, da bi ne bili doma hudi, češ, da smo popolnoma pozabili na dom. No, tisto pa ne, samo dela imamo toliko, da ne utegnemo pisati.

Pomislite, koliko opravka smo imeli že med potjo! Najprej skrbi, kako naj se porazdelimo po gospodskem vagonu, ki je bil ves v žametnih blazinah. Komaj smo si razdelili prostor in spravili prtljago, že smo jo morali zopet zvleči s polic, da smo pregledali, kaj dobrega so nam dali doma na pot. Kakor v slaščičarni ali pri branjevcih, toliko vrst sladkarij in česenj, malinovca, oranžade in limonade smo imeli, da smo

jo dijaki na Angleškem. Gredo pa po morju kakor veter, in jih še parnik komaj dohiti. Seveda se mi še ne vozimo z njimi, ker še ne znamo dobro veslati. To pa ni nič hudega, ker so za nas tudi bolj trebušni čolni dobri in tudi bolj varni. Prav nič se ni treba bati, da bi kdo vtonil, če bi padel v morje, ker je vodo kar gosta, toliko nas je tu iz vseh krajev Jugoslavije. Spoznali in sprijaznili smo se tudi s Hrvati in Srbi, pa le malo pridemo skupaj, ker smo mi čisto ločeni in sami zase v svoji hiši. Kaj pa še hočemo, saj je že nas toliko, da si ne moremo vsega povedati. Sicer pa v lepem vremenu ni časa niti za pripovedovanje toliko nam da opraviti kopanje in raziskavanje morja. Vsak ima že svojo zbirko školjk in polžkov, morskih ježev in še celo

bili že od samega pokušanja siti. Ni čuda, da smo se takoj spoznali in sklenili trdna prijateljstva. Do Sušaka smo vedeli že za vsa imena svojih tovarišev, odkod so, koliko je še doma bratev in sestrice in seveda tudi, kaj so njih etarši in sorodniki do devetega kolena.

Posebno luštne in prijazne so Ljutomerčanke, ki jih je kar enajst. Seboj imajo le enega fantka, namreč Škofčevega Viktorčka, ki ima tudi tri sestrice seboj. Vesele so Ljutomerčanke in imenitno znajo peti, ker jih je načelnik Škola tako naučil.

Tudi lepe igrice smo si ogledali, ki so si jih nekateri vzeli seboj. Zlasti lep je mali parniček, žog imamo, seveda malih in velikih, a tudi dosti lepih knjig, da jih bomo čitali po kopanju v senci. Če bo čas seveda, ker se moramo ves dan kopati, zabavati, lenariti in pa jesti. O, pa kako jesti, ker nas morska voda tako zdeli.

Prve dni je že šlo, ker se je vreme kujalo in je po malem deževalo, da se nismo smeli kopati, sedaj smo pa ekoro ves dan v vodi ali pa ležimo na razbeljenih kamenitih ploščah, da smo že rjavi kakor zamorec.

Tudi učenje nam jemlje mnogo dragocene časa. Ampak naše učenje je čisto druge sorte, kakor ono v šoli. Kaj, če bi kak minister stvar tako uredil, da bi bili v poletnih in šoli, med šolskim letom pa pri naših težkih predmetih! Najvažnejši predmet je plavanje, potrebna stroka je tudi veslanje, pa tudi tenis, nogomet, kroké in druge igre so obvezne za vse. Strašno učenje bomo prišli domu, da nas bodo vsi občudovali.

Krasne čolne imamo, prav take, kakršne smo videli naslikane v »Jutru« in jih ima-

Argentinska kronika za Jugoslovence

Dr. Stražnicki v Buenos Airesu — Argentinski trg — Raid Slovencev iz Buenos Airesa v Newyork — Eden, ki ne bo več priporočal omnibusov — Vulkanska tla Mendoza

S parnikom »Massilia« je prišel v Buenos Aires g. dr. Stražnicki, novi jugoslovski pooblaščen minister, da zavzame odlično mesto, vakantno vsled vpoklica prejšnjega poslanika Grisogona v Jugoslavijo. Dr. Stražnicki prihaja s slovesom ne samo večšega diplomata, ki bo spretno zastopal politične smernice jugoslovenske vlade, temveč tudi markantne literarne osebnosti, ki bo tvorila kulturno vez med argentinsko in jugoslovensko umetnostjo.

Da na argentinskem trgu ni nekaj prav, je razvidno iz sledeče statistike, ki ne potrebuje širših komentarjev:

L. 1927 se je prodajalo v Mendoza kvintal grozdja od 18 do 20 pezov. L. 1928 po 12 in letos po 2 peza (in še je malo kupcev), čeravno je uradna prodajna cena določena na 4.50 pezov. Tudi cena žita je od lanskega leta občutno padla in včasih kotira na tukajšnji borzi »paris s koruzo, ki je na vsak način manjvrednejši produkt. Koruzo vporabljajo ladje kot mrtev tovar in v vojnem času, ko v Evropi ni bilo dobiti kile koruze za pest bankovcev, so tukaj kurili ž njo železniške stroje.

Vsled močnega dotoka zlata v konverzije sklaga in v inozemstvo, je opaziti stalno oxilacijo argentinskega peza na newyorški borzi. Prepoved nekaterih držav, uvažati zmrznjeno argentinsko meso, še povečuje pesimizem argentinskih producentov.

V nedeljo 19. maja je odšla iz Buenos Airesa proti severni Ameriki skupina Slovencev obsejoča iz Edvarda Kralja, Andreja Kriščaka, Josipa Jazbeca, Silvija Bergunca, Andreja Feliksa in Franca Pahorja. Slovo v naši slovenski naselbini v Paternalu je bilo zelo ginljivo. Ta težki raid bi se imel vršiti preko Mendoza, kordiljskih grebenov, Peruja, Bolivije, Ekvadorja, centralnih ameriških držav do Panama in od tamkaj preko Mehike v Zedinjene države. V značni črti je približno 15.000 km. Če bi ta skupina bolje poznala topografijo in klimatične prilike teh držav, bi brez dvoma opustila nevarno potovanje, ki ne prinaša nobenega naska, ker se ne vrši ne iz študijskih ozirov in tudi ni razpisana nobena nagrada.

Pisec teh vrstic je svojčas organiziral pogumni in inteligentni slovenski skupini Mirku Kravosu, Antonu Kralju in Brunu Šferci (zadnji je svaki milijonar Beničič v Buenos Airesu in znan v letalskih krogih kot drzen avijatik) prekoameriški kolesarski raid in sicer v najmanjših podrobnostih. Nabavilo se je celo protistrupe proti pikom kač in pajkov, posebna mazila, ki so zopna komarjem itd. Bakteriološki institut v Buenos Airesu je daroval vsled intervencije pisca ročni moderni aparat za destilacijo okužene ali celo slne vode.

Za orientacijo je poskrbel »Automobil Club Argentino«, ki je sestavil izvrstne mape specijelne za interkontinentalne raide. Avtomatične puške so bile zadnjega modela. Kolesa so bila francoske znamke »Alcyon« in pripravljena s posebnim ozirom na ta raid. Torej nič ni manjkalo. In vendar se je skupina ustavila v Čil. Kordiljeri, v snežni burji, potem ko so prevozili z nečloveškimi napor nad 1500 km. Medpotoma so menjali strele z podivjanimi Indijanci. Videč blaznost te avanture, so se vrnili v Buenos Aires.

L. 1917. je odpotovala proti Zedinjenim državam dvanajstletica Nemcev in pred kratkim sem čital, da je po 12 letih borbi z naravo dospel v Mehiko en sam član te skupine, bolan in ostareel. Ostali so obležali na poti. Postali so žrtve zverin, bolezní, malarije in kač.

Slovenci, ki so odpotovali sedaj, razpolagajo poleg slabega orožja z močno trdno voljo. Če se jim posreči priti v deželo nebotičnikov, lesnega alkohola in umirajočega jazz-banda, bo imel njihov uspeh dvojno vrednost.

Jugosloven Viktor Čebon, 30 let star in stanujoč v Buenos Airesu v Calle Cervino 3987, po dogodku, ki se mu je pripetil dne 20. maja, brezdvomno ne bo več priporočeval omnibusov. Rečenega jutra ob 6. zjutraj se je odpravil na delo in stopil kot navadno v omnibus družbe »La Costanera«. Vlada je tako gosta megla, da se ni videlo niti dva koraka naprej ali omnibus, ki je moral voziti ves čas poleg reke, ni zmanjkal hitrosti. Nenadoma je omnibus zavozil na obrežje, izgubil ravnotežje in padel v reko Rio de la Plata. K sreči je bilo na tem mestu le en meter vode. Lahko si je predstavljati zmedo in paniko, ki je zavladala med potniki, posebno ker so ljudje vsled megle izgubili orientacijo in zašli v globokejšo vodo. Končno so neki mornarji bližnje ladje rešili vseh 13 potnikov, ki so bili le lahko ranjeni. Viktor Čebon ima poškodbe na levem ramenu.

Mendoza je središče vinske industrije in znano daleč naokoli po svoji divni panorami. Ker pa leži na vulkanskih tleh, ga neprestano pretresajo zemski sunki. Pred petdesetimi leti je potres pokopal pod oboko stolne cerkve večino meščanstva. Od tedaj ni zapustila mesta ta šiba in ne mine teden, da se ne bi tresli temelji hiš.

V kavarnah in gostilnah se mora plačati takoj ob naročilu. Prej so navihani meščani organizirali zelo cenene bankete. Potem ko so se navedli dobre večerje in se namočili z izvrstno kapljo, so pričeli sodrugi na ulici kričati na vse pretege: Potres, potres. Ne dvomimo, da so bili natakarii prvi na ulicah in gosti so morali, hote ali nehoti, oditi brez poravnave računa. J. G. Jug.

Šentlovrenška jezera

dana z mehikimi blazinicami, ki te vabijo, da se vležeš in občuduješ te pravilne čudeže narave. Mirno jih lahko občuduješ; k večjemu, da te moti kak preglasen močvirnik.

Največje, Veliko ali Črno jezero, je res majhnemu ribniku podobno in bi za silo za majhen čolnic imelo prostora; izgleda, kot da je nastalo iz dveh zraslih: na eni strani prodira v jezerce šota v obliki majhnega polotočka, tako da misliš, da imaš pred seboj sliko velikanske podkve.

Če pregledamo, ob jezerih stoje, vso obširno, z rušjem porastlo planoto, takoj vidimo, da je morala biti nekada eno samo, veliko pravo jezero, ki se je sčasoma večinoma izsušilo in porastlo. Le na sedmih mestih ta proces ni še dospel do kraja: to so Šentlovrenška jezera.

Šentlovrenška jezera niso samo znana oboževalcem našega Pohorja. Kar globoko je posegel njih sloves v dušo naroda, kaže ljudska pripovedka, ki jih je v živi narodni domisljiji spravila v zvezo z Dravsko dolino in z Mariborom, kakor je pajčolan starodavne ljudskega izročila spojil tudi Ribniška jezera z oddaljeno cerviko sv. Urše na Plešivcu na Koroskem.

Tam, kjer sedaj leže Šentlovrenška jezera, se je nekdanj dvigal strm in oster gorski vrh. Bajna samota ga je obdajala; doli v dolini med Poštole in Slovenskimi gorami pa se je razprostiralo veliko mesto z bogatim, toda brezbožnim in razuzdanim ljudstvom. In tako je hudič jedva čakal na trenutek, ko mu Bog izroči mesto, da ga zruje. Ko dobi ta ukaz, zgrabi on strmi vrh in odhiti z njim proti mestu v dolino; z njim hoče zajeziti Dravo pod mestom, da bi se tako poplavlilo in potopilo. Toda pri Pekrah, že v dolini, pod Pohorjem, ga prehití čas; ura bije dvanajst, hudobec zgubi svojo moč in odkrnjeni gorski vrh sam obleži v dolini. To je Kalvarija pri Pekrah. V globokih jamah pa, ki so začele režati pod odkrnjenim vrhom, so nastala — Šentlovrenška jezera.

Kdor hoče videti čarobno, visoko pohorsko idilo, naj obišče Šentlovrenška jezera; tja je sicer dalje in naporneje nego k Zlemberskim ribnikom na Kozjaku, a je tudi užitek lepši in trajnejši.

Dr. Fr. Mišić.

Uglašuje ter popravlja klavirje in harmonije strokovna tverka

G. Jurásek

Ljubljana, Ključavničarska ulica 3/II, vzhodni Mešni trg št. 32 in Karlovo nabrežje št. 13. 126-a

Michel Zévaco:

V krempljih inkvizicije

Zgodovinski roman.

Zasedla je bila to stran borišča s svojimi ljudmi. Povsod so bile razpostavljene skupine njenih privržencev. Podajali so si Torera iz rok v roke, dokler ga niso spravili do hiše, ki je bila last enega izmed zarotnikov.

Ne mence se za njegovo otepanje, so ga zanesli v to hišo, in preden je vedel, kaj se je zgodilo z njim, je bil v tesni uličici, za hrbtno mnogoštevilnih vojščakov, ki so jo stražili in ki so imeli nalog, naj zadržijo vsakogar, kdor bi poizkusil ubežati s trga.

Kakor je od nekaj navada vojščakov, so vestno pazili na vse, kar se je godilo pred njimi, tem manj pa so gledali nazaj.

Poslej je Torerovo spremstvo srečevalo samo še straže Favstinih pristašev. Preden se je utegnil don Cesar osvestiti, so ga spravili iz mesta v okolico in ga zaprli v sobo, ki je bila zelo podobna ječi.

Zakaj se je mladi mož tolikanj branil? Zakaj je napenjal vse moči, da bi se izvil rešiteljem?

Zato, ker je mislil na Giraldo.

Ves čas med čudovito prigodo, ki je bila za njim, je mislil samo nanjo. Vse ostalo je šlo mimo njega.

»Kaj bo z njo?« je kričalo v njem. »Kakšna usoda jo čaka v strašnem metežu, ki je moral nastati?«

In res: kaj se je bilo zgodilo z Giraldo?

Sedela je v prvi vrsti. Čudež bi se bil moral zgoditi, da ne bi

168

bila zadeta po salvi, ki so jo vojniki sprožili v množico.

»Ko je videla, da se pripravljajo težki dogodki, je bila vznemirjena planila pokoncu in vzkliknila:

»Kaj se godi?«

Eden izmed galantnih caballerov, ki so ji bili pripravili tako udobno mesto, ji je odgovoril, kakor mu je bilo naročeno:

»Torera bodo aretirali. Stvar bo nekoliko težavna, zakaj njegovih prijateljev je na tisoče in skušali ga bodo ubraniti. Njegovo Veličanstvo, ki misli na vse, se je pripravilo za ta slučaj. Ubogajte me, gospodična, in ne ostanite niti trenutka več tu. Udarcev bo kar deževalo in nekateri izmed njih bo smrtonosen.«

Iz vsega tega je Giralda razumela samo nekaj: da hočejo aretirati Torera.

»Aretirati Cesarja?« je vzkliknila. »Zakaj? Kakšen zločin je storil?«

In že je hotela planiti, pohiteti ljubljenu na pomoč, zasloniti ga s svojim telesom in deliti njegovo usodo.

Toda vsi, kar jih je stalo okoli nje, ne izvzemši niti vojščakov, ki sta tam stražila, so bili poslani samo zato, da ji to preprečijo.

Vsi ti ljudje so bili pajdaši vlega Centuriona, ki jih je bil skrbno poučil, kaj naj kdo stori v danem trenutku.

Giralda ni utegnila napraviti niti koraka. Z ene strani sta jo prestrgla vojnika, z druge galantni caballero, ki jo je jadrno zgrabil za roko.

»Ne ganite se, gospodična,« je dejal, kakor bi hotel opravičiti svoje brezobzirnost. »Pogubili bi se, ne da bi s tem komu kaj pomagali.«

»Pustite me!« je kričala Giralda, braneč se z rokami in nogami. In kakor v nenadnem navdahnjenju je na vse grlo zavpila:

»Na pomoč! Sile mi hočejo storiti ... Meni, Torerovi nevesti!« Ta klic ni bil lopovom nič kaj po godu. Bati se je bilo, da ne

bi množica navalila nanje in jim iztrgala devoške, ki je klicala, da je nevesta slavnega bikoborca.

Galantni caballero je takoj spoznal nevarnost. In že je tudi vedel, kaj mu je storiti.

»Bog mi ne daj, da bi delal silo brezprimerni Giraldi, biseru Andaluzije. Toda, senjorita, kakor gotovo sem plemič in kakor gotovo mi je ime don Gašpar Barrigon, tako gotovo vas čaka tam, kamor silite, neizogibna smrt. Sami pogledajte. Stopite na tale stolec. Ali vidite Torerove pristaše, ki so ga vzeli vojščikom izpred nosu? Ali vidite oficirja, ki si iz obupa puli brke?«

»Otet je!« je vzkliknila Giralda, ki je bila nehoti storila, kar ji je velel don Gašpar Barrigon.

Nato je prožno skočila na tla in dodala:

»Neutegoma moram za njim.«

»Pojdite, senjorita,« se je podvzval Barrigon. »Brez mene se ne bi nikoli prerili skozi to množico. Ne izgubiva niti trenutka. Še malo in svinec bo udarjal tod kakor toča; prebito vroče postaja, verjemite mi.«

Giralda se je nestrpno zdržnila. Toda vsa njena okolica je bila videti trdno odločena, da se ne game od nje.

»Pojdite z menoj, gospodična,« je prigovarjal don Gašpar, »zaključim se, da se vam od mene ni bati ničesar. Strastno občudujem Torera in srečen sem, da se morem zavzeti za njegovo zaročenko.«

Med tem govorjenjem je tako vneto bunkal in pehal svoje ljudi, da mu je morala verjeti. Meneč, da jo pelje k izvoljencu, je šla z njim.

Še nekaj trenutkov in bila je izven množice, v eni izmed stranskih ulic, ki so obrobile trg. Tolikanj se ji je mudilo, da je hotela odhiteti svojo pot, ne misleč na to, da bi se zahvalila caballero, ki ji je bil pomagal.

Samo do 10. julija
prodajamo poslednjih cenah:

- Foulard svila vzorčasta za oblike 90 cm šir. D n 68 Din **59**
- Crêpe de chine vzorčasta, na boljši kvaliteta 100 cm šir. Din **79**
- Crêpe georgette vzorčasti Din **139**
- Crêpe georgette vlož čas 130 cm šir. D n **145**
- Crêpe de chine vzorčasti 130 cm šir. Din **159**

A. Šinkovec
nasl. H. ŠOŠŠ, Ljubljana

FIGOL
APOTHEKA
DR. SEMELIČ
DUBROVNIK 2.

Pod južnim solncem
raste zdravilno zelišče, iz katerega se izdeluje poznana zdravilna specialiteta FIGOL. FIGOL je sigurno in preizkušeno sredstvo pri motnjah vseh prebavnih organov, t. j. želodca in čreves, ter z njimi v zvezi pri boleznih jeter in ledvic, glavobolu, nespanju in hemeroidih. FIGOL proizvaja in razpošilja po poštne povzetju.

lekarna dr. SEMELIČ, DUBROVNIK.
Cena 3 steklenicam 105 Din; 8 steklenicam 245 Din; poskusni steklenički 40 Din. Zahtevajte na ogled prospekte, množične zahvalnice in priznanja o FIGOLU.

Več dobrih, zanesljivih
pleskarskih pomočnikov
sprejme takoj Iv. Brunčič in Fr. Rebernik, Kolodvorska 23. 8860

Kupim stalno
kostanjev taninski les
smrekove škorje cele in drobljene, rabljene sode od stroj. in jedilnega olja po najugodnejših cenah, takojšnje plačilo
FRANC OSET, Sv. Peter v Sav. Dol.

Ure, zlatnino in srebrnino
kupite najboljše in najcenejše pri stari, priznani tvrdki
H. SUTTNER,
Ljubljana, Prešernova ulica 4, poleg frančiškanske cerkve.
Največja in najsolidnejša razpošiljalnica. Razpošilja v vse kraje tu in inozemstva.

Zahtevajte brezplačni cenik
H. SUTTNER, Ljubljana 4.
Lastna protokolirana tovarna ur v Švici, znamk
IKO, OMIKO, AXO

China srebrno jedilno orodje s 50-letno pismeno tovarniško garancijo.

Zastopniki pozor!
poslušajte naše pred oge, stalen in dober zaslužek! Obiščite v Vašem lasnem interesu takoj
ravnatelj 8899
Wolf in Neumann
v Ljubli HOTEL UNION
v nedeljo 7 t. m. od 10 - 1/2 1

Trgovski potnik
bivši trgovec, v Sloveniji dobro vpeljan, prevzame ZASTOPSTVO samo prvovrstnih tvrdk. Ponudbe na podružnico »Jutra« v Celju pod »Slovenija«. 8852

Gostilničarji!
Večja količina prvovrstnega sadjevca (jabo čnika) in izabele je naprodaj
Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«.

Aleksandrovo na Krku.
Dobro znani restavrant »Triglava« na sami morski obali ob pristanišču se priporoča cenj. kopalcem. — Dobra in obilna hrana. Domača vina itd. Cenj. učiteljsvu in drugim drž. uradnikom znaten popust! — Popolna dnevna oskrba Din 55.—. — Ne zamudite priložnost!
8067-a Lastnik: FRANOLIČ

Tovarna POHIŠTVA
I. I. NAGLAS, Turjaški trg št. 6
priporoča svojo veliko zalogo vsakovrstnega pohištva po najnižjih cenah. 183

Vsem uradom, zlasti občinskim, sodnim in žandarmerijskim priporočamo
Zakon o posesti in nošnji orožja
pravilnik k temu zakonu, pravilnik o izdelavi in prodaji orožja in komentarji k njim, v izdaji dr. OT. PIRKMAJERJA.
Vezana knjiga velja s poštino vred Din 67.50 ter se dobi v knjigarni
Tiskovne zadrage v Ljubljani, Prešernova ulica 54, v Mariboru, Aleksandrova cesta 13.

DALMATINSKI
Ia Portland cement
svetovne znamke
„SALONA“ (Tour)
dobavljamo v juti in papirnatih vrečah
promptno iz naše tovarne
manjše količine pa iz našega ljubljanskega skladišča poleg špedicije Ranzinger
„SPLIT“ d. d. za cement Portland
Masarykova cesta 23. 683

Najpopolnejši Stoewer šivalni stroji
za šivilje, krojače in čevljarje ter za vsak dom. Preden si nabavite stroj, ogledajte si to vrednost pri tvrdki
Lud. Baraga, Ljubljana
Selenbarova ulica 6 I.
Izročalčen stroj 15-letna garancija
Telefon št. 980.

KOLYNOS pasta je od najboljših najboljša, od najcenejših najcenejša, a vseh vseh zelo ekonomična.
1 cm KOLYNOSA na suhi sčistki zadostuje. Poskusite, pa se boste uverili, da je
KOLYNOS
najboljša pasta za zobe.
Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah in parfumerijah.

Prostovoljna javna dražba
v Ljubljani
hiš št. 7 in 9 na Dunajski cesti v Ljubljani se vrši v sredo, dne 10. julija tekočega leta ob 16. uri v sobi štev. 28 tukajšnje sodne palače.
Vsa tozadevna pojasnila daje podpisani sodni komisar.
Mate Hafner,
notar kot sodni komisar.
8161-a

Prava mila lepote in zdravja
Fellerjeva Elsa-mila oplemenjujejo kožo ter se razlikujejo od navadnih toaletnih mil po tem, da vsebujejo znanstveno preizkušane, dobro delujoče sestavine, katere so potrebne za lepoto in zdravje kože.

Ima 6 vrst Fellerjevih Elsa-mil:
Elsa lilijno milo, posebno fino ovetno milo, po kojem je koža mehka in nežna.
Elsa-rumenjakovo milo, pravo blago milo i za najmanjše deca.
Elsa-glicerolno milo, posebno dobro za zelo razpokano kožo.
Elsa-boraksovo milo, izvrstno proti solnčnim pegam ter kožnim izpuščajem.
Elsa-katranovo milo razkužuje, zelo dobro deluje na kožo in lasne glave, posebno pri otrocih.
Elsa-milo za brtje katero obenem razkužuje, omehča dlake, se zelo peni in ne draži kože.
Zahtevajte povsod samo Fellerjeva mila z značko »Elsa«.

Na poskušnjo po pošti 5 komadov Elsa-mila po lastni izbiri 52 Din, ako se denar pošlje vnaprej, ker po povzetju stane poštnina za 10 Din več. Naročila naslovite točno na
Eugen V. FELLER, lekarnar, Stubica Donja, Elzatr 245, Hrvatska.

IZRABITE PRILIKO
ter naročite obenem še sledeče preizkušene proizvode:
Fellerjeva Elsa-pomada za obraz in kožo. 1 lonček 12 Din
Elsa-Tanohina pomada za lase, 1 lonček 12 Din.
Elsa-Shampooon za pranje glave Din 3.30.
Elsadont (krena za zobe) tuba Din 8.80.
Elsa-dišča vrečica (Sachet) 6 Din.

3 leta kredita!
Najboljši nemški izdelki.
Vse vrste posameznih in univerz. strojev za mizarstvo, kolarstvo in žage z obratom za jermenje in vzdanimi elektromotorji.
Kroglična ležišča.
Dobavljajo:
WELKER WERKE, J. WACHSTEIN
WIEN X/6, Laxenburgerstrasse 14
Poset jugoslovenskih zastopnikov brezplačen!
Najboljši nemški izdelki.

Kis za vlaganje
Na drobno! Na debelo!
JAKOB PERHAVEC, Maribor, Gosposka 9
kumarc in drugo, vinski kis, špirit, vse vrste likerjev, tropinovec, droženko, slivovko, rum, konjak itd. dobite po zmernih cenah edino pri tvrdki 8848
tovarna za izdelovanje dezertnih vin in sirupov.

MLADO JUTRO

Kako je hodil Palček krošnjari

Nekoč je živel pritlikavec, ki so ga imenovali Palčka. Prav majhen je bil, le očke je imel velike in ves dan je prepeval. Nu, prišla je pomlad in deževalo je od ranega jutra do poznega večera, Palčka je postalo dolgčas in ni vedel, kaj bi počel. Pa je prišla poljska miška in mu svetovala, naj gre po svetu krošnjari. Palček je malo pomislil in res se je kmalu odločil, da pojde krošnjari.

Druge jutro je nehale deževati in solnce je zasijalo po vsej deželi. Palček je zgodaj vstal in stopil k oknu, da pogleda, kakšno je vreme. Vetr je zavil okoli hiše in vabil in klical: »Pojdi z menoj, pojdi z menoj in oglej si svet!« Ko je Palček začul te besede je dejal: »Tako si pripravim vse in jo kakor hitro mogoče mahnem odtoč.«

Sel je na trg in kupil pri stari Ribničanki lepo spleteno košaro. Za dolgo pot si je napravil ljubke čevljičke iz pisane slame in jih položil v košaro.

Tedajci pa se je spomnil, da prav za prav nima ničesar, kar bi lahko prodal in s čimer bi krošnjari. Stopil je na vrt in gledal, kako je s sadjem, a nikjer ni našel primerne robe. Na posled se je spet vrnil v hišo in preiskal shrambo. Tam je zagledal veliko rumeno jabolko, staro srebrno žlico in kožarec jabolčne mezge. Palček je vzel vse in zložil v košaro.

Vendar pa je bila košara še vedno prav siromašna videti in Palček je stopil v kuhinjo, da poišče še tam kaj primerne. In res, na polici je stal majhen zabojček s sladkorčki. Tudi zabojček je spravil v košaro in jo pokril z belo rutico. Potem je zaklenil hišna vrata in se odpravil na pot.

Hodil je že dokaj časa, ko je srečal starega moža, ki je kadir pipo in čital časopis. Palček je stopil k njemu in ga vprašal:

»O, gospod, ali ne bi hoteli kaj kupiti od mene? Palček krošnjarec sem in rad bi spraznil svojo košaro!«

A stari mož se ni zmenil zanj in je čital svoj časopis, kakor da ni Palčka ne slišal ne videl. Žalosten je stal Palček nekaj časa na mestu in gledal za starcem in v srcu mu je bilo težko. »Z doma sem šel, da bi prodal vse te stvari in obogatel, oh pa ne morem in ne morem napraviti kupčije.« A kmalu je postal spet dobre volje, zakaj spomnil se je, da še ni daleč prišel.

Tako je spet pogumno nadaljeval svojo pot in kmalu prišel do velikega travnika, kjer je veselo prepeval Palček Pastirček.

Krošnjarec je stopil k njemu in ga vprašal:

»Ali ne bi kaj kupil od mene?«

Pastirček ga je pogledal in dejal: »Nu, kar odpi svojo košaro in po-kaži, kaj imaš. V žepu imam dinar, ki ga lahko zapravim. Kaj mi prodáš za dinar?«

Palček mu je razkazal svoje blago in mu naposled dejal:

»Za dinar ti prodam to lepo rumeno jabolko!«

Pastirček je vzel dinar, iz žepa in Palček-Krošnjarec mu je dal rumeno jabolko. Nato se je poslovil in hotel nadaljevati svojo pot. Tedajci pa je začul ženski glas:

»Počakaj, krošnjarec, pokaži mi, kaj imaš!«

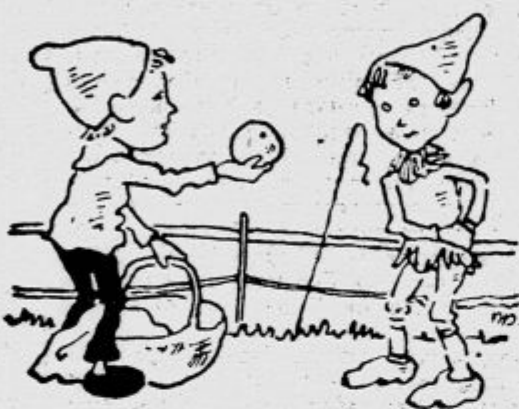
Palček-Krošnjarec se je ustavil in počakal, da je prišla žena do njega. Odkril je košaro in ji pokazal vse, kar je imel.

»Samo pet dinarjev imam,« je dejala žena, »kaj mi prodáš za ta denar?«

Palček-Krošnjarec je malo pomislil, nato ji je velel:

»Dam ti kozarec jabolčne mezge.«

Tako je bila sklenjena tudi druga kupčija.

Veselo je nadaljeval Palček-Krošnjarec svojo pot. Komaj je napravil nekaj korakov, že je prišla majhna deklica in dejala:

»Joj, Krošnjarec, še meni pokaži, kaj imaš v košari. Dobila sem od babice deset dinarjev in rada bi si nekaj kupila. Kaj mi prodáš za deset dinarjev?«

Palček-Krošnjarec je razkazal svoje zaklade in malo pomislil, nato pa je dejal:

»Za deset dinarjev ti prodam zabojček s sladkorčki.« Deklica mu je dala deset dinarjev in Palček je bil ves srečen.

Pogledal je v košaro in tam so bili le še čevljički iz pisane slame in stara srebrna žlica. Postavil je čevljičke na zemljo, a glej, tisti mah, so se čevljički vzdignili od tal in zleteli v Palčkovo hišo. Palček-Krošnjarec je osuplo gledal za njimi:

»Moj, Bog, kaj jim je vendar? Menda niso znoreli?«

A kmalu se je pomiril in sklenil, da pojde tudi on domov, ker je skoraj vse prodal in ker je imel že dovolj denarja.

Na povratku je srečal na cesti starega berača, ki ga je prijazno pozdravil in odgovoril:

»Dobro dan, Palček-Krošnjarec! Pokaži mi, kaj imaš v svoji košari!«

Rad bi kaj kupil, pa nimam denarja! Palček mu je pokazal srebrno žlico in berač je žalostno dejal:

»Joj, kako je lepa. Zelo rad bi jo imel, pa nimam denarja.«

»Nič ne delaj, ga je potolažil Palček.«

»Podarim ti žlico!«

Berač se je veselo zahvalil in Palček-Krošnjarec je odšel domov.

Pred pragom njegove hišice so ga že čakali čevljički in vsi so praznovali veselo svidenje. Odklenil je vrata in postavil košaro v shrambo. Potem si je hitro oblekel čevljičke iz pisane slame, zakaj bal se je, da mu ne bi pobegnili.

Kmalu se je zmračilo in Palček je postal zaspan. Ponoči se mu je sanja-

lo, da mu je prinesel berač srebrno žlico nazaj in ko se je drugo jutro prebudil, je našel novo zlato žlico pred hišnimi vrati.

Vedeti morate, da tisti berač ni bil navaden berač, ampak čarovnik, ki je ljubil vse pritlikavce tega sveta. In ker se mu je bil Palček-Krošnjarec prikupil s svojim dobrim srcem, mu je ponoči prinesel lepo zlato žlico.

Od tistih dob je živel Palček v zadovoljstvu in bogastvu in ni šel nikoli več krošnjari po svetu.

Gustav Strniša:

Črešnje

Dedek Jeraj je bil profesor v pokoju. Bil je visok, slok mož, ves bel kakor Miklavž. Hodil je vedno s palico, a za roko je vodil svojo ljubljeno vnučico Ančico. Kadar sta pa prišla v park, je Ančica veselo vzklonila in zletela. Dobri dedek je počasi korakal za njo, jo klical ter jo opozarjal na pestre rožice, ki so rasle okoli, in na prijazne ptičice, ki so ju radovedno prihajale ogledovat.

O, kako lepo je bilo in kako srečen je bil stari gospod, prav kakor njegova vnučica, samo skakljati ni mogel kakor ona, ker mu tega niso dopuščale njegove stare noge.

Pa je šla Ančica neki dan z dedom na izprehod na bližnji grič.

»Danes moraš ostati pri meni in ne smeš tako brezskrbno letati okoli,« je dejal ded. Vnučica je pa ta opomin kmalu pozabila. Zaletela se je čez nizko skalo, pa tako nesrečno, da si je izvila nogo.

»Dedek, dedek, pomagaj, o, kako me boli,« je zaplakala Ančica.

Dedek je prihitel, pregledal deklici nogo in opazil, da ji zateka. Naložil si je Ančico na rame, oprl se na palico in počasi odšel s svojim živim tovorom v mesto k prijatelju zdravniku.

Zdravnik je deklici uravnil nogo. Hudo jo je bolelo. Ko jo je dedek prinesel domov, se je skrbna mamica tako prestrašila, da se je skoro onesvestila. Pa je Ančica mamico sama tolažila:

»Saj me nič ne boli, samo na nogo ne morem stopiti!«

Ležala je mala vnučica v postelji, a profesor Jeraj je hodil sam in žalosten po parku. Pa je videl, da drevje cvete, in se spomnil zorečih črešenj.

»Črešnji kupim in jih poneseš vnučici, ali jih bo vesela,« si je rekel stari gospod in hitel na trg. Črešnji pa ni bilo. Branjevcu so dejali, da jih še nimajo, da je prezgodaj in še niso zrele.

Vendar moram razveseliti svojo vnučico s črešnjami,« je sklenil profesor in hitel domov. Vzel je svoj nahrbtnik in se napotil k znanцу, profesorju Jerašu, ki je imel sam svoj vrt in je posebno znal gojiti sadje, tako da je pri njem vedno najpreje dozorelo. Jeraj se sprejel Jeraša, s črešnjami mu pa ni mogel postreči, ker jih je bila baš tisto leto uničila slana.

Dedek se je hotel žalosten vrniti. Pa je dejal njegov prijatelj, da pojde tudi on v mesto in šla sta skupaj. Starčka

sta se med potjo tako zamaknila v učne profesorske pogovore, da sta zgrešila pot. Mahoma sta se našla na zeleni jasi, poti pa ni bilo nikjer.

Ze sta se hotela vrniti. Tedaj sta pa zagledala pred seboj visok zid, za zidom pa črešnjevo drevo, polno zrelih črešenj, debelih kakor jabolka.

»Ne vem, ali vidim prav ali ne,« je dejal dedek in si obrisal naočnike.

»Tudi jaz ne vem,« je pripomnil Jeraj, ki je imel sicer zdrave oči, vendar si jih je kar pomel.

Naposled sta pa vendarle morala priznati, da rasto za zidom črešnje, in še kakšne!

Dedek se je takoj spomnil vnučice in se tako razveselil, da ni bil nič več truden. Toda, kako dospeti do črešenj? Pa sta jo mahnila kar ob zidu in prišla do visokih vrat. Odprla sta jih in tedaj jima je skočil velik, črn pes naproti. Profesor Jeraj se je tako prestrašil, da se je kar vsedel, a dedek Jeraj je boljše poznal pse in se ni nič zbal kosmate mrčine.

»Pojdiva nadeni s palicama,« je predlagal Jeraj, a dedek mu je zabranil:

»Bodi pameten, da bo oba raztrgal!«

Dedek je črnege renčarja pogladil po hrbtu. Spomnil se je tudi na kosce klobase, ki jo je imel v nahrbtniku, in jo je dal psu, ki jo je zadovoljen požul in se jana ognil, da sta mogla naprej.

Ves vrt je bil poln črešnjevih dreves, na katerih so se svetlikale in vabile zrele črešnje; najlepše in najdebelejše so bile pa na drevesu ob zidu.

Starčka sta dospela do črešenj in sta kar obstala. Pod črešnjo je ležal velikan. O, kako velik je bil! Glavo je imel kakor kad, noge močne kakor najdebelejši hrast, a v ustih je držal smotko dolgo kakor žrd.

Ko je velikan zagledal starčka, se je hudožno zarežal.

»Črešnji bi rad za svojo vnučico Ančico. Veste, ne zahtevam jih zastori, denar imam,« je spregovoril ded in prošeče pogledal velikana.

Velikan se je zagrohotal, da se je vse streslo:

»Mar mi tvojeje denarja, saj nismo na sejmu! Tam je črešnja! Pa zlezi nanjo, najej se, in naberi črešnji kolikor hočeš,« je zavpil velikan. Nehal je kačiti, položil je smotko poleg sebe in odprl usta. Komaj jih je odprl, je priletela z drevesa zrela črešnja naravnost v njegova usta.

»I, to pa še ni tako napak,« je dejal profesor Jeraj, ki se je kmalu opogumil. Tudi on se je vlegel pod črešnjo in odprl usta. Tudi k njemu je priletela črešnja in mu občepela na ustih, da jo je lahko počasi povžil, kajti namah je ni mogel, ker je bila prevelika.

»Če je tako, se bom pa še jaz nabal,« je zadovoljno zagodrnjal dedek in storil prav tako. Kmalu sta bila nasičena. Vstala sta in poskušala zlezi na drevo.

Starčka sta se zaman trudila. Bila sta že popolnoma upehana. Velikan pod črešnjo se jima je nekaj časa smejal, potem je pa zaspal.

Starčka sta stala obupana pod drevesom. Tedaj je pa priletel tisti črn pes.

»Zgrabi ga,« je zavpil dedek in pokazal na velikana. Pes je ubogal, skočil je k velikanu in ga ugriznil v uho. To je bilo uho, kakor velika skleda! Velikan je od bolečine zatulil in sunil z nogo v drevo. Črešnja se je stresla in vsi sadovi so popadali na tla. Dedek in njegov tovariš sta urno nabrala poln nahrbtnik.

Ko sta se ozrla, ni bilo velikana nikjer. Poleg njiju je stal njun prijatelj stari, plešasti profesor Jeraj.

»I, kaj pa ti tukaj delaš,« sta se oba začudila.

»Zašel sem s svojim psom na ta vrt. Pes je popadel velikana. Zgrabil me je dolgin in mi ukazal: »Za kazen moraš otrešti črešnjevo drevo! Preje te ne izpustim!« Psi je pa pustil na vrtu, da je stražil. Pa je divjak nehoti sam potresel drevo, da ni nobene črešnje več na njem, in jaz sem rešen!«

Vsi trije profesorji, Jeraj, Jeraj in Jeraj so se zdaj prišli čez rame, kakor veseli fantje in zakrožili tisto o pomladni kukavici ter odhiteli. Pred njimi je pa veselo lajal črn pes.

Dospel je dedek do doma in mimogrede potrkal na okno.

»V park me miče, ptička me kliče,« je dejala Ančica, ki je bila že skoro zdrava. Prošeče je pogledala svojo mamico. Tedaj se je pa pojavil dedek s polnim nahrbtnikom slastnih črešenj. Jedla je črešnje Ančica, pa še mamica, očka in dedek, vendar jih je še mnogo ostalo. Ančice ni več bolela noga. Vse bolečine so bile ozdravljene in mamica ji je že drugi dan dovolila, da je vstala. Spet je šla z dedkom v park, kjer so ju že tako težko čakale ptičice in rožice.

Šale za male

Prav ima.

Majhen deček je padej na cesti. Gospod, ki pride mimo, ga pobere in ga tolaži:

Nikar ne jokaj, te jutri ne bo več bolelo!«

»Saj jutri tudi jokaj ne bom več!«

V menezariji.

»Kako ti ugaja slon?«

»Prav nič mi ne ugaja, ker ima rep na glavi!«

Metka modruje.

»Kaj ne, mamica, bele krave nam dajejo mleko, črne pa kavo?«

V šoli.

Učitelj: »Mirko, po čem sklepaš, da ima tvoj pes razum?«

Mirko: »Moj pes ima razum, ker vselej cvili, kadar moja sestra klavir igra!«

Oskar Hudaes:

Zaklad

Francek je že desetič skušal narediti piščalko. Ni se mu posrečilo. Jazen je zaprl pipec, ga vtaknil v žep in zagladil narezano šibo v grmovje. Za grmom so se pasle ovce, prestrašile so se in glasno beketaje stekle nekoliko višje v breg. V pritlikavem jelševju so brenčali žučki, toplo majsko solnce se je upiralo v mlado pašnikovo zelenje. Francek je uprl glavo v dlani in se zagledal v daljavo. Obronek je polagoma padal v dolino. V daljavi se je ravan vzvalovila v gričevje in hribčke, tam pa, kjer se je v temnomodrem zastoru obzorja odražala visoka gora, je bilo konec sveta. Vsaj Francek si je mislil tako. Pasel je svoje ovce in kar je mogel videti iz svojega malega kraljestva, to je bilo zanj svet. Kadar mu ga je v deževnem vremenu zagnila megla, je bil žalosten. Zapirala mu je razgled in branila njegovim mislim, da se niso moge svobodno dvigniti v višave in obiskati zelenih holmov, prostranega polja, belega mesta v daljavi in tihih vasic.

Tisti dopoldan je bil Francek slabe volje kljub solnčnemu dnevu. Prejšnji dan je bil prišel k njemu berač Torba. Ta priimek so mu bili dali ljudje po njegovi oguljeni torbi. Kako mu je prav ime in od kod je, pa ni vedel nihče. Zleknil se je bil poleg Franceka v travo in govoril o bogastvu. Vsakemu, kdor ga je hotel poslušati, je pravil o tem.

»Saj veš, kje je Lipnikov vrh,« je

rekel, »za vrhom je prepada. Na drugi strani prepada so razvaline. Stare so in kdo ve kako ljudje so nekdaj bivali tam. V kleti so zapustili zaklad, ki ni bil pošteno pridobljen. Glej, in kdor bi v jasni mesečni noči skočil točno o polnoči čez prepada, bi zagledal v razvalinah lučko, ki gori nad zakladom. Če bi ga izkopal, bi ga lahko odnesel domov. Prav nič ga ne bi strašilo, a še prepada bi se smel izogniti na poti domov. Ej, če bi bil mlad, prvo mesečno noč bi poizkusil skočiti čez brezno.«

»Ali je treba skočiti,« je vprašal Francek, ki je s široko odprtimi očmi požiral beračeve besede.

»Treba je treba,« je odgovoril berač. »Ej, da sem mlad,« je zagodrnjal še enkrat, ko se je polagoma zopet skobacal na stare noge. Odkrival je preko pašnika, vedno pripravljen, da pove to zgodbo prvemu človeku, ki bi ga srečal. Francek mu je verjel. Saj ni vedel, da je vse le pravljica in da je takih pravljic na milijone na vsem svetu, da žive take pravljice v srcih vseh onih, ki so siromašni in izkoriščani. Tisto noč se mu je sanjalo o zakladu in ves ta dan je mislil nanj. Mislil je na svojega očeta, ki so ga iz vojske poslali brez roke in slepega, na mater, ki se trudi in ubija za mnogoštevilno družino, na bratce in sestre, ki so še prežganka lačni. Če bi imel zaklad, bi si zgradil belo hišico, vsak dan bi jedli bel kruh, kravico bi lahko redili, materi bi kupil svileno ruto, očetu tobaka, kolikor bi ga hotel, bratcem in sestricam sladkarij, sebi nov klobuk in lep svetel nož, prav takega, kakor ga

ima županov Tinče.

Od nekdaj se je pripodil Tigi, veselo zalajal in zbujal Franceka iz sanj. Potrepljal je psa in si potegnil z roko preko oči. Solnce je stalo že v poldnem; treba je bilo gnati domov. Pri kosilu je jedel malo in ko ga je mati vprašala, če je mordan bolan, je le odkimal in se nasmejal. Popoldne si je na pašniku želel, da bi prišel berač Torba. Vprašal bi ga še kaj o zakladu. A berača ni bilo. Pa saj je vedel dovolj! Ko je zvečer zopet gnil proti domu, se je bil že trdno odločil, da bo pri prvi priliki dvignil zaklad. Da ne bo ničesar izdal, si je obljudjal. Prav nikomur ne pove. Skrivaj pojde ponoči, in ko se zjutraj domači zbude, jim pokaže kopico čistega, rumenega zlata. Oj, koliko veselja! Le ubogi, slepi oče ga ne bo videl. Nič za to. Odslej bo lahko brez skrbi sedel pred hišo na solncu in pušil svojo pipico. Od samega veselja in razposajenosti je potegnil Tigija za rep, da je žalostno zacvilil.

Mehka, srebrna mesečina je napolnila vso izbo. Od zunaj je bilo čuti tihe, skrivnostne glasove tople majske noči. Francek, ki je ležal poleg mlajšega bratca, ni zatislil očesa. Prisluškoval je v nočno tišino in strašno nestrpno pričakoval, da so vsi drugi zaspali. Vsak udarec ure v zvoniku je slišal. Ko je naposled po dolgem čakanju udarilo enajst, se je kradoma skobacal iz postelje. Oblekel je samo hlače in prav tako tiho odprl vrata. Bos, brez suknje in gologlav je za hip obstal pred hišo. Lahen vetrič je polzel preko mla-

de trave; velik, ogromen mesec je tiho jadral med zvezdami. Neko skrivnostno razpoloženje je prinašal veter skupno z omamnim duhom cvetočih črešenj. Na levi se je blestel pašnik, za njim Lipnikov vrh, za vrhom so bile skrite razvaline, a v njih zaklad. Sunoma se je okrenil in pričel stopati v breg. Rosna trava ga je ščegetala med prsti in toplo mu je postalo. Ko se je okrenil, je v daljavi ugledal neštevilne luči mesta, ležečega pod daljno goro na obzorju. Malo pod njim je stala domača kočica, v njej so spali oni, za katere je šel iskat sreče v to tiho majsko noč. Pogled na njegov skromni dom mu je dal novih moči. Vzpel se je na Lipnikov vrh in stopil v gozd. Nočna ptica je prhuila z drevesa in ga prestrašila. Hitro je stekel po gozdni poti in se ni ustavil, dokler ni iz gozda spet stopil na plano. Kmalu je zazijal pred njim prepada, na drugi strani so se motno odražale stare razvaline. Spomnil se je, da če že večkrat metaj v prepada kamenito in poslušal, kdaj so udarili ob kamenito dno. Takrat ga ni bilo strah in nikdar ni pomislil, da bi skušal preskočiti to grozno razpoko. Tisto noč pa mu je čudna bojazen stisnila srce. Meril je z očmi široko prepada in močno je podvomil o uspehu svojega podjetja. Sedaj, ko je bil tako blizu cilja, pa le ni mogel popolnoma obupati. Misel, da mu je tvegati ravno še skok, ga je znova opogumila, da se mu je zdela širina prepada uprav neznatna. Zato je tem nestrpneje pričakoval polnočne ure. Pozabil je na strah, pozabil na vse na svetu; ena sama želja ga je

bila vsega prevzela: dvigniti zaklad. Bim, bim, bim, bim. Ura v zvoniku je udarila štiri četr. Glej, ali ni v razvalinah zagorela drobna lučka?

Bam! je s globljin glasom zadonel prvi udarec polnočne ure. Zdalj. Planil je kakor srna, se zaletel proti brezdnju in se z vso silo odrazil od roba.

Samo to je še čutil, da mu je zmanjkalo tal pod nogami. V silnem strahu je iztegnil roke predse, da bi se oprijel. Segel je v praznino ... V zvoniku je odbrnel zadnji udarec.

Našel ga je prav za prav Tigi. Ves naslednji dopoldan so ga iskali in šele ko je pes pričel cviliti na robu prepada, so pogledali vanj. Uzrla ga je najprej mati, kako je ležal tih in negiben v strašni globini. Uboga žena se še jokati ni mogla. Z veliko težavo so Franceka potegnili iz prepada.

Po pogrebu je prišel berač Torba. Mati je tiho ihtela, otroci niso mogli razumeti, da Francek ne bo več. Oče je sedel na klopi. Njegove votle oči so strmele v praznino, le debele solze so mu polzele iz votlin po licu. Vsi so se začudeno ozrli v prišleka. Ta pa se je naslonil ob vrata in tiho rekel: »Jaz sem kriv.« Povedal je vse, kako je rajnkemu pripovedoval o zakladu, kar ga je gotovo zapeljalo k smrtonosnemu dejanju.

Nihče ni odgovoril beraču. Le oče je obupal materino roko in rekel: »Nikdar ni bilo bogastva pri nas. O, in vendar nam je bogastvo požrl otroka.«

Tiho in s sklonjeno glavo je odšel berač Torba.

V najlepši prestolnici sveta

Ameriška prestolnica je zgrajena po načrtu mladega francoskega oficirja — Avdijenca pri predsedniku Hooverju — Gradba nove ogromne katedrale

Washington v juniju.

Kdor hoče občudovati ameriško energijo, velepoteznost, a ob enem smisel za lepoto, naj si ogleda Washington, ki je gotovo najlepša prestolnica sveta.

Naš washingtonski poslanik dr. Leonid Pijamie v razgovoru z go. Daso Purievo, so-progo bivšega odpravnika poslov v Washingtonu in hčerko pokojnega Nikole Pašića.

Po dobro premišljenem načrtu je nastalo na pustih, močvirnih planjavah ob reki Potomac prekrasno mesto, ki ga Neameričani skoraj nič ne poznajo in nič o njem ne vedo, a ki se je ravno radi tega lahko tako močno razvilo, ker je bilo iz nič ustvarjeno po genialnem načrtu od moža, ki ga danes občuduje vsa Amerika. Bil je to francoski major Pierre Charles L'Enfant, tehnični častnik, ki je bil za časa revolucije ranjen in ujet. Leta 1789. je poznejši prvi predsednik Zedinjenih držav, George Washington, poveril tedaj 35letnemu oficirju, da napravi načrt za veliko prestolnico nastajajoče velike države.

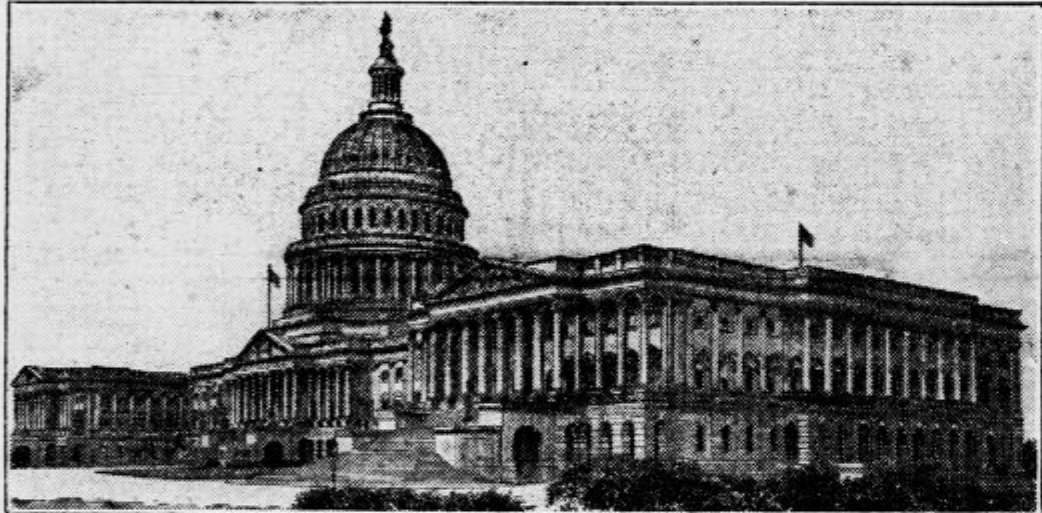
L'Enfant je napravil svoj načrt po te-

ki radovednosti in občudovanja smo stopali preko hodnikov v sprejemno dvorano. Sprejel nas je najprej državni tajnik g. Stimson, zelo simpatičen mož. V Ameriki ne rabijo naslova ministra, izraz državni tajnik pomeni toliko kot pri nas minister. Nato nas je sprejel predsednik Zedinjenih držav, g. Hoover sam, markantna, energična osebnost, vsem dobro znana s fotografij. Običajni shakehand (podajanje roke) in fotografiranje na vrtu Bele hiše: sedem fotografov nas je vzelo pod svoj ogenj, par minut ni bilo čuti drugega kot praskanje aparata. Vprašali smo predsednika, ali se pusti dostikrat fotografirati. Nasmejale se je in priklimal. Pozneje smo zvedeli, da se mora pustiti včasih desetkrat na dan slikati, ker skoraj vsakdo, ki je pripuščen k njemu v avdijenco, želi biti na fotografiji zaeno s predsednikom, in po demokratski ameriški navadi predsednik tega ne more odreči nikomur.

Osebnost predsednika Hooverja je postala vsemu svetu prav posebno simpatična radi tega, ker se je ponovno v svojih javnih govorih izrekel za mir in izjavil, da hočejo Zedinjene države čuvati nad svetovnim mirom. Te izjave

Prezident Herbert Hoover

Kapitol, sedež severoameriškega parlamenta in senata v Washingtonu

danji francoski prestolici, po mestu Versailles, z žarišči, radijalnimi avenijami in yodnimi efekti, in sicer tako, da je tvorila razvrstitev javnih poslopij premišljeno celokupnost, čeprav so razvrščena po raznih delih mesta. L'Enfantov načrt je bil tako genialen, da ga moramo še danes občudovati, če se setamo po Washingtonu, čeprav se ni mesto pozidano v vseh potankostih po njegovih risbah. Letos so Američani sklenili, dokončati gradnjo mesta po njih in za to je dovoljen kredit več sto milijonov dolarjev.

Prvo, kar prijetno preseneti tujca, ki pride v Washington, je zelenje. Skoraj vse ceste so zasajene z drevesi, park se vrti za parkom, vila za vilo, vse v krasnih vrtovih. Mesto bi smeli po pravici imenovati »zeleni Washington« ali »mesto vrtov«. Zelo vroče podnebje pripomore, da se tu zelenje prav tropsko bujno razvija in velikanske palme rastejo tu na prostem.

Ko je bil načrt za novo prestolico sprejet, so takoj začeli z delom. Predvsem so začeli graditi Capitol, sedež poslanske zbornice in senata, ter Belo hišo, palačo državnega predsednika. Ti dve zgradbi sta glavni žarišči L'Enfantovega načrta, od njiju izhajajo kot žarki na vse strani glavne avenije. Enakih perspektiv ni najti v nobenem mestu Amerike. Kdor je videl perspektivo Elizejskih polj v Parizu in perspektivo Versajškega gradu, takoj spozna, da je delal načrte za Washington Francoz, ki je živel v času Solnčnega kralja.

Poleti leta 1800. so se vsi centralni državni uradniki, bilo jih je 123, preselili v Washington. Bili so to prvi prebivalci nove prestolice, okoli katere so se tedaj razširjali ogromni gozdovi. Mesto je naglo rastle. Leta 1814. je imelo že 8000 prebivalcev.

V poznejšem času se niso povsem držali L'Enfantovega načrta, predvsem ga je pokvarila železnica, ki je L'Enfant seveda ni mogel predvideti, toda sedaj hočejo te napake odstraniti ter mestno sliko popraviti, tako da čisti stil ne bo nikjer moten.

Prvi naš obisk je veljal v Washingtonu Beli hiši. Je enonadstropno poslopje iz belega marmorja, z grškimi pročeljem, enostavna, a čudovito elegantna zgradba, sedež predsedništva najmočnejše države sveta. Z občut-

so tembolj upoštevanja vredne, ker so Zedinjene države danes edina moč na svetu, ki je v stanu res preprečiti vojno.

V Washingtonu počiva tudi veliki Wilson. Njegov grob je v katedrali, ki jo grade na visokem griču. Sezidali so jo komaj eno tretjino. Mogočna stavba, ki jo grade v gotskem slogu 14. stoletja, bo ena največjih in najlepših cerkev na svetu; prostora bo v njej baje za 27.000 ljudi. Na čelu narodnega gradbenega odbora je general Pershing, nekdanji poveljnik ameriške armade v svetovni vojni. Pokroviteljstvo imajo protestantski škofje, a katedrala je zamišljena kot svetišče vseh krščanskih veroizpovedanj: posvečena bo sv. Petru in Pavlu. — Dr. P. V. Brežnik.

Če se slon razdraži

V sijamskem glavnem mestu Bangkoku sta ušla dva slona iz kraljevega hleva za slone in jo udrla po najmodernejšem mestnem delu. V hipu so se ulice izpraznile, ljudje so se razbežali na vse strani, seveda ne brez velikega spektakla. Radi hrupa se je ena izmed obeh živali tako ustrašila, da se je zadel z glavo v neki zid in ga podrli. Za zidom teče reka Mekong. Slon je padel v reko in utonil. Med tem so drugega ujeli in ga povedli v hlev. Toda čez kratek čas je podrli steno in planil znova na ulico. Spet so se ponovile prejšnje scene. Ker se ni nihče upal do živali, so poslali kamijon policije nanjo. Toda slon se kamijonu ni ustrašil. Zagnal se je divje proti njemu, policisti so poskakali na tla in pobegnili. Debelo kočec je dvignil vozilo v zrak, ga tresel ob tla in ga steptal. Tedaj je ugledal policista, ki si je bil zvinil nogo in ni mogel dovolj hitro bežati. Slon je zdiral ves divji proti njemu, ga zgrabil — in v kratkem času je nesrečnika spremenil v eno maso krvavo maso steptanega mesa in zdrobljenih kosti. Sedaj so slona obsojili na smrt. Poslali so nadenj čuvaja s košaro banan, v banane so pomešali starihina, dovolj bi ga bilo za 400 oseb. Dejansko se je dala žival premočiti od banan, da jih je začela jesti. To je bilo ob 2. popoldne. Sele ob 3. je pokazala prve znake zastrupljenja, šele ob štirih je poginila. Razburjenost v mestu pa se ni še dolgo podela.

Čez praznike na Jadranu

Mislil, da je nam vsem, ki ne živimo ob morju, tako: Kdor je le enkrat užil tisto božajoče valovanje pod žgočim solncem, ne more več odoleti hrepenenju, da čez leto dni zopet pohiti tja dol, čeprav imamo doma hladne sence, dišeče smrekove gozdove, romantične soteske in divne reke. Morje s svojo čudovito modrino na Jadranu, je pač vendarle veličastnejše v svoji brezkončnosti, pa naj si bo mirno, ko le komaj vidno trepeta, ali ko divja v razbesnelih valovih.

Vsako leto poslušam množice tujcev, ki godrnjajo nad hoteli ob vsej obali in na vsakem otoku, ali vsako leto se vračajo in ravno štedljivi Čehi nam pošiljajo dan na dan skozi Maribor natrpano polne vlake proti jugu. Nam kot njim morje ni samo letovišče, ampak je postalo posebno duševnim delavcem prava notranja potreba in resnična uteha.

Trije prazniki, Vidov dan, Sv. Peter in nedelja, — kam bi drugam, da z gotovostjo uidev mestnemu prahu, aktom in dežju, če ne na morje! In Maribor ima tako prijeten center: če se vsedem na popoldanski brzovlak, sem drugo jutro v Pragi, ali v Beogradu, ali v Splitu. Za Pražane je torej naše mesto ravno pol poti do Splita, pa so vsi vagoni natrpano polni. Treba je mnogo iskanja, da dobiš v teh dneh udoben sedež v vozovih »Prah-Split«. Pred odhodom že prodajajo na peronu dunajske dnevnike istega dne, ki jih je pravkar pripeljal isti brzovlak in tudi češke iz Brna in Prage, tako da se lahko založimo tudi z najnovejšo duševno hrano za pot. V znamenju tiskega prometa brzi vožnja po mariborski oblasti. Na Pragerskem priklopijo budimpeštanski vagon za Rogaško Slatino, v Grobelnem ga odklapljajo in privežejo druga dva pulmana za Beograd, v katerem se vračajo Beograščani in Svabine iz Banata iz Rogaške Slatine. Samo za minuto obstojimo v Celju, potem še v zdravilišču: Laškem in Rimskih Toplicah, pa že vozimo preko Zidanega mosta, kjer so pravkar pričeli z zidanjem mogočnih betonskih stolpov za novi most iz vode. Sedaj bo baje delo hitro napredovalo in Zidani most bo postal še bolj znan v zunanjem svetu in z njim vred mi.

Na zagrebškem peronu mrgoli mladine. Sportniki sprejemajo češke tovariše, govori Zagrebčanov in Pražanov in tako tudi zagrebška mladina enkrat manifestira na kolodvoru za slovanske brate. Ko so prižgali luči, smo zapuščali Zagreb. Z njegovimi »Večerniki« smo bili kmalu gotovi, pokrajina se je zivala v temo, pod sedežem so butala kolesa in trenirala živce. Pozno v noč je dremavica obvladala tudi to razbijanje starih vagonov, ali slabe proge, da smo pričeli gledati šele neke doli pri Drnišu.

Ljubka dolinica z amfiteatralčno položajem na mestom na golih skalah. Zeleno polje koruze, katero pa je ravno prejšnji dan do stebel neusmiljeno oklestila toča. Pred kamenitimi kočami ždi ženice, drugi hodijo za živino, ki se pase med njivami. Železniška proga se vzpenja strmo proti vrhu, v globini teče kalna voda, ki si je v vekovih izkopala že nad sto metrov globoko strugo. Druga leta sem jo v letni vročini videl vedno prazno, sedaj pa dere preko jezov in goni tri miline v kratki razdalji. Kako divja mora biti šele spomlad! Ko se po golih skalah taja sneg. Drugeče bi pač ne mogla tako globoko rezati kršnih skal.

Sedaj hitimo zopet navzdol po polju skal, z redkim robidovjem, ki ga glodajo črede ovac. Pusta cesta zavija po kamenitem polju, ampak prazna, na vsej dolgi progi do Splita smo srečali komaj en voz, a ne enega avtomobila. Če bi imeli to Čehi ali Nemci, bi že znali izbirati romantiko za bogate tujce.

Ob progi začenja zeleniti, grmovje, zeleni vinogradi, ki jih že prav tako škropijo z galico, samo da rastejo pritlikavo, mlada črešnjeva drevesa, orehi, fige in masline, pod njimi pa zablešči gladina, zavita v meglo, prvi jutranji pogled na lesklo morje. Nato pa še dolgo sopihamo in zavijamo, vlak vozi s težkimi vagoni, morda komaj z 20 km, da ga prav lahko dočemo. In tako sem zopet uvidel, da ni prav nič resnice na tistih obljubah, ko se bo proga popravila in spopolnila ter skrajsala vožnja iz Zagreba v Split. Sele ob 8. zjutraj smo privozili na še vedno isti, zaprašeni, filigranski splitski kolodvor.

Split se koplje v jarkem solncu. Raz hiš vihrajo zastave v Vidov dan. V modrem azurju brnijo hidroplani v gracijskih vijugah po trije in trije v treh skupinah, na Francoski obali igra godba. Lahno se zibljejo na morju jadrnice z našimi zastavami, pa tudi italijanske so med njimi. Prodajajo italijansko robo. Narod se zbira v gostem špalirju, policija prazni obalo, naenkrat se razvije mladina, izpod Marjana prikoraka vojska v paradi. Godba igra, morje šumi, solnce pripeka, nad nami motorji hidroplanov, golobi in galebi režejo zrak. Mladina je najbolj vzneta, ko prikorakajo mornarji. Morda tiha demonstracija, samo simbolična, pred očmi tujih konzulov v pestrih uniformah.

V hotelih ni navala. Včasih je bilo treba hoditi od hiše do hiše, a vse zasedeno. Sedaj pa se ni prišel glavni naval. Toda cene so še vedno krepke. Soba z dvema posteljami 90 Din, 10 Din občinske takse in 10 Din za postrežbo. Že lansko leto sem z zadostnim gledanjem na obali velikanske balvane skal, ki so jih navozili na blaznišče za nov »modern hotel ob obali v bližini sodnijske palače, ki bi baje naj posekal še zagrebški Eplanade. Prostor je bil visoko ograjen z deskami, da smo mogli le skozi špranje gledati vstajajočo novo vabo tujcev ob Jadra-

nu. Toda letos je tisti prostor še prav tako ograjen, skale ležijo prav tako kakor lani — Američani, ki naj bi zidali ta hotel, so baje izkalkulirali, da lahko svoje milijone plonodosneje naložijo kje drugod. In tako Splitčani belijo temne hiše v Dioklecijanovi palači in jih presnavljajo v hotele in restavracije.

Tudi naši ljudje iščejo sreče v tem mravljišču tujcev. Komaj sva prišla s prijateljem na obalo, že naju srečujejo domačini: Eden poskuša v gostilni, drugi z brivnico, tretji z urarsko obrtjo, trgovcev je že cela vrsta naših, pozdravlja naju zidar, ki pomaga na Marjanu pri vodovodu, tesar, železničar, natak je pa itak vsak drugi Slovenec tudi mali pikolo, pa vratar in sobarice po hotelih.

Se sekretar velikega župana je Slovenec iz mariborske oblasti.

Tujci in domačini se zbirajo tekom dne in posebno zvečer še vedno v slavno znameniti kavarni Central pred muzejem. Ves trg zasedejo zvečer z »mizami«. Tudi tam so se nekoliko »modernizirali«. Vsi stoli so že pleteni, da lahko vsakdo udobno sedi, pije svojo kavo ali piše razglednice, ki pa so še vedno tako ubogo umetniške, kakor so bile. Od lanskega leta nisem našel niti enega novega motiva na teh razglednicah, ki je menda najboljša industrija v Splitu. In vendar nudi morje toliko divnih motivov. Bi trebalo naših amater-fotografov tja doli. Mislil, da bi lahko čez noč obogateli. Tisoč razglednic gotovo odpošljajo ob sezoni vsak dan iz splitske pošte.

Ko sva s prijateljem opravila prvo in kajpak najvišjo dolžnost potovanja, razglednice, sva obiskala trg. Pot neje niti peristila, kjer dokončujejo dela okrog Meštrovičeve ogromne sohe Grzura Ninskega. Splitčani se hudo kregajo, zakaj so postavili od Meštroviča podarjeno, več milijonov vredno umetnino baš tja pred peristil in cerkev, češ da kvari zgodovinsko idilo. Očitajo škofu, zakaj je privolil, škof pa objavlja, da ga ni nihče niti vprašal za mnenje. Pravijo, da bi bilo najlepše mesto malo višje nad cerkvijo, kjer na no treba še podreti drugo manjšo cerkev in še neko staro branjarjo, saj Split ima samo nekaj okrog 30 cerkev. Kadar začnejo zvoniti in pritkavati, je dobro, posebno za tujce, če imajo obrambna sredstva v ušesih. Nič manj kričavo ni na trgu. Toda midva sta prišla tja ravno pred 10. uro in čudno čudo: branjeveke niso to pot ničesar ponujale, ampak mirno se sede za pognutimi šotori. Tudi salate, krompirja, črešenj in breskev v Splitu med oficijelno mašo ne smejo prodajati. Kakor kralji Matjažovo spanje se mi je zdel ta počitek na trgu. Gospodinje so hodile z jerbasi od šotora do šotora, branjeveke in kmetice, ki te drugače kar za sukno drže, pa so imele le en odgovor: »Sad je misa«.

Zato pa je zavriščalo po 10. uri Ampak tedaj so bile seveda gospodinje že stran tujci, ki bi si nakupili sadja, pa v kopalnici. Takšne prepovedi še nisem opazil v nobenem mestu.

Bačvice... mravljišče kopalcev, vriskajoče mladine, pester redzdevous vseh mogočin tujcev, ljubek kotiček za mestom, s kipec zelenim vinogradom nad obalo in pestrimi novimi vilami na obrooku. Avtobusi ves dan prevažajo domačine in tujce, bele jadrnice in motorni čolni se mešajo med kopalce, včasih pripljuskaio tadi večji valovi, kadar reže morje večja ladja, drugače pa je tu morje vedno mirno, samo beli »janjci« se večkrat uspešajo zrnai na odprtem morju in bogatijo diven vzorci na proti otoku. Seveda naletita tudi v kopalni. Šču takoj na slovensko govorico, pa Čehe in Nemce, Kaj bi brez njih naš Jadran! Kopalnišče ima še vedno isto patrijarhalno lice, čeprav vsako leto čitamo, da ga bodo »modernizirali«, zlepašili, razširili in opremili z večjim komfortom. Morda pa je ravno zaradi svoje preprostosti tako ljubko, da se nam noče nikdar proč. Dohodke pa morajo imeti lepe. 3 Din za osebo, kabina 12 Din za tri osebe, kopalcev pa glava pri glavi. Vročina pa letos ni tako dušljiva. Celoveter jo preganja in tudi zeleno ie še okrog Splita, dočim je bilo druga leta ob tem času že vse požgano. Celov mestni park je lepo zelen in senčnat. V njem pa kakor pri nas deca, pestunje, upokojeenci in vojak.

Na Marjanu... Bačvice in Marjan, kaj bi Split brez teh biserov lepote, ljubkosti, neizčrpnega bogastva, za vsakogar, ki ima srce in dušo in čut za lepoto! Na večer sva šla s prijateljem po tistih zložitih belih stopnicah. Ciprese in bori so dušili korak za korakom se je spreminjala barva na obzorju in se prelivala po morski gladini. Šepetanje na klopcih, kakor pri nas v parku, tujci z daljnogledi in fotografskimi aparati, na obali užigajo luči, ki trepečejo v dolgih žarkih med ladiami v luči, vesla udarjajo po vodi, počasi se vračajo težke in visoke ladje v pristan, druge zopet izginjajo v daljavi, belo zidovje z rdečimi strehami pestro riše mestneulice, na obali pa valovi pestro riše mestne ulice, na obali Marjana se vseveda na klop, pod nami kipec bogastvo lepote, ki jo moraš čutiti tudi z zaprtimi očmi. Misli hite tja gor v naše zelenje, k dragim, da bi videli in čutili vse to tudi oni. Preveč je tega, da bi sam užival. In še me boža solnce in mehki valovi iz Bačvic. Dva dneva ob tej splitski obali, kjer razkazujejo ribiči iz starega gradu na Hvaru za 2 Din »morsko neman«, 300 kg težkega in 2 in pol metra dolgega »morskega psa, ki se jim je prejšnjo noč vjel v ribiške mreže, več ko dovolj za skromnega Slovenca iz zelene Štajerske.

V soboto zvečer smo bil že na krovu ponosnega »Karadžića«. Kaj si morete

železi prijetnejšega, kakor odpočitek na krovu v platenem naslanjaču: lunin svet, laven veter, tiho šepetanje morskih pen, Split ozarjen z električnimi žarnicami na obali. Komaj čutimo, da plovemo na odprto morje. Le polagoma je veter močnejši, šumenje okrog ladje glasneše. Tem mogočnejši utis zunaj na prostem morju, kjer strmiš samo še v svetlinke v daljavi. Šele tu padajo vse tiste drobne življenjske skrbi iz možgan, kot bi jih nikdar tam ne bilo. Še zjutraj je tako lepo, čeprav se pode nad nami oblaki in rosi na krov, morje pa je mirno, kakor da se še ni prebudilo iz globokega nočnega spanja. Pa tista dva galeba, ki nas spremljata na vse poti in graciozno poletavata nad drugo, ki jo reže parnik in iščeta plena, lačnih ribic za ladjo. Ob 8. zjutraj smo na Rabu, nekaj potnikov odložiimo, drugi vstopajo, deca pa nam s posnemanja vredno energijo ponuja školjke želve, morske zvezde in drugega morskoga drobiža. Lep je Rab in tudi dobrega fotografija imajo, zato zopet pišemo na krovu. V dobrih štirih urah privozimo mimo Sela in Crkvice, po kosilu v Sušaku, čez uro v Brzovlaku in opolnoči zopet v Mariboru. Bilo je lepo in dovolj za enkrat za novo delo.

Dr. Avg. Reisman

Skozi Begunje na Begunjsko

Le redki so glasovi iz našega kota, slavne fare Sv. Urha. Slavna, a malo poznana z vsemi naravnimi krasotami in zanimivostmi, ki jih nudi izletniku in turistu. Ko stopaš s postaje Lesce, si pogled je hribe, na katere misliš splezati. Najprijetnejši cilj je seveda Begunjska s svojo edinstveno floro. Če pa nisi namenjen tako visoko, obišči prijazno cerkvico Sv. Petra z znamenitimi freskami. Občudoval boš lep razgled na Julijske Alpe, na Karavanke in vso Savsko dolino od Jesenic do Ljubljane. Nazaj grede pa stopiš k prijazni gospe Lizi v Poljčah na okusen prigrizek in dobro kapljico.

Ko prideš po cesti po tritetrturni hoji v Begunje, te pozdravlja prijazna restavracija z lepim senčnim vrtom. Če nisi še potreben okrepčila in počitka, se boš nazaj grede gotovo ogledal pri Joževčevi mami. Kmalu si pri cerkvi sv. Urha in veliki stavbi ženske kaziilnice. To je bil nekdanji grad slavni Kacijanarjev. V tem gradu je nekdanji Jurij Kobila spisoval prvo slovensko sv. pismo in po pokritem hodniku hodil preko ceste v farno cerkev z gospo Kacijanarjevo, zaščitnico slovenskih luteranskih predikantov. V cerkvi vidiš na levi strani stari oltar z gradu Lambergarjev. Pod podobo Matere Božje, glej sliko gradu, ki je danes le še znamenita razvalina.

Vas Begunje je dolga 20 minut, da zasluži ime dolga vas. Skoraj koncem vasi se odcepi od ceste pot k razvalinam. Prelep je izprehod dalje po cesti skozi prijazne vasi, mimo gorenjske Vipave, vasi Leše, proti Tržiču. Kdor želi mnogo solca, bo napravil enkrat to pot.

Oglejmo si mogočne razvaline Kamen na trdni skali. Spodaj stoji še hlev in v lilevu jasli, iz katerih je zobal Lambergarjev konj zlato pšenico in baje pil rujno vince, kakor šarec kraljeviča Marka. Hlev služi sedaj za stanovanje in mlin. Mogočne stene stoje pokonci in zob časa jih ne more ogledati. Solidno je zidal tlačan. Če imaš srečo, boš videl tudi sedanjega graščaka. To je mogočen divji kozel, ki že mnogo let kaže fige lovcem in se ne da prepoditi iz bližine gradu. Za gradom je začetek lepe in romantične doline Drage. Mestoma široka, da ima prostor komaj potok in pot, v sredi razširjena v pašnike, na katerih se pase dan za dnem čreda goved. Na obeh straneh štrlijo v nebo strme skale, od movina divjih kozlov-gošcarjev. Medvodami se odcepi pot na planino Prevalje, kjer se Begunjsčica prevlači v Šentansko dolino. Naša pot vodi ves čas lepo položna skozi gozdove na »Planinco« z zidano kočjo in hlevom. Po poldrugourni hoji pridemo iz Begunj na Poljsko planino, kjer se pri prijazni majerci pokrepčamo z mlekom in sirom. Pot postaja nekoliko strmejša, vodi nas mimo rudarskih jam, kjer so kopali železno rudo in jo spuščali po vzpenjači v dolino in na Savo.

Po polurni hoji smo prišli od Poljske planine do prijazne Vilfanove kočje, kjer se odpočijemo in si podkrepimo svoje telo. V koči dobimo vse, kar se dobi v planinskih kočah. Prijazni oskrbnik postreže po najboljši moči in nam da poguma za nadaljnjo pot. Omeniti moramo takoj edino napako, ki jo ima kočja, namreč da stoji mnogo prenizko, ker do vrha Begunjske je še dobro uro. Če hočemo natrgati planink in ostalih cvetic, ki jih je bogata naša gora, pa nimamo tako daleč. Oskrbnik nas pouči, da najlepša planika in murke rastejo v skalovju sredi gore, pod vrhom in na vrhu jih pa sploh ni. Toda vseeno se vsespno na vrh po lepi stezi. Nevarnih sten in prepador ni, težka turistika ne ljubi takih gor. Ubiješ se pač lahko, a smrt na Begunjski ne bi bila častna. Zato je treba severni sten, kaminov itd. Z vrha opazujemo razliko severne in južne strani gore, proti jugu položna, proti severu odrezana z navpičnimi stenami in kamenitimi drčami. Solnčni vzvod z Begunjske je nekaj nepozabnega. Morali bi zato v koči prenočiti in zjutraj stopiti na vrh. Odločimo se! Ali se vrnemo, ali posetimo sosedo Zelenico, mogočni Stol, od tam dalje pa Golico? Kdor se je vzpel prvi na našo prijazno Begunjsko, bo prišel še v drugo in večkrat. O naši flori drugič

Še nekaj polovičnih in celih srečk bo

na razpolago v ponedeljek v dopoldanskem urah.
Zadružna hranilnica, r. z. z o. z.
Ljubljana, Sv. Petra c. 19.

Domače vesti

* **Diplomski izpit.** Dne 5. julija je bil na dunajski trgovski visoki šoli diplomiran g. Miroslav Degen, sin posestnika in trgovca Josipa Degena iz sv. Petra pod svetimi gorami. Cestitamo!

* **Promocija.** V ponedeljek 8. tm. bo promoviran abs. pravnik g. Leon Dekleva iz Ljubljane za doktorja prava.

* **Imenovanje.** Za docenta v kemičnem inštitutu ljubljanske univerze je imenovan g. dr. ing. Janko Kavčič.

* **Prihod danskih profesorjev v Zagreb.** Na svojem znanstvenem potovanju po naši državi obišče v četrtek pet danskih profesorjev Zagreb. Ugledni gostje pridejo pod vodstvom tajnika našega konzulata v Kopenhagenu g. Pakacija. Danski profesorji bodo v naši državi kakih 10 dni in prepotovali bodo Primorje, Dalmacijo, Bosno in Črno goro.

* **Smrtna kosa.** V Globokem pri Brežicah je podlegel težki bolezni g. Franc Kene, st. posestnik, načelnik posojilnice itd. ki je užival velik ugled v svojem kraju. K večjemu počitku ga položijo jutri ob 9. na domačem pokopališču. Bodi mu blag in časten spomin. — V Ljubljani je umrla ga. Alojzija Ciber po težki bolezni, stara 47 let. Jutri ob 15. bo njen pogreb na pokopališču pri Sv. Križu. Blag ji spomin, rodbini iskreno sožalje.

* **Primorci, Jugoslovenci!** Izšla je 9. številka »Primorskega Glasca« z zelo zanimivim vsebino o življenju naših rotakov pod Italijo. List je napredaj po vseh glavnih trafikah v Ljubljani in Mariboru. Naročila sprejema založba »Jug« v Ljubljani, Šelenburgova ul. 7/II. Mesečna naročnina 5 Din.

* **Madžarske straže mečejo ljudi preko naše meje in to že dalje časa brez vsake izbire.** Poteputi, ki pride do zadnje madžarske postaje, je v prihodnjih urah že na naši strani ne glede na njegovo državljanstvo. Tako so madžarski stražarji tudi v četrtek ponoči pogladi t. eskortirance proti naši strani, ne da bi poprej obvestili naše obmejne postojanke. Ko so naše straže opazile tri bližajoče se postave, so klicale: Stoj! Dva sta se takoj izgubila v temi, tretji pa je obstal pri nekem drevesu in ker je naš stražnik mislil, da ga hoče napasti, je streljal. To se je zgodilo pri Kelenbrih blizu Subotice. Neznane je bil smrtno zadet in so sedaj tudi dognali njegovo identiteto. Nesrečno je neki Jene Bany, ki je bil že večkrat kaznovan in zasledovan od naših in madžarskih oblasti, a je rumunski državljan. Najbrž so ga Madžari zalotili pri kakem zločinu in potem so ga po svoji stari praksi pogladi proti najbližnji naši meji. Proti tej madžarski praksi se bodo naše oblasti ponovno pritožile.

* **Cene suhih gob neprestano padajo.** V inozemstvu je dalo letošnje zgodno polje neobičajno bogato rast, zato je povpraševanje po naših gobah vsak dan manjše, dočim je blaga po zalozah še vedno mnogo. Pričakovati je, da se bodo morali naši gobarji zadovoljiti v najbližjih dneh za lepe suhe gobe povprečne zdravne kakovosti po Din 55 za 1 kg in da prvotna bela kvaliteta ne bo presegala Din 65. Kot pa kaže situacija v inozemstvu niti te cene ne bodo držale in je pričakovati še nadaljnega padanja cen.

* **Smrtna nesreča delavca.** Pri Slavonskem Drenovcu je v gozdu ob železniški progi delal delavec Nikola Grgič. Gozd pada strmo proti progi in ko se je nesrečnemu delavcu med delom spodrsnilo, je padel naravnost med vagona mimo drvečnega vlaka. Zdrabil si je pri tem prsni koš in zlomil noge. Med prevozom v osišeško bolnico je umrl.

* **Vožnja pod spalnim vagonom.** Ko je prispel na niško postajo simplan, so kontrolni organi železniške policije po pregledu vlaka slučajno odkrili čudnega potnika. Ko se je eden policijskih pisarjev proti peronu grede ozrl na spalni voz, je opazil pod njim nekaj neobičajnega, kakor kak sveženj. Poklical je policiste, ki so izpod vagona potegnili vsega umazanega čudnega potnika. Od težke vožnje pod vagonom na železnih oseh je komaj stal na nogah in šele, ko se je v uradu policije malo okrepčal, je povedal svojo zgodbo. Potni list je imel v redu na ime Ibra Djina iz mostar-

ske oblasti. Mladenšč je odpotoval v Turčijo, da bi v Smirni obiskal svojega bogatega strica. Vest o stricem bogastvu pa so bile bajke in lbro se je vrnil proti domovini. V Nišu mu je zmanjkalo denarja in zato si je izbral nevarno vožnjo pod spalnim vagonom.

* **Okradeni kopalci.** V petek popoldne je bilo ukradeno dvema kopalcema med Retečami in Skofjo Loko ob Savi: ženska obleka, gorski lahki ženski čevlji, novl platneni čevlji, rdeče - modro - bela rižasta ročna torbica z denarnico, puder, ogledalo okoli 300 Din, nove naramnice, važni dokumenti in več malenkosti. Tat se je moral priplaziti iz zasede do obleke. Kopanje na prostem je torej nevarno.

* **Padel iz vlaka.** Lesnemu delavcu Gašparoviču v Rakovici se je zgodila huda nesreča. Na svoje delo se je vozil z vlakom in ker se mu za kratko vožnjo ni izplačalo iskati prostora, je sedel kar na stopnjice vagona. Ko pa je vlak zapuščal postajo Dugo Selo, je nesrečni delavec med tresenjem zgubil ravnotežje ter padel z glavo naprej na progo. Postajno osebje je opazilo nesrečo ter hitelo na pomoč. S težkimi zmanjkanji poškodbanj so Gašparoviča odpelali v zagrebško bolnišnico.

* **Poneverbe pri finančni upravi v Bebi Crkvi.** Ker so pred tedni ugotovili primanjkljaj okrog 800.000 Din, sta bila aretirana blaginjak dr. Bela Baierle in knjigovodja Josip Švavov od finančne uprave. Proti zaporu sta se oba pritožila in je sedaj novosadsko sodišče tej pritožbi ugodilo. Izpuščena sta iz zapore, stavljena pa pod policijsko nadzorstvo, docim se preiskava nadaljuje.

* **Požar v Vukovaru.** V petek ponoči je v Vukovaru izbruhnil požar v hiši odvetnika dr. Kreškovića. Gasilci hiše niso mogli rešiti z veliko težavo so sosednja poslopja obvarovali nesreče. Ogenj je bil najbrž podtaknjen in prizadel je okrog 200.000 Din škode.

Popolnoma novo!
Premijera!
HARRY PIEL
»Tajnosti cirkusa Barré«
Cene Din 2, 4, 6. Kino »Ideal«.

* **Žalostna smrt revnega otroka.** V Bihaču je postala 12letna Aziza smrtna žrtev tragičnega življenja samim sebi prepuščenih siromakov. Ponesrečena deklica je bila edinka stare siromašne matere, ki je s težko muko preživljala sebe in svojo hčerko. Dekletče je že v rani svoji dobi pomagalo materi pri raznih poslih in tako je tudi sedaj nabirala lipovo cvetje, da bi prislužila nekaj novčev. Pri tem delu se je ponesrečila in je kmalu v bolnišnici podlegla težkim poškodbam.

* **Rešen smrti, zopet skače v vodo.** V okolici Osijeka se je na prostem kopal kotlar Radakovič in so ga valovi naenkrat zgrabili in odnesli. Neki vojak, ki so bili slučajno v bližini, so ga rešili. Rešitelji so imeli z njim dosti truda. Ko je mož na bregu prišel k sebi, je pa hotel prisotnim pokazati svoje »junaštvo« in skočil je še enkrat v vodo, iz katere se je sicer sam izkobil, moral pa bo odgovarjati pred sodiščem zaradi svojega izživljanja požrtvovalnih rešiteljev.

* **Tragikomedijska zaroka.** V neki vasi blizu Splita je bila te dni zaroka, ki sliči neverjetnim burleskam ameriških filmov. Mladi Stipa se je zaročil z neko mladenko iz Divulj in ker je bila staršem po volji njegova izbira, so doma vse priredili, da bi čim veselejšo praznovali zaroko. Bilo je pripravljeno za slovesen obed, ko je zaročenec v svoji nervoznosti prevrgel na stranski mizi črnilo. Madež je obrisal z žepnim robcem, katerega je vtaknil v žep in potem nanj pozabil. Po gostiji se je razvilo hrupno veselje. Zaročenec si je z robcem brisal potno čelo ter se tako počasi spreminjal v veliko veselost gostov v črnilo. Ker so se mu vsi smejali, a ni vedel zakaj, je njegova razburjenost rasla od trenutka do trenutka. Ko so ga končno privlekli pred zrcalo, pa se je tako vjezil, da je odrinil goste od sebe, pri tem prevrgel mizo z jedjo in pijačo ter tekel iz svečane sobe po stopnicah navzgor. Gostje so mislili, da hoče prekiniti zaroko in tekli so za njim. V divjem teku so vse porušili, kar so našli na stopnicah in po hodnikih. Mladenšč se je končno rešil na ta način, da je razbil neko okno in skočil na dvorišče.

* **Oškodovani vinogradniki v okolici Virovitice.** Po dolgi dobi neviht in sopen se pojavlja v vinogradu v veliki meri peronospora in oidium. Ta trdna bolezen se naglo širi in so oškodovani vinogradniki že prosili pri oblasti za pomoč.

* **Rudniška nesreča.** V bosanskem rudniku Maslovu je rudar Ibrahim zašel po nezasutem rovu v revir strušenih plinov. Ko so ga pogrešali, so se tovariši takoj spomnili na nezasut rov, vzeli so maske in

Mišice in živce krepi
solnčenje, ako se maže
telo z originalnim
**Niggerol oljem
ali kremo**
Patent št. 5922 za
solnčenje in masažo.
Dobi se v vseh lekarnah
in tudi drogerijah.

DRUGERIJA GREGORIČ, Ljubljana,
Prešernova 5.

**Ant. Rud. Legat-ov enoletni
trgovski tečaj v Mariboru.**

(Odobren od ministrstva trgovine in industrije
v Beogradu.)

Novi šolski prospekti so izšli in se dobe brezplačno v trgovini s pisalnimi stroji

Ant. Rud. Legat & Co., Maribor, Slovenska ul. 7.

Šli so za ponesrečenim tovarišem. Bilo pa je prepozno. Nesrečni rudar je bil že mrtev, ko so prišli do njega. Rudnik Maslov je privatna last ter obratuje od vojne dobe z dnevnim produkcijo do 15 vagonov premoga. Varnostne naprave v njem so pomanjkljive, kar dokazuje tudi ta smrtna nesreča.

ITO — zobna pasta najboljša!

* **Ni vam še bilo znano;** Ravno za voleno perilo je »Persil« posebno sposoben. Vse krasne modno uredite v prijaznih barvah lahko ugodno perete in izvanredno bodele iznenađeni. Razume se, da se mora volnene in pester predmete prati s »Persil« v mlačni vodi. S »Persil« oprani predmeti ostanejo puhašči in mehki, ne znebe oblike in izgledajo lepi in novi.

* **Vlom.** Kadar bivate na letovišču, kaj lahko izropajo tatovi vaše stanovanje. Zavarujte se proti vlamu za čas odsotnosti. Proračun vam sestavi po svoji kuantitosti splošno znana zavarovalnica Hercegovina, Ljubljana, Šelenburgova 7.

* **Aleksandrovo na otoku Krku** je Slovincem precej znano morsko kopališče in to za solnčenje in kopanje za naše malčke, ki se kaj dobro okrepijo, a tudi odrasli pridemo popolnoma na svoj račun. Zelo dobro in obilno prehrano pri točni in solidni noštrežbi, pa nam nudi s posteljo za 50 Din dnevno »Penzion na moru«, lastnik Franjo Žic, kjer se dobijo tudi vse informacije brezplačno.

* **Zobni atele** je otvoril v Skofji Loki na Spodnjem trgu, v hiši gostilne Smit koncesionirani zobotečnik g. Ciril Lužar iz Ljubljane in se cenj. občinstvu toplo priporoča.

Velika sokolska TOMBOLA

s krasnimi dobrotami se vrši v nedeljo, dne
14. julija v Bohinjski Bistrici!
Pridite vsi! 8882

* **Kopalci.** V kopališču »Sora« v Retečah velika plesna zabava 7. julija. Za vse in z vsem preskrbljeno.

* **Gospodinje,** v Vaših rokah je blagostanje in zdravje družine. Berite današnji oglas »Gazela«.

* **Ciril Metodovi družbi** je darovala obitelj Poropat iz Zagreba v počaščenje spomina blagopokojne ge. Uršule Znidaršič, roj. Kaluža 100 Din. Lepa hvala! 917

* **Vič — Glince.** Prostovoljno gasilno društvo vabi danes 7. t. m. na običajno vrtno veselico na vrtu g. L. Novaka na Viču.

* **Darujte »Podpornemu društvu slepih v Ljubljani Wolfova ulica 12.** 186

* **Oblike kemično čist. barva, plisira in lika** tvornica Jos. Reich.

* **Gasilska slavnost v Kresnicah.** Danes ob 14. v Kresnicah slovesna blagoslovitev brizgalne gasilnega društva, nato veselica z razno zabavo. Večerni turistovski vlak, ki odhaja iz Ljubljane ob 21.30, se danes izjemoma ustavi tudi v Kresnicah in na Savi. 913

Iz Ljubljane

* **Hišnim posestnikom ljubljanskim in okolici.** Z ozirom na razglašene davčnih uprav v Ljubljani obveščamo hišne posestnike iz Ljubljane, Viča, Most in Zg. Šiške, da je Prvo društvo hišnih posestnikov v Ljubljani preskrbelo prepise razporeda zgradarine za leto 1929 in da se dobe ob 8. t. m. dalje vsa potrebna pojasnila v društveni pisarni Salendrova 6. Vsak posestnik naj s seboj prinese koncept svoječasne prijave, da se bo natanko primerjal z odmero. Na Viču, v Mostu in Zg. Šiški bomo po 15 t. m. priredili posebne sestance in tam dajali potrebne informacije o predpisani zgradarini.

* **Plenarna seja JZSS** je v ponedeljek zvečer ob pol 9. uri v damskem salonu kavarne Emona.

* **Sestank bivših novomeških dijakov** je bil prav lepo obiskan. Po maši v kapiteljski cerkvi, ki jo je daroval p. Severin, bivši dijak novomeške gimnazije, se je vršil pri Kokliču banket, na katerem se je major g. Colarič v obsežnejšem nagovoru spominjal dijaškega življenja v Novem mestu pred 30 leti. Župnik pesnik Neubauer je presenetil tovariše z lepo prigodnico, nanašajočo se na slavlje. Popoldne so slavlenci napravili izlet z avtomobilom v Šmarješke toplice.

* **Taborenje gozdovnikov.** Najcenejše in najlepše počitnice imate v gozdovniškem taboru, ki bo letos v romantični Gornje-savski dolini blizu vasi Dovje. Odhod v tabor je jutri 8. t. m. z popoldanskim vlakom. Celodnevna preskrba je jako minimalna, znaša le Din 10. Iz tabora so projektirani izleti na Triglav, Bohinjsko in Blejsko jezero itd. Tabor traja od 8. t. m. do 10. avgusta. Zrak, sonce, svetloba in vodo — štiri nenadomestljiva zdravila — nam nudi priroda, ko nas vsak dan kliče in vabi v svoje naročje. Pojdimo ven iz orkih mestnih hiš v gozdovniški tabor!

* **Pevski zbor nižjih poštini in brigadnih uslužbencev** priredi danes 7. t. m. pevske družabne izlete v Stražišče pri Kra-

nju. Prijatelji petja in vsi nižji poštini uslužbenci se vabijo k najštevilnejši udeležbi. Zbirališče ob 11.15 pred glavnim kolodvorom. Ob slabem vremenu se izlet preloži na poznejši čas.

* **V Barcelono na razstavo** se odotoje nepreklicno 2. avgusta. Prijave se še sprejemajo. Celokupni stroški 3600 Dn. Probuda gospodarski odisek. Ljubljana. Resljeva cesta 3-III. 909

* **Ciril-Methodova kresna veselica** jutri pri Marenčetu na Dolenjski cesti. Ples, bogat srečolov, šaljiva pošta. V mraku impozanten kres, umetni ogenj, raketi. Pristna štajerska in dolenjska kapljica po navadnih cenah. Udeležite se v obilnem številu, da se razvedrite med domačimi ljudmi. Brez vstopnine.

* **Ciril Metodov kres.** Prejšnja leta so povsod zažigali Ciril Metodove kresove. Dober vzgled je vedno dajala kmetijska šola na Grmu, Lanj ga je žgala tukajšnja Ciril Metodova podružnica. Letos se je kres iz neznanega vzroka opustil. Le v Smihelu smo opazili mal kres.

* **Danes vsi pod Rožnik na Strelišče** na veliko ljudsko veselico N. S. Z. Vič — »Podrožniški sejem« združena s plesom, dvema godbama, srečolovom itd. Izpied »Zvezde« vozi vsake pol ure avtobus g. I. Čarmana od 15 ure dalje na Strelišče. 895

* **Pevsko društvo »Cankar«** priredi danes v nedeljo veliko vrtno veselico s plesom v prostorih gostilne »Reinighaus« Sp. Šiška. Začetek ob 4. popoldne.

**Javna telovadba
Sokola v Štepanji vasi**
se vrši

danes 7. julija t. m. ob 4 pop. na novem letnem telovadišču poleg gostilne br. Fr. Kregarja

Sokol Šiška
priredi danes

JAVNO TELOVADBO
na letnem telovadišču. Pričetek ob 15. uri pop.

* **Parna kopel okrožnega urada za zavarovanje delavcev** bo od 9. dalje odprta samo dvakrat na teden ob 14. do 18., in sicer ob sredah za ženske in ob sobotah za moške.

* **V vzpodbudo in posnemanje.** Gospa Lia Gorup je podarila ob priliki prslave desetletnice univerze kralja Aleksandra I. 1000 Din za podporni fond s'ušateljev ljubljanske univerze. 915

* **Zaradi neprevidnih voženj** je dobila policija tekom dveh dni veliko število ovadb. Tokrat so na vrsti kot prvi kolesarji in vozniki. Dva kolesarja sta trčila skupaj v Bohoričevi ulici in znašla sta se na kupu gramoza. Oba sta imela od neprevide vožnje take posledice, da sta bila z rešilnim vozom odpeljana v bolnišnico. Tretji kolesar pa je na Kogresnem trgu povozil nekega slugo. Ostali karamboli so imeli lažje posledice.

* **Nepreviden tat.** Mladi Ludvik B. je ukradel Ivanu Lenarčiču iz Bresta pri Igu iz dvravnice skoro novo kolo ter se odpeljal z njim v Ljubljano. V naglici pa je pri tatvini kolo malo poškodoval in zato mu je bila z njim prva pot v Gorčevo garažo na Gosposveti cesti, da bi mu kolo popravili. Lastnik ukradenega kolesa pa je dobro preudaril, da bo šel tat najprej k mehaniku in je pri Gorcu že čakal nani. Tu je pozval stražnika, ki je presenečena tatu aretiral. Ludvik bo izročen sodišču.

* **Z doma je pobegnil 13 letni France Školc,** stanujoči na Vodnikov cesti Fant je srednje postave, okroglega obraza, sivih oči in svetlo kostanjeva las. Obleden je bil v temno obnošeno obleko.

* **Christolov učni zavod, Ljubljana,** ki obaja letos 25letnico svojega obstanka, vpišuje za prihodnje šolsko leto ves julij vsak dan na Domobranski cesti 7/I. — Vpisnina 10 Din, šolnina ničla. — Dnevni in večerni tečaj. 874

* **Zanimivo za naš ženski svet!** Posnetek Dečevine rute, ki je bila lansko leto v avdiciji poklonjena Ni. Vel. Kraljici Mariji, je sedaj razstavljena na ogled in prodajo pri naslednjia tvrdkah: I. C. Mayer, Skaberne, Urbanc in Magdič. 916

Izložbe

P. Magdič
informirajo Vas o zadnjih novitetah.
P. MAGDIČ, LJUBLJANA
Aleksandrova cesta.

DESINFEKCIJSKA (razkuževalna).
SREDSTVA
za vse vrste proizvodnje »Chemotechnica«
družba z o. z., Ljubljana, Mestni trg št. 10.

CARINSKI POSREDNIK
Vardjan Vojtek

Ljubljana, Kolodvorska ulica 3,
telefon 2326
se priporoča 8822

za izvoz, vvoz, prevoz, spedičije, reklamacije, prošnje za carine prost uvoz.

Na letovanju

za časa okrepitve, moramo istotako paziti na hrano. Okusna in naravna hrana, ki se lahko prebavlja in ima veliko hranilno vrednost, je

OVOMALTINE
ki se zjutraj in popoldne dodaje mleku.

Kino Ljubljanski dvor!

Danes prvič!

TITANIC

George O'Brien

Ob 3. 1/2 5. 6. 1/2 8 in 9 tel. 2730

Iz Maribora

* **Cirilova kapela v Jarenini** je tudi ena od številnih zgodovinskih zanimivosti obmejne Jarenine. Stoji ob vrtu med šolo in cerkvijo. Prav za prav je to kapela sv. Mihaela, a ljudje jo nazivajo Cirilovo in med ljudstvom je razširjena govorica, da sta slovanska apostola sv. Ciril in Metod maševala v njej ob svojem potovanju v Rim. Krones govori v svoji zgodovini Štajerske, da so se stari Rimljani naslajali ob sladkem soku vinske trte v sedanja Slov. gorah, kjer je po grških božala kapelice boginje Juno, kakor sedaj kipe vs. Urbana. Ko gledaš podbojne kamne cerkvenih vrat v Jarenini in opaziš na desni vklesano glavo legionarja, na levi pa sploh Rimljana, se ti nehotе vsiljuje misel, da bi znala biti ta dva kamna ostanka ruševine kake kapelice boginje Juno. Skoro gotovo pa je »Cirilova« kapelica v Jarenini ena najstarejših cerkvenih krščanskih stavb v Slovenskih gorah. L. 1683 so Turki jareninsko cerkev porušili: a stolp je klju boval. Dobro se pozna zopetni prizidek cerkve. Stolp ima 4 stolpčice. Najstarejši zvon (vojna mu je zaradi starosti prizanesla) so baje Jareninčani kupili v spomin na odvrgeno turško poplavo l. 1683.

* **Stavbno gibanje v Mariboru.** Mariborski mestni svet je izdal na svoji seji v petek zvečer sledeča gradbena oziroma uporabna dovoljenja: dr. Juvan Alojzij, župan mariborski, gradba enonadstropne vile v Vrtni ulici; Ivan Freitag, gradba pritičljive stanovanjske hiše v Medvedovi ulici; Filip Gašperin, profesor, gradba pritičljive stanovanjske hiše v Vrbanovi ulici št. 57; Mirko Ferjančič, gradba pritičljive stanovanjske hiše v Medvedovi ulici; Ivan in Marija Wutte, gradba pritičljive stanovanjske hiše v Gozdni ulici; Josip in Marija Weltzebach, gradba pritičljive stanovanjske hiše v Stritarjevi ulici; Ivan Trpin, preureditev hiše v Vetrinjski ulici 15 (uporabno dovoljenje); Tomaž Komac gradba enostanovanjske vile ob Tržaški cesti v Magdalen; Josip Brandl, preureditev delavnice v Strossmayerjevi ulici 5; knezoškofjsko sementišče, gradba dvoranje in telovadnice v Koroščevi ulici 21; tvrdka, Motor Sales, gradba garaž v Franciškanski ulici; Anton Rozman, preureditev stanovanjske sobe v prodajalno za pecivo, Frankopanova ulica št. 92.

* **Koncert v mestnem parku** se bo vršil v nedeljo popoldne. Svirla bo železničarska godba.

* **Nov transport naših delovnih moči v tujino.** Včeraj je odšel že sedmi večji transport naših delavcev preko Maribora v tujino. To pot so zbrali skupino 140 industrijskih delavcev za Francijo, kjer posebno spoštujejo pridnost slovenskih rok. Kakor čujemo, se organizirajo še nadaljnji transporti naših delavcev v inozemstvo.

* **Vajeniška in pomožniška razstava v Mariboru,** ki je vzbudila splošno pozornost, je odprta samo še danes do 18. Premije in priznanice bodo razdeljene kasneje.

* **Tiskovna založba z. o. z. v Mariboru** sklicuje svoj redni letni občni zbor na dan 21. julija t. l. ob pol 9. popoldne v Narodnem domu z običajnim dnevnim redom, ki je razviden iz oglasa v zadružni pisarni. — Načelstvo.

* **Društvo orožniških upokojencev v Mariboru** ima 14. t. m. ob 10. dop. v Studencih v gostilno Senica občni zbor, na katerega so vabljeni vsi člani.

* **Halo! Ne pozabite,** j. se danes vrši velika podoficijska vrtna zabava pri »Lovskem domu« v Krčevini. 797

* **Meso po nižnjim cenam,** samo za konsumente, se bo prodajalo v ponedeljek, 8. t. m. ob 8. dop. naprej na prosti stojnici v ulici pri mestni klavnicni. Na razpolago ga je približno 180 kg po 10 Din kg.

* **Kje je visoka sodinja, jaz hočem v zapor!** je vpil neki A. B., ki je vzmiral ne-le prebivalce Kralja Petra trga in Taborske ulice, ampak se je še pred znano kavarno »Dravo« prav ekscentrično produciral. Njegovi želji in prošnji je policijski stražnik kaj rad ustregel in bratec Avgust se je radevolje in vesel svojega uspeha kmalu znašel pri »Grafu«.

* **Kobila brez lastnika.** Pri Ormožu so ujeli kmetje kobilo srednje velikosti, rdečerjave barve z malo lisno na čelu. Izročena je bila v varstvo županu Frideriku Irgolcu v Sodincih. Domneva se, da je kobila najbrže pobegnila od kakega transporta v Čakovce, kjer se vrše redni konjski sejm.

* **Par volov se je pogreznilo v zemljo.** V davčni občini Ciringa pri Svečini so na posestvu veleposestnice Marije Breznik spravljali seno. Naenkrat sta se dva, v visoko naložen voz vprežena vola vdrla v zemljo. Prisotni delavci so s pomočjo sosedov začeli takoj z reševalno akcijo, ki je bila jako otežkočena, ker se je zemlja vedno bolj udirala. Preplašeni delavci pa so kljub temu vztrajali in se jim je po približno štiriurnem trudu posrečilo rešiti enega vola in približno tri metre globoke udrtine, pod katero je žuborel bister studenec. Med trudopolnim delom se je drugi vol zadušil in so mu morali spustiti kri ter meso razprodati po 10 Din kg. Kljub temu trpi posestnica do 3000 Din škode. Nesreča, ki je naravno vse udeležence močno osupnila, je nastala na ta način, da je komaj 1 m debela plast zemlje nad neznanim podzemeljskim studencem udrla pod težo dobro rejenih volov in težko natovorenim vozom.

»Slovo!«

Prijetna dolžnost nas veže, da se vsem cenjenim gostom in znancem in prijateljem, ki so nas prijazno v času našega obratovanja restavracije hotela »Slon« v Ljubljani blagovollili posečati, najiskreneje zahvaljujemo za izkazano naklonjenost in prosimo, da nas ohranijo v prijaznem spominu.

Z odličnim spoštovanjem

Josip in Leopoldina Mastnak,
sedaj posestniki »vile Mastnak« Dobna pri Celju.

Iz Celja

— **Osebnost v.** Danes dopoldne sta se sestala v Celju oba velika župana obeh slovenskih oblasti gg. dr. Vodopivec in dr. Schaubach. Vzrok njunega sestanka ni znan. Dopoldne sta se mudila v daljši konferenci v kopališču Laškem pri Celju.

— **Zanimiva nova knjiga.** Zvezna tiskarna v Celju namerava izdati knjigo »Slike iz zgodovine jugoslovenskega slovstva«, ki jo sestavlja prof. Orožen. V knjigi bo v obliki zgodovinskih slik opisanih okrog 50 naših najodličnejših pisateljev in znanstvenikov in bo točno razviden tudi razvoj našega slovenskega življenja. Delo bo obsegalo okrog 200 strani srednjega formata in bo po možnosti opremljeno s slikami vseh opisanih pisateljev. Ker pa more iziti knjiga le v subskripciji, bi bilo umestno, da si jo nabavijo vsa sokolska vodstva in učitelji, katerim bo izborna služila pri pouku. Prijave sprejema Zvezna tiskarna v Celju.

— **Poravnajte zapadle davščine!** Delodajalci se opozarjajo, da je uslužbeniki davke za mesec junij oziroma za II. četrtletje 1929. zapadel 1. julija v plačilo. Ta davke se mora plačati najpozneje do 15. julija v izogib nepotrebnim stroškom. Istočasno se opozarjajo davkoplačevalci zgradarine, pridobnine, rentnine, družbenega in poslovno-prometnega davka, da zapadajo ti davki v plačilo 1. julija in se morajo plačati najpozneje do 15. avgusta 1929.

— **Sprememba v hotelu »Union« v Celju.** S 1. julijem t. l. je prevzel znani kolodvorski restavratorec dr. Ciril Majcen iz Zidanega mosta hotel in restavracijo »Union« (Celjski dom) v Celju od dosedanjega najemnika g. Alek. Hlavčaka, ki je vodil podjetje zadnja tri leta s pomočjo svoje gospe soproge Marije v najpopolnejše zadovoljstvo vseh gostov in iskrovalcev. Kakor nam je na eni strani iskreno žal, da nas zapušča g. Hlavčak, tako nas na drugi strani veseli, da pride hotel z restavracijo vred v večje roke agilnega g. Majcena, ki bo odhajajočega g. Hlavčaka pač v vsakem pogledu nedvomno popolnoma nadomestil.

— **Danes popoldne vsi v St. Peter v Savinjski dolini** k prvemu koncertu pevskega društva »Savinjski zvon«. Po koncertu Finžgarjeva »Razvalina življenja«. Začetek ob 3. v poslopju g. Ane Wolfve.

— **Posmenjanje vredno dejanje.** Dijaški kuhinji v Celju je daroval g. dr. Joško Požar, prvi državni pravnik v Celju 50 Din in ravnatelj podružnice Prve drž. štedionice g. Leopold Sešek 100 Din namesto venca na krsto pokojnega g. Jakoba Cimermana profesorja v Mariboru.

Iz Kamnika

— **Izredni občni zbor** Meščanske komisije v Kamniku bo danes popoldne ob 3. v veliki dvorani »Narodne čitalnice«.

— **Ka—Zadnja pot slovenske matere.** V petek popoldne ob 16. smo pokopali v Kamniku gospe Ursulo Znidaršič iz znane Ka luževe družine iz Kožan. Pogreba se je udeležilo številno občinstvo. Pevsko društvo »Lira« je zapelo pred hišo, v cerkvi in ob odprtem grobu ganljivo žalostinke.

— **Ka—Zvonik cerkve na Suti,** ki je bil res potreben prenovljenja, so pričeli te dni slikati.

— **Ka—»Magda« na odru »Narodne čitalnice«** Uporizoritev »Revolucijske svatbe« v proslavo 25 letnega obstoja kamniškega »Sokola« se je zaradi tehničnih ovir morala preložiti na poznejši čas. Uporizorila se bo Remčeva drama »Magda«, ki bo za Kamnik nekaj novega. Zasedba vseh vlog je prav posrečena. Priporočamo občinstvu, da poseti predstavo.

— **Ka—Prihodnji živinski sejem v Kamniku** bo v torek 9. julija.

— **Ka—V soboto je zaključila naborna komisija** svoje delo v Kamniku. Nabor je potekel brez vsakršnih incidentov, za kar je poskrbelo tudi orožništvo.

Z Jesenic

— **Praznovanje sv. Cirila in Metoda.** Na predvečer praznika slovenskih blagovestnikov sv. Cirila in Metoda je tukajšnja agilna podružnica Družbe sv. Cirila in Metoda za Soro, Javornik in Koruško Belo zelo okusno iluminirala poslopje tukajšnjega otroškega vrta, kar je privabilo izredno mnogo ljudstva, predvsem staršev z deco. Sokolski orkester iz Javornika je lepo zaigral več narodnih skladb, pevski zbor Delavskega pevskega društva »Sava« pa je dovršeno zapel več domoljubnih pesmi pod vodstvom pevovodje g. Davorina Taucarja. Zasluga za lepo uspešno prireditev gre agilnemu odboru z gosp. Jožetom Svetlinom na čelo.

— **Obrotniško društvo za sodni okraj Kranjska gora** s sedežem na Jesenicah apelira na vse svoje članstvo, da se po možnosti udeleži v nedeljo jutraj ob pol 8 sprejema avstrijskih obrtnikov na vrtu g. Andreja Čuferja. Istotako je želeli čim večjo udeležbo domačega obrtništva pri izletu, ki se bo vršil z vlakom ob 14.30 na Blejsko Dobravo in odtam skozi Vintgar na Bled, kjer bo v Zdraviliškem domu prijateljski sestanek gostov in domačega obrtništva.

Iz Litije

— **Lepa proslava Vidovega dneva.** Sokolska mladina je letos izredno slovesno proslavila narodni praznik Vidovega dne. Po maši so se zunaž lože zbrali šolski otroci in njihovi starši ter veliko število drugega občinstva. Slavnosti je prisostvovalo tudi vse tukajšnje uradništvo. Deklamacije, šaljivi prizori in dovršeno prednašanje pevске točke pod vodstvom učitelja gosp. Tavžela so uspeli najlepše. Ciganka Ivanča, opravičena v ciganski noši, je s spremljevanjem kitare zapela ciganski pesmico in je žela burne aplavze.

— **Zadnja pot vzorne gospe.** Nenadna kruta usoda je zadela obitelji predstojnika sodišča g. Žigona kateri je ugrabila smrt ljubljeno mater, vzorno soprogo in skrbno gospodinjico. Na Vidov dan so jo pripeljali v bolnico, kjer pa je že v nedeljo podlegla. Pogreba, ki se je vršil v torek v Ljubljani, se je udeležilo poleg uradništva tudi mnogo drugih Litijčanov, ki so blagopokojno spremljali k zadnji počitku. Pokoj-

nica je bila znana dobra žena. zaradi česar je bila povsod priljubljena. Znana je bila pa tudi radi vzornega gospodinjstva. Pokojnici blag pokoj, preostalih naše iskreno sožalje!

— **Počaščenje slovenskih apostolov.** Podružnica CMD je zažgala na predvečer godu naših apostolov kres. Pred zažigom je prebivalstvo v velikem številu napravilo z godbo po trgu obhod. Na to se je za Savo pri stari šoti zažgal kres, kjer se je vršila ob lepo prirejenih pavilijah lepa družabna zabava.

— **Osebnost v.** Prestavljen je v Celje sodni sluga Marko Volavčnik. Na njegovo mesto je prišel Miroslav Ludviger iz Ormoža.

— **Neprostovoljna kopei.** Te dni se je po nesreči z mostu v naraslo Savo zvrnil nek delavec. Mož ni znal plavati, zaradi česar se je oprijel hloda. Rešili so ga sodelavci, ki so mu prišli s čolnom na pomoč.

Iz Zagorja

— **Gradbeno gibanje.** Letošnja gradbena sezona v Zagorski dolini nam ne obeta, da bo ublažila pomanjkanje stanovanj. Na novo građe na polju ob glavni cesti Ljudsko kuhinjo in v Podstrani posestnik Franc Zore hišo. Kotredeški župan g. Drnovšek gradi v Potoški vasi enonadstropno hišo z gostilniškimi prostori. Na Rovih je podrl starodavno zgodovinsko hišo posestnik g. Pirč in zgradil novo. Izgotovljene so zgradbe trgovca g. R. Ančana, ki je te dni otvoril v krasnih lokalih svojo trgovino. Tudi stavba g. Čobala je dovršena; v njej je gornje prostore dobil v najem novi zdravnik g. dr. Slavko Grum, ki je rodom iz Šmartna pri Litli. V Toplicah je rudnik odstranil dosedanj konjski hlev in gospodarsko poslopje, kar je v olepševalnem oziru vse hvale vredno. Nekdanjo Habatovo hišo renovira sedanji lastnih pekovski mojster gosp. Sušigoj. Nekdanjo Mla-

karjevo hišo je kupila Mlekarska zadruga iz Izakov, kjer bo preuredila prostore za prodajo mlečnih izdelkov.

— **Zažigane kresov.** Na čast slovenskih blagovestnikov sv. Cirila in Metoda je gorelo več kresov. Sokolsko društvo je zažgalo kres pred Sokolskim domom.

— **Več previdnosti.** Marsikateri voznik pridrvi iz Toplice proti separaciji, ne da bi se prepričal, če vozijo s premožnim naloženimi vozčki preko ceste po železniškem tiru. V četrtek je pridrvel neki mlad voznik z vozom ter hotel vlak z vozčki, polnim premoža, preiniti. Le srečnemu naključju je pripisati, da se je poškodoval samo voz, dočim sta voznik in konj odnesla zdravo kožo.

Iz Hrastnika

— **Otroški vrtec** se najlepše zahvaljuje vsem, ki so na katerikoli način pripomogli k obdaritvi naših malčkov ob zaključku šolskega leta. Posebna zahvala pa gospe Dolancovi za ves njen trud.

— **Moderno hladilnico** in lepo novo mesnico si je uredil g. Birtič, mesar in gostilničar v Hrastniku. Prav je, da se tudi naši obrtniki modernizirajo.

— **Tomblola, letos izredno bogata,** bo v avgustu v Narodnem domu. Segajte pridno po tomboških srečkah, ki se prodajajo po 3 Din.

— **Moška Ciril in Metodova podružnica** je prižgala v četrtek zvečer na Pintarjevih bajerjih velik kres. Zbralo se je pri kresu mnogo občinstva, zlasti mladine, ki je rajala okrog kresa. Mešani zbor Glasbenega društva pa je zapel nekaj lepih pesmi. Zbirka, ki je namenjena glavni družbi v Ljubljani, je dobro uspešla. — Veseli nas, da so nas letos posnemali tudi sosede Dolani in prižgali 3 kresove, enega na Dacarjevem hribu, dva pa v okolici Dola. — Zenska podružnica pa priredi danes v Hrastniku cvetlični dan in obenem dan bonbončkov. Hrastničani, pridno segajte po cveteh in bonbončkih, ki se bodo prodajali v prid Glavni družbi v Ljubljani, ki podpira tudi naš otroški vrtec.

Gospodarstvo

Napačno pojmovanje požarnega zavarovanja

Brez požarnega zavarovanja si dandanes našega gospodarstva sploh ne moremo več zamisliti, in ni je ustanove, ki bi bila v tako tesni zvezi z vsem našim pridobitnim delovanjem, kakor baš požarno zavarovanje. Interesirana je veleindustrija, malo obrtništvo, trgovina in vsak hišni posestnik, vse naše kmetijstvo in tudi oni, ki ima bodisi le stanovanjsko opravilo ali sicer kak premičnino. Vendar pa splošnost požarnega zavarovanja napačno tolmači. To je dejstvo ne le pri manj izobraženih slojih našega naroda, temveč tudi pri inteligentnih in v našem kmetičnem prebivalstvu, ki je sicer zaradi svoje prirodne nadarjenosti izredno previdno v svojem gospodarskem udejstvom nju.

Temu so trije vzroki: 1.) neznanje zakonitih določb o požarnem zavarovanju, 2.) štedljivost ljudstva na nepravilnem mestu, kar dovede do tako zvanih »podzavarovanj«, 3.) prizadevanje zavarovalnih agentov, po čim večjih premijah, kar povzroča »nadzavarovanje«.

Kar se tiče neznanja zakonitih določb o požarnem zavarovanju, je pretežna večina zavarovancev mnenja, da je cenitev zavarovanega predmeta odvisna od osebnega prostega preudarka. To je zmotno, ki je deloma posledica okolnosti, da zavarovane pri življenjskem ali splošnem osebnem zavarovanju oceni predmet zavarovanja, t. j. svoje življenje ali svoje zdravje (zavarovanje proti neizgodi) po lastnem prostem preudarku, pri čemer pač upošteva pridobitno vrednost svojega življenja in zdravja, kakor tudi svojo možnost, da plačuje večje ali manjše zavarovalne premije. Pri osebnem zavarovanju štiti zavarovalnica svoj interes le v toliko, da ugotovi zdravstveno stanje zavarovanca, preden ga sprejme v zavarovalno pogodbo. Sicer pa prepušča določitev zavarovane vrednosti popolnoma zavarovancu.

Drugače je to pri požarnem zavarovanju. To zavarovanje je po svojem bistvu in po zakonu zavarovanje »stvarne vrednosti«, ki ni odvisna od lastne presoje, temveč je že po zakonu in po pravnem pojmu obvezno določeno, katero vrednost obsega to zavarovanje. V tem leži bistvena razlika med življenjskim in požarnim zavarovanjem. Ako na primer nekdo zavaruje svoje življenje, bodisi pri 10 zavarovalnicah na 1.000.000 Din, morajo vse, v slučaju smrti izplačati po 1.000.000 Din, le da so bile v redu plačane premije. Če pa nekdo zavaruje kak predmet, vreden 1.000.000 Din, pri raznih zavarovalnicah, pri vsaki za 1 milijon dinarjev, tedaj dobi zavarovane v slučaju popolnega uničenja zavarovanega predmeta od vseh skupaj 1.000.000 Din, čeprav je povsod plačal vse premije.

Kod zavarovanja stvarna vrednost velja po veljavnih zakonitih določbah nabavna vrednost v času uničenja, od katere je odšteti zmanjšanje vrednosti zaradi obrabe, zaradi poka časa ali zaradi drugih okolnosti. V neposredni zvezi s tem pogrešnim pojmovanjem požarnega zavarovanja stoji tako zvano »podzavarovanje«, ki povzroča našemu gospodarstvu največ zla in škoda. Skoro v vsakem primeru večjega požara je čitati: le neznamen del škoda je krit z zavarovalnico. Vzrok dejstvu, da je zavarovalnica manjša od vrednosti, je deloma štedljivost, predvsem pa preje omenjena splošna zmotna glede odškodninske obveznosti zavarovalnice. Skoraj redno se dogaja, da je n. pr. hišica, ki je vredna 100.000 dinarjev, zavarovana le s 50.000 Din. Zavarovane je mnenja, pri požaru itak ne bo pogorelo vse in da bo utrpel kvečjemu za 50.000 Din škoda, ki jo dobi tako povrne, ker je za 50.000 Din zoper požar zavarovan. Zavarovane namreč misli, da je s tem zavarovan za vsako škodo do 50.000 dinarjev. Toda, ako je znala škoda, povzročena po požaru dejansko 50.000 Din in je bila hišica vredna 100.000 Din, potem znala nastala škoda polovico stvarne vrednosti in zavarovane dobi polovico zavarovalne, t. j. 25.000 Din. Zavarovana vrednost obsega namreč vedno stvarno vrednost vsega zavarovanega predmeta. Tako predpisuje zakon. Paziti je torej, da se pri sklepanju zavarovalne pogodbe pravilno določi stvarna vrednost zavarovanega objekta.

Redkejša in za splošnost ne tako škodljiva so »nadzavarovanja«. To so primeri, da je zavarovalnica višja od stvarne vrednosti zavarovanega objekta. V tem primeru poklanja zavarovane po nepotrebnem občutno visoke premije zavarovalnemu zavodu, ki v slučaju požara ne izplača cele zavarovalnice, nego samo stvarno škodo. To je navidezna krivica zakona, ki kljub plačani premiji dovoljuje samo povračanje stvarno nastale škode. V nasprotnem primeru bi bila s tem odprta pot raznim zlorabam, ki se pa dandanes le redko pojavijo. Vzrok nadzavarovanju tiči deloma v okolnosti, da lastnik svoja posestva precepi, pri čemer je mnenja, da dobi v slučaju požara celo zavarovalnico izplačano. Deloma pa so krivi agenti, ki na ljubo visokim provizijam, ki jih dobe po višini zavarovalnine zavarovance, ne opozore na določbe zavarovalnega zakona. V čast zavarovalnicam pa je povdarjati, da se zavedajo kvarnih posledic tega nepravilnega postopanja agentov in da se trudijo onemogočiti tako brezvestno, njim samim tudi škodljivo postopanje akviziterjev. Žal ne s polnim uspehom. To so v glavnem nedostaki sedanjega požarnega zavarovanja, ki jih je treba odpraviti.

Inž. Torgano.

oblastno avtoriziran civilni inženjer.

— **Prodaja soli.** V zadnjem času so se množile pritožbe trgovcev glede tehtanja soli pri prevzemu od veleprodajalcev. Maloprodajalci so običajno dobivali sol natehtano ter so pogosto ugotovili, da je sol premalo, tako da se jim je že itak malenkosten zaslugež še skrtil. Na pritožbo nekega trgovca je oblastni monopolni inšpektorat v Zagrebu izdal rešenje, da morajo vse monopolne ustanove za prodajo soli torej tudi veleprodaje v zakupu, pri izdajanju soli, ki se ne stavljajo v promet v egaliziranih, to je v naprej odmerjenih vrečah dopuščati tehtanje, pri čemer morajo priznavati taro vreče, za katero je sedaj ugotovljena teža 0,4 kg. V naprej odmerjene (egalizirane) vreče pa so plombirane in imajo na plombi odliček provenienice ter vsebujejo čistih 50 kg soli; zato takih vreč ni potrebno pretehtavati.

— **Konkurs** je razglašen o imovini Flerina Jožka, neprotokoliranega trgovca v Domžalah (prvi zbor upnikov pri deželni sodišču v Ljubljani 13. julija, oglašitveni rok do 15. avgusta, ugotovitveni narok do 31. avgusta), ter o imovini Premelca Gvidona, trgovca v Šoštanju (prvi zbor upnikov pri okrožnem sodišču v Celju 18. julija, oglašitveni rok do 15. avgusta, ugotovitveni narok do 5. septembra).

— **Nakazila v Rumunijo in Anglijo.** Poštna hranilnica s svojimi podružnicami je uvedla direktno bančno zvezo z Rumunijo in Anglijo za denarni promet v obe navedeni državi. Lastniki čekovnih računov lahko odreajo izplačila v Rumunijo in Anglijo pod istimi pogoji kakor v ostale države. S posredovanjem teh in poprej vpljenih zvez z inozemstvom lahko izvršuje Poštna hranilnica izplačila v države vsega sveta. Natančnejša obvestila daje Poštna hranilnica in njene podružnice.

— **Avstrijska carina na drva.** Kakor smo poročali, je bila 26. junija avtomatično ukinjena avstrijska carina na mehka drva, ker je bila svojočasno v carinskih noveli določena maksimalna cena prekoračena. Pretekli teden pa je bil dunajski parlamentu predložen nov zakonski predlog, s katerim naj se carina na drva ponovno aktivira, in sicer na podlagi nove višje maksimalne cene.

— **Industrijska ekspanzija Švedske.** Ni je morda v Evropi države ki bi se po voljni industrijsko in finančno tako povzpela kakor Švedska. Podjetnosti znanega finančnika Ivara Kreugerja, voditelja švedskega vžigalnice trasta, je v kratkih letih uspelo organizirati nekaj svetovni vžigalnicni monopol. Švedski vžigalnicni trust danes ni samo industrijska, temveč tudi finančna velesila. Javnost se je že nekako privadila slišati ime Ivara Kreugerja ali švedskega vžigalnice trasta, če je kaka država v finančnih stiskah. Ta trust daje povsod posojila, kjer ima izgled, zagotoviti si kake ugodnosti glede produkcije ali prodaje vžigalic. Švedski trust pa je v zadnjem času razširil svojo delavnost tudi na elektrotehnično industrijo. Švedska družba »Ericson«, ki je prišla pod vpliv Kreugerja, se z njegovo finančno pomočjo in z rastočim uspe-

hom udeležuje pri investicijah za telefon in brzojav v najrazličnejših državah. V Rumuniji namerava Kreuger ustanoviti lastno banko v zvezi s financiranjem načrta za zgraditev kanala med Črnim morjem in Bukarešto, kjer bi se imela zgraditi velika luka in s financiranjem elektrifikacije železnice. Pa tudi v drugih produkcijskih panogah opažamo močno ekspanzijo švedske podjetnosti. Znana švedska tvornica krogličnih ležišč S. K. F. je nedavno kupila 5 enakih tvornic v Nemčiji, v francoski produkciji krogličnih ležišč pa ima že nekaj let velik vpliv. Tvornica S. K. F. je prišla 1. 1923 s produkcijo 8000 ležišč, ki jo je do leta 1927 dvignila že na 153.000 ležišč, lani pa kar na 298.000 ležišč. Enako se je povečala tudi njena produkcija transmisijskih delov.

— **Nedrav razvoj kartelov v Nemčiji.** Za neracionalno širjenje kartelov v Nemčiji go značilni pojavi v tekstilni stroki. Danes ima Nemčija nič manj kakor 253 tekstilnih kartelov, od tega 177 v tekstilni industriji, 32 v oblačilni industriji, ostalo pa v trgovini. Različni plačilni in dobavni pogoji v teh kartelih povzročajo trgovini pa tudi industriji sami mnogo težko. Mnoge industrije so članice večih kartelov ter se morajo za posamezne vrste blaga posluževati različnih dobavnih in plačilnih pogojev. Zaradi neenotnosti pa imajo seveda najtežje stališče trgovci.

Položaj na naših borzah

Ljubljana, 6. julija.

Na ljubljanski borzi je bil pretekli teden devizni promet znatno večji kakor običajno. Znašal je 27.1 milijona Din napram 15.4, 20.2, 17.2 in 20.6 milijona Din v zadnjih 4 tednih. Privatna ponudba je bila dalje slabša ter je morala Narodna banka kriti skoro vso potrebo. Tečaj deviz so ves teden kazali čvrsto tendenco, in sicer v zvezi z oslabitvijo švicarskega franka, s katerim je naš dinar povezan v čvrsti relaciji. Deviza na Newyork se je okrepila od 56.835 na 56.87, deviza na London od 276.14 na 276.32 in deviza na Dunaj od 8.0044 na 8.011.

Na zagrebškem tržišču državnih papirjev je situacija ostala nespremenjena. Poštna hranilnica je ves teden držala tečaj Vojne škode na višini 407 Din. Da prepreči vsako spekulacijo, je kupovala Vojno škodo le za kasa-plačilo. Tekom tedna je kupila blaga za preko 10 milijonov Din nominala. Za aranžma in za termine ves teden ni bilo nikakega prometa. Investicijsko posojilo je sredi tedna popustilo na 83.84, nakar se je zopet dvignilo in trgovalo po 84.50 — 85. Agrarne obveznice pa so se trgovale po 50.

Na tržišču zasebnih vrednot je vladalo precejšnje mrtvilo. Med bančnimi vrednotami so bili le redki zaključki po nespremenjenih tečajih. Med industrijskimi papirji se je Slaveka trgoval po 100, pozneje pa je popustil na 97, v Gutmannu pa je bil promet po 202—208. Trboveljska, ki se je koncem zadnjega tedna zaradi višje dividende dvignila na 500—503, je v tekočem tednu ostala dalje čvrsta ter se je po odbitku kupona (35 Din) trgovala po 470. Med ostalimi papirji je Danica koncem tedna popustila na 118, Dubrovačka pa se je prvotno trgovala po 500, pozneje pa je popustila na 490 — 495 brez prometa.

Ljubljana (Prosti prom.): Berlin 13.5725, Curih 1095.9, Dunaj 8.011, London 276.21, Newyork 56.87, Pariz 168.60, Trst 297.95.

Curih. Zagreb 9.13, London 25.2125, Newyork 520, Pariz 20.34, Milan 27.20, Berlin 123.80, Dunaj 73.20, Praga 15.39, Bukarešta 3.0825, Budimpešta 90.60, Sofija 3.75, Varšava 58.28.

Položaj na žitnem trgu

Ljubljana, 6. julija.

V pričakovanju nove letine se je po trole nem nazadovanju cen v juniju položaj na svetovnem žitnem trgu v zadnjih tednih umiril. V preteklem tednu pa je nepričakovano nastopil preokret v tendenci. Že v početku tedna so inozemske borze javile znatno prijaznejše tečaje, četrtežje razpoloženje pa je vladalo tudi v drugi polovici tedna. Juljska pšenica se je na čikaški borzi okrepila od 113 na 118 centov za bušel. Ta okrepitev je na prvi pogled nerazumljiva, če pomislimo, da so zaloge stare pšenice v Severni Ameriki še vedno ogromne in da Severna Amerika v novo žitno leto prišla z zalogo stare pšenice od skoro 10 milijonov ton. Za okrepitev cen pa so bili morda najvišji drugi razlogi. Na eni strani vladala je velikih produkcijskih državah Južne Amerike, predvsem v Argentini in Avstraliji, velika suša, ki neugodno vpliva na tamotnejše posevke, na drugi strani pa je že danes jasno, da letina v Kanadi ne bo tako dobra, kakor se je prvotno pričakovalo. V zimskih mesecih je imela Kanada le polovico povprečnih padavin in to dejstvo je se le sedaj pokazalo svoje slabe posledice. Cenitve kanadske letine so zelo pesimistične, tako da bo letina pšenice znala komaj 315 milijonov bušlov napram 511 milijonov v preteklem letu. Tudi v Zedinjenih državah so prvi rezultati mlave razočarali. Ti momenti pa so navzile velikim zalogam stare pšenice tako močni, da so povzročili okrepitev cen.

V Evropi so izgledi letošnje letine prej ko slej zelo ugodni. V naši državi sicer letina pšenice ne bo tako obilna, kakor lani, ko smo dosegli pravi rekord, vendar bo donos večji kakor je bil povprečni donos v zadnjih letih. Bojazni glede kaljivosti kornice so bile sicer opravdane, vendar so kmetovalci v naši državi upoštevali navodila kmetijskega ministarstva glede izbiranja semenske kornice, tako da v tem pogledu ne bomo trpeli škode. S kornico je v naši državi posejan največji del obdelane površine, in sicer nad 5 milijonov ha, dočim je pšenice posejane le 3 in pol milijona ha. Zaradi obilnih padavin se je kornica prav lepo razvila in če bo do zoritve še kaj dežja, potem lahko računamo, da bomo po dveh slabih letinah imeli zopet prav obilno letino kornice, ki nam bo omogočala znaten izvoz. Tudi ostale vrste žita dobro uspevajo, le oves je v razvoju zaostal ter je pričakovati slab srednji donos. Zetev pšenice je v naši državi v polnem teku ter je po prvih rezultatih soditi, da bo kakovost prav dobra. Koncem preteklega tedna je tudi javodinski žitni trg reagiral na okrepitev cen na inozemskih tržiščih. Baška pšenica se je v ceni dvignila od 210 na 212.5 Din feo na kladalna postaja, potiska pšenica pa od 215 na 222.5 Din. Ker naše cene niso povsem sledile okrepitvi na inozemskih borzah, je nastala možnost za izvoz stare pšenice, ki se izvaja predvsem preko Bralje. Cena kornice pa je v zvezi z ugodnimi izgledi nove letine dalje popustila od 220 na 212.5—215 Din za 100 kg. Kupčija je koncem tedna

nekoliko oživila ter se je kupovalo deloma za izvoz, deloma pa za domačo potrebo. Tudi za Slovenijo se je začelo nekoliko več kupovati.

Na ljubljanski borzi so cene ostale v glavnem nespremenjene ter je koncem tedna notirala baška pšenica za slovensko postajo, po mlevski tarifi in pri plačilu 30 dneh za promptno dobavo 257 — 260 Din za 100 kg, baška kornica promptna pa po mlevski tarifi 270 — 272.5 in po navadni tarifi 277.5 do 280 Din za 100 kg. Moka »Og« stane v Ljubljani 365 — 370 za 100 kg.

+ **Novosadska blagovna borza** (6. t. m.) Tendence prijaznejša. Potiska pšenica se je nekoliko okrepila, kornica pa je ponovno nazadovala. Promet: 102 vagona pšenice, 28 vagonov kornice, 3 vagoni ječmena, 7 vagonov moke in 1 vagon otrobov. Pšenica: baška, sremška in banaška 210 — 212.5; baška potiska 217.5 — 222.5. Ječmen: baški novi, 63/64 kg 160 — 165. Kornica: baška in sremška 212.5 — 215. Moka: baška »Og« in »Ogg« 302.5—312.5; »2c« 282.5—292.5; »5c« 267.5 do 277.5; »6c« 260 — 265. Otrobi: sremski in banaški 120 — 130.

Beograjski weekend

Beograd, v začetku julija.

Gospodov dan, nedelja ali praznik, to vam je za Beograjčana isto, kar za Angleža weekend. Beograjčan se nedelje ali praznika veseli kakor otrok, ki ga mati vodi v cvetoče polje, med pšenico, mak in plavice. Prav kakor Anglež tudi on komaj čaka, da obrne hrbet mestu in da se razvedri in odpočije v sveži božji naravi.

Ko se posveti gospodov dan skozi okna, je Beograjčan že zdavnaj na nogah. Umiva se in brije in češe in popravlja kravato pod vratom, a ko je gotov, je tak, kakor bi ga človek »iz škatlice vzkel«.

»Če se danes ne bodo zaljubile vate beogradske lepote, pa ne vem kaj,« mu reče žena, ko postavi predenj na mizo zajtrk, čašico črne kave in masten burek.

Ob takih laskavih ženinah besedah se Beograjčan samo zavestno nasmehne, potrepa ženo po rami in si junaško zavoha brke.

»Zdaj pa grem, srček,« pravi nayses zadnje, ko mu je poslednji zalogaj bureka zdrl pod goltancu navzdol. In urno vstane in si posadi na glavo slamnik, v roko vzame palico, pa hajd!

»Na čašo piva v Tanovo, kajne?« ga še ustavi pred durmi ženka. »Le pojdi, nič ti ne zamerim, ampak da me popoldne popelješ v Topčider ali Rakovico!«

»Magari na vrh Avala ali Triglava, dušica!« zahrešči naš beograjski junak korajžno, zavoha si še bolj brke in si priže dišečo smotko. »Samo glej, da mi bo opoldne na mizi pečena piška in dosti paprike in kislih kumaric...«

In odkobaca dostojanstveno na ulico, iz žepa v suknjiču mu štrli »Politika« s Pjerovo karikaturu — potrkavajoč s palico po tlaku in spuščajoč iz ust oblake tobakovega dima.

Izredno živahen je v Beogradu Gospodov dan. Knez Mihajlova in Kralja Milana ulici čisti, kakor pomiti, polni šumečega, valujočega naroda v prazničnih oblekah. Kadilci in ljubitelji novin se gnetajo ob trafikah, a željne duše oblegajo bozadžinice in krčme. Pred Dvorom je mnogo naroda ostalo in posluša godbo kraljeve garde. »Živio

Dopisi

NOVA VAS NA BLOKAH. Osnovna šola je zaključila delo s posebno slovesnostjo. Priredila je učno razstavo vseh izdelkov svojih učencev. Kmetje, a posebno dekleta in kmečke matere so kar strmele nad lepimi ročnimi deli svojih hčerk od prvega šolskega leta do ponavljalne šole. Tudi nekaj odraslih deklet je izločilo svoje rokotvore, ki so bili v tem letu izdelani po risbah in navodilih naših učitelj. Priznati moramo veliko pridnost učiteljicam in deklicam. Knjižice s pismenimi nalogami z dovršeno lepo pisavo so vzbujale staršem mnogo veselja nad pridnostjo njih malčkov, a naravnost občudovanje so vzbujali opravični sestavki V., VI. razreda in ponavljalne šole. Tu si lahko ogledoval in ocenjeval na stotine pisem praktične vsebine za našega kmetovalca. Naši kmetje na Bloški planoti so ta dan vzljubili šolo in svoje učiteljstvo ter spoznali, koliko dobrot deli z vzajemnim učiteljskim delom v složnosti organizirana šola svojim učencem. Poleg učne razstave je učiteljstvo priredilo na odru v Gasilskem domu prisrčno in poučno zabavo 28., 29. in 30. junija z lepim pevskim in igralskim sporedom, ki je najbolje uspel. V izbranih besedah se je zahvalil učiteljstvu in marljivim deci župan Stanko Lenarčič, ki je v znak svojega iskrenega priznanja kot načelnik Kmečke hranilnice in posojilnice razdelil 28 pridnejšim otrokom hranilne knjižice s 50 Din, katere bodo napredni dvignili šele ob svoji polnoletnosti, najprijateljsim pa je dodal še hranilnice, katerih ključke hrani domača hranilnica. To so najlepši nauki za družnega pojmovanja, najizdatnejša spodbuda k varnosti, treznosti in pridnosti. Za to nagrado se je zahvalil učitelj Alojzij Urbančič, ki je povdarjal, da je učiteljstvo posvetilo razstavo in prireditve bloškim materam, ki so podelile šoli tako zdravo deco, ki bo vedno bistre glave, plemenitega srca in pridnih rok, ako bo slušala zapovedi naše svobodne in narodne šole.

KRIZEVCI PRI LJUTOMERU. Sestrastredna osnovna šola je priredila na Vidovu in Petrovo v Slomškovi dvorani v Krizevcih ter 30. popoldne v dvorani g. Hedžeta v Veržeju mladinsko bajno igro »Prstanc v 2. dejanjih s petjem in plesom. Režirala in nastudirala je igro zelo dobro gđ. učiteljica Tilka Rajhova, pa tudi ostali učiteljski zbor je pripomogel k uspehu, a največ naša deca, ki se je zelo potrudila in podala težko igro zelo zadovoljivo. Občinstvo v Krizevcih in Veržeju je v lepem številu posetilo vse prireditve naše mladine. Castitamo gđ. Rajhovi in šoli!

TOPLICE PRI NOVEM MESTU. V našem kopalšču se je Vidov dan slovesno proslavil. Na predvečer je bila razsvetljava. Po razsvetljavi pa se je vršila lepa slovesnost v šolski telovadnici. Sokolsko društvo je namreč združilo Vidovanske proslave s proslavo desetletnice ustanovitve JSS ter priredilo telovadno akademijo s primernim nagovorom br. staroste. Na Vidov dan se je vršila služba božja, pri kateri je pela šolska mladina. Po maši je bila v šoli slavnost z govorom šolskega upravitelja ter deklaracijami in petjem prazničnih pesmi in narodnih himen. Raz hiš so plapolale državne in narodne zastave. — Vest o rojstvu kraljeviča na

Zahvala.

Ker sva s 1. julijem 1929 opustila vodstvo

hotela in restavracije „Union“

(»Celjskega doma«) v Celju, se tem potom iskreno zahvaljujemo vsem cenjenim svojim gostom in prijateljem za obisk in naklonjenost.

ALEKSANDER in MARIJA HLAVAČ.

Hotel „Union“ (Celjski dom)

Vis-a-vis
kolodvora

v Celju.

Vis-a-vis
kolodvora

Naznanjava cenj. občinstvu, da sva

s 1. julijem 1929 prevzela

hotel in restavracijo „UNION“

(Celjski dom) v Celju

ter se priporoča za obilen obisk. — Lepe sobe, izvrstna jedila in izbrana vina vsak čas na razpolago. Senčnat vrt, veliki dvorani za koncerte in zabave, skupne obedne gostije.

C. A. MAJCEN.

Bledu je oznanilo cerkveno zvonjenje. Zavladala je splošna radost, ker se je rodil kraljevič v Sloveniji. — V nedeljo 30. junija nam je tukašnji Sokol priredil lepo zabavo — piknik, ki je bila kljub mračnemu nebu dobro obiskana. Razvila se je neprisiljena zabava ter smo se ljubkim igram razigrane sokolske dece od srca nasmejali. Zeleti je, da bi sokolsko društvo še večkrat priredilo slično zabavo v razvedrilo po trdem delu. — Dne 21. t. m. bo priredilo Sokolsko društvo javen telovadni nastop, združen z ljudsko veselico, v kopalščem parku. Pričakuje se udeležba več bratskih društev. — V nedeljo 23. junija je priredila osnovna šola v Toplicah razstavo dekliških in deških ročnih del ter risarskih izdelkov. Obisk razstave je bil od strani staršev in drugega občinstva zadovoljiv. Posamezni, zelo praktični izdelki deklic kakor tudi dečkov so bili prav lepo izdelani. Moralni uspeh razstave naj bo priznanje učiteljstvu za njihov trud.

MENGES. Danes v nedeljo je v Mangšu delni okrožni zlet kamniškega sokolskega okrožja. Prireditve se prične s skupnim nastopom društev ob 15. pri Funktu. Po nastopu je veselica s plesom. Igra priznana menška godba. Tudi za jedila in prvo vrstno pijačo je preskrbljeno. Dovoljen je 50odstotni popust na železnici Ljubljana — Kamnik, zato naj vsakdo izrabi to ugodno priliko in posesti našo prireditve. Ne bo mu žal. Navodila za bratska sokolska društva se nahajajo v »Jutru«.

Bezgovno in lipovo suho cvetje

tavžent rože, hrastovega mahu
in druge zdravilne rastline

kupuje po najvišjih dnevnih cenah
Betka Žagar, Sunja, Hrvatsko

Stanovanje 3 ali 4 sob

s priključnimi iše mirna stranka za 1. avgust t. l. Pismene ali ustne ponudbe na trgovino Ivan Perdan naslednji v Ljubljani, Krekov trg št. 11. 8880

Tovarnarji sodavice in likerja, kakor tudi brezalkoholnih pijač nabavljajo svoje potrebe etra in esence pri
DESTILERIJI d. d.
Prva jugoslovanska tovarna esence za rum in likerje, eternege olja in etra.
ZAGREB, B. cesta 35, poštanski pretinac 143.
Centiki in navodila brezplačno. 6791
Zastopstvo za Slovenijo pri tt. Emerik Zelinaka, Ljubljana 7.

Mestna hranilnica v Ormožu
razpisuje oddajo
plesarskih, slikarskih in pečarskih del
v hranilnični hiši v Ormožu, ter vabi
ponudnike, da predložijo proračune.

Renault avto 10 CV

petsedežen odprt, izborno ohranjen, z novimi obroči, se ugodno proda. Ponudbe pod »Elegantni voz« na oglasni oddelek »Jutra«. 8889

JOSIP HAFNER
MARA HAFNER roj. CENTA
poročena 4. VII. 1929
Ljubljana Želimlje

Objava.

Upravni Odbor Samostalne Monopolske Uprave doneo je odloku pod M Br. 14.956 od 19. o. m. sledeče sadržine:

1.) Da se svi sadanji zakupi velikoprodaje soli produže do 31. marta 1930. god. Ovo stoga, što se u praksi pokazalo, da prvi januar nije zgodan za početak zakupa, jer je transport soli u to vreme do mnogih velikoprodaja veoma otežan, a delimično i nemoguć, kao što je bio slučaj prošle zime u Crnoj Gori, usled čega su velikoprodaje bile bez soli.

2.) Da Uprava Državnih Monopola hitno ponovi pitanje onim zakupcima, od kojih do danas nije primljen odgovor, da li bi pristali na produženje sadanjen zakupa do 31. marta 1930. god., pa ako bi bilo zakupaca, koji ne bi na to pristali, da za reone, koje drže ti zakupi, odmah preduzme sve potrebne mere u pogledu urednog snabdevanja soli u posle 1. januara 1930. god., dok ti reoni ne budu izdati pod zakup.

Iz kancelarije Uprave Državnih Monopola M. Pr. Broj 21.099/29. god.

Hotel „Pod Stolom“

Moste pri Žirovcih
je prenovljen in nanovo opremljen. v kopalnico in solarni za letovišanje. — Dobra hrana, točna potreba in zmerne cene. — Za obilna poset se priporoča
Matija Grlic

Goiserji,
kovski in vseh vrst sportni čevlji so v zalogi in se izdelujejo po meri.
Zalokar, Gospodstva 8

Čisti obraz in pomlajenje. Vaša koža postane mladeniško sveža in bela kot cvet. Ogri mozolji, gube, pege, rdeč nos, brazgotine, solčne pege, ru-mene in rujave

pege vsled vročine

izginejo takoj in zanesljivo z uporabo lepčilne kreme »EROS«. »Eros« služi v dosegu in ohranitev lepote obraza, vratu in rok. Ohranja lepoto do najvišje starosti pod jamstvom Zdravniško priporočano. — Dolgujem Vam veliko hvaležnost. Dosegla sem vidno olepšanje obraza v 24 urah piše gospa dr. M. Glanzend. Sijajno preizkušeno pri damah in gospodinjske starosti. — Cena Din 16.—, 3 lončki Din 34.—, 6 lončkov Din 55.—. — Dr. NIKOL KEMENY, KOŠICE, poštni predal št. 12/L 53 ČSR. 8893-a

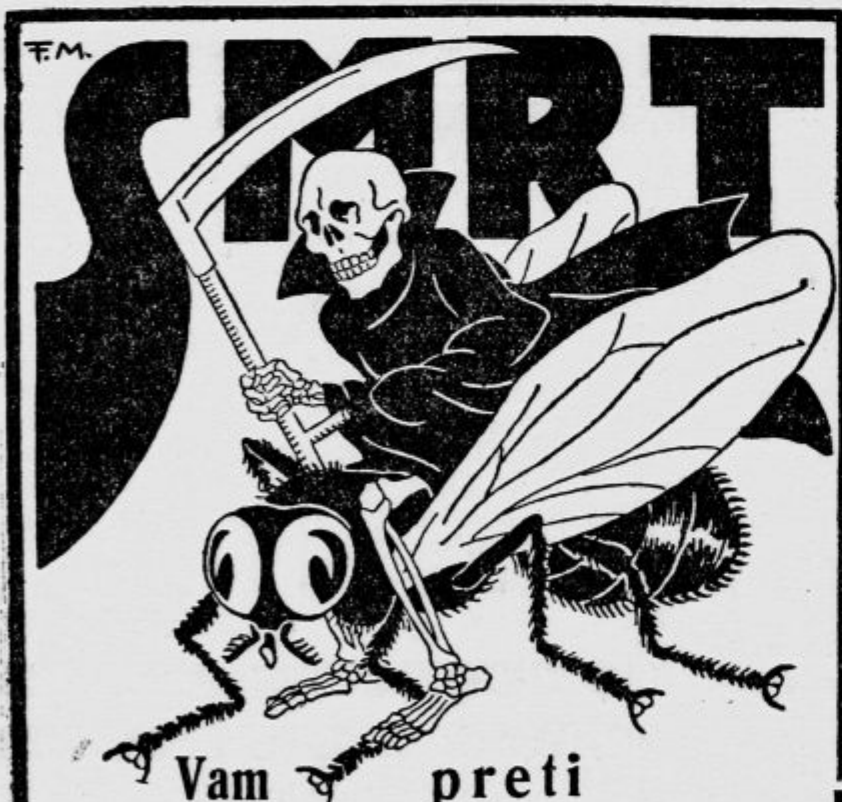
VREMENSKO POROČILO

Meteorološki zavod v Ljubljani, 6. julija 1929. Višina barometra 308.8 m.

Kraj	Cas	Barom.	Temper.	Rel. vlaga	Smer vetra	Oblačno	Padavine
Opazovanja				in v %	in brzina v m in sek.	0—10	Vrsta v mm do 7. ure
Ljubljana		762.2	22	70	mirno		
Maribor		761.5	21	70	mirno		
Zagreb	8.	762.2	23	70	SE 2		
Beograd		762.3	25	70	mirno	6	
Sarajevo		762.6	25	60	mirno		
Dubrovnik							
Skoplje	7.	761.9	23	50	NE 1		
Split		761.9	26	70	SE 2		

Solnce vzhaja ob 4.40, zahaja ob 19.49, luna vzhaja ob 2.58, zahaja ob 20.21. Najvišja temperatura danes v Ljubljani: 30.2, najnižja 17.0 C.

Dunajska vremenska napoved za nedeljo: V nedeljo negotovo vreme.

od vboda otrovnih muh, ki nosijo s seboj bacile najgroznejših bolezni. Muha seda na najkužnejša mesta in tako okužena inficira Vas, Vašo deco in Vašo jed. Branite se te golazni in uporabljajte naj- iovršnejše sredstvo za uničevanje

SHELLTOX

Razpršite Shelltox samo potom Shelltox pršilnice, ki Vam osigura- va maksimum delovanja. Razpršena meglica Shelltoxa zalotene inse- kte SIGURNO ubija n v teku nekoliko minut

osvobodí Vašo hišo muh, moljev, komarjev, bolh, stenic, mravelj, ščurkov, njihovih jajc in ličink

Tiskana navodila za uporabo dobite pri Vašem prodajalcu. Upo- rabljati Shelltox znači vzdrževati hišno higijeno v največji meri. Dobiva se v vseh mestih.

Vsem sorodnikom, prijateljem in znanem sporočamo žalostno vest, da je naš predragi soprog, oče, stari oče, svak in tast, gospod

Franc Kene st.

posestnik, točasni nač. Hranilnice in posojil. v Globokem itd.

po dolgi mučni bolezni, previden s tolažili sv. zakramenta, v 70. letu starosti danes v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabljenega nam pokojnika bo 8. julija ob 9. uri dopoldne iz hiše žalosti, Globoko št. 16, na farno pokopališče.

Globoko pri Brežicah, dne 8. julija 1929.

Žalujoče rodbine:

Ana Kene roj. Hotko, soproga.
Franc in Ivan Kene, sinova. Antonija, Pepca, Ivanka, hčerke.
Andrej Dežman, Miro Vrstovšek, Joško Urek, zetje.
Neža Kene roj. Zelnik, snaha. Vsi vnuki in vnukinje.

Kastner & Ohler, Zagreb

Kadar zahtevate vzorce, prosim sporočite, je li za:

moško blago: poletne obleke, površnike.

Žensko blago: obleke, kostume, plašče.

Svila, pralno blago, platno.

Ležalne stole

po 140 Din
po povzetju 150 Din
nudi
Rudolf Radovan
tapetnik
Krekov trg št. 7.

Vreče

nove in rabljene
vseh vrst ter
juto za embalažo
ima vedno v zalogi
Mirko Mlakar
Ljubljana,
Slomškova ulica 11.

Ustanovljeno 1852.

Teod. Korn
LJUBLJANA

Poljanska c. št. 8
(prej Henrik Korn)
krovec, stavbni, galanterijski in okrasni klepar. — Instalacija vodovodov in central. kurjave. — Naprava strelovodov; kopališke in klosetne naprave.

8891

>Underwood< pisalni stroj uživa svetovni sloves
Preko 2.000.000 strojev v rabi. Najbolj vpeljan v uradih. Na zalogi pri
Sud. Barača, Ljubljana, Šelenburškova ulica št. 6
Telefon Nov. 2980

V torek, dne 9. t. m., ob 10. dopoldne
se prodaja na prostovoljni dražbi
hiša v Trebnjem
Dolenjsko

Izvrstna za trgovino in gostilno.

Advokat

Dr. Janže Novak

sprejema stranke

v Ljubljani

Tavčarjeva (Sodna) ul. 3
(pritličje).

8879

Najboljše tamburice

Farkaševga in sremskega sistema izdeluje in razpošilja ob lamstvu

stara hrv. tvornica tamburic

Stjepan M. Glig

SISAK 610

Kačičeva 174 (Hrvatska)

Cenovnik tamburic pošljem na zahtevo zastoj. Odlikovan z 2 zlatima kolajnami.

ISOL izborna učinkujoča in najzanesljivejša sredstva za izolacijo zidovja proti vlagi in vodnemu pritisku, za izsušitev vlažnih sten, tal i. t. d. — Dobiva se v trgovinah z materialnim blagom, barvami, železnino i. t. d.

Glavna zaloga za Jugoslavijo:
Ljubljanska komercialna družba
Ljubljana, Bleiweisova cesta 18.

Dvokolesa najboljših svetovnih znamk v veliki izbiri, zelo poceni
Najnovejši modeli otroških vozičkov od preprostega do najfinišnega, in igrači vozički v zalogi. Več znamk
Bivalnih strojev najnovejših modelov, deli in plovila. Ceniki franco. Prodaja na obroke.
TRIBUNA F. B. L. tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovaška cesta 4.

Hladilne naprave

izolirane s plutovino za gospodinjstvo, gostilne in mlekarne izdeluje

»Veha« d. o. z., Ljubljana

Gospodstvska cesta 8.

Automatične hladilnice brez leda!

Švejkove pustolovščine

v svetovni vojni razveseljujejo ves svet.

Imamo jih tudi Slovenci v dveh knjigah. II. knjiga, ki popisuje Švejkove doživljanje na potovanju na bojišče za fronto, na fronti, v ruskem vjetništvu in po vojni zopet v Pragi, je pravkar izšla in velja broš. Din 46.—, vezana Din 56.—, Dobiva se v

KNJIGARNI TISKOVNE ZADRUGE V LJUBLJANI
Prešernova ulica 54, ali Mariboru, Aleksandrova cesta 13.

Vljudno sporočamo, da se je trdka

Jakob Perhavec

trgovina žganja, likerjev, ruma, konjaka itd. s

1. julijem t. l. PRESELILA

v svoje nove prostore

MARIBOR

Svoje cenjene odjemalce prosim, da mi tudi v bodoče ohranijo doslej izkazano zaupanje. Solidne cene in točna postrežba bodo vedno moje najboljšje priporočilo.

Gosposka ul. 9

FALA

je najlepše, najzanimivejše in najcenejše izletovišče. — Za avtomotor in kolesarje najlepša cesta po idilični dravski dolini. V tamošnji restavraciji vedno dobra pijača (tudi sveže mleko) in jedila po zmernih cenah pri solidni postrežbi. — Ob nedeljah svira na vrtu odlični kvartet. — Za obilni obisk prosim.

Podgoršek

Zahtevajte v vseh trgovinah samo:
Jugobanat-patent-moko
ker boste potem
s svojim pecivom zadovoljni!

Ocarinjenje

vseh uvoznih in izvoznih in tranzitnih pošilk oskrbi hitro, skrbno in po najnižji tarifi **RAJKO TURK**, carinski posrednik, **LJUBLJANA**, Masarykova cesta 9 (nasproti carinarnice). Revizija pravnega zaračunavanja carine po meni deklariranega blaga in vse informacije brezplačno.

LOKOMOBILE JARMENIKI

122 a **MOTORJI** na sesalni plin Diesel
MAG ZAGREB, VLAŠKA UL. 53

Cenjenemu občinstvu vljudno naznanjam, da otvorim **10. t. m.** moderno opremljen

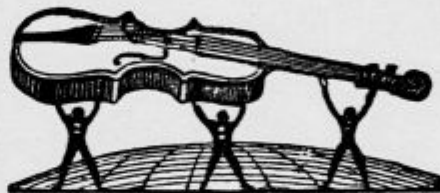
8865

zobni atelje

v Škofji Loki

Spodnji trg v hiši gostilne Šmit in se vljudno priporočam

Konc. zobotehnik **Ciril Lužar**

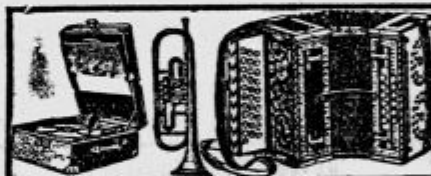

Veliki ilustrirani cenik dobite zastoj. Zahtevajte ga od skladišča

MEINEL & HEROLD

tvornica glasbil, gramofonov in harmonik
R. Lorger MARIBOR, št. 101-B

Violine od Din 95. Ročne harmonike od Din 85. Tambure od Din 98. Gramofoni od Din 345 dalje.

MLADOSTNA LEPOTA

CREME ROSE CENTIFOLIA, najidealnejša francoska suha krema. — Daje moč, ljubi in nežni ten. Z redovno uporabo odstranjuje vse nesnago, a obraz postane mladostni, svež in zategnit vse do kasne starosti. Potrebna je vsaki moderni dami kot podloga za puder in šminke za večerice, utes in promenado. — 40 Din.

GOLD CREAM originalna angleška radioaktivna mast na nočno krema, katere dovršeno prodira v vse gube in tako tečno hrani in dnevno pomlaja obraz. Z navedeno frapantno hitrostjo odstranja vse gube in namrečno kožo izpod oči in na slepičah, pa je treba, da bo na vsaki lokalni mihi moderne dame. — 42 Din.

CREME »ORIS« EMAIL DE BEAUTE, največja izumljena moderna kozmetika, ter letosajeno tajna vsake dame krema daje ono bajno kloraturu ter emalirani ten, zaščiti od alabasterkega belila pa do zmagajetega rešila. Perfektno pokriva vsaki znak starosti, Ovis vse je potrebna za ples in veselice. Dobj se v vseh barvah. — Din 28.

RDEČILO nosi in obraza dela vsakega grdega. — S preparatom proti rdečilu nosu odpravimo rdečilo. Nos in obraz postanejo soproj bela. — Din 65.

VITKA POSTAVA. Velik trehuh in veliko množico sala izgubimo hitro, ako nosimo »šasa pas« od dr. Ballouita. Pas je napravljen jako precizno in poravnava vsakemu daje vitko in elegantno postavo, a debelost s vsakim dnevom pada. Cena do 100 cm 185 Din. Šes 100 cm 195 Din.

CENTIFOLIA, kozmetički zavod, Zagreb, Jurišićeva ul. 8 — Zahtevajte brezplačne ilustrirane prospekte.

Strešna opeka

patent **BOHN, VINKOVCI**, zastopnik:
„MATERIJAL“ dr. z o. z., Ljubljana,
Dunajska cesta št. 36
Telefon 27-16

P. n. občinstvu zlasti hišnim posestnikom in vsem obrtnikom naznanjam, da sem se preselil v

Križansko ulico št. 7, pritličje levo

Zahvaljujoč se vsem mojim dosedanjim naročnikom prosim za nadaljnjo naklonjenost, z odličnim spoštovanjem

ANTON CELARC, zidarski mojster
v Ljubljani, Križanska ul. št. 7, pritličje levo.

Generalnega zastopnika

za Slovenijo išče **inozemska tvornica klobukov in stimpov** (Hutstimpfe) proti 25 % delkretere. Ponudbe na upravo „Jutra“ pod šifro »Agilen“.

8304

Priporočamo Vam

Puch kolesa

ki so vedno najboljše!

Dobe se po solidni ceni, tudi na obroke le pri tordki

IGN. VOK,

Ljubljana — Novo mesto.

JAVNA ZAHVALA.

Podpisana se najtopleje zahvaljujem g. dr. Janku Hafnerju za uspešno izvršeno operacijo, ki jo je izvršil na meni in zlasti za skrbno nego za časa mojega zdravljenja, iz katerega sem popolnoma okrevala.

Toplo zahvalo izrekam g. doktorju tudi v imenu svojih sorodnikov, ki so položili vse svoje nade na izredno skrb in sposobnost g. dr. Hafnerja.

Marija Humsky.

V Ljubljani, 7. julija 1929. 8884-a

Občina Ljubljana
Mestni pogrebni zavod

Potrji globoke žalosti naznanjamo, da je naša nad vse ljubljena soproga, mati, sestra, teta in svakinja, gospa

Alojzija Ciber

dne 6. t. m. po kratki mukopolni bolezni v 47. letu svoje starosti, bogu vdano preminula.

Pogreb nepozabne pokojnice bo v ponedeljek, dne 8. julija t. l. ob 3. uri popoldne od doma žalosti, Celovška cesta 65, na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 6. julija 1929.

Franc Ciber, soprog.

Franc, zdravnik, Ciril, stud. kult. geod., sinova in ostalo sorodstvo.

ZAHVALA.

Za številne, pismene in ustne izraze iskrene sočutja ob prerani izgubi naše srčno ljubljene soproge, mamice, hčerke in sestre, gospe

Zinke Žigon

soproge starešine sodišča v Litiji

se tem potom vsem najsrčneje zahvaljujem.

Dolžnost nas veže zahvaliti se predvsem p. t. klubu »Primork«, gg. stanovskim kolegom sodišča iz Litije, darovalcem cvetja in vencev in končno vsem prijateljem in znancem, ki so preblogo pokojnico spremlili v prerani grob.

LITIJA, 6. julija 1929.

8901

Zalujoci ostali.

Zahvala.

Za obilne dokaze sočutja ob bridki in kruti, prerani izgubi našega preljubega sina, brata, svaka, strica, gospoda

Ignacija Pristavca

posestnika in ključavničarskega mojstra

ki se je tako tragično ponesrečil z motornim kolesom v nedeljo v Lescah, izrekamo najpriščnejšo zahvalo za častno spremstvo na njegovi zadnji poti, posebej se še zahvaljujemo č. duhovščini, p. n. gg. obrtnikom, p. n. požarni brambiter pevcem za v srce segajoče žalostinke.

Izrečena bodi tudi zahvala gospej Fanki Zupan iz Ljubljane, ki je prevzela tako samaritansko delo in spremlila skoraj umirajočega iz bolnice na njegov dom.

Vsem bodi iskrena zahvala.

8903

Zalujoci rodina PRISTAVEC.

FOTO-AMATERJI!

Mnogo važneje od visoke občutljivosti je ortokromatičnost radi točne reprodukcije tonov zato so

Plošče in filmi dosedaj nedosegljivi

Cenj. občinstvu naznanjam, da sem premetila svojo gostilniško obrt iz Zagorja ob Savi v svojo lastno, na novo preurejeno hišo v Ljubljani, Vidovdanska cesta 16, kjer bom postregla cenj. gostom z mrzlimi in gorkimi jedili, dobrim vinom in s fino postrežbo.

Ob tej priliki se svojim cenj. gostom iz Zagorja za vse obiske iskreno zahvaljujem. Ljubljanskemu in vsemu drugemu občinstvu se za mnogobrojen obisk priporočam

MARIJA PERLIČ

gostilničarka

8902

Vidovdanska cesta št. 16

Enonadstropno vilo
enonadstropno, 5 sob, kuhinjski, kopalnica, pritriljina, 600 m² vrt, proda za 250.000 Din. Pošta, Miklošičeva c. 4. 25344

Palaco v Zagrebu
na najlepšem in najpomembnejšem mestu v Zagrebu, na prostoru za večje gozdno posvetilo v Sloveniji. Ponudba na naslov: Dr. Kozjak, Zagreb, Berislavova ulica 7. 23857

Novozgrajeno stavbo
na delu, na zelo prometnem kraju, dam v najem za trgovino in stanovanjem. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 23573

Hiša s trgovino
s mešanim blagom in vinotekom, s lepimi prostori, v ednem mestu na Hrvaškem je radi starosti napredaj. Trgovina obstoji že 30 let in leži na prometnem mestu na križišču več ulic. Da se preuredi tudi za gostilno ali industrijo. Ponudba na oglasni oddelku »Jutra« pod št. 6154. 23533

Trgovska hiša
in še dve davka prosti hiši s gospodarskim poslovanjem, veliko dvoriko, velik zelenjavni vrt, v glavni hiši dobro ideoa trgovina mešanega blaga, gostilna, trafika, velika eklatna in klet, vse elektrifikacija, svetilnica, vodo in toplotno in lastna, ugodno napredaj. Vse skupaj je enoten gospodarski kompleks in leži v večjem mestu v Sloveniji. Informacije: A. Arhar, posrednik, pisarna, D. B. Ljubljana, Kolodvorska ul. 28. Telefon 3081. 23512

Trgovska hiša
v trgu Slovenije, 3 minute od postaje na progi Zidani Most - Brezje, govor. slovensko, poljsko in nekaj nemščina, napredaj za Din 130.000. Sijajna točka za podjetnega trgovca. Informacije: A. Arhar, posrednik, pisarna, D. B. Ljubljana, Kolodvorska ul. 28, telefon 3081. 23513

Gostilna
skoraj nova podkletna hiša, priprava za trgovino ali mesarstvo, prijetna, Ljubljana, velika mesta blizu kolodvoza in velikih trgov. 6 sob, 2 kuhinje, krasna veranda, kegljnice, hlevi za 6 glav živine, sadni in zelenjavni vrt, nov vodovod, elektrifikacija, razsvetljava, je radi bolni lastnice napredaj za 180.000 Din. Plemenite ponudbe pod »Prvoznice« na podružnico »Jutra« Maribor. 23559

Nova vila
(hiša) s krasnim sadnim in velikim vrtom za zelenjavo, 935 m², 10 minut južno od Maribora, podkletna, 4 sobe, komplet, pritriljina, nameni in elektr. razsvetljava, vse ugrajeno, solidno izvršeno, krasna solnena lega, brez prahu in mirno, davka prosta, 2 minuti od mešane avtoceste, postaja, priprava za zdravilna ali upokojenja, ugodno napredaj. Potrebna gotovina Din 130.000. Ponudbe pod »Prvoznice« na podružnico »Jutra« Maribor. 23701

Kovačnica
oddam v najem na zelo prometnem kraju tik drž. ceste. Ponudbe pod »Prvoznice« na podružnico »Jutra« Maribor. 23431

Zakonca
(sama) želim za avgust oddam v kuhinjo. Ponudbe s ceno na oglasni oddelku »Jutra« pod »Prvoznice« 23544

Prodajalno
z izlozbo ter nekaj eklatne po potrebi oddam takoj v najem. Reflektanti za dotični kraj in v mestu na lepem prometnem kraju se naj obračajo na firmo Cviljak, Slov. Bistrica. 23645

Tri prostore
za zajtrkovalnico s gostilniškim konceptom na hiši oddam v središču Ljubljane. Realiteta pisarna družva blizni posetnikov, Salodrova ul. 6. 23640

Lokale
za trgovino in gostilno — event. za samo. oddam ali trgovino v zamej. v najem takoj ali pozneje na delu na prometnem kraju. Ponudbe na oglasni oddelku »Jutra« pod »Lokal« 10900. 23760

Več lepih prostorov
v zasebni stavbi, približno 10 x 10 m², priprava za pisarno ali delavnico, z napeljano elektriko, plinom in vodovodom dam v najem ali stavbo event. zelo poceni prodam. Naslov v oglasni oddelku »Jutra«. 23535

Trgovino
s mešanim blagom v okolici Maribora ali Ptuj v zamej. v najem. Ponudbe pod »Trgovina« na podružnico »Jutra« Maribor. 23469

Nivo
ob Dunjski cesti, v izmeri 7638 m² oddamo s 30. septembrom za 3 leta v najem. Ponudbe do 33. julija na Pokojniški zavod v Ljubljani, Gledališka 8. 23634

Gostilno v najem
na delu, na zelo prometnem kraju, dam v najem za trgovino in stanovanjem. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 23573

Vrt
dam v najem poklicnemu vrtnarju. Naslov v oglasni oddelku »Jutra«. 23790

Majhno delavnico
v središču mesta Maribor oddam v najem. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 23539

Gostilno
z osebno pravico in inventarjem v zamej. v najem — najraje v Domalah ali na Vrhniki, event. v Ljubljani. Takojšnje ponudbe na oglasni oddelku »Jutra« pod »Prvoznice« 23506

Gostilno
na delu v zamej. v najem, oziroma odkupim. — Ponudbe na oglasni oddelku »Jutra« pod »Prvoznice« 23811

Pekovsko koncesijo
oddam v najem, grem tudi za vodo v večjo pekarno in razpogajam z kavijo. Cenjene dopise na podružnico »Jutra« Maribor pod »Pekovska obte«. 23710

Večji hotel
ali penzion v prometnem kraju ali letovišču isčem v najem. Ponudbe pod »Prvoznice« na podružnico »Jutra«. 23662

Lep lokal
z izlozbenim oknom, na zelo prometni točki oddam s 1. avgustom za trgovino ali pisarno. Pojavila daje D. Rošev, fotograf, Kolodvorska ulica 34. 23534

Dobra trgovina
z mešanim blagom takoj napredaj. Ponudbe na podružnico »Jutra« Maribor pod »Rentabel«. 23466

Trgovino
z vseh vrst delcih in izdelki, staro in dobro vpečano, z nad 200 delcih in izdelki v Jugoslaviji, s pisarniško in hišno opremo, radi starosti prodam. Ponudbe na oglasni oddelku »Jutra« pod »Prvoznice« 23824

Brivski salon
menjam ali prodam. Ponudbe na podružnico »Jutra« Celje, pod »Prvoznice«. 23693

Brivnico
prodam takoj ali po dogovoru. Ponudbe pod »Prvoznice« na podružnico »Jutra« Celje. 23694

Trgovina
z mešanim blagom v Mariboru, 8 let obstoja, na zelo dobri cesti, in stanovanje, prodam radi priselavitve v lastno hišo. Vprašati: A. Kosec, Maribor, Driavna c. 24. 23706

Pekarijo
brezkonkurenčno, za Din 130.000 in 2 gostilni prometni, v Mariboru in Poljanah ugodno prodaja. Zagorski, Maribor, Tattenbachova 19. 23682

Gostilna
v neposredni bližini farne cerkve na prometnem kraju, radi rodnih kmetov razmer na prodaj. Pojavila daje Anton Stern, Celje, Gosposka ulica 7. 23165

Stanovanja
z osebno pravico in inventarjem v zamej. v najem — najraje v Domalah ali na Vrhniki, event. v Ljubljani. Takojšnje ponudbe na oglasni oddelku »Jutra« pod »Prvoznice« 23506

Stanovanje
z osebno pravico in inventarjem v zamej. v najem — najraje v Domalah ali na Vrhniki, event. v Ljubljani. Takojšnje ponudbe na oglasni oddelku »Jutra« pod »Prvoznice« 23506

Stanovanje
z osebno pravico in inventarjem v zamej. v najem — najraje v Domalah ali na Vrhniki, event. v Ljubljani. Takojšnje ponudbe na oglasni oddelku »Jutra« pod »Prvoznice« 23506

Stanovanje
z osebno pravico in inventarjem v zamej. v najem — najraje v Domalah ali na Vrhniki, event. v Ljubljani. Takojšnje ponudbe na oglasni oddelku »Jutra« pod »Prvoznice« 23506

Stanovanje
z osebno pravico in inventarjem v zamej. v najem — najraje v Domalah ali na Vrhniki, event. v Ljubljani. Takojšnje ponudbe na oglasni oddelku »Jutra« pod »Prvoznice« 23506

Stanovanje
z osebno pravico in inventarjem v zamej. v najem — najraje v Domalah ali na Vrhniki, event. v Ljubljani. Takojšnje ponudbe na oglasni oddelku »Jutra« pod »Prvoznice« 23506

Stanovanje
2 sob, kuhinje in pritriljina, v mestu, hiša, oddam v najem. Naslov v oglasni oddelku »Jutra«. 23597

Stanovanje
2 sob in kuhinje v podpriljini oddam mirni stranki. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 23580

Stanovanje
3 sob s pritriljinami in 2 vpkovnice, ki plača mesečno 800—1000 Din, event. tudi za eno leto, napredaj. Ponudbe na oglasni oddelku »Jutra« pod »Prvoznice« 23577

Stanovanje
2 sob in majhne kuhinje oddam — na željo tudi samo s 1 sobo. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 23522

Stanovanje
2 ali 3 sob, kuhinje in pritriljina, hiša dve osebi v središču mesta. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 23594

Zakonca
brez otrok, isčeta opremljeno sobo s soprobo kuhinje. Ponudbe na oglasni oddelku »Jutra« pod »Prvoznice«. 23816

Sobo in kuhinjo
oddam v Zg. Siskli 135. 23651

Lepo stanovanje
enobedra s pritriljinami oddam mirni stranki, ki odkupi nekaj pohištva. Prodajni pogoji brez stanovanja. Naslov v oglasni oddelku »Jutra«. 23810

Stanovanje
2 sob, kuhinje in pritriljina, s soprobo kuhinje oddam mirni stranki, ki odkupi nekaj pohištva. Prodajni pogoji brez stanovanja. Naslov v oglasni oddelku »Jutra«. 23810

Stanovanje
2 sob, kuhinje in pritriljina, s soprobo kuhinje oddam mirni stranki, ki odkupi nekaj pohištva. Prodajni pogoji brez stanovanja. Naslov v oglasni oddelku »Jutra«. 23810

Stanovanje
2 sob, kuhinje in pritriljina, s soprobo kuhinje oddam mirni stranki, ki odkupi nekaj pohištva. Prodajni pogoji brez stanovanja. Naslov v oglasni oddelku »Jutra«. 23810

Stanovanje
2 sob, kuhinje in pritriljina, s soprobo kuhinje oddam mirni stranki, ki odkupi nekaj pohištva. Prodajni pogoji brez stanovanja. Naslov v oglasni oddelku »Jutra«. 23810

Stanovanje
2 sob, kuhinje in pritriljina, s soprobo kuhinje oddam mirni stranki, ki odkupi nekaj pohištva. Prodajni pogoji brez stanovanja. Naslov v oglasni oddelku »Jutra«. 23810

Stanovanje
2 sob, kuhinje in pritriljina, s soprobo kuhinje oddam mirni stranki, ki odkupi nekaj pohištva. Prodajni pogoji brez stanovanja. Naslov v oglasni oddelku »Jutra«. 23810

Stanovanje
2 sob, kuhinje in pritriljina, s soprobo kuhinje oddam mirni stranki, ki odkupi nekaj pohištva. Prodajni pogoji brez stanovanja. Naslov v oglasni oddelku »Jutra«. 23810

Stanovanje
2 sob, kuhinje in pritriljina, s soprobo kuhinje oddam mirni stranki, ki odkupi nekaj pohištva. Prodajni pogoji brez stanovanja. Naslov v oglasni oddelku »Jutra«. 23810

Stanovanje
2 sob, kuhinje in pritriljina, s soprobo kuhinje oddam mirni stranki, ki odkupi nekaj pohištva. Prodajni pogoji brez stanovanja. Naslov v oglasni oddelku »Jutra«. 23810

Stanovanje
2 sob, kuhinje in pritriljina, s soprobo kuhinje oddam mirni stranki, ki odkupi nekaj pohištva. Prodajni pogoji brez stanovanja. Naslov v oglasni oddelku »Jutra«. 23810

Stanovanje
2 sob, kuhinje in pritriljina, s soprobo kuhinje oddam mirni stranki, ki odkupi nekaj pohištva. Prodajni pogoji brez stanovanja. Naslov v oglasni oddelku »Jutra«. 23810

Stanovanje
2 sob, kuhinje in pritriljina, s soprobo kuhinje oddam mirni stranki, ki odkupi nekaj pohištva. Prodajni pogoji brez stanovanja. Naslov v oglasni oddelku »Jutra«. 23810

Stanovanje
večje in manjše oddam v Novem mestu. Naslov v oglasni oddelku »Jutra«. 23792

Dijaška stanovanja
sprejme 2 dijaka in finih roblin na stanovanje in hranilo v prihodnjem letu. Klavir na razpolago. Varno nadzorstvo. Ponudbe pri učenju. Dober uspeh skurjen. — Naslov v oglasni oddelku »Jutra«. 23670

1 ali 2 dijaka
je dobrih družin sprejme za prihodnje leto na leto stanovanje in hranilo v prihodnjem letu. Klavir na razpolago. Varno nadzorstvo. Ponudbe pri učenju. Dober uspeh skurjen. — Naslov v oglasni oddelku »Jutra«. 23670

Več oseb
sprejmem na dobro domačo hrano na Poljanski cesti št. 17, pritriljina. 23566

Otroka
sprejmem v svo okrobo. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 23578

Na stanovanje
vzajem 3 gospodini uradniki ali 2 gospoda uradnika. Soba zračna in solnena. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 23491

4 zračne sobice
manjše, na Mirju, v neposredni bližini Obste sole oddam takoj posamezno ali skupno. Naslov v oglasni oddelku »Jutra«. 23656

Prazno sobo
večjo, s kabineto, elektr. napeljavo in separiranim vzhodom isčem s 1. avgustom. Ponudbe na oglasni oddelku »Jutra« pod »Prvoznice«. 23647

Sostanovanko
sprejem takoj v lepo in zračno sobo v mestu — s elektr. razsvetljavo in posebnim vzhodom. Naslov v oglasni oddelku »Jutra«. 23833

Sobico s hrano
oddam v Gorupovi ulici 3. II. nadstropje, levo. 23809

Večjo prazno sobo
4 x 5 m, s posebnim vzhodom, čisto, solneno in zračno isče v mestu starejši drž. vpokojence za avgust. Cenjene ponudbe na oglasni oddelku »Jutra« pod »Prvoznice«. 23830

Lepo sobo
parketirano, s elektr. razsvetljavo oddam. Naslov v oglasni oddelku »Jutra«. 23673

Preprosto sobico
isče poslovalca (abstinent) za stalno. Cenj. ponudbe s ceno na oglasni oddelku »Jutra« pod »Prvoznice«. 23769

Dve sobi
oddam s 1. avgustom na Dunjski cesti, 17. nadstropje, v bližini kavarne Evropa opremljeni gospodu, ali 1 opremljeno in 1 prazno za pisarno. Oglej med 11 in 13 uro. Naslov v oglasni oddelku »Jutra«. 23734

Opremljeno sobo
oddam takoj 2 gospodoma ali zakoncem brez otrok. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 23733

Prazno sobico
enažno, s posebnim vzhodom, takoj oddam. Ljubljana VII, Gasilca c. 3. 23741

Preprosto sobico
isče dijak. Gre tudi kot sostanovalec in plača 100 do 150 Din. Ponudbe pod »Prvoznice« na oglasni oddelku »Jutra« pod »Prvoznice«. 23716

Opremljeno sobo
zračno, parketirano, s elektr. razsvetljavo, za Reizgradom oddam s 1. avgustom. Naslov v oglasni oddelku »Jutra«. 23734

Sobo
isče uradnik najraje v novi hiši centjalko, ali trnovskega okraja. Ponudbe na oglasni oddelku »Jutra« pod »Prvoznice«. 23732

Prazno sobo
in dva mala kabineta takoj oddam ali zakoncem ali brez otrok Martin Kovac, Kosecega ul. 30. Trnovo. 23736

Opremljeno sobo
krasno, takoj oddam na Domobranski cesti 17. 23801

Sobo
z 2 osebni isčem. Ponudbe pod »Prvoznice« na oglasni oddelku »Jutra«. 23781

Sobo
v središču mesta, s posebnim vzhodom in elektr. razsvetljavo oddam 2 gospodoma s 15. julijem. Naslov v oglasni oddelku »Jutra«. 23777

Prazno sobo
enožno takoj oddam v Ulici na Grad št. 5. 23764

Opremljeno sobo
lepo in solneno, v centru oddam mirnemu in solidnemu gospodu. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 23796

Opremljeno sobo
oddam Levstikovi ulici št. 19/III, decno. 23567

Gospodini
sprejem na dobro hrano in stanovanje. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 23651

Magistrat. uradnik
Soba lepa, solnena, parket, elektrika. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 23532

Ciril
oglasil se troji nam, saj veš njen naslov. Ni ne bo hudega, vse je že urejeno. 23822

Dve mladenci
simpatični in inteligentni — želim dopisovati v vrhu razvedrila s boljšima gospodoma. Dopise na oglasni oddelku »Jutra« pod »Prvoznice«. 23653

20letna
Dvignili ste pisno 5. t. m. Seznam naj bo v ponedeljek 8. t. m. ob istem času in na istem kraju. 23647

Dvajsetletna
Pismo dvignila. — Odgovor pripravi. 23839

32 let imam
sem poroben in ekrajno nezadovoljen. Zato isčem primernega znanja. Le resne ponudbe pod »Prvoznice« na oglasni oddelku »Jutra«. 23511

Kateri
inteligentni, dobro sitnirani, isčem pri hotelu pomoči pri razpisih in simpatični dami s posojilom? — Ponudbe na oglasni oddelku »Jutra« pod »Prvoznice«. 23833

Gospodini
mlada, simpatična, se želi seznaniti s gospodom istotakim in dobro sitniranim v starosti 24—28 let. Če cenjene ponudbe, če je mogoče s »liko« na oglasni oddelku »Jutra« pod »Prvoznice«. 23693

Intelig. mladenci
resnega značaja, evropskega, želim znanja s gospodini, stare od 16 do 25 let, čedne znanosti in znanja, isčem pri hotelu pomoči pri razpisih in simpatični dami s posojilom? — Ponudbe na oglasni oddelku »Jutra« pod »Prvoznice«. 23833

Volčji psi
6 mesecev stari, čistokrvni, na prosti nagradi, vzgledni, je detektiv, napredaj. Naslov v oglasni oddelku »Jutra«. 23510

Konja
še porabnega, po nizki ceni prodaj. Klemenčič, Sv. Petra 79. 23637

Izgubljen
Sprčevalo I. drž. gimnazije, na ime Ivan Dolinšek, se je izgubil pred križiščem cerkve. Posten najditelj naj ga prinese nazaj, v izmenjavo oglasnem oddelku »Jutra«. 23830

Stroji
3 kartonažne stroje resalniki (Pappschere), razogrevalniki in izrezovalniki, dobro ohranjene kupim. Ponudbe s ceno na oglasni oddelku »Jutra« pod »Prvoznice«. 23543

Vdovec
38 god., rim. kat., visok, intelig., trg. nabornik, za dobrodo. zaradom, za dve deca, dječak 11 god., djevojčice 9 god. stari, želi ovim putem upoznati gospodine ali udovice, isče mirne, razne, Plemenite ponudbe pod »Prvoznice« na podružnico »Jutra«. Maribor. 23467

Pošten fant
40 leten, dober, samostojen obrtnik, posestnik v Ljubljani, želi poročiti pošteno dekle, sebi primerne starosti in premoženja. Dopise pod »Prvoznice« na oglasni oddelku »Jutra«. 23714

Trgovac z živino
mesear in prekaževalec s lastno obrtjo v dveh krajih, 40 let star, solidno ločen ne po lastni krivdi, želi znanja z gospodini, vdove ali ločeno v vrhu ekrajne ali skupnega gospodinjstva. Plemenite ponudbe pod »Prvoznice« na podružnico »Jutra« Maribor. 23702

Trgovac
dobra veziran, star 28 let, naslednik trg. hiše z založeno blago v vrednosti Din 1.200.000 ter z gotovino ca 250.000 Din, želi znanja v vrhu ekrajne, želim z gospodini lepe znanosti in čiste preteklosti, trgovske naobrazbe, v starosti od 18—32 let, s primerno naučeno. Ponudbe s ceno na oglasni oddelku »Jutra« pod »Prvoznice«. 23687

Piano
skoraj nov, ceno napredaj. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 23724

Klavirji!
Strokovnjaško popravilo klavirjev in harmonijev kakor tudi čisto vrhunske najceneje izvršnje tovarna klavirjev Warbnek, Ljubljana, Gregorčičeva 5 (v bližini univerze). 23726

Kratek klavir
skoraj nov, poceni prodaja Dobroje, Maribor, Franklškanska 21. 23561

Mladega volčjaka
čistokrvnega kupim. Ponudbe na oglasni oddelku »Jutra« pod »Prvoznice«. 23746

Psico
volčje pasme, 2 meseca stara, zelo ugodno prodam. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 23767

Golobe
(Kropi, Perduken, Florenti) proda Anton Cerin Maribor, Ob bregu šte. 4. 23564

Različne vzorce
izdelujem na Jaquard stroj tudi v volno in polzestren. — Perutinski zavod, Ljubljana 7. 23825

Lutke (punčke)
popravlja P. Koler, Stari trg 6. 23303

Opozorilo
Gd. Mara Stembal, bivša uradnica pri naši tvrdki je izstopila iz službe in ni upravičena več nastopati v imenu naše firme, osebno prejemati denar. Prišli v njene roke ne bom priznal. O. Žužek, Ljubljana, Tavčarjeva ulica šte. 11. 23818

Rešenje stanovanjske bede!
Pristopite takoj splošni gradbeni akciji. — Brezobestno posojilo! Pojavila daje »Kreditna stavba na zadruha« Mojmir, Maribor, Koroska 10. Priloge žite znamke. 23707

Soboslikar. vzorci
lepi se dobijo pri Josipu Božiču, Svalbečeva ulica 1. — Istotam sprejem tudi vajenca. 23763

N. Sadluki
Hirosof, grafolog, sprejme vsaki dan med 9—12 ter 14—19 uro. Celje, hotel »Evropa« 19. Ostane samo 5—6 dni. Potem dobna. 23607

J. Stjepušin, Zagreb
Jurjevska ulica 57 pripravlja najbolj tamburje — strune, partiture, sole in ostale potrebščine za vasa glasbila. Oddaj kovar za parski izlozbi. Ceniki franko. 23761

Stabilen stroj
na benzini, znamke »Robot«, 4—5 HP, 300 kg težak, nov, še nerabljen, pripraven za vse, je na prodaj. Cena po dogovoru. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 23621

Vrtalni stroj
za železo, na pogon, kupim. Cenjene ponudbe na oglasni oddelku »Jutra« pod »Prvoznice«. 23698

KOLESA DÜRKOPP

GRAMOFONI IN PLOŠTE

Velika izbira tudi damskih in otroških koles.

ŠIVALNI STROJI

svetovno znanih tovarov »Columbia«, »Odeon« in drugih

najpopolnejše znamke »Minerva« in »Dürkopp«

„TEHNIK“ JOSIP BANJAI
LJUBLJANA, Pražakova ulica 19 (LJUBLJANSKI DVOR)

Prodaja tudi na obrokel — Cene nizke!

Bencin-motor
3 cilindrični, poroben za žaganje drv ali motorni čoln, prodam. 23660

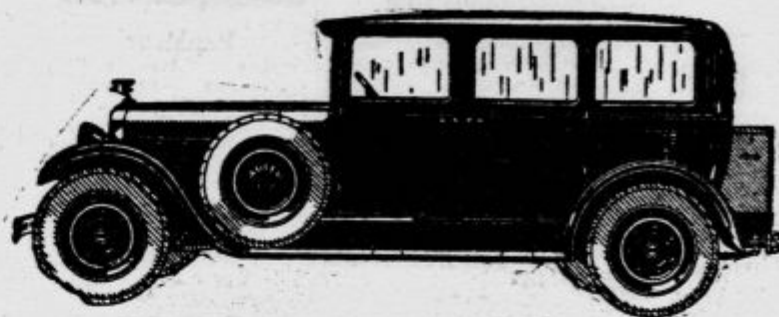
Obrt
Avto-taks. koncesijo prodam. Ponudbe na oglasni oddelku »Jutra« pod »Prvoznice«. 23812

Entlanje<

Oglejte
si

ADLER

kvalitetne nemške
avtomobile najno-
vejše konstrukcije

Glavno zastopstvo in skladišče rezervnih delov:

Ing. C. R. Luckmann, Ljubljana, Ahacjeva 10

„Spectrum“ d.d.

tvornica ogledal in brušenega stekla
Ljubljana VII,
se nahaja od 1. novembra na
Celovski cesti 81. Tel. 2343
Zagreb, Osijek. — Središnica: Zagreb.

Zrcalno steklo, portalno steklo, mašin-
sko steklo 5—6 mm, ogledala, brušena
v vseh velikostih in oblikah, kakor tudi
brušene prozorne šipe, izbočene plošče,
vsteklevanje v med. — Fina — navadna
ogledala. 82

Najboljši v materialu in kon-
strukciji in najlepši v opre-
mi so
šivalni stroji in kolese
„Gritzner“ in „Adler“
za dom obit in industrijo le pr!

JOS. PETELINC
Ljubljana

poletje Prešernovega
spomenika ob vodi
Pouk razvoja brezplačno
Vedljiva garancija
Zahtevajte ponudbo

Cycles Agilon

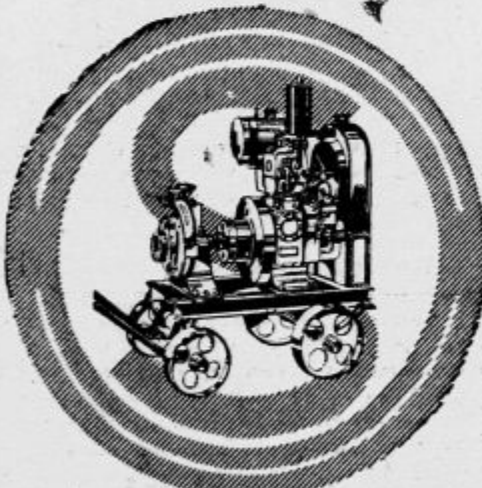
Prvovrstni francoski izdelki. Najboljši tek
Cene brez konkurence

Viktor Bohinec

LJUBLJANA, Dunajska cesta 21.
Ceniki brezplačno!

Simmeringer

Wien-Simmering, Hauptstrasse 38-40

Motorpumpen

Zastopstvo:
Ingenieurbiro
Julius Breitwieser
Zagreb, Frankopanska 8

Dozor peki!

Predno kupite električni stroj za mešanje testa, oglejte
si naš proizvod v pekarni pri:

ž. J. Sašek, Šiška, Celovška cesta 62.

Stroj za izdelavo kajzeric v pekarni:

ž. V. Žužeka, Škofja Loka.

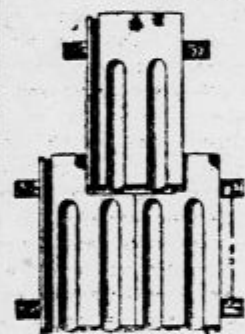
Njih solidna, čvrsta in natančna konstrukcija jamči za dolgoletno brezhibno uporabo.

Potrebne informacije dajo iz prijaznosti gori navedeni.

Severočeská vozovka a strojirna společnost s. r. o. v České Lípě.

Opekarna F. P. VIDIC & Komp

Ljubljana, Prešernova ulica

Tovarniška zaloga stavbnega materiala,
krasnih lončenih peči in štedilnikov, čeških
emajliranih belih ploščic za štedilnike in
obložitev sten, češke samotne peke itd. —
nudi v poljubnih množinah prvovrstne
— zarezane strešnike —

Pravilno žgano gosto blago, prezirno dobro
in se ne lušči; ker ne vsebuje apna, tudi ne
vsrkava tako vode kakor nekateri drugi iz-
delki. — Prekrije ravno kakor bobrovec, ter
se doseže dobro zaprto streho in gost
strešni krov

„Hermetic“

najboljše

steklenice

za konzerviranje sadja
dobavlja

„Čehostaklo“

Ljubljana, Komenskega ulica 20

Parketne desčice Trstje za strope

Bakula (leseno pletivo)
za strope
in stene

**Strešno lepenko
in lesni cement**

Jos. R. Puh, Ljubljana

Gradaška ulica 22 — Tel. int. št. 2513

prvovrstne kvalitete

„Weka“ Maribor 9

Zahtevajte cenik in vzorce.

različnega platna in šifonov iz domačih tovarn, kakor tudi svetovno
znane znamke „Schroll“

A. & E. SKABERNE - LJUBLJANA

MESTNI TRG šte. 10

Ugodne cene!

Na željo vzorci!

„Češnje so letos dobro obro-
dile! Za zimo jih ohranite naj-
bolje v WECK-ovih česah za
vkuhanje.

Tovarniška
zaloga

za celo državo pri tv. Fructus,
Ljubljana, Krekov trg 10-1. Ma-
ribor: Carl Lotz in Pinter & Lenard. Celje: Jo-
sef Jagodič. Zahtevajte cenik!

Solidna postrežba! — Zahtevajte ponudbo!
Zvonarna in livarna, St. Vid nad Ljubljano

Zvonovi za cerkve iz zajamčeno prvo-
vrstne bronovine v akordnem skladu in
v vseh velikostih. Odlikujejo se po iz-
redno lepem, čistem in močno donečem
glasu. Mnogobrojna priznanja na razpo-
lago.

Kovinolitarna - Železolivarna

Vlivanje odlitkov po vzorcu, modelih
ali načrtu iz litega železa, bakra, fos-
forne in strojne kompozicije, rdeče
litine, medenine, aluminija, cinka, svinca
in drugih kovin — surovo lito ali po
želji obdelane.

Odlitki za ležaje, vagonete, peči, što-
dilnike, spominske plošče, telovadno
orodje, avtomobile, za vse industrijske
ter obrtne svrhe v najboljši in zajam-
čeni kvaliteti.

Konkurenčne cene! — Hitra in točna
postrežba!

Mladost,
svežost, lepota!

**CREME
DARUVARY**

Najbolj dovršen proizvod moderne in
znanstvene kozmetike. Kar po prvi upo-
rabi postane koža sveža, mehka in fina,
odstrani vso nečistost, mozolje, spušča-
je, pege, rdečico nosu in drugo. Na za-
htevo smo razposlali okoli 80.000 po-
skušnih puščic ter na temelju tega pre-
jeli mnogo priznanj in nad 20.000 naro-
čil. Ne verujte nikomur, ampak zahte-
vajte brezplačno poskusno puščico, da
se prepričate. Pošljemo Vam jo brez-
plačno, ako nam pošljete za stroške v
znamkah Din 2.—. Originalne trioglate
puščice dobite po ceni od Din 18.— v
vsaki boljši strokovni trgovini. S pošto
pošljete: 112-a

Apoteka BLUM, Subotica 3.

**Pročina
prišla!**

Matera, hranite
evoljs otroke a
svetovno mla-
moko „BEBE“
Priporočila se od
od strani av-
toritativnih
Napravljaj v vaših
lekarah in dro-
gerijah. — Skla-
dišče: Jugophar-
macija, Zagreb
Misković i Ko.,
Beograd.

Vsakovrstne trgovske knjige, štrac-
mape, noteze, herbarije, odjemalne knji-
žice, bloke, zvezke i. t. d.

nudim po skrajno ugodnih cenah!

NA DEBELO - - - NA DROBNO

Anton Janežič

LJUBLJANA Florjanska ul. 14

Knjigovoznica in črtnica trgovskih knjig

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

Osnovna glavnica
Din 50.000.000—

Skupne rezerve in
Din 10.000.000—

Ustanovljena 1900.

CENTRALA: LJUBLJANA, DUNAJSKA CESTA

PODRUZNICE:

Brezice, Celje, Crnomelj, Kranj, Maribor, Metković, Novi Sad, Novo mesto,
Ptuj, Rakek, Sarajevo, Slovenjgradec, Split, Sibenik, Trst.

Ustanovljena 1900.

BRZOJAVNI NASLOV: BANKA LJUBLJANA.

Telefon šte. 2861, 2413,
2502 in 2503.

se priporoča za vse bančne posle.